

SVERIGES
RIKSDAG
TILL

ISLANDS ALLTING
VID
TUSENÅRSJUBILEET
1930

H.S.

J. H. Dunsecker

819.3

Sno

Konunga = Sagor

af

SNORRE STURLESON.

Öfversättning.

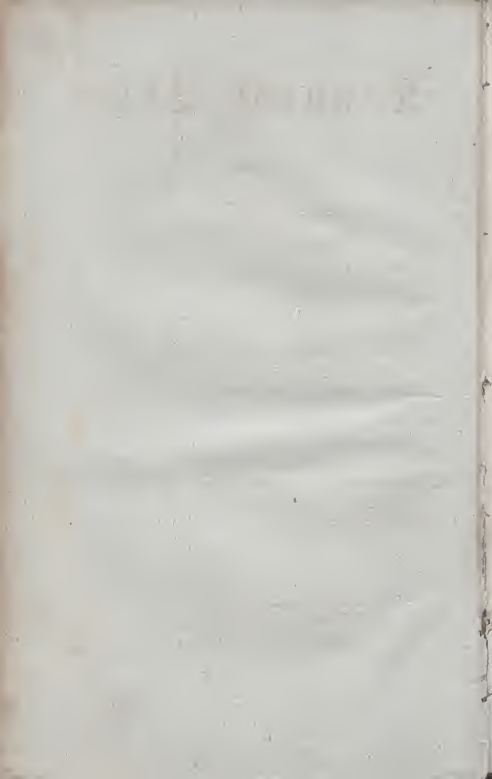

Tredje Delen.

G E D E R S D E M.

Tryckt hos Johan Hörberg, 1829.

Innehåll:

Magnus den Godes Saga.

Harald Hårdrådes Saga.

Olof Kyrrés Saga.

Magnus Barfots Saga.

Sigurd Jorsalafarares, samt Østens och Olofs Saga.

Magnus Blindes och Harald Gilles Saga.

Sigurd, Inge och Østen Haraldsöners Saga.

Håkan Herdabreds Saga.

Magnus Erlingsöns Saga.

---

sedan de tvenne föregående delarne af Sturlesons Konungasagor utkommo, har en lång tid förflutit. Dröjsmålet med denna sista del härleder sig från hinder, dem utgifwarne ej förr varit i stånd att undanröjda. Det är dem en tillfredsställelse, att nu ändtligen kunna sluta ett arbete, som de af flera stäl ansett sig förbundne att ej lemna ofullständigt. Nå det alltid bedömas efter systemålet med des företagande. Detta har varit, icke att öfva de Vårdas boksamlingar, men att göra Swenska Folket bekant med Nordens äldsta Håsbetelnare, hwars enkla tafflor öfwer förfäders seder, handlingar och samhällsstad man trott rätt väl förtjena att till allmänt äfvidande utflötta ur de tränga kretsar, inom hvilka de länge nog varit slutne.

Magnus den Godes Saga.

---

1 Cap.

Magnus Olofssons resa östanifrån.

Magnus Olofsson bärjade sin färd efter Zulen, östän ifrån Holmgård, ned till Aldegioborg. Der tillredde de sina skepp, så snart isen losnade om wåren. Hårom talar Arnor Jarlastald i Magnussdrapan:

Han, som blodfärgande swårdsseggen styrer,
Du råder öfwer stridbare män:
Ej flård det är, jag såkert det wet,
Hwad gulderöfrande männen såga:
Ellofwa wintrar fylde han ej,
Drumlågrets (guldetts) utdelare, då han
Hårskuppen rustade ut,
Hördernes wån, från Gardarike.

Om wåren hbu Magnus östanifrån till Sverige. Så säger Arnor:

Den unge, som swårds-Linget blodigt gbr,
Sitt folk bdd ut:
Drnsöddarens tappre hofmán buro
Sin hårklådnad till skeppen.
Salta bdljan med islen star

Lappre Konungen östani från;
 Hafslågan's (guldet's) bäre till Sigtuna
 Märke windarne förde.

Här såges, att Konung Magnus, då han for östani från Garbarike, seglade först med sina sölseslagare till Sverige och höll upp till Sigtuna. Då war Amund Dlofs son Konung i Sverige: der war då också Drottning Astrid, som hade haft till ägta Konung Dlof den Helige. Hon tog ganska wäl emot Konung Magnus, sin sijnsson, och lät genast slånna allmänt Ting med Swearne, på ett ställe, som heter Höngra. Och på Tinget talade Drottning Astrid, sågande: här är nu kommen till oss Konung Dlof den Heliges son, som heter Magnus: han ernar företaga sin resa till Norrige, ätt söka sitt fäderne-ärf: mig är det en stor skyldighet att understödjja honom till denna färd, förty att han är min sijnsson, såsom alla, både Swear och Nordmän, kunnigt är: jag skall därför ingenting spara, som hos mig står, att hans styrka må blifwa så stor, som möjligt är, både uti penningar och folk, så långt min förnåga sträcker sig: så skola också alle män, som wilja gifwa sig med honom på denna färd, äga rätt till min fullkomliga wänskap. Jag will också förkunna, att jag sjelf skall wara honom följaktig på färden, så att det nog månde wara för en hwar ögonfölenligt, att jag icke i någon måtto undandrager mig det bisländ, jag kan honom lemna. Här om talade hon länge och wadert; men när hon slutade, swarade många och sade, att Swearne hade till liten båtnad farit till Norrige, när de följde hans fader, Konung Dlof; och är icke här bättre wän, då denne man ännu är i sin barna-ålder, sade de: wi äre fördenksuld ei willige till denna färd. Astrid swarade: alle de män, som wilja anses hafwa något mod i bröstet, böra

ej förskras för sikt: om någre hafwa mistat sine fränder
 med Konung Olof den Helige, eller selfwe fått sår, då är det
 en mandom hos dem, att nu fara till Norrige och hänna
 det. Dmsider utråttade Astrid så mycket med ord och bemed-
 ling, att en mängd folk gjorde ett med henne, att följa
 Magnus till Norrige. Derom talar Sigwater Skald:

Många smycken i vår dikt
 Till Isn wi egna åt Olofs dotter,
 Att henne, som ägde den rene,
 Segerrike Konungen digre.
 Hler till Tinget & Hingra
 Mång hundrade man af Swenska landet
 Samlade sig, då Astrid
 Olofs sons sak framförde.

Ej bättre hon funnat
 Med modige Swenskarne rådslå,
 Den oförtrutna, om Magnus
 Hennes egen son hade varit.
 Hon gjorde, att hela
 Haralds ätt-wälde kunde,
 Dock mest med Christi bistånd,
 Konung Magnus tilltråda.

Milde Magnus har att gålda
 Astrid sin fromhet; men oss
 Det sagnar, att folkets wät
 Fick makt öfwer wida länder.
 Sin sluffsons sak hon så främjat,
 Att få wände dyligt göra:
 Sanna ord jag säger till ära för henne,
 Den djuprödiga qwinnan.

Thiodolf Skald säger i Magnus-wisan så:

Ut låt du, Allrådare, fluta
Skeppet; då barrade rået på snåkan:
Ett trettio roddarbänkars flepp
Den tiden i hafwet seel strida.
Ej skonade rasande winden
Bugtiga seglet öfwer dig, Herre:
Fine hofuånnen fällde ned
Masprydnaden (seglet) i Sigtuna.

2 Cap.

Ronung Magnus far från Sverige.

Magnus företog sin resa från Sigtuna, och hade då stor här, som Swearne lemnat honom. De drogo till fots, genom Sverige, till Helsingeland. Så säger Arnor Lar-laskald:

Röda stödar du sedan förde,
Stridsman, öfwer de Swenska bygder:
Ej war din krigshår ringa,
Då landsfolket geet dig till handa.
På resan östani från dig följde,
Du widt bekante ulstungefårgare,
Walde män till Tinget,
Med drifna spjut och hwhita stödar.

Sedan for Magnus Dlofs son östän öfwer Lemtland och Rø-len, och kom ned i Trondhem, hwarest allt folk genast tog wäl emot honom. Men så snart Konung Swen Alfifsons män sporde, att Magnus, Konung Dlofs son, war kommen i landet, flydde alle widt omkring och dolde sig. Magnus

feå således intet motstånd; men Konung Swen war söder i landet. Så säger Arnor Jarlastald:

Du, som hjädrarna fårgar
 På Odens fogel, från östlan
 Du kom med skräck i Trondernes bygder:
 Fienderne blefnade, som det sade.
 Då sågo öwännerne dina,
 Du, som iurkla fårgamen matar,
 Sin olycka stunda till:
 Rådde, de sökte lifwet bewara.,

3 Cap.

Magnus Olofsson tages till Konung.

Magnus Olofsson for med sitt folk ut till köpstaden (Nidaros): der blef han wäl emottagen. Sedan låt han stamma Eyra-Ring (allmänt Ring på stranden af Nidan); och när bönderne kommo till Ringet, blef Magnus tagen till Konung öfwer hela landet, så widt som hans fader, Konung Olof, hade warit rådande. Derefter antog Konung Magnus hoffolk, tillsatte länshöfdingar, och förordnade öfwerallt i häradena fogdar och befälningssmän. Konung Magnus hödd också ut ledning genast om hösten öfwer hela Trondhem; och feå han då god tillgång på folk. Sedan höll han med hären söder utmed landet.

4 Cap.

Konung Swens flykt.

Konung Swen Alfifson war sladd på Sunhörbaland, när han sporde denna krigstidning. Han låt straxt skära upp bndkaste och sända den på fyra wägar ifrån sig, stände

till sig bönderne, och lät den tillsägelse medfölja, att öfver-
 allt skulle utredas skepp och folk till att värja landet med
 honom. Allt det manskap, som besann sig på nära håll om-
 kring Konungen, begaf sig genast till honom. Konungen höll
 då Ting, talade med bönderne och frambar sitt ärende, så-
 gande, att han wille möta Konung Magnus och hålla slag-
 ning med honom, om bönderne wille wara honom följaktige.
 Talet war något kort, och bönderne gäfwö ej mycket bifall
 dertill. Sedan höllo de Danske höfdigarne, som woro med
 Konungen, långa och wackra tal; men bönderne swarade och
 talade emot: många sade, att de wille följa Konung Swen
 och strida jemte honom; men somlige nekade twärt: somlige
 tego alldeles: somlige åter förmalde, att de wille begifwa
 sig till Konung Magnus, så fort de kunde. Då swarade
 Konung Swen: det synes mig, som här woro komne få bön-
 der af dem, till hwilka wi hafwe sändt bud; men desse bön-
 der, som här äro och säga inför oss sielwve, att de ärna ge-
 nast, så snart de kunna, fara till Konung Magnus, synes mig
 wara lika mycket att råfna på till bistånd, som de, hwilka
 säga sig wilja sitta i stillhet hemma: det samma gäller och
 om dem, som tige; men bland dem, som förklara sig wilja
 följa oss, torde blifwa hwaraman eller flere, som wi icke
 kunne trygga oss till, om wi lägge till strid med Konung
 Magnus: det är således mitt råd, att wi ej sätte war lit
 till desse bönder; farom heldre dit, hwarest allt folket är oss
 tryggt och troget; då hafwe wi nog styrka att winna under
 oss detta land. Så snart Konungen hade förkunnat sitt be-
 slut, följde alle hans män detta råd: de wände då om sina
 skepp och uppdrogo seglen. Sedan seglade Konung Swen
 öster utmed landet och stannade ej förr, än han kom till
 Danmark. Hördaknut tog der ganska wäl emot sin broder

Swen; och när de träffades, erböd han Swen att hafwa Danmarks Rike med honom, hwilket anbud behagade Konung Swen wäl.

5 Cap.

Konung Magnus reser öfwer Norrige.

Konung Magnus for om hösten allt intill landsändan; han wardt till Konung tagen öfwer hela landet; och sågnade allt landsfolket sig öfwer hans ankomst.

6 Cap.

Konung Knuts och hans son Swens död.

Konung Swen Knuts son for till Danmark, och tog der emot regeringen med sin broder Hordaknut. Den samma hösten afled Konung Knut den Rike i England, den 13:de November, då han war fyratio år gammal. Han blef begrafwen i Wincester. Då hade han warit Konung öfwer Danmark i tjuguffu år, men både öfwer Danmark och England i tjugosyfra år, och derjemte öfwer Norrige i sju år. Konung Knuts son Harald blef då tagen till Konung i England. Samma wintren dog Konung Swen Alfes son i Danmark. Thiodolf Skald quad så om Konung Magnus: —

Wägen trampade du,
 Erusotens färgare, från Swerige:
 Tapper här dig fölide,
 Herre, öfwanifrån till Norrige.
 Flydde så Swen bort sedan,
 I sanning öfwer gifwen af landet:

Till annat land låt Kofan
 Alfesonen ställa.

Bjarne Guldbråskald diktade detta om Kalf Arneson:
 De unga Konungar låt du komma
 Till det arf, dem tillhörde:
 Sannt är, att sitta måste
 Ewen i Danmark allena.
 Wågen du wisade, Kalf, till landet
 Att bragdlåre Magnus:
 Du gjorde, att fursten
 Till wålbet kom från Gardarife.

Den wintren rådde Konung Magnus öfwer Norrige,
 och Hördaknut öfwer Danmark.

7 Cap.

Förbund emellan Konungarna Hördaknut och Magnus.

Sedermera om wåren hödo begge Konungarna ut leding; och gick det tal omkring, att de skulle lägga till strids wid (Ödt) Elfwen; men när härarne kommo nära emot hwarannan, sånde höfdingarne i hwardera håren budskap till sina fränder och wänner å andra sidan, med tillsägelse inbördes, att man skulle sista fred emellan Konungarne. Emedan desse Konungar wore båda unge och oerfarne, innehade någre betydande män, som i hwartera landet bertill woro utsedde, Riksstyrelsen för dem; och kom det derhån, att förliknings-möte sattes mellan Konungarne. Sedan träffades de selske, hwarwid samtal skedde om fred; och ingicks det fördrag, att Konungarne swuro brödralag och stadgade fred sig

emellan, så länge de begge lefde; och om endera afledes son-
 lds, då skulle den af dem, som efterlefde, taga hans laud
 och Rike. Tolf män, som woro de förnämste af hwardera
 Riket, swuro med Konungarne, att detta fördrag skulle håll-
 las, så länge någon bland dem lefde. Derefter åtskildes
 Konungarne; for då hwardera hem i sitt Rike; och hölls den-
 na förlikning medan de båda lefde.

8 Cap.

Om Drottning Astrid.

Drottning Astrid, som hade haft till ägta Konung Olof
 den Helige, kom till Norrige med Konung Magnus, sin
 sijnsson, såsom förr är skrifwet, och war hos honom uti stort
 anseende, som tillbörligt war. Då kom ock till hofwet Alf-
 hild, Konung Magnuses moder; och tog Konungen henne
 genast emot med största kärlek, och bewiste henne mycken
 ära. Men det hände Alfild, som det kan hända många
 de der komma till wälde, att modet hos henne i icke min-
 dre mån tilltog; och kom det derhån, att henne illa beha-
 gade, det Drottning Astrid war något mera uppsatt än hon,
 i högsäte, eller annan ärebewisning. Alfild wille sitta näst
 Konungen; men Astrid kallade Alfild sin ambat (trålinna),
 såsom fordom varit hade, då Astrid war Drottning öfwer
 Norrige, medan Konung Olof rådde öfwer landet; wiljande
 Astrid ingalunda hafwa säte bredwid henne; och kunde de
 förty icke wara i ett herberge.

9 Cap.

Om Sigwater Skald.

Sigwater Skald hade fått hemlof af Konung Olof, då
 Konungen for öfster till Gardarike; men sommaren derefter

for Sigwater ur landet och söder till Rom, medan slaget hölls på Stäcklastad. Då qwad han denna wisa:

På goda resan till Rom jag drog
 Hemifrån, af friggstienst trött,
 Och swärdet lemnade, som Konungen
 Mig gaf, det guldbelagda.
 Medan stridsmännen stillade
 Dofsdjurens hunger, jag bortlade
 Dyra swärdet med silfverknappen,
 Och inwigda (pilgrims) stafwen följde.

Men om hösten, då Sigwater war på wägen sunnan-
 ifrån, sporde han Konung Dofs fall; och war det honom
 en ganska stor sorg. Han qwad då:

Stod jag på Mont en morgon,
 Ståderne nära, och mig påminde,
 Hwar de breda stölar
 Och sida brynjor sönderbrustio.
 Honom jag kom ihog,
 Som fordom war Konung,
 Då landet i blomma stod:
 Vortgången är nu min fader.

Sigwater gick en dag igenom en gård och hörde, det
 en bonde jeurade sig mycket, att han hade mistat sin hu-
 firn: han slog sig för bröstet och ref kläderna af sig, gret
 bitterligen och sade, att han wille gerna dö. Sigwater qwad:

Färdig är mannen att dö,
 Som unga qwinnaus samntag saknar:
 Trogen kärlek finnes,
 Der man den döde begråter.
 Men den modige, som flykten styr,

Lärar fäller öfver fallen Konung:
 En hwar, som Drotten älskat,
 Wet, att wår saknad är wårre.

Sigwater kom hem till sin hofstad i Norrige: han hade gård och barn i Trondhem: han for sunnanifrån utmed landet på ett lastfartyg; men när de lågo i Hissarsund, sågo de hwar en hop korpar flögo. Då qwad Sigwater:

Korpar, som de döda kroppar minnas,
 Ser jag flyga till hamnen,
 Hwarest Nordmannas skeppet fordou
 Under gode Konunga-ättlingen flöt.
 Högt strika innanför Hille
 Hwar dag de snåla brnar,
 Dem Dlof mången gång
 Tillförene glupsta gjorde.

När Sigwater kom Norr till köpstaden, war Konung Swen der före honom; och hödd han Sigwater fara till sig, ty han hade förut varit hos Swens fader, Konung Anut den Rife. Sigwater sade, att han wille först resa hem till sin gård. Det hände sig en dag, då Sigwater gick ute å gatan, att han såg Konungens män leka, derwid han qwad:

Twårt går jag förbi de lekar,
 Som tappyre Konungens hofmän göra:
 Jag bleknar, och sorgen bles,
 Ett band jag känner i bröstet.
 Jag mins hwar min Herre,
 Den widtfrågade, och wi andre
 Lette ofta, på hans måns
 Ddalgårdar fordou.

Sedan for Sigwater till sin gård. Han hörde många tala på honom och säga, att han hade lupit ifrån Konung Dlof. Då qwad han:

Låte hwita Christ mig lida
 Hetan eld till straff, om jag wille
 Dlof öfwergifwa: nej, ren
 Från detta brott jag mig kånner.
 Wittnen har jag, som hafwet watten,
 Af andra män, som detta weta:
 Till Rom war jag dragen, då faran påkom;
 Aldrig någon det öblja mände.

Sigwater trufdes illa hemma: han gick ut en dag och qwad:

De höga bergsklyfter tycktes mig le
 Rundt omkring Norrige
 Fordom, och känd war jag
 På skeppen, medan Dlof lefde.
 Nu mera mig bergen
 Mycket oblidare synas:
 Sorgen det gör, ty illa
 Kan jag Konungens fall fördraga.

I början af wintren for Sigwater öster om Sklen till Jemtland och dådan till Helsingeland, och kom fram i Sverige, hwarest han genast begaf sig till Drottning Astrid, war hos henne en lång tid och blef wäl bemött. Han war också hos hennes broder, Konung Anund, och sed af honom tio markor renadt silfwer, såsom det förmåtes i Knutsdrapan. Sigwater sporde alltfjemnt, när han träffade köpmän, som kommo från Holmgård, hwad de kunde säga honom om Magnus Dlofsön. Han qwad:

Linnu lyster mig spöria
 Estan från Gardarife
 De ofta uppreyade Isford,
 Som ej sparas om den unga ädling.
 Om och minsta foglar sig smyga
 Här emellan, så frågar jag efter
 Den lilla Konunga-ättling:
 Det min kärlek hugswalar.

10 Cap.

Om Konung Magnuses första ankomst till Sverige.

När Magnus Dlofsen först kom till Sverige från Gardarife, war Sigwater der förut hos Drottning Astrid; och blefwo de då alle ganska glade. Sigwater quad:

Dristig du kom på egen hand,
 Konung Magnus, och wäl lærer Du
 Lagas af land och folk emot:
 Jag troget dig bistår.
 Fara jag wist hade bordt till dig,
 Sfwers-Konung, i Gardarife;
 Men jag din sijnsmoders wärdare war,
 Ty må straffet för din dopnamngisware mildras.

Sedan gaf Sigwater sig på resan med Drottning Astrid, och följde Magnus till Norrige. Sigwater quad:

Min tanka säger jag alla
 De män, som till Tinget fara,
 Att sfwers ditt lif jag mig gläder:
 Det är en stor Guds gåfwa.
 Bliswer denne de tappres Drott
 En son, som sin dyre fader lifnar,

Då mände få folk faldas,
Som slik Konung hafwa.

och då Magnus hade blifwit Konung öfwer Norrige,
uppehöll Sigwater sig hos honom och war hans käraste vän.
Han quod detta en gång, när Drottning Astrid och Alfild
Konunga-moder hade kommit i ordfasning:

Medgif Alfild, att Astrid
Våttre år, än du sief,
Fast och till stort wälstånd
(Gud så wille) du nu kommit.

11 Cap.

Konung Olofs skrin förfärdigas.

Konung Magnus lät göra ett skrin och pryda det med
guld och silfwer samt besätta det med ädla stenar; och detta
skrin war gjordt, både till storlek och slappnad, som en lif-
kista. Medanunder hade det en pelare-ställning, men ofwanpå
war loff, som ett tak med topp och ryggås. Bak på loffet
woro gångjern, men frammanföre haspor, med lås och nyckel.
Sedan lät Konung Magnus lägga i detta skrin Konung Olofs
helgedom; och tilldrogo sig då många järteken derwid. Här-
om talar Sigwater Skald:

Gjordt är åt honom, som godt hjerta bar,
Guldskrin, som hans ära kräfde:
Konungens helighet jag rosar:
Herren Gud honom till sig kallat
Der gångar mången man,
Med helad syn från denna Konungs
Rena hwilorum,
Som dit kom blind.

Då blef det i lag stadgadt, att en helgedag för Konung Olof skulle strås öfver hela Norrige; och wardt genast den dagen lika ansedd med de sörsta högtider. Derom talar Sigewater Skald:

Mig höfves att Olofs måsa,
Magnuses faders, rättfint sira
I mitt hus: måtte Gud
Konungens wälgång främja!
Sag skyldig är, att utan swel
Den Konungs högtid helig hålla,
Som mina armar med röda guldet
Prydde och nu allmänt sörjes.

12 Cap.

Om Thorer Hund.

Thorer Hund for, kort efter Konung Olofs fall, bort af landet. Han begaf sig till Jorsal (Jerusalem); och är det många måns sägen, att han ej återkommit. Thorer Hunds son het Sigurd, hwilken war fader till Stanweig, som hade till ägta Son, Arne Arnesons son: deras barn woro Widkun i Bjarkö och Sigurd Hund, Erling och Jardtbrud.

13 Cap.

Hareks af Thiotta dröp.

Harek af Thiotta satt hemma på sin gård, alltintill dess Konung Magnus Olofs son war kommen i landet och hade blifwit Konung. Då for Harek söder till Trondhem och besökte Konung Magnus. Der war då Alsmund Grankells son hos Konungen. Nu som Harek gick upp af steypet,

när han kom till Nidaros, och Åsmund stod uti en löstswale (öfwerwåning) hos Konungen, sågo de och igenkände Harek. Derwid sade Åsmund till Konungen: nu will jag gâlba Harek min faders dråp; och hade han i handen en liten och tunnsmidd yxa. Konungen såg på honom och sade: tag helbre min yxa; den war spetsig och tjock; och tillade Konungen: bered dig derpå, Åsmund, att benen äro hårda i denna gubbe. Åsmund tog yxan och gick ned från gården; och när han kom på tvärgatan, gingo Harek och hans wån uppåt emot dem. Då högg Åsmund Harek i hufswudet, så att yxan genast stod neder i hjernan. Det war Hareks bane. Men Åsmund gick åter upp i gården till Konungen; och war då all eggen borta af yxan. Konungen sade: huru wån- de nu den tunna yxan hafwa dugat? mig synes, som denna ej mera kunde nyttjas. Sedan gaf Konung Magnus Åsmund lön och embete på Hologaland, och äro många och widlyftige berättelser om de firidigheter, Åsmund och Hareks söner haft sig emellan.

14 Cap.

Om Thorgeir Gläck.

Kalf Arneson deltog, i början någon tid, mest i landets siprelse med Magnus. Men sedan war der folk, som påwände Konungen, å hwilken sida Kalf hade warit på Sticks lastad; och då blef det något wansteligare för Kalf, att behålla Konungens ynnest. Det hände en gång, då mycket folk war hos Konungen och man inför honom utförde sina saker, att Thorgeir Gläck från Sule i Weradal, som förut är nämnd i Konung Dlof den Heliges Saga, förekom med
ett

ett angeläget ärende. Konungen gaf ej aft på hans tal, utan lyfnade till dem, som stodo honom närmare. Då sade Thorgeir till Konungen högt, så att alle, som woro honom nära, det hörde:

Tala du med mig,
 Konung Magnus,
 Ty i följje jag war,
 Med dinom fader.
 Då bar jag mitt hufwud
 Säradt dådan,
 När de på den döda
 Konungen slego.
 Dig älskar nu
 Det usla folk,
 Drottswikarne,
 Som djefwulen glädde.

Då gjorde folket oblind, och somlige bådo Thorgeir gå ut; men Konungen kallade honom till sig och afgjorde sedan hans ärende så, att Thorgeir war wäl tillfreds, försäkrade honom och om sin wänskap.

15 Cap.

Kalf Arnesons färd ur landet.

Litet derefter gästade Konung Magnus på Hang i Besradal; och när Konungen satt wid bordet, hade han på ena sidan Kalf Arneson och på den andra Einar Thambastjelswer. Då war det kommet derhån, att Konungen söga brydde sig om Kalf, men ganska högt wårderade Einar. Konungen sade till denne: wi stole rida i dag till Siidlastad: jag will se

mårkena efter hvad der tilldragit sig. Einar svarade: jag har ej derom något att berätta: låt Kalf, din fosterfader, fara med dig; han måtte kunna gifwa de under rättelser, du åskar. När borden woro borttagne, lagade Konungen sig till resan, och sade till Kalf: du skall fara med mig till Sticlafstad. Då svarade Kalf: det anser jag ej nödigt. Derwid stod Konungen upp, sågande med häftighet: fara skall du, Kalf; och sedan gick Konungen ut. Kalf klådde sig hasteligen och sade till sin tjänare: du skall rida in till Eggia och tillsåga mina huskarlar att hafwa hwart grand jag åger på mitt skepp, innan solen går ned. Konung Magnus red till Sticlafstad, och Kalf med honom: de stego af hästarne och gingo dit, hwarest slaget hade slått. Då sade Konungen till Kalf: hwar är det ställe, der Konungen föll? Kalf svarade, pekande med spjutspättet: här låg han fallen. Konungen fortsfor: hwar war du då, Kalf? Han svarade: här, som jag nu står. Derwid yttrade Konungen, och war röd som blod i ansigtet: då kunde din yxa nå till honom. Kalf svarade: icke nådde min yxa honom. Derpå gick han bort till sin häst, kastade sig upp och red sina fårde, så ock alle hans män med honom; och Konungen red åter till Hang. Kalf stannade ej förr än han, om qvällen, kom till Eggia: hans skepp låg segelfärdigt wid landet, lastadt med all hans lösegendom och besatt med hans huskarlar. De höllo genast om natten ut efter fjården; och sedan for Kalf dag och natt, efter som vinden medgaf; seglade wester öfwer hafwet och uppehöll sig der länge, samt härjade på Irland, Skottland och Söder-barne. Här om talar Bjarne Gullbråskald i Kalfs-wisan:

Jag hörde, att dig, Thorbergs broder,
Som wäl du förtjente, godhet bewisles

Af Haralds broderson; och det råckte
 Till dess han self bröt af.
 Afunds-männen ideligen
 Wäckte split Er emellan:
 Ogagn synes mig Dlofs
 Arfwinge hafwa af denna sak.

16 Cap.

Om böndernes hot.

Ronung Magnus lade under sig gården Wiggia, som
 Nut hade ägt, och Dwisst-stad, som Thorgeir hade haft, så
 ock Eggia och allt det gods, Kalf lemnat efter sig; och män-
 ga andra stora egendomar, som tillhört dem, hwilke å Stic-
 lastad hade stupat i bonde-hären, förklarades wara till Ro-
 nungen hemfallne. Han belade ock med hårda straff åtstis-
 liga män, som hade gjort Ronung Dlof mesla motsåndet:
 somliga dref han ur landet: af somliga tog han stora pen-
 ninge-böter; och för somliga lät han slagta deras kreatur. Då
 började bönderne knorra, sågande sig emellan: hwad mände
 denne Ronung hafwa i sinnet, då han mot oss bryter den
 lag, som Ronung Håkan den Gode satte? Männe han ej
 wet, att wi aldrig hafwe tålt ofdrätter? Han torde få sam-
 ma färd, som hans fader, eller andre höfdingar, dem wi
 hafwe afdagatagit, då wi ledsnade wid deras öfwerwåld och
 laglöshet. Detta knorr hördes wida omkring i landet. Edg-
 neboerne samlade folk, och det talet gick, att de ernade stri-
 da med Ronung Magnus, om han fore in i fjården. Ro-
 nung Magnus war då på Hårdaland, och hade der uppehål-
 lit sig ganska länge: han hade mycket folk och lät förmärka,
 då och då, att han tänkte begifwa sig norr till Edgne. Detta

blefwo Konungens wänner warse: tolf af dem gingo i rådpålgning och sãmjades, att en skulle uthottas, för att såga Konungen folkets misfndje; och det slog så ut, att lotten föll på Sigwater Skald.

14 Cap.

Frispråks.wisor.

Sigwater gjorde då den dikt, som han kallade frispråks.wisor; och berättar han först dermed, att Konungen tyktes allt för länge besinna sig på att sätta bönderna till rått, hwilke hotade att gbra uppror emot honom. Han quod:

Sigwater hafwer Konungen afrådt
Striden att uppstjuta, om wi ändå
Strida skole: rycket jag följer
Sbder från Edgne.
Påklådom wapnen och wårjom
Konungen med swården wåra,
Lystne att kampa så länge
Landet i lif mände wara.

I samma qwåde äro dessa wersar:

Han het, den som föll å Titie,
Håkan, mot många blid: owanners
Nån han straffade, dock honom
Folket ålskade mycket.
Landet höll fast wid den mångblide
Adalstens fostres lagar:
Ty skall ock sent hwad han siistat
Ur böndernes minne förswinna.

I sanning tror jag, att de båda
Dlofverne till Konungar korades

Gå af allmoge, søm Jarlar, fbrty
 Att de folkets egendom ej fbrde.
 Haralds trogne åttling, så oå
 Tryggvasouen låto hållas
 De lagar, som folket feå
 Af deða begge namnar.

Rådgifware, eder Konung
 Ej wredgas skall þfwer fria talet;
 Ty genom deða råd
 Drottens åra fråmjas.
 Wnderne såga, om de ej ljuga,
 Att ej den lag de få njuta,
 Som i Ulfwesund
 Du tillfdrene dem lofwat.

Ho eggar dig, strånge herre,
 Att från dina ord
 Gå tillbaka? Rog ofta
 Lunna skålet du prdfwar.
 Ordhållig den Konung skall wara,
 Som troget folk will winna:
 Aldrig þfwes dig, striddjerfwe,
 Gifwet låste att rygga.

Ho eggar dig, ofdrstråkte,
 Att folkets boskap nedhugga?
 Þfwerwåld det år af Konungen,
 Att inom landet hårsa.
 Sådant rådde ingen forðom
 En ung Konung att gbra:
 Jag tror, att folket ledsnar
 Wid rån; ty wred år håren.

Tag dig i akt för det onda rykte,
 Som ibland folket löper:
 Endast med hof man skall
 Tjufwens hand förforta.
 Jag ber dig, du som matar
 Warma blodets hblar,
 Uppmärksam war och lysna
 Till hwad bönderne wilja.

Farligt det är, som jag hörer,
 Gråhårsmännen förehaswa,
 Att mot Konungen sig resa:
 Med råd det afbjäs måste.
 Ej godt det är, då männen å Tinget
 Huswonden tillsammans lita
 Och nåsorne slinga mot brösten:
 Tyfnad i folket kommit.

Ett är det, som de säga,
 Att min Herre under sig
 Folkets odal lägger:
 Det årliga bönder aflågsnar.
 För rån anses Konungens wrede
 Af den man, som mislar
 Sitt fädernegods, igenom
 En så förhastad dom.

Denna wersen är den sista:

För Dlofs son jag önskar, att allt
 Wäl må slå ut: helige åro wåre
 Förbindelser: man klagar, att länge
 Den ringe på sin sal får wånta.

Stonsamme äre wi, som jag tror,
Magnus; och med dig, milde,
Lefwa och dö jag wille,
Medan Haralds swärd du wärdar.

Dylke förefällningar woro i detta qwäde till Konungen, att han skulle hålla den lag, hans fader hade stadgat. Efter denna påminnelse rättade Konungen sig mycket; woro och många andre, som samma tal förde. Det kom ändtilligen derhån, att Konungen hade sauråd med de wisaste män; och kommo de öfwerens om den lag, som gälla skulle. Sedan låt Magnus skrifwa den lagbok, som ännu är i Trondheim och kallas Grågåsk. Derefter blef Konung Magnus wänsfäll och älskad hos allt landtfolket; och wardt han fördenstuld kallad Magnus den Gode.

18 Cap.

Om Engelska Konungarna.

Engelska Konungen Harald afled fem år efter sin faders, Konung Knut den Nifes dödd: han jordfästes bredewid sin fader i Wincester. Efter hans fränfälle, tog hans broder Hördaknut, Knut den gamles andre son, Konungadömet i England: han war då Konung öfwer både England och Danmark, och innehade detta wälde uti twenne år: han blef sotdd i England, och dog barnlös samt jordades i Wincester hos sin fader. När han war assiden, togs till Konung i England Jatward den Gode, son af Engelska Konungen Adatråd och Drottning Emma, Nikard Rinde-Jarls dotter. Konung Jatward den Gode war på mödernesidan sambroder med Harald och Hördaknut, Gamle Knuts söner. Gamle Knut och Drottning Emma hade en dotter, som het Gum-

hild: hon blef gift med Keisar Henrik i Saren: han kades i ades Henrik den Milde. Gimbild war tre år i Saren, innan hon blef sjuk, och afled fem år efter sin faders, Gamle Knuts död.

19 Cap.

Om Konung Magnus Olofsson.

Når Konung Magnus Olofsson sporde Hårdaknuts död, såände han strax sina män söder till Danmark med budskap till de män, som hade med ed bundit sig till honom, då förlikningen och aftalet uppgjordes emellan Magnus och Konung Hårdaknut: han påminde dem sina löften och lät slutligen förklara, att han sjelf ernade genast om sommaren komma till Danmark med sin krigsmakt och tillägna sig hela Danska wäldet, som aftaladt och beswuret war, eller ock i strid der falla med sitt folk. Så säger Arnor Jarlastald:

Stor den wåltalighet war,
 Som blef Jarladrotten bestård:
 Allt uppslides hwad han,
 Som rofdjuren matar, sade.
 Konungen förkunnade sig färdig wara,
 Att under korpars flor
 I swårdsagnyet falla,
 Eller ock Danmark intaga.

20 Cap.

Om Konung Magnuses Krigshår.

Sedan samlade Konung Magnus mycket folk, såände alla länshöfdingar och mäktiga bönder till sig, och skaffade sig långskepp. Och når denna krigsmakt kom tillsammans,

var den ganska wacker och wäl utrustad. Han hade 70 stora skepp, då han seglade från Norrige. Så säger Thiodolf Skald:

Djerst nyttjar du, stränge Herre,
 Mot fienderna de långa skeppen,
 Ty återut dina stridsmän
 Sjuttio skepp förde.
 Söderut fartygen skredo,
 Tågfasta seglet dref skeppet
 Hafwet utåt: då gömdes
 Wisunds bngtiga brådd i wiken.

Här omtalas också, att Konung Magnus då hade det stora skeppet Wisund, som hans fader, Konung Olof den Helige hade låtit bygga. Det hade öfwer 30 roddarbänkar: på dess framskam war ett stort wisunds (buffelors-) hufwud, men baktill en orm- eller fiskliert: både hufwudet och lierten, så också begge sidorne deromkring, woro öfwerallt guldbelagde. Derom talar Arnor Jarlaskald:

Fult fiskum mot lysten (bakstammen) uppdröf,
 Då skakades röda guldet:
 Eldens fiende (wattnet) kring styret
 Glänsande skeppet wrok.
 Nordan om Stafanger du höll
 Med de hårda stammar, då darrade tågen:
 Högst mast-toppen blänkte,
 Elden lif, mot Danmarks wälde.

Konung Magnus seglade ut från Agder och öfwer till Suttland. Så säger Arnor:

Såga will jag, hur Wisund,
 Af rimförst höljö och åt låbord

Lutande, från Norden bar
 Sögnernes raske Konung.
 Fursten, som på Svärds-Tinget bjuder
 Och waynens brat framkallar,
 Till breda Jutland kosan satte:
 Öfverna af folket han togs emot.

21 Cap.

Om Konung Magnuses ankomst till Danmark.

Då Konung Magnus kom till Danmark, blef han väl emottagen. Han höll der ofördrörligen Ting och stämman med Landets inbyggare, begärande, att de måtte taga honom till Konung, efter det aftal, som derom war gjordt. Och emedan de länshöfdingar, som hade mest anseendet i Danmark, woro Konung Magnus genom ed förbundne och wille hålla sina ord och eder, befrämjade de mycket denna sak hos folket: dertill kom ock för det andra, att Konung Knut den Rike då war död och all hans afkommas utgången; och tredje skälet war, att hans fader Konung Olofs helighet och järtecken då redan woro öfver all land kunnige.

22 Cap.

Magnus Olofsen tages till Konung öfver Danmark.

Sedan låt Konung Magnus stämman Ting i Wiborg: der hafwa Danskarne brukat utfora Konung, både i forna och senare tider; och å detta Ting togo de Magnus Olofsen till Konung öfver hela Danska Riket. Konung Magnus

dwaldes länge i Danmark om sommaren; och bemötte allt folk honom wäl, hwart han kom, samt wisade honom lydnad. Han tillsatte då embetsmän öfwer Sjöflor och Håraden allestädes i landet, och gaf förlåningar åt de förnämsta. Men när det led på hösten, for han med sitt folk till Norrige, uppehållande sig i Elfwen någon tid.

23 Cap.

Ewen Ulfssons uppkomst.

Ewen het en man, som war son af Ulf Jarl, hwars fader war Thorgil Sprakelågg. Ewens moder war Asfrid, Konung Ewen Tjungsåggis dotter: hon war samsyster å fädernet med Knut den Rike, men å mddernet med Swea-konungen Niof Eriksson: deras moder war Drottning Sigrid Storråda, Skoglar Tosles dotter. Ewen Ulfsson hade nu en lång tid uppehållit sig hos sina fränder, Swea-konungarne, alltsedan Konung Knut låt dråpa hans fader Ulf Jarl, såsom strifwet är uti Konung Knut den Gamles saga, att han låt dråpa Ulf Jarl, sin swäger, i Roskild; och war Ewen, för den orsaken, sedermera icke i Danmark. Ewen Ulfsson hade det aldrastönaste utseende: han war en öfvermåttan stor och stark man, ypperlig uti idrotter och mycket wältalig: war det också allmänt tal hos dem som, honom kände, att han ägde alla egenskaper, som pryda en god höfding. Ewen Ulfsson besökte Konung Magnus, då han låg uti Elfwen, som förr är nämndt; och tog Konungen wäl emot honom, hwartill många sökte bidra, ty Ewen war

en mycket wänsfäll man, förde och sjelf ganska wadert och skickligt fram sitt ärende hos Konungen; och kom det så widt, att Swen gaf sig under Konung Magnus och blef hans man. Sedan talade Konung Magnus och Swen om hwar- jehanda saker emellan syra dgon.

24 Cap.

Swen Ulfsson erhåller Jarldöme.

En dag, då Konung Magnus satt i sitt hbgfåte och hade mycket folk omkring sig, och Swen Ulfsson satt nedan- före honom på fotpallen, tog Konungen såkunda till orda: kunnigt will jag gbra för hbgdingar och menige allmoge det beslut, jag suunit för godt att widtaga: här är kommen till mig en oypertlig man både till börd och egen förtjenst, Swen Ulfsson: han har nu blifwit min man och derpå gif- wit mig sin tro. Såsom i weten, hafwa alle Danmarks inbyggare i sommar blifwit mine undersåter, men landet är nu hbgdingelöst, sedan jag farit dådan; och likwål hånder det ofta, som Eder bekant är, att stor ofred der göres af Wender och Surländare, eller annat folk bñan ifrån, eller och af Saxare: jag har derföre lofwat dem, att få en hbg- ding till landets wårn och styrelse: dertill ser jag ingen så i allan måtto wäl fallen och skicklig, som Swen Ulfsson, hwilken och hafwer börd till att wara hbgding. Nu will jag gbra honom till min Jarl och gifwa honom Danska wäldet att förestå, medan jag är i Norrige, såsom Knut den Rike satte hans fader Ulf Jarl till hbgding öfwer Danmark, un-

der det smit war i England. Då swarade Einar Thambastjelfsfer: fdr stor Jarl, fdr stor Jarl, min fosterson. Konungen sade, med wrede: Eder lærer tykas, som jag fdga förstode hwad mig angår; men mig synes, som I ansågen somlige alltfdr stora till Jarlar, och somlige alltfdr litet duglige. Derpå stod Konungen upp, tog ett swård och fäste det wid Swens bålte; sedan tog han en sköld och hängde den på hans axel, satte honom hjelmu på hufwudet, gaf honom Jarlsnamn och tillade honom sådane förlåningar i Danmark, som hans fader, Ulf Jarl, tillfdrene hade haft. Derefter blef frambyret ett strin med helgedom uti, hwarå Ewen lade sina händer och swor trohetsbed åt Konung Magnus: sedan ledde Konungen Jarlen till högsåtet hos sig. Så säger Thiodolf:

Sjelf war dster wid Eifwen
 Ulf's son och sagra löften gaf:
 Der lade Ewen; att swärja,
 Sina händer å strinet.
 Eden föreslufwade honom
 Dlofs son, de Skåningars Konung:
 Men fortare ålder feð
 Deras fördrag, ån wara bordt.

Ewen Jarl for derpå till Danmark, hwarest han wäl emottogs af hela allmogen: han skaffade sig hoffolk och blef snart en stor höfding: om wintren for han wida dster landet och tillwann sig mycken wänskap hos de stora, war och ganska afhållen af allt landsfolket.

25 Cap.

Om Konung Magnuses Hårnad.

Konung Magnus for med sitt folk norr till Norrige och qwarblef der öfwer wintren; men när våren kom, samlade Konungen en stor här och drog dermed söder till Danmark. Då han anlände dit, sporde han de tidningar från Windland, att Wenderne i Somsborg hade dragit sig undan hans lydnad. De Danske Konungarne hade der förnt haft ett stort Jarldöme; de hade adrafsörst uppbyggt Somsborg, och det war nu ett ganska starkt fäste. När Konung Magnus hörde sådant omtalas, böd han ut från Danmark en flotta och mycket folk: dermed seglade han om sommaren till Windland, och hade en ansenlig frigsmakt. Hårom talar Arnor Jarlaskald:

Höra skall du i wisan min,
 Konungason, hur du härsköld bar
 Till Wendernas land: och lyckligt du drog
 På slätta rustarna skumstänkta skeppen.
 Aldrig jag sporde (dock Konungen ej
 Wälsade Wendernes sorg), att någon Fursle
 Drog med flera skepp till deras odal:
 Då af fölarne hafwet plöjdes.

Då Konung Magnus kom till Windland, lade han till wid Somsborg, intog genast staden och dröpte der mycket folk, brände och sedan både staden och landet wida omkring,

samt gjorde öfvermäktan stor härjning, såsom Arnor Jarla-
Skald säger:

Konung, du bland elaka folket for med eld
 Beskärbd war då döden åt mannen:
 Hög låga söder på Zom
 Du tände, Skålmars förföljare.
 Då tordest ej sina salar wårda
 Hedniska folket, i det starka fäste:
 Konung, du med klara elden
 Satte skräck i männens hjertan.

Mycket folk i Windland gaf sig under Konung Mag-
 nus; dock war antalet ännu större af dem, som kommo un-
 dan och flydde åt alla håll. Konung Magnus for sedan åter
 till Danmark, och lagade der till wintersäte åt sig, men
 skickade ifrån sig krigsfolket, både det Danska, och en stor
 del af det, som hade följt honom från Norrige.

26 Cap.

Ewen erhåller Konungsnamn.

Samma winter, som Ewen Ulfson hade fått styrelsen
 öfver hela Danska wäldet, och sedan han förwärfwat sig
 wänskap hos mängden af de stora i Danmark, samt gjort sig
 berömd hos allmogen, lät han gifwa sig Konungsnamn, och
 wanu dertill många höfdingars bifall. Men om wåren,
 när han sporde, att Konung Magnus for nordan ifrån Nor-
 rige och hade stor krigshär, begaf Ewen sig till Skåne och
 dådan upp åt Öbta land, samt vidare till Sverige, för

att besöka sin frände, Konung Anund. Der uppehöll han sig om sommaren och hade spejare i Danmark; för att få weta Konung Magnuses färder och myckenheten af hans folk. Då Swen nu sporde, att Konung Magnus hade skickat ifrån sig en stor del af sitt manskap, och derjemte, att han war söder på Jutland, förfogade Swen sig ned från Sverige, och hade med sig en stor hop folk, som Sweakonungen lemnat honom. Och när han kom till Skåne, togo Skåningarna wäl emot honom och höllo honom der för Konung, hwadan mycket folk samlades till honom. Sedan för han ut till Seland, hvar-est han äfwenledes blef wäl emottagen och lade hela landet under sig. Derifrån drog han till Fyen och bemåttigade sig alla barna: folket gaf sig under honom, så att han hade en stor här och många skepp. Konung Magnus gifte sin syster Ulfhild Dlofsdotter med Hertig Otto i Saxland: deras son het Magnus: derifrån är kommen en stor släkt; och sålunda tälja de Hertigar, som råda öfwer Brunswik, sin ätt till Dlof den Helige.

27 Cap.

Om Konung Magnuses här.

Konung Magnus sporde dessa tidningar, och derjemte, att Wenderne hade här ute. Då slände Konung Magnus frigsfolk till sig; och snart feck han ifrån hela Jutland manskap samlat. Hertig Otto af Brunswik i Saxland, som då war gift med hans syster Ulfhild, Konung Dlof den Heliges dot-

dotter, kom ock till honom, åtföljd af mycket folk. De Danske höfdingarne eggade Konung Magnus att draga emot Wendernes här och icke låta hednistiskt folk gå der fram och föröda landet; och blef alltså det beslut taget, att Konungen wände med sin här söder ut åt Hedeby. Men när Konung Magnus låg wid Skotborgs å på Lyrskogs hed, kommo hans spejare från Wendernes här och förkunnade, det denna war så talrik, att den ej räknas kunde, och att det manskap, Magnus hade, war deremot alltför ringa, så att för honom intet annat råd fanns, än att fly; men Konungen wille ändock strida, derest någon möjlighet wisade sig att kunna segra; hwaremot de fleste afskrädde striden och sade alle med en mun, att de för wisso kände, det Wenderne hade en obswerwinnelig här; dock rådde Hertig Ditto, att man heldre skulle stå. Konungen lät blåsa tillsammans hela hären och befallde, att en hwar skulle wäpna sig; och lågo de sedan om natten under sina stölar, ty dem blef sagdt, att Wendernes här då war kommen nära dem. Konungen war ganska swärmodig, tyckande det wara illa, om han nu skulle blifwa nödsakad fly, som han alldrig tillförene försökt; han sof derföre litet om natten och läste sina böner.

28 Cap.

Konung Olofs Järtecken.

Efterföljande dag war Michaelsmåso aften; och mot dagningen somnade Konungen och drömde, att han såg sin fader, Konung Olof den Helige, som sade till honom: du är nu mycket bekymrad och försträckt, för det Wenderne draga emot dig med stor här: icke skall du rådas för hedning

gor, änskbnt de äro många tillsammans; jag skall följa dig i denna strid: begynnen slaget mot Bunderne, när I hören min frigs lur. Så snart Konungen wakenade, omtalade han sin dröm; och berättade det då ljudna till dag. Derwid hörde allt folket ett klokoljud uppe i luften, och Konung Magnuses män, som hade varit i Nidaros, tyckte att det war, som om man ringde med klockan Gidd, hwilken Konung Olof hade gifwit till Clemens-kyrkan i Røpsstaden Nidaros.

29 Cap.

Slaget på Lyrskogs Hed.

Då steg Konung Magnus upp och befallde, att man skulle blåsa till strids: Bundernes här kom tågande sunnan öfwer ån emot dem; och i detsamma stod hela Konungens här upp och drog emot hedningarne. Konung Magnus klädde af sig ringbrynjan och hade ytterst en röd silkesstjorta på sig, samt tog i handen yran Hells, som Konung Olof hade ägt. Konung Magnus sprang framför allt sitt folk emot fienderne och högg med båda händer hwilken som råkade för honom. Så säger Arnor Larlastald:

Wred, med yran breda,

Häftigt Konungen franged:

Stort spjutgny fring Fursten

Blef, när han brynjan aflade.

Då om slastet med båda händer

Konungen fattade, Hölj Hells

De döbbleka stallar; och himmelens

Wårdare wälben utdelade.

Detta slag warade icke mycket länge, ty Konungens män gingo häftigt på; och hwar de stötte tillsammans, föllo

Wenderne så tjoft, som om strandwraf legat der; de sou woro qwar, togo flykten, men bleswo då nedhuggne sou slagtkreatur. Konungen förblide sjelf de flyende öfter öfwer heden, och folket stupade hela heden öfwer. Så säger Thiodolf:

Sag tror, att bland hundrade i flokken
 Fråust Haralds broderson stod:
 Då kände korpen för wisso,
 Att hans hunger lindras skulle.
 Widt kommo Wender på flykten,
 Då Magnus drabbningen höll:
 Walplatsen höljdes af slagna
 En mil bredt utåt heden.

Det är allmän sâgen, att alldrig så stort mansfall varit i Christna tider uti Nordlanden, som det Wenderne ledo på Lyrstogs hed. Af Konung Magnuses här stupade så, men många bleswo särade. Det såges i Bremaboken (Bremiska Ardnikan), att Wendiste Konungen Rettiur hade blifwit drâpen af Danstârne: han hade ätta söner, hwilka wille hânnu sin fader och förbde en stor del af Danmark norr til Ripa (Ribe); men de föllo alla på Lyrstogs hed för Konung Magnus den Gode, och femton tusende man med dem. Efter slaget lât Konungen förbinda sina mânds sär; men lâkare funnos ej så många i håren, som tarwadades. Då gick Konungen dit och undersökte händerne på de män, honom syntes tjenlige; och sedan han tagit och strukit af och an i handloswarne på dem, utnämde han tolf, som han sann wara mjukhändte, sågande, att de skulle förbinda folkets sär; ingen af dem hade förnt förbundet sär; men alla dese bleswo sedan de bäste lâkare. Der woro två Isländske män; den

ene war Thorkel Geirason från Lynge, den andre Alle, fader till Bard Swarte från Selardal; och från dem härstammade sedermera många gode läkare. Efter detta slag wardt det järtecken, som Konung Olof hade gjort, wida frågdadt uti många land; och sadet det allmänneligen, att ingen kunde wäga sig i strid med Konung Magnus Olofson, emedan hans fader, Konung Olof, wore honom så behjertlig, att hans owänner intet motstånd förmodde göra honom.

30 Cap.

Slaget på Re.

Sedan wände Konung Magnus hären emot Ewen, som han kallade sin Jarl, fast Danstärne kallade honom Konung. Konung Magnus skaffade sig då skepp och utrustade hären; och samlade de å ymse sidor det mesta folk de kunde erhålla. I Konung Ewens här woro många höfdingar, Skåningar, Halländingar, Seländingar och Fyenboar; men Konung Magnus hade mest Nordmän och Jutar: han höll då med sin här emot Ewen, och de träffades utanfbre Westerlandet på Re; der blef en stark strid, som lyktades så, att Konung Magnus behöll segren och Ewen kom på flykten samt mistade mycket folk. Han flydde då åter till Skåne, ty han ägde en tillflyktsort uppe i Östaland, i fall han deraf blefwe i behof. Men Konung Magnus for tillbaka till Jutland och stannade der öfwer wintern, med mycket manskap, låtande noga wårda sina skepp. Hårom talar Arnor Jarlaskald:

Öfverstrådt på Re lät Konungen

Hårda strids-Linget hållas.

Wälsta swården blodfärgades

Wida kring westra landet.

31 Cap.

Striden wid Åros (Nars).

Swen Ulfsson begaf sig genast på sina skepp, så snart han sporde, att Konung Magnus hade gått i land; och samlade Swen innan kort till sig allt det folk, han kunde få, och for om wintren kring Seland, Fyen och de andra barna; men när det led mot julen, höll han söder till Jutland och lade in i Limafjärden, hwarest mycket folk gaf sig under honom; men somlige måste betala honom penningar, och somlige förfogade sig till Konung Magnus. Då denne sporde hwad Swen förehade, flyndade han till sina skepp och tog med sig den Nordmannahår, som war i Danmark, jemte en del af det Danska manskapet, samt höll sunnan utmed landet. Swen war då i Åros och hade mycket folk; men när han erhöå kunskap om Konung Magnuses ankomst, gick han ut från staden med sin flotta och rustade sig till strids. Så snart Konung Magnus fick weta hwat Swen war, och han förnam, att det ej kunde wara långt emellan dem, höll han hus-Ring och talade till sitt folk, sågande: nu hafwe wi sport, att Jarlen med sin flotta ligger här framför oss, och mig är sagdt, att han har mycket folk: jag will derföre göra eder funnigt, det min föresats är, att möta Jarlen och slå med honom, ehuru wi hafwe något mindre styrka: wi stole nu, som tillförene, ställa vår förtröstan dit, hwarest Gud sielf är och min fader, Konung Olof den Helige: han hafwer några gånger förut gifwit oss seger, då wi slagits och ofta varit mindre manstärke, än wåre fiender: nu will jag, det man rustar sig så till, att wi må kunna uppsöka dem; och så snart wi träffa dem, skall man lägga intill dem och genast börja striden; och stola då alle mine män wara redo

att slå. Sedan väpnade de sig; och satte en hvar sig och sitt rum i ordning; derpå bebjöde de ro; och då de fingo se Jarlens flotta, lade de strax intill den. Svens män åter, så snart de blefwo warse den andra flottan, rustade sig och bundo tillsammans sina skepp; och begyntes sedermera en hård strid. Så säger Thiodolf Skald:

De glänsande sköldar stötte
 Konungen och Jarlen tillsammans,
 För kort tid sedan: der blef
 Hård svärdslek för folket;
 Så att de som stridsfarkarna (brynjorna) skära,
 Aldrig minnas värre slag:
 Stort spjutgny då mände
 Stridande håren göra.

De stridde från stammarne; och kunde således de alla komma åt att hugga, som der stodo; men de, som woro i förrunnen, brukade lansar, och de, som stodo längre bort i skeppen, stöto med låtta spjut, kastspjut eller stora pilar, men somliga kastade stenar eller sönderbrutna spjutstakar; och de, som woro bakom masten, stöto med bågar. Så säger Thiodolf:

Sag hörde, att med brutna stakar
 Och med många spjut man stöt
 Mot de breda sköldar:
 Mat fect korpen, då striden hölls.
 I wapentwisten, bäst man kunde,
 Sten och pilar man brukte:
 Slagne då lågo
 De stridande männen.
 Aldrig flera pilar lade

Bågmånnen på snodda linet:
 Ej tror jag, att Tronderne den dagen
 Först blefwo trötte att stuta:
 Så tjockt, under striden,
 Kastspjuten sågo, att knappast
 De kunde se deremellan:
 Håstigt och pilhaglet war.

Här såges det, huru håstigt skottstriden war. Konung
 Magnus stod, i början af slaget, uti en sköldborg; men som
 det syntes honom långsamt innan något blef afgjort, lopp
 han ut ur sköldborgen och fram åt skeppet, ropade högt och
 uppreggade sina män, begifwande sig ända fram i stammen
 till huggstriden; och när hans män detta sågo, trångde de
 sig fram och uppmanade hwarannan; och hof då hela håren
 upp ett stort str. Så säger Thiodolf:

Hlitigt bland Magnuses män
 Den ene manade annan,
 Att oförsträckt framläggga skeppen:
 Hårdt sköldarne skalades i striden.

Då uppstod en ganska stark slagting: i detta anfall
 aftröjdes Swens skepp på båda sidor om framstammen; der-
 wid gick Konung Magnus, med sina följeslagare, upp på skep-
 pet, och sedan den ene efter den andre af hans folk: anfals-
 let blef så hårdt, att Swens män måste wika undan; och
 aftröjde Konung Magnus först detta skepp, och sedermera det
 ena efter det andra. Swen flydde, med en stor del af sitt
 folk; men många af hans män föllo, många fingo och frid.
 Så säger Thiodolf:

Magnus, fölhwagnens (skeppets) wårdare,
 Under slagtingen uppgeck

På skeppets fagra framslam:
 Wida blef detta frågdadt.
 Wi gjorde så, att Turlens
 Huslarta-sloct minskning led,
 Men Konungens framgång wårte:
 Skeppen afbrjdes af håren.
 Innan den dyre utdelaren
 Af swanfåltets (hafwets) sol (guldet)
 Lif och frid gaf åt mannen,
 Turlens följe på flykten war.

Detta slag stod nästa söndagen före Jul. Så säger
 Thiodolf:

Skarp war striden,
 Som på söndag hölls:
 Håftigt geß håren till slaget,
 Då tappre mannen stridde.
 En ödd kropp på hvarje bölja stöt,
 När de stridsman lifwet lemnade,
 Som ödet bestårt att falla:
 Folket sönt neder af skeppen.

Konung Magnus tog der sju skepp från Swens män.
 Så säger Thiodolf:

Dlofs son, den Digres,
 Sju skepp nyß afbrjde:
 Seger wann Konungen; och Edgues
 Dwinor stift ej sorgsne hörde.

Och vidare quod han:

Mist hafwa Swens swärd. Gøter
 Följelagarne sina:

Swår blef och hemsfården
 För de öfrige stridsmän.
 Brusande swall och blåja
 Hufvuden och benen deras
 Bråka på sandiga djupet:
 Sjön öfver hofmännen tinter.

Swen flydde genast om natten till Seland, med det folk, som hade kommit undan och honom wille följa; men Konung Magnus lade i land med sina skepp, och låt strax om natten sitt folk landsliga; och tidigt om morgonen kommo de tillbaka med mycket strandhugg (slagtade kreatur). Derom talar Thiodolf:

I går jag såg, att stora stenar,
 Hårdeligen fastade, foro
 På deras slagtordningar:
 Skallen sprack för stenen.
 Strandhugg wi nedförde:
 Skeppstammen för ankar stod
 Midt i landet: med blotta orden
 Ej månde Swen sitt wådde förswara.

32 Cap.

Om Konung Swens flykt.

Konung Magnus höll strax med sin flotta till Seland efter Swen; men så snart Konung Magnus dit anlände, flydde Swen upp å landet med sitt folk; men Konung Magnus satte efter och förföljde dem; och blefwo alle dräpne, som ertappas kunde. Så säger Thiodolf:

Seland's mön af enstämmit rykte
 Jett spörja hwad folk det war,

Som bar de blodfärgade sköldar:
 Saunt år, att många dem hade.
 Gruset wi trampade nyß
 Hsiver fogen, då många
 Flyktande buro till Ringslad
 Fort sina forblad.

Sunntsbestänkt sin nacke bar
 Skåningarnes Konung skyndsamt:
 Underligt, om ei Lunds Herre (Magnus)
 Mast af Ålber, honom förekommer.
 Starke Jarlens fana sldg
 I går Hsiver jord och mosfar:
 Kastspjutten fram åt haswet drefwo,
 Flygande Hsiver de hoga kullar.

Sven flydde då Hsiver till Fyen; men Konung Magnus härjade på Seland och brände mångastådes för dem, som hösten förut hade slagit sig i flock med Sven. Så säger Thiodolf:

Jarlen måltade fördda
 Konungasåtet om wintren:
 Men du kraftigt
 Wärdade Landet.
 Det lyckades dig att finna,
 Milde Magnus, en sköldklädd skara:
 För Knuts frände det nära war,
 Att då fången blifwa,
 Haswet du lemnade, Trondernes Konung,
 Wred, du tordes byarna härja:
 Du företog dig att åt elden gifwa
 Hwärt hus, och det i aska föll.

Fullt wille du, de godas wån,
 Mot Karlens följe
 De grymma swefen gån:
 Undan i hast de lupo.

33 Cap.

Fyen brännes.

Så snart Konung Magnus sporde, att Swen höll med sin flotta till Fyen, begaf han sig efter honom. Men då Swen seck kunnskap derom, gick han till sjöns och affeglade, samt kom fram i Skåne, for derifrån till Östaland och försogade sig sedan till Sweakonungen. Konung Magnus landsteg på Fyen, låtande der plundra och bränna för många. Alla Swens män, som der funnos, flydde undan, hwart de kunde. Så säger Thiodolf:

Häftiga vinden på rykande landet

Kastar i luften upp

Äf ekwäggarne glöder:

Ät söder fladdrar brinnande elden.

Lågorna högt i fleyen stiga,

Husfolket nära, på Fyen:

Laf och nåstrar lida mycket,

Då Nordmän salarna bränna.

Swens män det minnas böra,

Dwinna, att de med våra

Krigsmän försökte

Trenne stridsundten.

Wån är, att sagra mör på Fyen

Wi skåda få: det duger, att swården

Under wapenbultret fårga:

I slagfördring låtom of skånda.

Efter detta gaf sig å nyo allt folket i Danmark under Konung Magnus; och war der då god frid den senare delen af wintren. Konung Magnus satte sina män till landets styrelse öfwerallt i Danmark; och när det led fram på wären, for han med sin flotta norr till Norrige och uppehöll sig der länge om sommaren.

34 Cap.

Slaget wid Helganås.

Då Sven förnam, att Konung Magnus war faren till Norrige, red han genast ut till Skåne och hade mycket folk med sig från Sverige. Skåningarne togo wäl emot honom; och förskaffade han sig då åter friggår, hwarmed han begaf sig till Seland och lade under sig det, så ock Fyen och alla de andra öarna. Men när Konung Magnus sporde detta, utrustade han folk och skepp och höll dermed söder till Danmark. Han fick weta, hwar Sven låg med sin flotta, och seglade dit: de träffades wid ett ställe, som heter Helganås, och det war en afton, som striden begyntes. Konung Magnus hade mindre folk, men större skepp och bättre manskap. Så säger Arnor Jarlaskald:

Öfta jag hört, att det heter
Helganås, der den widtfrågade,
Som wargen gläder,
Mång hafselg (skepp) afbjöde.

Mot mdrkningen bad Rygernes Meggbus (en man
från Rygen),

Att stödbarne skulle föras tillsammans:
Piltregnet sedan höll ut
Hela höfnatten igenom.

Striden war ganska häftig; och när det led fram på natten, blef der ett stort manfall. Konung Magnus stöt med handskott (kassspjut) hela natten. Derom talar Thiodolf:

På det ställe, som Helgands heter,
 Swens män för spjuten föllo,
 Då stridsmännen sårade söko,
 Sin bane wårde.
 Många spjut höll den tappre
 Mörernes Konung, i striden:
 Kassspjuten med skast af ast
 Blodfärgade den gifwilde Konung.

Men det är kortast att säga om denna träffning, att Konung Magnus behöll segren och Ewen flydde: hans eget skepp blef afbrjdt från den ena stammen till den andra, och med flera af Swens skepp gick det likaså. Thiodolf säger:

Den motsträfwige Jarlen flydde
 Från sitt skepp, som war öde,
 Der Magnus slagtingen höll,
 Till framtida stada för Ewen.
 Härkonungen låt
 Swärdsseggen rdbfärgas:
 Blod stänktes på brynta swärdet,
 Då Konungen för landet fältade.

Widare säger Arnor:

Konungen, på Skåningar wred,
 Alla Björns broders (Swens) skepp
 Tog, tillika med godset:
 Den tiden folket bort rodde.

Der föll en stor mängd af Swens män, och fingo

Konung Magnus och hans följeflagare mycket byte. Så säger Thiodolf:

Från slagningen bar jag hem
 Östift stöld, som föll på min lott:
 Hårdt war, söder i sommar,
 Braket af swärd och brunnor.
 Wapen bekom jag stöna: jag rebar
 Det sagt för den stilla flickan:
 Hjelm feck jag der som Konungen,
 Den oförfärad, slog de Danska.

Ewen flydde då upp till Skåne, jemte allt det folk, som med honom undankom; men Konung Magnus förföljde de flyende långt upp å landet och mötte då ringa motstånd af Swens män, eller bönderne. Så säger Thiodolf:

Dofs son hödd nyligen (sine män)
 Uppå å landet att slända:
 Geck med wärdighet mycken
 Magnus wred af skeppen.
 Hastigt bad Konungen (männen) härja,
 Buller uppkom i Danmark:
 Högst öfwer höjderne flyger
 Håsten westan från Skåne.

Sedan lät Konung Magnus härjning öfwergå hela bygden. Så säger Thiodolf:

Nu bräja Nordmännen tränga fram
 Med Magnuses märke; helt nära
 Så wi slängen: ej sållan
 Min stöld på sidan bär jag.
 Långa wraket (Ewen) sin skeswa
 Fot öfwer Skåne framstjuter

Till Lund: Så vågar
Sag vackrare funnit.

Derefter bbrjade de bränna bygden; och flydde då folket bort åt alla håll. Så säger Thiodolf:

Iskallt jern tillräckligt
Wi buro wid Konungens sida:
Hastigt försträckelsen far
I Skåningars bröst.
Röd sladdrar från breda byar
Häftiga elden, af oss upptänd:
Flitiga män, som blåsa under,
Dessa lågor wälla.

Och vidare qwad han:

Han affweder folkets gårdar,
Konungen i håren stora:
Bjarta elden, som brådash
Förbder Danmarks bygder.
Erbött stridsmannen stöden
Hwer Danmarks heder bår.
Segren blef vår lott; och skrade,
Swens män för oss springa.
Den mo, som fordom trädde,
Konungen åter trampas låt:
Strid mellan Kungarnes härar
Stod upp; wi döjde det icke.
Ej månde Swens män, som nu
För oss fly, neka att Magnus
Stora verk förrättat: mång fana
Denna morgon frambares.

Ändtligen flydde Swen (till sids) hser utmed Skåne; men Konung Magnus wände åter till sina skepp och hdd sedan hser ut wid sidan af Skåne: tillrustningen gick i sbrsta flyndsamhet. Då qwad Thiodolf detta:

Seke har jag att dricka
 Annat, än sidn denna:
 Sag suger af salta hafwet
 Låsta, då jag Konungen fbljer.
 Skånes breda sida ligger
 Framför oss; men wi frukte
 Fdga de Swenska farlar:
 Dryg udda wi hafwe för Kungen.

Derpå flydde Swen upp till Götaland och begaf sig sedermera till Sweakonungen, hos hwilken han uppehdd sig öfwer wintren och åtnjöt mycken wälwilja.

35 Cap.

Konung Magnuses härnad.

Konung Magnus wände om sin kosa, sedan han hade lagt under sig hela Skåne: han hdd först till Falster och gjorde der landgång, härjade och dräpte mycket folk, som sbrst ut hade gifwit sig under Swen. Härrom talar Arnor:

Sweken låt Arråbaren
 Ej sparsamt Danskarna gåldas:
 Modige Konungen gjorde,
 Att Falsterboarne fbllo.
 Den unge för bruarne
 Rik spisning framlade:
 Hofmännen sade, att qwinnan
 War hal mot foglarnas matare.

Sedan styrde Konung Magnus med sin flotta till Tjen,
geck der upp, härjade och gjorde stor plundring. Så säger
Arnor Jarlaskald:

Han, som mig särken (brynjan) färgar,
Frambar sin fana på Tjen:
Konungen landet anså;
Då seck folket sitt rån ungfåda.
Man nämne en annan wid tjuge år,
Som genom härjning lika ofta
Den blåa korpen matat:
Gifvitdt år Konungens hjerta.

36 Cap.

Om Konung Magnuses slagtingar.

Konung Magnus qvarblef den wintren i Danmark; och
war då god frid. Han hade hållit många drabbningar i
Danmark och haft seger i alla. Så säger Odd Rikinafald:

Det war före Mikaelsmessa,
Som grymma malustråtan (striden) stod:
Wenderne höllo; men folken
Mycket wid wapendåuet wandes.
Litet före jul en annan
Ej ringa strid wi höllo:
Hård drabning bland männen
Upphofs sunnan för Åros.

Widare säger Arnor:

Hännare, du gifwit ämne till dikten,
Dlofs son, jag det besjunger:

Nu mände qvådet blås: du låter
 Stridens hdkar blodet dricka.
 Du, som skoldarna bryter,
 Fyra pilstormar tappert uppvåckt
 På ett år: dock du kallas
 Utför mild, Allrådare.

Tre slag hllt Konung Magnus med Swen Ulfson. Sk
 säger Thiodolf:

Der hllt med god lycka
 Drabbning, som Magnus wille.
 Han, som friget fullföljer,
 Ger mig segrar att förtälja.
 Swärdet fårgade Trondernes Konung:
 Och efter de trenne strider
 Han skolden bår hdgre,
 Alltjemt, att straffen utföra.

37 Cap.

Om Konung Magnus, samt Orknö:Jarlarne Thorsinn och Ragnwald.

Konung Magnus den Gode, Konung Olof den Heligs son, rådde öfwer Norrige, som förr år sagdt: då war hos honom Ragnwald Jarl Brusson. Öfwer Orknöarne rådde den tiden Thorsinn Jarl Sigurds son, Ragnwalds faders broder. Konung Magnus sände Ragnwald wester till Orknöarne, med befallning, att Thorsinn skulle låta honom emot taga sitt fadersnearf. Thorsinn leunade Ragnwald en tredjedel af landet med sig, ty så hade hans Fader Bruse haft wid sitt ödesfall. Thorsinn Jarl hade till ägta Ingeborg Jarlamoder, Finn Arnesons dotter. Ragnwald Jarl ansåg

sig äga två delar af landet, såsom Niof den Helige hade lofwat hans fader Bruse och denne i Niofs tid också hade haft. Detta blef upphof till delo emellan nämnde fränder, och är derom en lång saga. De hade en skarp strid i Vetlands sferden. Då war Kalf Arneson med Thorsinn Jarl. Så sade Bjarne Gullbråskald:

Vi hört, Kalf, att du följde
 Finns väg uti striden,
 Och med dina snåkor å sijn
 Lade till Jarlen.
 Brussonens anfall du förnådde,
 Swärdblöfne, gbra till intet:
 Glad war hugen, och du mindes
 Hatet, då du Thorsinn bistod.

38 Cap

Om Konung Magnuses bref.

Konung Magnus rådde nu öfwer både Danmark och Norrige. Men efter det han hade tillagnat sig Danska wäldet, affärdade han sändebud wester till England, hwilka foro till Konung Satward och lemnade honom Konung Magnuses bref och insegel. I brefsivet stod, tillika med Konung Magnuses helsning, följande: I lären wäl hafwa sport det afstal, som jag och Hærdaknut gjorde öf emellan, att hwilkendera, som den andra öfwerlefde, skulle taga allt det land och folk, den aflidne lemnade efter sig: nu har så händt, hwilket jag wet att I hafwen hört ountalas, att jag tagit Danska wäldet i arf efter Hærdaknut; men han ägde, innan han afled, icke mindre England, än Danmark: jag påstår mig således äga England, efter lagligt fördrag, och will derföre,

att du nyplåter Riket åt mig; men i annat fall, skall jag söka min rätt med hårsnakt både 'från Danmark och Norge, och månne den blifwa ägare af landet, som ödet unnar segren.

39 Cap.

Konung Sätwards svar.

När Konung Sätward hade läst detta bref, svarade han sålunda: det är allom kunnigt här i landet, att Konung Adelsråd, min fader, war odalboren till detta Rike, efter både gammal och ny börd: wi woro fyra söner af honom; och då han war fallen ifrån landet, tog min broder Sätmund detta Rike och Konungadöme, ty han war den äldste af oss bröderne, och war jag dermed nöjd, medan han lefde; men efter honom tog min sjuåfader Konung Smit Riket; och war ej rådligt att derpå göra något anspråk, under hans lifstid: efter honom war min broder Harald Konung, så länge lifwet war honom beskärdt; men sedan han dog, rådde min broder Hbrdaktut öfwer Danmark och England; och fanns det då wara ett rättmätigt brödraskifte öf emellan, att han war Konung öfwer både England och Danmark, men jag intet Rike hade att råda öfwer: nu affomnade han; och då beslöto alle landets invånare att taga mig till Konung här i England: medan jag icke bar Tignarsnamn, tjenade jag mina höfdingar med icke mindre undergifwenhet, än de, som ingen börd ägde till Riket här i landet: nu hafwer jag antagit Konungs namn, blifwit dertill inwigd och erhållit så fullkomligt Konungadöme med hwad dertill hörer, som min fader hade före mig; och detta namn skall jag ej afflä, så länge jag äger lifwet qwar: men

om Konung Magnus kommer hit till landet med sin härsmakt, ernar jag icke samla frigsfolk emot honom, utan må det då stå honom öppet att lägga under sig England, derigenom att han först tager mig af daga: sägen honom dessa mina ord. Sändebuden foro tillbaka till Konung Magnus och berättade huru deras ärende aflupit. Konungen svarade, efter någon besinning, sålunda: jag tror det vara råttast och bästa, att låta Konung Svatward hafwa sitt Rike i ro för mig, och att jag behåller dessa Riken, som Gud mig gifwit hafwer.

Harald Hårdrådes Saga.

1 Cap.

Harald, Sigurd Svers son, Konung Niof den Heliges sambröder på inddernet, war i slaget på Stiklastad, då femton år gammal, när Konung Niof den Helige föll, som förr är strifwet. Harald blef sårad och kom undan med de andre, som flydde. Detta omtalar Thiodolf Skald i det qwåde, som han diktade om Konung Harald, och hwisset kallas Sexstefia:

Hwast fördes, som jag hörde,
 Swården mot Konungen wid Haug:
 Men Bulgarernes brännare
 Wål bistod sin broder.
 Widdigt han stildes wid döda Niof
 Och sitt hufwud undangbude,
 Den unge fursten,
 Tolf år gammal och tre dertill.

Ragnwald Bruseson förde Harald ur striden och fortstafade honom om natten derefter till en bonde, som bodde långt ifrån andra, inne uti skogen. Denne bonde emottog Harald och höll honom förbodt; och blef Harald der låst, till dess han war helbregda. Sedan följde bondens son honom öfver öfwer Ådlen; de drogo allestädes skogleds, så widt de det kunde, och togo icke någon allmän väg. Bondens son wiste icke, hwilken det war, han följde; men när de redo emellan ett par ödestogar, quod Harald detta:

Jag rider, fast sären blöda:
 Bondemån såg jag många
 Stånda i striden:
 Swärdet folkets lif förödde.
 Nu jag sakta strider fram,
 Skog från skog på de öde heddar:
 Hwem wet, om jag ej wände
 Wida frågdad blifwa omsider.

Han for öfver öfwer Ådlen, igenom Jemtland och Hel-singeland, och kom fram i Sverige: der fann han Ragnwald Bruseson och ganska många andra af Konung Dlofs män, som hade flytt ur striden på Stiklastad: de quarblefwo der öfwer wintren.

2 Cap.

Haralds färd till Miklagård.

Värfbljande wären skaffade Harald och Ragnwald sig skeppslagenhet och foro om sommaren öfver till Gardarike till Konung Tarsleif, hos hwilken de blefwo öfwer wintren. Så säger Öblwerk Skald i det quåde, han gjorde om Konung Harald:

Gisvilde, du torkade
 Svärdsseggen, då du slutade slaget.
 Med råa föttet du kroppen måttat:
 Wargen på backen tigt.
 Men åren derefter du war
 Hjerut i Gardarike:
 Aldrig jag hörde någon
 Stridsbjelte framför dig slåttas.

Konung Tarsisleif tog wäl emot Harald och Ragnwald,
 och blef Harald satt till höfding öfwer Konungens landwårns-
 män, tillika med Giliif, Ragnwald Karls son. Så säger
 Thiodolf:

Der Giliif war med,
 Wåda höfdingarne
 Gjorde det samma:
 Slagtordning stälde i kil.
 Hjerwenderne dreswos
 Hårdt i knipan.
 Stridsmännens lagar
 Ej låtta woro för Låserne.

Det omtalar Arnor Karlsfald, att Ragnwald Brunsefson
 war länge landwårnsman i Gardarike och höll der många
 slagtingar:

Det begaf sig, att den stridbråde
 Walfyrians gunstling tio
 Svärdsfloruar hade i Gardarike,
 Då han till mantig ålder kommit.

Harald uppehöll sig i Gardarike några år och for wi-
 da omkring i Hjerlanden. Sedan begaf han sig på resan

till Grekland och hade stort följ: han drog då till Miklagård (Constantinopel). Så säger Bülwerk:

Hårdt swara vinden dref
 Snäckans swarta spröt från landet,
 Och de brynjade skeppen
 Sirlig rustning buro.
 Ypperlige Fursten från förstammen såg
 Miklagårds malmprydda stad.
 Många barnfagra skepp
 Mot borgens höga arm framskredo.

3 Cap.

Om Harald Sigurdsön.

Då rådde bŕwer Grekland Drottning Zoe den Nifa och och med henne Mikael Katalactus. När Harald kom till Miklagård och fick tala med Drottningen, gick han der uti hennes sold och for strax om hösten på galejerne med det frigsfolk, som begaf sig ut i Greklands haf. Harald åtföljdes af sitt folk. En man, som het Gyrger (Georgins), war då höfding bŕwer hela frigsåren: han war Drottningens frände; men Harald hade ej länge varit i åren, innan Wåringarne (en lifwakt af Nordlåndare) tydde sig till honom; och alltid höllo de sig tillhoya, så snart någon slagting föreföll. Dmsider kom det berhån, att Harald blef höfding bŕwer alla Wåringarna. Gyrger och Harald foro wida omkring Greklands dar och wanno der stora segrar bŕwer Skorsfarerne.

4 Cap.

Haralds och Gyrgers lottkastning.

Det hände sig en gång, då de hade farit bŕwer landet

och skulle taga sig nattläger wid några stogar, att Wåringarne kommo först till stället och walde sig till tältstad de platser, som ansågos för bästa och lågo högså; ty der i landet är så beskaffadt, att marken är blöt, och så snart regn kommer, är det elakt att slå sig ned på de ställen, som ligga lågt. Då kom Gyrger, höfdingen öfwer hären, och när han såg hwar Wåringarne hade tältat, bad han dem draga bort och uppslå sina tält annorstädes, sägande, att han wille der tälta. Harald swarade: om I kommen först till nattlägret, så ären I berättigade att utse tältstad, och wi wisje då tälta annorstädes, der oss bästa synes: gäben I nu samwaleses: tälten på ett annat ställe, hwar I wisjen: jag trodde, att det wore Wåringarnes rätt här i Greflandens-Konungens Rike, att de skulle wara fria och selfrådiga i alla delar för hwar man, och wara Konungen allena och Drottningen till tjenst förbundne. De trätte och ordkastades här om sig emellan, till dess begge wåpnade sig; och war det på wippen att de skulle slå; men då tillkommo de förståndigaste bland deras följeslagare och skilde dem åt, med förklarande, att lämpligare wore, det de sänjades om denna sak och gjorde sig emellan ett uttryckligt aftal, så att de icke framdeles måtte råka i slikt delo. Derefter sattes slämmolag dem emellan; och skulle de bästa och wisaste män döma i saken. På denna slänna beslöts, med allas samtycke, att man skulle bära lott i stöt (lottkast) och genom lotten afgöra emellan Grefkerne och Wåringarne, hwilke som skulle rida eller ro först, eller lägga till hamm, eller utwålja tältstad; och skulle de å ymse sidor njåas med hwad lotten sade. Sedan blefwo lotter gjorde och märkte. Derwid sade Harald till Gyrger: jag will se, huru du märker din lott, så att wi icke sätte ett märke båda; och det sed han. Sedan märkte Harald sin

lott och kastade den i sfbtet, hwilket ock Gyrger gjorde. Den man, som lotten skulle upptaga, tog då upp den ena och höll mellan fingrarna, räckte upp handen och sade: desse skola rida och ro före, så ock till harnn lägga och tålstad wälja. Harald grep i handen, tog lotten och kastade den i sfbn, sågande sedan: detta war vår lott. Gyrger sade: hwi låt du icke flera mån se den? Se här nu, sade Harald, den som qwar är; der kan du känna ditt märke. Derpå besigtigades den lotten, som fanns qwar; och igenkände alla Gyrgers märke derå. Domen blef då, att Wåringarne skulle hafwa frihet att wälja som de wille, i allt det de trätte om. Flestra saker inträffade, om hwilka de ej kunde blifwa sams; men alltid slog det så ut, att Harald feck sin wilja frani.

5 Cap.

Ronung Haralds hårnad i Serkland.

De foro alle tillsamman om sommaren och hårsjåde. Då hela håren war tillhoppa, låt Harald sina mån hålla sig utanföre sselfwa slagtingen, eller eljest der minsta faran war, och föregaf sig gdra det af warsambet, att han ej måtte förlora sitt manskap. Men när han war ensam med sin hår, geck han så dristeligen fram i striden, att han skulle få antingen seger eller bane. Ofta hånde det, då han war höfding öfwer frigs håren, att han wann seger, när Gyrger ingen åra inlade. Detta insåg manskapet och sade sig dershöre kunna wänta mera fördel, om Harald ensam wore höfding öfwer hela håren, klagande åter på Hertigen, att hwarken af honom eller af hans folk något kunde uträttas. Gyrger deremot sade, att Wåringarne ej wille lemna honom bisfånd: han had Harald begifwa sig annorslådes med sina mån, hwar-

efter han själf wille fara med öfriga hären och försöka hwad han winna kunde. Harald skilde sig då från hären, och Wåringarne med honom, så ock alle latinske män; men Gyrger behöll Grefiska hären. Sedan uppdagades det hwad hwardera förmådde: Harald feck alltjemnt seger och byte; hwaremot Greferne foro hem till Wiklagård med sin här, utom några unga karlar, som wille förwårfsa sig gods och dershöfve samlades till Harald, tagande honom till sin anförare. Han drog då med sitt folk wester till Afrika, som Wåringarne kalla Serkland, hwarest hans här mycket förstärktes. I Serkland wann han åttatio slåder: somlige bleswo uppgifne, men somlige intog han med wåld. Sedan for han till Sivils (Sicilien). Så säger Thiodolf:

Åttatio slåder man säger
 I Serkland tagna wara:
 Unge hielten, som guldet gifwer,
 Då för faror sig utsatte;
 Innan han, som för Serkerne farlig är,
 Krigshärens beskyddare, föröddbetäckt,
 Geck att å Sivils
 Stridsleken begynna.

Illuge Bryndåla Skald säger så:

Under ypperlige Mikael med swärd
 Öddra landen du lade, Harald.
 Dudes son, som wi hört sägas,
 Sina swågrar hem till sig bdd.

Här omtalas, att på den tiden war Mikael Grefisk Konung. Harald dwaldes många år i Afrika, hwarest han förwårfsade Issegendom, guld och klenodier samt allstunds

dyrbarheter. Men allt det gods, han förskaffade sig och ej behöfde till sine egne förnödenheter, sånde han med några trogne män till Hølingården, i Konung Nariisleifs wäld och förwar. På detta sätt drogs der tillsammans en omåttlig skatt, såsom man wäl kan tänka, då han härjade den del af jorden, som är rikast på guld och dyrbarheter, och han der hade så stor framgång, som förut i sauning är sagdt, att han genom sina manliga bedrifter erdfrade 80 städer.

6 Cap.

Strid på Sicilö.

När Harald kom till Sicilö, härjade han der och drog med sin krigsmakt till en stor och folkrik stad. Han lade sig med sitt folk omkring denna stad, ty der woro så starka murar, att de ej syntes kunna nedbrytas. Stadsfolket hade både tillräcklig kost och allt annat, som till försvar tarfwades. Då påhittade Harald det råd, att hans fogelsångare togo snäfoglar, som hade sina nästen i staden och flögo om dagarne i skogen att söka sig mat. Harald lät binda på dessa foglars rygg byswelspaner af tyrewed och bestryka dem med wax och brännsten (swaswet) samt tända eld derpå. Så snart nu foglarna släpptes löse, flögo de alle på en gång in i staden, att tillse sina ungar och nästen, som de hade i hustaken, hwilka woro gjorde af rör eller haln. Elden kom då lös från foglarna i hustaken; och ehuru hwarje sårskild fogel förde blott en liten bärda af eld, upptändes likwäl deraf en stor brand, då foglarna woro många, de der spridde elden wida omkring i taken. Skunda brann det ena huset efter det andra, till dess hela staden stod i låga. Då gingo inwånarne ut och sådo om mistund, de samme, som i mån-

ga dagar förut hade öfvermodigt och smådiligen utfarit emot Grefiska hären och dess höfdingar. Harald gaf alla dem frid, som derom bådö; och så fect han wälde öfwer den staden.

7 Cap.

Strid wid en annan stad.

Det war en annan stad, hwilken Harald likaledes belägrade. Denna war både folkrik och så stark, att ingen wån syntes, det de skulle kunna eröfra den. Den war omgifwen af slåt och hård mark. Då lät Harald börja att gräfwä en gång under jorden ifrån ett ställe, hwarest en bäck gick, som hade ett så djupt läge, att man ej kunde se dit ifrån staden. De kastade all mulden i watten och låto strömmen föra bort den. Hårpå arbetade de både dag och natt, och omskiftade flockwis; men öfriga hären gjorde alla dagar anfall på staden, deremot stadsboarne höllo sig i murgluggarne; och stöto de hwar å aman, men om nätterne söfwo de å yuse sidor. När Harald förslod att den underjordiska gången sträckte sig så långt, att den war kommen inom stadsnuren, lät han sitt manskap wäpna sig. Det war emot dagningen, som de begåfwo sig in i gången; och när de hunno till ändan, gröfwo de uppåt öfwer sina hufwuden, till dess de träffade stenar, hofpogade med murbruk: det war golswet i en murad sal. Sedon bröto de upp golswet och gingo upp i salen: der suto åtskillige män af stadens inwånare, som åto och drucko; och war detta dem ett ganska owäntadt besök, ty Wåringarne gingo genast på dem med dragna swärd och dräpote somlige; men de, som funno utwäg dertill, togo flykten. Wåringarne satte efter dem, och någre skyndade till stadsporten, den de upplåto, hwarester hela frigs-hären infom. När

de inträngde i staden, flydde stadshären; dock både många om frid, hvilken också bewisjades alla dem, som gifwo sig. På detta sätt intog Harald staden och erhöå otroligt byte.

8 Cap.

Strid wid en tredje stad.

En tredje stad träffade de, hvilken war af alla den största och starkaste, så också den rikaste både på folk och gods. Omkring den staden funnos stora grafwar, så att de sågo den ej kunna winnas med dylika bragder, som den förra staden; och lågo de der ganska länge, innan de något uträttade. När stadsboarne detta förmunno, tilltog deras djerfhet: de uppställde sin slagordning på stadsmuren, låto upp porten, ropade på Wåringarne och eggade dem, både dem komma in i staden och retade deras mod, sågande, att de ej woro bättre till strid, än hönsen. Harald bad sina män låta som de ej wiste hwad de skulle göra, eller som de ej förstodo hwad de andre sade. Wi uträtte ingenting, sade han, om wi också anfalle staden: de bära wapen på oss ned under sina fötter; och skulle wi ändå komma in uti staden med något manskap, så står det i deras makt att slänga inne så många de wilja och låta de andre blifwa utanföre, ty de hafwa stadsporten i sitt wäld: wi skole derföre göra dem icke mindre spott, och låta dem se, att wi ej äro rädder för dem: wåre män skole gå fram på slätten, som är näst staden, men dock akta sig att ej komma dem i stotthäll; och skole alle wåre män wara wapenslöse och leka sig emellan, på det stadsboarne må se, att wi ej bry oss om deras slagordningar. Så förflöto några dagar, och ingenting uträttades.

9 Cap.

Om Ulf och Haldor.

Två Isländske män omtalas, som woro med Harald: den ene Haldor, Snorre Godes son; han förde denna sägen hit till landet: den andre Ulf, Ospaks son och soneson af Dswif den wise. De woro båda ganska starke och wapendjerswe män, samt mycket älskade af Harald: de deltogo begge i denna lek. Men när några dagar på detta sätt woro förflidne, wille stadsboarne wisa ännu mera driflighet: de gingo derföre utan wapen på stadsmuren och låto icke desmindre porten stå öppen. Då Wåringarne sågo detta, gingo de en dag så till leken, att de hade swärd under mantlarna och hjelmnar under hattarne: och när de hade lekt en stund och sågo, att stadsboarne ej woro på sin wakt, grepo de strax till sina wapen och sprungo till stadsporten. Så snart stadsboarne det märkte, gingo de manneligen emot dem, i full rustning; och börjades då i stadsporten en häftig strid. Wåringarne hade inga stöddar, annorlunda, än att de swepte mantlarna om wensstra handen: de blefwo mycket sårade; somlige föllo, och alle woro i stor fara stadda. Harald, med det folk han hade hos sig i lågret, gaf sig dit, att bistå sine män; men stadsboarne woro då komne upp å murarne, stöto och kastade stenar på dem, så att striden wardt ganska hård; och tyckte de, som stodo i stadsporten, att man hade senare kommit dem till hjelp, än de hade önskat. När Harald kom till stadsporten, föll hans märkesman (den, som bar fanan); då sade Harald till Haldor: tag du upp märket. Haldor swarade, i det samma han tog upp märkesflången, sågande obetänksamt: hwem will bära märke för dig, om du följer så klenmodigt, som nu på en tid? Detta war mera i

wredesmod taladt, ån sannsårbdigt, ty Harald war en öfwermåttan wapendjerf man. De trångde derpå in i staden, och en hård slagtning uppsiod, hwilken lyktades så, att Harald feck seger och wann staden. Haldor blef mycket sårad i ansigtet och hade af det sår lyte i alla sina lifsdagar.

10 Cap.

Strid wid en sjerde stad.

Den sjerde staden, som Harald kom till med sin här, war den sibrsta af alla dem, som hittills äro omtalade: den war och så stark, att de funno, det ingen wån war att eröfra den med wåld. De lågrade sig derföre omkring staden, så att all tillförsel affstans; men när de hade uppehållit sig der en liten tid, blef Harald sjuk, så att han måste ligga till sängs: han låt sätta sitt tält på affstånd från öfriga lägret, ty han tyckte sig winna någon ro, när han ej hörde härens gån och buller. Hans män gingo alltjemunt flockwis till och ifrån honom, att spörja honom till råds. Deraf kunde stadsboarne märka, att något nytt war å färde hos Wåringarne; de utsände således spejare, för att få weta hwad det mände betydde. Då spejarne kommo åter till staden, wiste de att berättat, det Wåringahärens höfding war sjuk, och att, för den orsaken, intet anfall steddde på staden. Efter en tids förlopp, minskades Haralds krafter, hwardswer hans män blefwo ganska bekymrade och sorgsne. Sådant allt sporde stadsboarne. Omfider wardt Haralds sjukdom så swår, att hans öde omtalades i hela hären. Då gåfwo Wåringarne sig i språk med stadsboarne, berättade dem sin höfdings ödesfall och bådö Lärarne (Prästerna) gifwa honom

grift.

gristeylats i sladen. Och när stadsboarne hörde dessa tidningar, woro många föreskändare för kloster eller andra stora inrättningar, af hwilka en hwar gerna wille hafwa detta lif till sin kyrka, ty de wiste att dermed skulle följa mycket ofsergods. Dersföre klädde sig en stor hop Lärare i full skrud, gingo ut ur sladen med kors, skrin och helgedomar, och gjorde en wacker procession. Wåringarne tillrustade också en stor lifgård: en liffissa bars högt, öfverhängd med silkestyg, och der frammanföre bleswo många fanor burne; men då de med lifet woro inom stadsporten, satte de ned fisken på tvåren i porten och stöto fram slagbommar (så att porten skulle hållas öppen). Dersfester blåste Wåringarna till strids i alla sina lurar och drogo sina swärd: i det samma ryckte hela Wåringahären fram ur lågret i full rustning och lopp till sladen med rop och skri. Munkar och andra lärare, som, då de gingo lifet till mötes, hade kappats med hwarannan, hwem som skulle först och främst komma ut att taga emot offret, sprungo nu en gång till så starkt i kapp, för att komma undan Wåringarne, ty de dråpte hwem de först råfode, ehwad han war klerk eller lekman. Wåringarne foro så fram i denna sladen, att de dråpte allt manfolk, plundrade alla kloster och kyrkor och togo der en omätlig rikedom.

11 Cap.

Om Konung Harald.

Harald tillbragte många år i denna härnad, som nu är omtalad, både i Serkland och på Sikild. Sedan for han tillbaka till Wislagård med sin här och uppehöll sig der en liten tid, innan han företog sin resa ut till Jorsalabem (Juda-

landet). Han lemnade qwar allt det guld, han bekommit i sold af Grefiska Konungen, och sammaledes gjorde alle de Wåringar, som med honom begåfwo sig på denna resa. Det förtälles, att Harald på alla dessa resor hållit aderton ordentliga slagtingar. Så säger Thiodolf:

Folket wet, att aderton
 Slagtingar hållit hafwer
 Harald, den alltid stridbare:
 Ofta bröts med Konungen friden.
 Ernens hufvud du blodfårgade
 Stolte Konung, förrn du kom hit:
 På fälten, ehwar du kom,
 Ulfwen sina flor seck hwåfa.

12 Cap.

Konung Haralds Forsalafård.

Harald for med sitt folk till Forsalaland och drog sedan upp till Forsalaborg (staden Jerusalem); och hwar han kom i Forsalaländet, blefwo alle städer och fästningar gifne i hans wåld. Så säger Stuf Skald, som hade hört Konungen self omtala dessa händelser:

Den striddjerfwe for,
 Att Jerusalem under sig lägga:
 Hra delen af landet blef
 Honom och Grekerne trosast.
 Och med sitt onseende allena,
 Utan brand, Konungen seck
 Wåldet hwet nedra landet:
 Den måltige då wann sin önskan.

Här omtalas, att detta land kom obrändt och ohärjadt i Haralds våld. Han for sedan ut till Jordan och lögade sig, der, som andre pilgrimer plåga göra. Harald skänkte stora kostbarheter till Herrans graf och till det heliga korset samt till andra helgedomar i Norsalaland. Han gjorde också vägen säker allt ut till Jordan, och dräpte röfware och andre fredsförstörare. Så säger Stuf Stald:

Agde-Konungens råd slob bi
 Mot männens swel och ondsla,
 På ymse sidor om Jordan:
 Så ryktet förtäljer.
 För sann misgärning
 Folket af Konungen feß
 En gifwen skada, och för ewigt
 Ett ofållt hemwist af vår Herre Christ.

Sedan for han tillbaka till Miklagård.

13 Cap.

Konung Harald sättes i fångelse.

Då Harald war återkommen till Miklagård från Norsalaland, längtade han att resa åt Nordlanden till sin fädernebygd. Han hade spört, att Magnus Dlofsson, hans brodersson, hade blifwit Konung i Norrige och Åsven i Danmark. Han uppsade då sin tjänst hos Grefiska Konungen. Men när Drottning Zoe det förnam, wardt hon mycket vred och började söka sak med Harald, föregifwande, att han icke hade handlat rätt med Grefiska Konungens gods, som war förwårswadt i hårnad, den tid Harald warit höfdinge öfwer frigshären. Maria het en ung och stön ud; hon war bro-

berdotter af Drottning Zoe: denna må hade Harald begärt till ägta; men Drottningen hade vägrat det. Så är det berättadt här i Nordlanden af Wåringar, som hafwa varit i sold uti Mistlagård, att der gick den sägen bland förståndige män, att Drottning Zoe sjelf wille hafwa Harald till man, och att rätta orsaken, hwarföre Harald anklagades, war den, att han wille fara bort från Mistlagård, fast annat utspreddes bland menigheten. På den tiden war en, som het Constantinus Monomachus, Greklands Konung, hwilken, tillika med Drottning Zoe, styrde Miket. Af den nu omtalade anledning lät Grekiske Konungen taga Harald fast och föra honom i fångelse.

14 Cap.

Om Konung Olofs Zärtecken, och huruledes Grekiske Kessaren blifwer blind.

Når Harald kom nära intill fångelsest, uppenbarades honom Konung Olof den Helige och sade, att han skulle hjälpa honom. Der på gatan blef sedan bygd ett capell, som helgades åt Konung Olof; och har detta capell der stått allt sedermera. Fångelsest war så gjordt, att det hade ett högt torn, som war bytt oswanpå, och en dörr att gå in igenom från gatan. Der blef Harald insatt, tillika med Haldor och Ulf. Nästa natten derefter kom en rik qwinna oswan på fångelsestornet, dit hon uppgått på slegar, med twenne fina tjenare. Desse nedsläppte ett tåg i fångelsest och droggo dem upp. Konung Olof den Helige, som tillförene botat denna qwinna för en sjukdom, hade nu wisat sig för henne, bedjande, att hon skulle befria hans broder ur fångelsest. Harald begaf sig genast till Wåringarne, hwilke alle

uppfodo och togo wål emot honom. Sedan wåpnade sig allt detta folk och gick dit, hwarest Konungen sof. De fastogto Konungen och svingo ut hans båda ögon. Så säger Thorarin Skäggeson Skald i sitt qwåde:

Än mera glöddande handprydnad (gulb)
 I Grekland Fursten erhöi;
 Men Thronkonungen sienblind
 Wef af hårda såret.

Thiodolf Skald säger sålunda:

Thronkonungens båda ögon
 Han, som ulfwens hunger stillar,
 Utslinga låt;
 Stort buller då bbrjadt war.
 Agde-Fursten lade
 Ett swårt märke
 I Grekernes tappre Konung,
 Och sedan elak wåg han for.

I dessa twenne qwäden och många andra är omtaladt; att Harald sself gjorde Grekiska Konungen blind; och hade de wål funnat derfbre namngifwa någon Hertig, Grefwe eller annan förnåm man, om de wetat, att det hade warit sannare; ty Konung Harald utspredde sself denna sägen, så och de andre, som på den tiden woro med honom.

15 Cap.

Konung Haralds färd från Miklagård.

Den samma natten gingo Harald och de öfrige till det herberge, hwari Maria sof, och togo henne bort med wåld. Sedan begåfwo de sig till det ställe, der Wikingarnes gale-

for lågo, togo twenne galejor, bemannade dem och rodde så in uti Skvedsfund (emellan Propontiden och Swarta hafwet). Men då de kommo dit, hwarest jernlänkarne lågo tvårt öfwer sundet, tillfode Harald sine män, att de skulle fåtta sig ned till årorna på båda galejorna, och att de, som icke rodde, skulle springa bak uti galejorna och taga hwar sin lådersäck i famnen; och lupo på detta sätt galejorna upp på länkarne. När de nu der fastnade och ej längre kunde komma fort, befälde Harald allt folket att springa i framflammarne. Derwid slödtade den galejan, på hwilken Harald war, ned af jernlänken i sjön; men den andra sprack, då den for ned af länken; och omkom der mycket folk, dock blefwo somliga bergade. Sämbedelst råddade Harald sig från Miklagård och seglade derpå in uti Swarta hafwet; men innan han affglade från landet, satte han Jungfrun i land och lemnade henne ett godt följe, som skulle ledsaga henne till Miklagård, bedjande henne säga Drottning Zoe, sin frändqwinna, huru ringa wäld hon hade öfwer Harald och huru litet hennes makt kunnat hindra honom att taga Jungfrun med sig. Derefter seglade Harald norr till Ellipalta och for sedermera allt öfwer Österlanden. På denna resa dik- tade Harald stämt-wisor: de äro sexton tillsamman och hafwa alla lika slut. Bland dem är ock denna:

Skieppet förbi Sikils wida

Dref: wi raste då woro.

Fram skred, bästa man bästa kunde,

Hafshjorten (skieppet) med mannen.

Knappt tror jag att den är seg,

Som dit sig wägar;

Dock synes ringpryddan flidan

I Gardarike mig försiuk.

Dermed slystade han på Elisif, Konung Tarsleifs dotter i Holmgård.

16 Cap.

Om Konung Harald.

När Harald kom till Holmgård, tog Konung Tarsleif ganska wäl emot honom; och stannade han der öfwer påfbljande wintren. Han tog då i sitt förwar allt det guld och de öfriga dyrbarheter, han förut hade bitsändt från Mistlagård; och war detta en så stor rikedom, att ingen man i Nordlanden någonstän hade sett så mycket uti en mans ägo. Harald hade tre gånger varit i Polotaswarf, medan han uppehöll sig i Mistlagård. Der är den lag, att hwar gång Greflige Konungen dör, skola Wåringarne hafwa Polotaswarf, d. å., de skola då gå igenom alla Konungens Poloter (palats), hwarest hans skatter gömmas; och skall då hwar och en äga frihet att behålla hwad han med händerna kan få fatt uti.

17 Cap.

Konung Haralds giftermål.

Den wintren gifte Konung Tarsleif sin dotter med Harald: hon het Elisabeth, men Nordmännen kalla henne Elisif. Detta berättar Stuf den blinde:

Stridglade Agdekoningen seå
 Det mågskap, han wille:
 Guld bekom folkets höfding
 Nog, och Konungens dotter.

Men om wåren började han sin resa från Holmgård

och for till Aldegioborg, skaffade sig der skepp och seglade
 östanifrån om sommaren. Först begaf han sig till Sverige
 och lade till wid Sigtuna. Så säger Walgård på Wall:

Med skönaste laddning du förde
 Skeppet; åra dig wisas.
 Omåttligt guld du hade
 Östan från Gardarike.
 Attid dugtigt du styrde,
 Tappre Konung, i hårda stormen,
 Och skeppen siggängen utslodo.
 Sigtuna du omföder såg.

18 Cap.

Konung Haralds och Swen Ulfssons stallbroderskap.

Harald fann der för sig Swen Ulfsson, hwilken hsten
 förut hade flytt för Konung Magnus wid Helgandås. Då de
 träffades, bemötte de hwarannan med mycken vänlighet. Swea-
 konungen Dlof den Swenske war moderfader åt Ellisif, Ha-
 ralds hustru, och Swens moder Astrid war Konung Dlofs
 syster. Harald och Swen gjorde förbund sig emellan och
 stadfäste det med ed. Alle Swenskar woro Swens wänner,
 ty han war af den sörsta ätt der i landet. Harald seck ock
 så Swenskarne allmänt till sine wänner; och woro de redo
 att göra honom bistånd, ty med många stora män war han
 genom swägerlag förbunden. Så säger Thiodolf:

Skölen östan från Gardarike
 Strida waktnet plöjde:
 Swearne dig sedan,
 Snälle Konung, bistodo alle.
 Med myckna guldet lastadt,

Haralds skepp under breda seglet
 Gick, mot låbord lutande:
 Stormen kring Konungen hwen.

19 Cap.

Konung Haralds härnad.

Sedan utrustade Harald och Swen skepp, och samlades till dem innan kort mycket folk; och när allt war färdigt, seglade de östan ifrån till Danmark. Så säger Walgärd:

Eken (skeppet) under dig sedan,
 Stridglade Konung, på hafwet
 Från Sverige drefs: dig ännadt war
 Att din odal åter winna.
 Hafsbinden rätta vägen sprang,
 Då hon slatta Skåne for förbi;
 Men skeppen försträkte
 Dwinnorne, då de Danmark nåddes.

De lade först till med flottan wid Seland, härjade der och brände widt omkring. Sedan höllo de till Tjen, gingo der upp och härjade. Så säger Walgärd:

Harald, dugtigt låt du härja
 Hela Seland, och dina fiender
 Du emotflod, Konung:
 Snart kom wargen, att de fallne ståda.
 Manstärke Konungen på Tjen
 Landsfleg: det hjelmärne ej ringa
 Pröfwade: mången född
 Brast för de hårda huggen.

Skara elden då brann
 Ebber i Roskilts stad:

Af rykande branden Romungen låt
 Husen till jorden fällas.
 Många landsmän slagne lågo:
 Somlige frälsning från döden fingo
 Genom flykt; och sig drog
 Sorgsna hufvfolket till skogen.

Befyrade; i spridda hopar
 De drefwo; och undan kommo
 De Danste män, som i lifwe woro,
 Men sagra qwinnorne blefwo fångue.
 Bojan qwinnan om lifwet satt,
 Då hon af eder till skeppen fördes;
 Fjettrarne illa beto
 Mången finhyad flicka.

20 Cap.

Konung Magnuses leding.

Konung Magnus Olofsson for om hösten norr till
 Norrige, efter Helganäs slag; då sporde han de tidningar,
 att Harald Sigurds son, hans frände, war kommen till Swe-
 rige, och derjemte, att Sven Ulfsson och Harald hade gjort
 förbund med hwarannan, och samlat stor krigshär, samt er-
 nade lägga under sig Danstka Miket och sedan Norrige. Ko-
 nung Magnus bödd då ut leding från Norrige och seck mycket
 folk. Det berättades, att Harald och Sven woro komne
 till Danmark, brände och förödde landet, och att landsfol-
 ket wida omkring gaf sig under dem. Desutom omtalades
 det, att Harald war sibrre och starkare, än andre män, och
 så klof, att han kunde utföra allt hwad han företog: slän-

digst segrade han, när han stridde; och så rik war han på guld, att ingen menniska hade hört outalas en dylik rikedom. Så säger Thiodolf:

Nu faran stridsmännen föresår;
Folket stor fruktan hysar:
Sleppen wid Seland synas:
God frid jag wäntade.
Milde Magnus från nordan
Willa med hafshäfiarne (Sleppen) hålla;
Men striddjerfve Harald sunnanifrån
Sina flepp framförer.

21 Cap.

Konung Magnus söker förlikning med Harald.

Konung Magnuses män, som med honom plågade rådgöra, sade, att det syntes dem wara ganska illa bestådt, om Magnus och Harald, som woro fränder, skulle strida sig emellan och bära banespjut mot hwarannan (så hwarannan efter lifwet). Flere män erbödo sig derföre att söka beundla förlikning dem emellan, hwartill Konungen och lemnade sitt bifall. Någre män gåswo sig då utaf på en löp- (lång) skuta och foro som flyndsammast söder till Danmark, hvar-est de fingo Danska män, hwille woro fullkomlige wänner med Konung Magnus, att framföra deras ärende till Harald. Denna sak hölls mycket tyst. När nu Harald hörde outalas, att hans frände Konung Magnus wille bjuda honom förlikning och förbund, och att Harald skulle få halfwa Norge med Magnus, samt att hwar skulle gifwa annan hälften af sitt lfsa gods, inget han deruti, och sändebuden foro, efter detta afstäl, tillbaka till Konung Magnus.

22 Cap.

Haralds och Konung Swens förbund brytes.

En liten tid derefter hände det, att Harald och Swen samtalade en afton under det de drucko. Swen frågade, hwad kostbarhet Harald hade, som han satte mesta wårde på. Han swarade, att det war hans fana Landsödan. Då frågade Swen hwad egenstap den fanan hade, efter den war en så stor klenod. Harald sade, att det war en sågen, hvilken och alltid hade inträffat sedan han fick denna fana, att den, framför hwilken den bars, segrade. Swen swarade: då först will jag tro, att denna natur åtföljer fanan, om du håller tre drabbningar med din frände Konung Magnus, och winner seger i dem alla. Derwid yttrade Harald, med wrede: jag känner nog min frändskap med Konung Magnus, utan att du påminner mig derom; och är det just icke därför, som wi draga emot hwarannan med härsmakt, att wi icke på tjensligare sätt kunde räkas. Swen stiftade då fårg och sade: somlige wilja påstå, Harald, att du hafwer gjort så förr, (nemligen) att af ingångne aftal hålla endast hwad som lånder din egen sak till framgång. Harald swarade: mindre skall du kunna wisa, att jag icke hafwer hållit aftal, än Konung Magnus, såsom jag nogsamt wet, kan förebrå dig att du ej hållit ord emot honom. Derpå giingo de hwar sina färde. Du aftonen, när Harald skulle lägga sig att sofwa uti lyfvingen (bakstammen) på sitt skepp, sade han till sin hofwen: nu will jag ej lägga mig i sängen i natt, ty jag misstänker, att något swel torde förehaswas: jag fann i afton, att min swäger Swen blef mycket wred öfwer min fritalighet: du skall tåga wara på, om här tilldrager sig något i natt. Harald gick sedan på ett annat ställe att sofwa och lade i

sin sång en trädkubb. Vid midnatten rodde en båt till lyf-
tingen, och en man steg upp på skeppet, öppnade tältet öf-
ver lyfningen, gick upp der och högg i Haralds sång med
en stor yxa, så att den fastnade i trädkubben. Denne man
lopp strax tillbaka i båten: natten var ganska mörk, och
han rodde genast bort; men yxan satt fast i kubben, till ett
witnessbörd. Derpå uppväckte Harald sine män och lät dem
weta, för hwad swel de råkat ut. Wi kunne wäl se, sade
han, att wi icke hafwe makt att göra Ewen moisänd, när
han anfaller oss med swiktige tillställningar: för oss synes
derför det bästa råd wara, att laga det wi konne hådan,
medan wi kunne; Isom således våra skepp och låtom oss
ro bort i all tysthet. De gjorde så, rodde om natten före
dagningen norr utmed landet och foro sedan dag och natt, till
dess de träffade Konung Magnus, der han låg med sin flotta.
Harald gick då att besöka sin frände Konung Magnus, och
det sågnade dem att råka hwarannan, såsom Thiodolf säger:

Widfrågade Konung, du lät
Lunna plankan wattenet slita:
Dyrbara skeppen fluswo
Wbljan, då du från Danmark for.
Dlofs son dig sedan bdd
Halft land och folk med sig:
Jag tror, att fränderne då
Glade tillsammans kommo.

Sedan talade dese fränder sig emellan, och allt gick
ut på sänja och enighet.

23 Cap.

Konung Magnus gifwer Harald halfwa Norrige.

Konung Magnus låg wid landet och hade landtått der uppflagna: han bdd då sin frände Harald till sitt bord; och Harald infann sig på detta gästebud med sextio män, samt blef ganska wäl undfågnad. När det led fram på dagen, gick Konung Magnus in i tåttet, der Harald satt, åtföljd af åttiofem män, som buro bördor af wapen och kläder. Derpå wände Konungen sig till den, som satt ytterst, och gaf honom ett godt swärd, en annan gaf han sköld, och så vidare, än en rof, än andra kläder, än wapen och än guld: hwar och en gaf han någon kostbarhet, och åt dem dyrbarare, som förnämre woro. Sedan steg han fram till sin frände Harald och hade i handen två rörfåppar, sågande: hwilkendera fåppen will du taga, frände? Då swarade Harald: den, som är mig närmast. Konungen fortfor: med detta rörfåpp gifwer jag Eder halfwa Norriges Rike, med alla statter och inkomster, och all den egendom, som dertill ligger, under förklarande, att I stolen med jemngod rätt wara Konung allestädes i Norrige, som jag; men när wi äre båda tillsammans, skall jag hafwa företrädet i helsning, tjenst och sate: äro tre tignarmän på ett ställe samlade, skall jag sitta medlersst: jag skall hafwa Konungs-låge och Konungs-brygga (företrädesrättigheter när flepp inlyp i hamn): I stolen och styrka och främja vårt Rikes bästa, besinnande, att wi nu göre Eder till en sådan man här i Norrige, som wi icke trodde att någon skulle blifwa, så länge vårt hufwud faans ofwan mull. Derpå stod Harald upp och tackade på bästa sätt för den ära och heder, honom wederfors. Sedan satte de sig båda ned och woro ganska glade. Om aftenen gingo Harald och hans män åter till sina flepp.

24 Cap.

Konung Harald gifwer Konung Magnus halfwa guldet med sig.

Påföljande morgonen lät Konung Magnus bläsa allt folket till Ting. Då Tinget war satt, förkunnade Konungen för hela håren den gåfwa, han hade gjort till sin frände Harald. Thorer och Steig gaf Harald Konungsnamn (utrofade honom) der å Tinget. Samma dag bød Konung Harald Konung Magnuss till bords hos sig; och geck han om dagen med sextio män till Konung Haralds landtått, hwarest han hade tillredt gästebudet; båda Konungarna suto då tillsammans i högskåtet, och war der ett präktigt gästebud med den ymnigaste undsfågnad; woro oc Konungarne lustige och glade. När det led fram på dagen, lät Konung Harald bära en stor hoy wåffor in i skåtet: der frambyros oc kläder och wapen och alla slags dyrbarheter, dem Harald skiftade och utdelade bland Konung Magnusses män, som woro i gästebudet. Sedan lät han uppläsa wåfforna och sade till Konung Magnus: I gåfwen mig förliden dag ett stort Nise, som I tillsörene haben wunnit från edra och wåra fiender, och togen of till delaktighet med Eder; och war detta wål gjort, ty det hade kostat Eder mycket: nu förhåller det sig så å min sida, att jag hafwer warit utomlands, och warit några gånger i lifsfara, innan jag kunnat tillhoppa bringa detta guld, som I nu stolen få se: detta will jag dela med Eder, Konung Magnus; och skole wi båda äga allt Isæbregeds och hafwa deruti jemmlit lott, såsom wi äge hälften hwardera af Niset i Norrige: jag wet, att wårt Rapslyne är olika, emedan du är mycket gifvundare, än jag: ty skole wi skifta detta gods of emellan i lika delar, och se-

han hvar hafwa frihet att handla med sin lott, som honom bäst synes. Sedan lät Harald breda ut en stor oxhud och derpå utslå guldet ur väskorna: derefter framtogs flålar och wigter; guldet ploflades i sår och slistades i lika lotter, genom wågning; och tyckte alle, som det sågo, att underligt war, det så mycket guld kunde i Nordlanden på ett ställe finnas församladt. Detta war dock, sanningen att säga, den Greflige Konungens stätt och rikedom, såsom allmänt tal är, att der finnas hela hus fulla af riddan guld. Konungarne woro härwid ganska glade. Då kom fram ett stöp, hwilket war så stort, som ett manshuswud. Konung Harald tog upp stöpet, och sade: hwar är nu det guld, frånde Magnus, som du kan lägga emot denna huswudknapp? Då swarade Konung Magnus: så mycket hafwa ofred och stora frigrustningar kostat, att nästan allt guld och silfwer är medtaget, som i min wärd varit: nu finnes ej mera guld, än denna ring, i min ägo. I det samma tog han ringen af sin hand och gaf den åt Harald. Harald såg på den, sågande: detta är litet guld, frånde, för den Konung, som äger twenne Konungariket; och ändoå torde somlige twifla, om du äger denna ring med rätta. Då swarade Konung Magnus, efter någon besinning: om jag ej äger denna ring med rätta, så wet jag ej hwad jag hafwer rätt fångit; ty min fader, Konung Dlof den Helige gaf mig denna ring wid vår sista sliksmåssa. Då sade Konung Harald leende: sannt säger du, Konung Magnus, att din fader gaf dig denna ring; men den ringen tog han af min fader, för en ringa sak; och det är oå sannt, att det stod illa till för småkonungarne i Norrige, när din fader war som måttigast. Konung Harald gaf Thorer af Steig i gästebudet en mäsurbolle (stål), om-
gjor

gjordad af silfver och med silfgrepe öfver, båda delarne förgylde; och war denna skål full med penningar af rent silfver: dermed följde ett två guldbringar, som wägde en mark tillsammans: han gaf honom öfwen sin kappan, som war af brunt purpur med hwita skinn under, och lofwade honom stor åra, samt tillhade honom sin wänskap. Thorgils Snorreson, en förståndig man, berättar sig hafwa sett ett altarskåde, som war gjordt af kappan; och Gudrid, dotter af Guttorm, Thores af Steig son, sade, enligt hwad han (Thorgils) omtalade, att hennes fader Guttorm ägde bollen, så att hon såg den. Så säger Vblwerk:

Ördna landet din egendom blef,
 Snyckens utdelare, som jag hörde,
 Då Magnus du träffade:
 Guld du honom i stället gaf.
 Fredligt förbund allsiedan stod fast
 Eder emellan, fränder:
 Och endast strid från denna stund
 War för Swen att wänta.

25 Cap.

Om Konung Magnus.

Konung Magnus och Konung Harald rådde båda öfver Norrige nästa wintren efter deras förlikning, och hade hwar sitt hof. De foro om wintren omkring Upplanden att gåsia, och woro stundom begge tillsammans, men stundom hwar för sig: de reste allt norr till Trondhem och Midarö. Konung Magnus hade, sedan han kom i landet, wärdat Konung Olofs helgedom, klippte hans hår och naglar hwar tolfte månad och hade self

den nyckel, hvarmed skrinet kunde upplåtas. Då skedde många slags järtecken wid Konung Mofs helgedom. Innan kort uppkommo misshälligheter emellan Konungarne; och woro många så ondskesfulle, att de bidrogo till att uppväcka split dem emellan.

26 Cap.

Om Konung Swen Ulfsson.

Swen Ulfsson låg qwar i hamnen, när Harald hade farit bort. Sedan lät Swen efterfråga, hwart han tagit vägen; och då han sporde, att Magnus och Harald träffat förlikning och förenat sin krigsmakt, höll han med sin flotta öfver ut, på sidan om Skåne, och slannade der, till dess han om wintren fick höra, att Konung Magnus och Konung Harald hade seglat norr till Norrige med sin flotta. Då styrde Swen med sin flotta söder till Danmark, och upptog der alla Konungsliga inkomster den wintren.

27 Cap.

Om Konungslåget.

När det började lida mot våren, bödo Konung Magnus och hans frände Konung Harald ut ledning från Norrige. Det hände sig en gång, som det berättas, att Konung Magnus och Konung Harald lågo öfver natten i en hamn; men dagen derefter blef Konung Harald först färdig och affeglade genast, och om aftonen gick han in uti den hamn, der Magnus hade ernat stanna påföljande natten. Här lade Harald sitt skepp i Konungslåget och slog upp sitt tält. Konung Magnus seglade ut senare på dagen och kom till hamnen,

just som Konung Harald och hans folk hade tåltat. Då sågo Konung Magnus och hans män, att Harald hade lagt sig i Konungslåget och ernade qwarblifwa der; och sedan de fått sina segel, sade Magnus: nu skall man gripa sig an med rodden och sätta sig ned längs ut med skeppsborden; men somlige stola frautaga sina wayen och wåpna sig, och derest de ej wilja lägga undan, stole wi slås. När Konung Harald såg, att Konung Magnus ernade lägga till strids med dem, sade han till sina män: huggen af fästena och låten skeppen gå ur låget: wred är frände Magnus nu. Så gjorde de och lade skeppen ur låget, hwarefter Konung Magnus lade dit med sina skepp. Då allting å ymse sidor war i ordning, gick Konung Harald med några män på Konung Magnuses skepp: Konungen tog wäl emot honom och bad honom wara wälkommen. Derpå swarade Konung Harald: det mente jag, att wi woro bland wänner sladde, dock twiflade jag något, för en stund sedan, om I skullen wilja låta det så wara; men det är sannt, som ordspråket lyder, att barn- domen är brådsint; ty jag will ej anse detta annorlunda, än som en ungdomsbragd (utbrott). Då sade Konung Magnus: det war en åttbragd (utbrott af årstligt lynne), men icke ett ungdomsinfall, ty jag kan nog minnas både hwad jag gifwit och hwad jag förnekat; och om denna ringa sak nu bleswe oss fräntagen utan wårt samtycke, så skulle snart annat gå sammaledes: allt hwad öfwerenskommet är wilje wi hålla; men wi fordre af Eder det, som oss med rätta tillkommer. Konung Harald swarade: det är också gammal sed, att den wåjer, som wisare är. Sedan gick han tillbaka på sitt skepp. Af sådane händelser Konungarne emellan märktes, att det ej war godt att bibehålla sänjan. Konung Magnuses män sade, att han hade rätten på sin sida, dock tyckte

de, som oförståndigare woro, att Konung Harald hade lidit någon fidsbrudnad. Konung Haralds män åter påstodo, att det ej war annorlunda afgjort, än att Konung Magnus skulle hafwa låget, om de kommo på en gång, men att Harald ej wore skyldig lägga ur låget, om han komme fbr: fbr ofrigt sade de, att Harald hade wål och wisligen sig uppfbrt. Men de, som wårre wille uttyda saken, förklarade, att Konung Magnus sökte rifwa föreningen, sägande, att han hade gjort Konung Harald orått och wanåra. Under slika stridigheter, bragtes det, genom oförståndige mäns tal, snart derhån, att Konungarne blefwo oense. Mycket annat war ock, deruti de ej kunde förlikas, fastån blott litet här berättas.

28 Cap.

Konung Magnus den Godes död.

Konung Magnus och Konung Harald höllo med sin flotta söder till Danmark; och när Swen sporde det, flydde han undan öster till Skåne. Konung Magnus och Konung Harald tdfwade länge om sommaren i Danmark och låde allt landet under sig. Det hände en natt, då Konung Magnus låg i sin säng, att han drömde, det han besann sig hos sin fader, Konung Olof den Helige, och tyckte honom säga till sig: hwilketdera will du, min son, antingen nu fara med mig, eller blifwa den mäktigaste af alla Konungar och lefwa länge, men begå en sådan synd, att du knappast eller alldrig kan den försona? Han tyckte sig swara: jag will, att du wäljer å mina wågnar, fader. Derpå tyckte han Konungen säga: då skall du fara med mig. Konung Magnus omtalade denna dröm för sina män; och litet derefter blef han sjuk

och låg på ett ställe, som heter Sudatorp; men när han var nära ddben, sände han sin broder Thorer till Swen Wifsson, med begäran, att han skulle bistå Thorer i hwad denne behöfde, hwilken budstickning åtsäldes af det förklarande, att Konung Magnus gaf Swen Danska wäldet efter sin ddb, sågande, att det war lämpligt, att Harald rådde öfwer Norrige och Swen öfwer Danuark. Sedan afled Konung Magnus den Gode; och sörjdes han ganska mycket af hela allmogen. Så säger Ddb Rikina Stald:

Mång tår de männe sålde,
 Som den milde till grafwen buro:
 Tung börda Konungen war
 För dem, han guldet gifwit.
 Så Konungens huskarlar woro till mods,
 Att gräten de knappast qwäfsa kunde:
 Och hofuännan sedan
 Öfta forgbundne suto.

29 Cap.

Konung Magnuses liffärd.

Sedan detta timat, höll Konung Harald Ting med frigs-hären, och fungiorde sin föresats att fara med hären till Wisborgs Ting och låta taga sig till Konung öfwer hela Danska Riket och sedan eröfra landet, sågande sig hafwa dertill lika så god arfbrätt, som till Norrige, efter sin frände Konung Magnus: han bad berföre frigs-hären gdra sig bistånd, och tillade, att på detta sätt skulle Norriges män i alla tider blifwa Danstarnes öfvermän. Då swarade Einar Thambastelswer sig anse det för en större skyldighet, att föra sin fostersons, Konung Magnuses lik till grafwen och lemna ho-

nom hos sin fader Konung Olof norr i Midaros, än släp utomlands och eftersträfva en annan Konungs wälde och egen- dom. Han lyktade sitt tal med de orden, att han heldre wille blija Konung Magnuß ddb, än någon annan Konung lefwande. Sedan lät han taga liket och omgifwa det med slätlig prydnad, så att den kunde ses på Konungskeppet. Derpå gjorde alle Tronder och Nordmän sig redo att fara hem med Konung Magnußes lik; och blef sålynda ledingen svingrad. Då fann Konung Harald det wara bäst för sig, att draga åter till Norrige och först tillägna sig det Miket, samt derifrån skaffa sig krigsfolk; och for han således med hela sin flotta till Norrige. Så snart han kom dit, höll han Ting med landsfolk och lät taga sig till Konung öfwer hela landet, resande östänifrån allt omkring Wiken, så att han blef till Konung antagen af hwarje fylke i Norrige. Einar Thambasfwer for med Konung Magnußes lik, och honom följde hela Trondehären: de förde liket till Midaros, hwarest det jordades i Clemens-kyrkan: der war då Konung Olof den Heliges sgrin. Konung Magnuß war en man af medelmättig wäxt, rak och ljuslått, med ljust hår, wältalig och snarorbig, myndig och tilltaggen samt ganska gifuild: han war stor krigsman och mycket wapendjers: af alla Konungar war han wänsällast, och berömdes af både wänner och owänner.

30 Cap.

Om Konung Swen Ulfsson.

Swen Ulfsson uppehöll sig den hösten i Skåne och hade redan berättat sin resa öster till Sverige, ernande sig att öfwergifwa det Konunganamn, han hade antagit i Danmark; men en dag, när han skulle sätta sig på hästen, kommo nå-

gre mån ridande till honom och sade honom de tidningar, först att Konung Magnús Dlöfsön war affomnad, och sedan, att hela Nordmannahären war bortfaren från Danmark. Swen swarade hasteligen och sade: då tager jag Gud till vittne, att jag alldrig mera skall fly från Danmark, så länge jag lefwer. I detsamma satte han sig på hästen och red söder till Skåne; och samlades då mycket folk till honom. Den wintern lade han under sig hela Danmark, och alla Danstar togo honom till Konung. Thorer, Konung Magnúses broder, kom till Swen strax om hösten, med den budskapning från Konung Magnús, som förr är omtalad. Swen tog wäl emot honom; och war Thorer sedan länge hos honom samt blef hederligen bembdt.

31 Cap.

Om Konung Harald Sigurdsson.

Konung Harald Sigurdsson tog Konungadömet öfwer hela Norrige efter Konung Magnús Dlöfsöns ödd; men när han hade regerat uti Norrige en winter, och wären kom, ödd han leding ut af hela landet, hwar annan man med skepp och folk, och höll söder till Jutland. Om somnaren härjade och brände han wida omkring, och lade in i Godnarfjärden. Då diktade Konung Harald detta:

Lätom öf, medan qwinnan
 Hoppar för mannen sin,
 Ankaret i Godnarfjård
 För wår sibrustning kasta.

Sedan talade han till Thiodolf Skald och bad honom dikta återstoden. Han qwad:

Annan sommar längre mot söder,
 (Sag en spådom säger)
 Kalla nåbbet (ankaret) skall granen (skeppet) hålla:
 Låtom öf frosen i botten fasta.

Derpå syster Bólwerk i sitt qwåde, att Harald for nå-
 sta sommaren efter Konung Magnuses död till Danmark.
 Så säger Bólwerk:

Leding du utböd af landet,
 Wattinet sagra skeppen stölsde,
 Under böljans dån du hafvet
 Med fölen plöjde, året det nåsta.
 Dyra byggnaden (skeppet) låg
 På swarta böljan, och de Danste,
 Alla komne, för landet
 Lastade skeppen sågo.

32 Cap.

Om Geissas Döttrar.

Då brände de Thorkel Geissas gård: han war en stor
 höfdinge; och blefwo hans döttrar förde bundne till skeppen.
 De hade förut om wintren gjort nycken spott deraf, att Ko-
 nung Harald skulle fara till Danmark med härsklep: de sku-
 ro ankaren utaf ost och sade, att sådana wäl kunde hålla Nor-
 riges-Konungens skepp. Då blef denna wisan distad:

Ankar-ringar af ost
 Skuro på spott
 De Dansta mör:
 Deröfwer harmades Kungen.
 Nu på morgonen ser

Mången med en våldig kross
 Af jern Allrådarens skepp hålla:
 Så åro, som deråt le.

Det är en sägen, att en spejare, som hade sett Konung Haralds flotta, sade till Thorkel Geissas döttrar: I saden ju, Geissas döttrar, att Konung Harald ej månne komma till Danmark. Då svarade Dotta Thorkelsdotter: det var i går. Thorkel lyste ut sina döttrar med mycket penningar. Så säger Orane:

Alldrig den trotsiga qvinnan
 Sitt ögonlock låt
 Från gråten torfas,
 I den tjocka Hornskogen.
 Norges Drott till stranden
 Fiendens flyktingar dref:
 Då måste Dottas fader
 Penningar hastigt betala.

Konung Harald härjade hela denna sommar i Danmark och erhöi ofantligt byte; men icke fect han fast fot på landet, den sommaren. Om hösten for han tillbaka till Norrige och blef der öfver wintren.

53 Cap.

Om Konung Harald Hårdrådes giftermål och barn.

Nåsta wintren efter det Konung Magnus den Gode war död, fect Konung Harald Thora, Thorberg Arnesons dotter, till ägta. De hade två söner: den äldre het Magnus och den andre Olof. Konung Harald och Drottning Elisif hade två döttrar: den ena het Maria och den andra

Ingegerd. Wåren efter den härfård, som näst förut omtalades, uppbyggade Konung Harald krigsfolk och for om sommaren till Danmark och härjade; sammanledes gjorde han den ena sommaren efter den andra. Så säger Stuf Skald:

Falster förddes och ryftet derom
Folket mycket förstråkte.
Korpen göddes; och rådde
Hwart år Danfkarne woro.

34 Cap.

Om Konung Swen Ulfsons och Konung Haralds krigsrustningar.

Konung Swen rådde öfwer hela Danmark, sedan Konung Magnus affomnade: han satt slita om wintrarne, men låg ute med hela sin krigsmakt om somrarna, och hotade att fara norr till Norrige med Danska flottan och der göra icke mindre skada, än Konung Harald hade gjort i Danmark. En winter erbjöd Konung Swen Konung Harald, att de skulle, sommarens derefter, träffas i (Öst) Elfwen och der slå till det yttersta, eller också förlikas. Sedan tillrustade de å ymse stador, hela wintren, sina skepp och uppbyggade, påfblående sommarens, hwarannan ledings-man från båda Rikena. Denna sommar kom ifrån Island Thorleif Fagre och dikade en wisa om Konung Swen Ulfson: han sporde, då han anlände till Norrige, att Konung Harald war faren söder till Elfwen emot Konung Swen. Då quod Thorleif detta:

Wån år, att Intronernes här,
Efter spjutleken lysen,
Stridwåne Konungen mster
På wikingars sig (till sids).

Dock i Guds wåld det är, hwilkendera
 Må den andre lif och land beröfwa:
 Fdga tänker Ewen på förlifning;
 Den hålles så sällan.

Då widare qwad han sålunda:

Wred, förer Harald från nordan,
 Han, som ofta kring landen
 Sköldarne blodfärgat, de breda
 Skeppen på böljan ut.
 Men Ewens glänsande fartyg,
 Med fagra färger bestrufne,
 Då med de guldbelagde bogspröt,
 Sunnan å sjön komma.

Konung Harald kom till utfatta slämman med sin här:
 då sporde han, att Konung Ewen låg söder wid Seland med
 sin flotta. Derpå delade Konung Harald sitt folk och lät
 största delen af bondehåren draga tillbaka; men hoffolket, til-
 lika med länshöfdingarne och förnämsta frigsfallet, så och
 dem af bondehåren, som bodde närmast Danstarnne, tog han
 med sig och seglade söder till Jutland, sunnan för Wendil-
 stogen, och så widare söder om Thioda, härjande allestädes,
 hwar han framfor. Så säger Stuf Skald:

På Thioda de flydde
 Genast för Konungens ankomst:
 Stora ting det modiga hjertat
 Fbretog, ty hdg är Haralds själ.

De foro allt söder till Hedeby, intogo och brände köp-
 staden. Då diktade Konung Haralds män detta:

Af wrede uppbrändes Hedeby
 Från ena ändan till den andra:

Detta, så är min tro,
 Ypperlig bragd må kallas.
 Wån är, att wi gðre Swen
 Stor harm: jag war i natt,
 Fbre dagningen, wid stadens ena sida,
 Då hðga lågan ur husen utbrdt.

Hårom talar oð Thorleif i sitt qwåde, sedan han sport,
 att intet slag hade intråffat wid Esfwen:

Stridsmannen, som det ej wet,
 Nu kan spbrja af folket,
 Hwi den håmndgirige Konung
 Till Hðke(Hede)by framdrog;
 Då Harald bstanifrån, till fdga gagn,
 Med skeppen anlände
 Till Konungens stad: den gerning
 Worde ogjord wara.

35 Cap.

Konung Haralds undanfård på Gutlands haf.

Derefter wände Konung Harald tillbaka norrut och ha-
 de sextio skepp, af hwilka de fleste woro store och mycket la-
 stade af det byte, som de tagit ou sommaren. Men när
 de seglade norr förbi Thioda, kom Konung Swen ned ifrån
 landet med en stor hár: han hdd då Konung Harald att
 landsliga och slåß. Konung Harald hade mer än hälften min-
 dre krigsfolk, och erbdd i slåttet Konung Swen att slåß till
 sjöns med sig. Så säger Thorleif Fagre:

Swen, som bland alla på jorden
 I lyðligaste stund är fddd,

Wåldiga folket bödd
 På landet, att sköldarna färga.
 Men Harald, som dröjsmål hatar,
 Sade sig heldre på windens fält (sibn)
 Strida wilja, om råddjerswe Konungen (Ewen)
 Landet behålla skulle.

Efter detta seglade Konung Harald norr förbi Wendel-
 skogen; men winden blef widrig, hwadan de lade in under
 Låss och lågo der om natten. Då uppstod ett starkt sjö-
 stöken; men när morgonen kom och solen rann upp, sågo
 de åt ett annat håll på hafwet, liksom några eldar hade
 brunnit. Detta omtalades för Konung Harald, som, när
 han såg ditåt, genast sade: tagen tåkten af skeppen och gri-
 pen till årorne: Danska hären lårer komma åt oss: stökn
 är säkerligen bortgånet der de åro, och solen skiner på de-
 ras drakehuswuden, som åro guldbelagda. Så war det, som
 han sade: Danske Konungen Ewen war ankommen med en
 öfwermåttan stor krigsmakt. De rodde då å ymse sidor, båst
 de förmodde. Danskarne skepp woro lättare för årorne, än
 Nordmannaskeppen, som woro både utswullne af wattenet och
 hårdt lastade; således närmares de hwarannan allt mer och
 mer. Då såg Konung Harald, att det i sådant stic icke
 wille gå wäl: Konung Haralds drake war det sista af alla
 skeppen. Han befalldo då, att man skulle kasta allt trådwirke
 öfwer bord och derå lägga alla kläder och hwad mera kost-
 bart, som kunde finnas: wådret war så lugnt, att detta dref
 för strömmen. När nu Danskarne sågo sin egendom drifwa
 på hafwet, wände de, som främst woro, sig dit, tyckande
 lättare wara, att taga det, som sibt löst, än eftersöka hwad
 som fanns om bord hos Nordmannen: häraf fördröjdes myc-
 ket deras efterrodd. Men då Konung Ewen hann upp dem

med sina skepp, eggade han dem, sägande, att det wore en stor skam, så ansenlig här som de hade, om de icke skulle fasttaga och få i sitt wäld de andra, som hade så ringa styrka. Då började Danarne gripa sig an med rodden för andra gången. Men när Konung Harald såg, att de Danste skeppen ökade sin fart, bad han sina män låtta skeppen och kasta öfwer bord malt, hwete och fläsk, samt hugga sönder drikkskärten; och halp det för en stund. Sedan lät Konung Harald taga siridsfårmarna (ett slags trädyplank, hwarmed skeppen öfwanpå omgäfwos under drabbningar), samt fat och tunnor, som woro tomma, och wråka öfwer bord, så ock det folk, de hade tagit till fånga. Då nu allt detta kom drifwande på södn, bad Konung Swen, att man skulle hjälpa folket; och så skedde: men under detta uppehåll, skildes de åt. Derpå wände Danarne åter, och Nordmännen foro sina färde. Så säger Thorleif Fagre:

Nog har jag hört, huru Swen
 Nordmännen på skeppens wäg
 Sagade, och den andre
 Snarlynte Konungen drog sig undan.
 Allt Trondekonungens byte
 På swallande böljan
 Wid Jutland flöt:
 Många skepp då lättadt blef.

Konung Swen seglade tillbaka med sin flotta under Låss, och träffade der sin skepp med Nordmän; men det war endast ledingsfolk och bönder. När Konung Swen kom till dem, bödo de om frid och erbödo Isen för sig. Så säger Thorleif Fagre:

Frid erbödo åt Drotten
 De, som Konungens wänner blefwo:

Från striden afflodo de hugstærke,
 Som mindre styrka hade.
 Och de snar-rådige bönder,
 När de till samtal kommo,
 Ej längre fortsatte slaget:
 Falt hälla ej männen lifwet.

36 Cap

Om Konung Harald.

Konung Harald war en mäktig man och styrde wäl in-
 omlands: han war mycket wis och klok, så att det är me-
 nige mans sägen, att i Nordlanden ingen höfdinge sun-
 nits, som warit så djupsinlig, som Harald, eller så rådig
 och snarsyndig: han war stor stridsman och ganska wapens-
 djers: han war stark och wapensför, mer än någon annan,
 såsom för är skrifwet; dock äro många flera af hans be-
 römliche gerningar utpytade, hwilket kommer dels af wår
 okunnighet, och dels deraf, att wi icke wisse sätta i böcker-
 ne obewittnade sagor; ty ånständt wi hafwe hört mycket mera
 berättas, tycke wi dock bättre wara, att man hädanefter nå-
 got tillägger, än att man skulle behöfwa taga bort det, som
 är skrifwet. Mycket af hans saga är intaget i de qwäden,
 som Jælandske män tillegnade honom eller hans söner; och
 war han dertfore deras synnerlige wån: han war också allt
 landsfolket härstädes (på Jæland) ganska bewägen; och en gång,
 när här war en stor hungersnödd, gaf Konung Harald fyra
 skepp lof att fara hit med mjöl, och tillsade dem, att icke skep-
 pundet feck hållas dyrare, än hundrade alnar wadmal: han til-
 lät alla fattiga män, som kunde skaffa sig uppehälle uedan de
 foro öfwer hafwet, att begifwa sig utomlands (till Norrige),
 och derigenom kunde detta land (Jæland) berga sig till deß

bättre årswert och tider blefwo. Konung Harald fände och hit en kloka till den kyrka, hwartil Konung Dlof den Högige hade bestått tiuret och hwilken war uppsatt på Ringwallen. Sådane åminnelser hafwer man här i landet af Konung Harald, och många flera i de stora gåfwor, han gjorde till dem, som besökte honom.

37 Cap.

Om Haldor Snorreson.

Haldor Snorreson och Ulf Ospaksfon, som förut äro omtalade, kommo till Norrige med Konung Harald. De woro olika danade uti många stycken. Haldor war en ganska stor och stark man, och af ett mycket wacker utseende. Det wittne bar Konung Harald honom, att han, bland dem, Konungen haft med sig, warit den, som sifi stiftade fårg wid ofdrwåntade händelser, wate sig faror eller fågnesamma tidningar; och ehwad hånda månde, war han hwarken gladdare heller mera allwarsam, icke heller sof han, åt eller drack mer eller mindre, än han eljest plågade. Haldor war en fåordig man, stråf i sitt tal, sade rent ut hwad han menade, war styflynnt och omiukt. Men detta upptog Konungen illa, då han hade hos sig många andra öpperliga män, som likwål woro tjenstaktige: Haldor stannade derför icke länge hos Konungen, utan for till Island och bosatte sig der på Hfardarholt, hwarest han bodde till sin död och blef en gammal man.

38 Cap.

Om Ulf Ospaksfon.

Ulf Ospaksfon war hos Konung Harald i mycket ynneft: han war en ganska klok man, wåltalig, mycket tilltag-

sen,

sen, och tillika trofast och uppriktig. Konung Harald gjorde Ulf till sin stallare och gifte honom med Torun Thorbergs dotter, syster till Thora, som Konungen hade till ägta. Ulf och Toruns barn woro: Joan Starke på Raswall och Brigida, Moder åt Sanda-Ulf, hvilken war fader åt Peter Byrde-Swen och faderfader åt Swen och Ulf Flyr. Jon den Starkes son war Erland Hjalde, fader åt Hsten Årkebiskopp och hans bröder. Konung Harald gaf Ulf Stallare länshöfpings rätt, med förlåning af tolf markers inkonster, och derjemte ett halft fylke i Trondhem. Detta omtalar Sten Herdiseson i Ulfstöcken (qvådet).

39 Cap.

Kyrko- och husbyggnad.

Konung Maguus Dlofsön lät bygga Dlofskyrkan i köpstaden (Nidaros), på det ställe, hwarest Konung Dlofs lik hade warit nedfatt öfwer natten: det låg den tiden öfwanför staden. Han lät ock der begynna att uppföra Konungsgården. Kyrkan blef ej alldeles färdig, innan Konungen dog; men det som återstod, lät Konung Harald fullborda. Der i Konungsgården lät han ock gdra början med uppbyggandet af ett stenhus, hvilket dock ej wardt fullkomadt, innan han afled. Konung Harald lät från grunden uppföra Marielkyrkan uppe å sandbacken, nära det ställe, hwarest Konungens (Dlofs) helgedom låg i jorden, första wintren efter hans fall. Det war en stor kyrka och byggd med så fast kalkbruk, att det knappt kunde brytas, när Årkebiskopp Hsten lät nedtaga den. Konung Dlofs helgedom förwarades i Dlofskyrkan, medan Marielkyrkan uppsattes. Konung Ha-

rald lät bygga Konungsgården ofwanför Mariakyrkan wid ån, der den ännu står; men det stenhus, han hade bbrjat låta uppföra på det förra stället, lät han inviga till Gregorii kyrka.

40 Cap.

Håkan Jvarson den Hvites uppkomst.

En man het Jvar Hvitc: han war en ypperlig länshöfding, hade sin gård på Upplanden och war dotterson af Håkan Jarl den Rife. Jvar war en öfvermåttan daglig man. Hans son het Håkan; om honom är sagdt, att han öfvergeå alla män, som den tiden funnos i Norrige, uti skönhet, styrka och skicklighet. Han gaf sig strax i unga åren uti härfärder, förwårswade stort anseende och blef en ganska namnkunnig man.

41 Cap.

Om Einar Thambasselswer.

Einar Thambasselswer war den mäktigaste af länshöfdingarne i Trondhem. Det war icke rätt wäl emellan honom och Konung Harald; dock behöll Einar de förlåningar, han hade haft medan Konung Magnus lefde. Einar hade ganska stora egendomar: han war gift med Bergliot, Håkan Jarls dotter, såsom förut är berättadt. Deras son Endrid war då fullwuxen och hade till ägta Sigrid, Kettil Kalfsöns och Gunhilds dotter, Konung Haralds systerdotter. Endrid brådes uti skönhet och utseende på sine möderne-fränder, Håkan Jarl eller hans söner; men wårt och styrka hade han af sin fader Einar, så ock alla de färdigheter, Einar framför an-

dra ägde: han war tillika mycket wänsfäll, hwilket fadren också war, det sagorne noggsamt bewittna.

42 Cap.

Om Orm Jarl.

Orm war då Jarl på Upplanden: hans moder war Ragnhild, Håkan Jarl den Nikes dotter. Orm war en ganska berömd man. Den tiden bodde på Lådre, öster å Sola, Nstaf Erlingsson: han hade till ägta Sigrid, dotter af Swen Jarl Håkansson. Gunhild, Swen Jarls andra dotter, war gift med Daniska Konungen Swen Ulfsson. Sådan war Håkan Jarls afkomma i Norrige på den tiden, förutan många andra ypperliga män; och war denna slägt mycket wackrare till utseendet, än annat folk: de fleste woro och dugtige män, och alla uti stort anseende.

43 Cap.

Om Konung Haralds hårdhet.

Konung Harald war storsint, och detta tilltog allt som han befälade sig i landet; och kom det derhån, att det illa lyckades för de fleste, att säga honom emot eller att föredraga något, som honom ej behagade. Så säger Thiodolf Skald:

En trogen undersåte måste här
Sitta och stå, som det behagar
Den dyre Drott,
Som fienderne nedläggert.
Hela folket sig bugar
För honom, som stridsstaren (korpen) matar:
Fåga gagnar annat, än jafa
Till allt hwad Konungen bjuder.

44 Cap.

Konung Haralds och Einar Thambasselsvers
missämja.

Einar Thambasselsver var förnämlig förstyret för bönderne i hela yttre delen af Trondhem; och han svarade för dem på Tinget, om och Konungens män förde talan emot dem. Einar var väl hemma i lagen, och saknade ej djerfhet att säga sin mening på Tinget, fastän Konungen sjelf var tillstådes: han fick och alltid bistånd af bönderne. Hårdfwer förträdde Konungen mycket; och kom det slutligen så långt, att de häftigt ordkastades med hvarannan. Einar sade, att bönderne ej wille tåla olag af honom, i fall han bröte landsrätten mot dem; och detta tilldrog sig några gånger dem emellan. Då bröjde Einar att hafwa mycket folk omkring sig hemma, och ändå mycket mera, när han reste till staden, under det Konungen der uppehöll sig. En gång hände det, att Einar for in till staden, och hade ansenlig styrka med sig, nemligen åtta eller nio skepp och nära fem hundra man; och då han kom till staden, gick han upp med detta folk. Konung Harald, som var i sin gård, stod på loftswalen och såg när Einars manskap gick af skeppen; och berättas det, att Harald då qwad:

Här ser jag den stormodige
Einar Thambassälmen,
Honom, som wågorna plöja kan,
Mycket manstark uuygånge.
Den fullkraftige wäntar
Att Konungens stol få fylla:
Ofta mindre huskarlast
Wakom en Jarl jag finner.

Swårdfårgaren ur landet
 Of drifwa mände,
 Du han ej lyfa får
 Yrens man den tunna.

Einar dröjde några dagar i staden.

45 Cap.

Einars och Endrids fall.

En dag hölls slämma i staden, och war Konungen der-
 wid sjelf tillstädes. Man hade i staden tagit en tjuf, hvil-
 ken blef förb till samma slämma. Denne man hade förut
 varit hos Einar, som tyckt wäl om honom. Händelsen be-
 rättades för Einar; och kunde han wäl förstå, det Konun-
 gen ej skulle låta mannen komma undan, derföre att Einar
 det gerna såge; ty låter han sitt folk wäpna sig, går sedan
 på slämman och tager mannen dådan med wäld. Derefter
 trådde bådas wänner emellan och sökte bemedla förlikning;
 och wardt ändtligen ett möte utsatt, hwarest de skulle sjelfwe
 träffas. I Konungens gård war en samtalsstuga wid ån
 Rid; och gick Konungen in uti denna stuga, med några få
 män; men hans öfriga folk stannade på gården. Konungen
 lät stjunta lucan för talfönsiret, så att blott en liten öpning
 lemnades. Sedan kom Einar in på gården med sitt folk;
 han sade till sin son Endrid: blif du ute hos folket, mig
 skall ingen skada då wedersaras. Endrid stod ute wid stug-
 dörrren; men när Einar kom in i stugan, sade han: mörkt
 är nu i Konungens samtalsstuga. I det samma lupo några
 män emot honom, somlige stungo och somlige höggo. Då
 Endrid det hörde, drog han sitt swård och sprang in i stu-
 gan, men blef strax fälld, tillika med fadren. Derpå styn-
 dade Konungens män till dörrren och stälde sig utanföre; men

bönderne blefwo handsallne, ty de hade ingen anförare: de eggade wål hwarannan och sade, att det wore stam, om de ej håmnade sin höfding; men der blef ej något anfall utaf. Konungen gick ut till sina män, satte dem i slagordning och reste upp sin fana; men bönderne angrepo dem icke. Då gick Konungen med allt sitt folk på sina skepp, rodde sedan ned åt ån och drog så sina färde ut i sjården. Bergliot, Einars hustru, sporde hans fall: hon war då i det herberge, Einar och hon hade haft i staden: strax gick hon upp i Konungsgården, der bönderne woro; hon eggade dem mycket till strid; men i samma stund for Konungen ned åt ån. Då sade Bergliot: nu sakne wi min frände Håkan Svartson: icke skulle Einars banemån ro ned åt ån, om Håkan stode här på Åbrådden. Sedan lät Bergliot laga om Einars och Endrids lik; och blefwo de begrafne i Niofskyrkan, bredewid Konung Magnus Niofsöns grift. Efter Einars fall blef Konung Harald så mycket hatad för denna gerning, att ej mera fattades länshöfdingarne och bönderne för att angripa Konungen och strida med honom, ån en anförare, som kunde resa fana för deras här.

48 Cap.

Om Konung Harald och Finn Arneson.

Finn Arneson bodde den tiden i Vrje på Hstrått; han war Konung Haralds länshöfding. Finn war gift med Bergliot, dotter af Halfdan, Sigurd Syrs son. Halfdan war Konung Niof den Heliges och Konung Haralds broder. Thora, Konung Haralds hustru, war Finn Arnesons broderdotter; och woro derföre både Finn och alle hans bröder Konungens käraste wänner. Finn Arneson hade warit några fourrar i

wikingesfärd wester ut; och i den härnaden foro Finn, Guttorm Gunbildssohn och Håkan Svarssohn tillsammans. Konung Harald reste Trondhemsfjärden uteder och kom till Hstrått, hwarest han blef wäl emottagen. Sedan talades de wid, Konungen och Finn, om den händelse, som nyligen tilldragit sig med Einars och hans sons afdagatagande, och om det knorr och misföbje, Tronderne låto förljuda mot Konungen. Finn sade hasteligen: det står dåligt till med dig i allan måtto: du gör först illa på hwarjehanda sätt, och sedan är du så rädd, att du icke wet, hwart du will wända dig. Konungen swarade, leende: jag will nu sända dig, swäger, in till staden, på det du må förlifa bönderne med mig; men om det ej kan winnas, så will jag, att du far till Upplanden och förmår Håkan Svarssohn att ej blifwa min motsändare. Finn swarade: hwad will du gifwa mig, om jag gör denna farliga resan? ty Tronder och Uppländingar äro så store fiender till dig, att ingen sändeman från dig kan med säkerhet fara dit, om han icke njuter frid för sin egen skull. Konungen fortsfor: res du med detta ärende, swäger, ty jag wet, att du kommer förlifning åstad, om någon skall göra det, och wälj hwad du will hafwa af oss sedan. Finn sade: håll du dina ord, Konung; jag skall strax säga hwad jag begär: jag begär frid och lof att wistas i landet för min broder Ralf, och att han måtte få tillbaka alla sina egendomar, tillika med de wärdigheter och förmåner, han innehade innan han drog ur landet. Konungen samtyste allt detta, som Finn begärde; och bestådes det med wittnen och handslag. Sedan sade Finn: hwad skall jag bjuda Håkan, för det han gifwer dig frid? han råder nu mest för den släkten. Konungen swarade: du skall först höra hwad Håkan self fordrar för det han förlifas med mig: afgör sedan det bästa du

kan å mina vågnar; och om det gäller, må du ingenting neka honom, utom Konungadömet allena. Derefter for Konung Harald söder till Ndre, samlade der folk och blef manslarf.

47 Cap.

Finn Arnesons färd.

Finn Arneson reste in till staden och hade med sig sina huskarlar, nära åttatio man. När han kom till staden, höll han Ting med stadsboarne. Finn talade på Tinget länge och skickeligen, bedjande stadsboarne och bönderne taga annat råd, än att hata sin Konung och drifwa honom bort. Han påminde dem, huru mycket ondt dem öfvergått, sedan de hade så förfarit med Konung Dof den Helige, sade och, att Konungen wille böta för detta dråk, såsom de bäste och wisaste män skickligt förswade, och lyktade Finn så sitt tal, att bönderne lofwade låta detta mål hwila, till dess de sändemän återkommo, som Bergliot hade affärdat till sin frände Håkan Jvarsson på Upplanden. Sedan for Finn ut till Orkedalen med de män, som hade följt honom till staden: derifrån drog han upp till Dofrefjäll och så öfver öfwer fjället. Först besökte han Orm Jarl, hwilken war hans mäg, ty han war gift med Finns dotter Sigrid; och för honom berättade Finn sitt ärende.

48 Cap.

Om Finn och Håkan Jvarsson.

Sedan lade de möte med Håkan Jvarsson; och när de råfades, uppenbarade Finn för Håkan hwad Konungen honom anförtrott. Det märktes snart af Håkans tal, att han

ansåg det för en stor skyldighet att hämnna sin frände Endrid; och sade han sig hafwa fått de tidningar från Trondhem, att han der skulle erhålla tillräcklig styrka för att göra uppror mot Konungen. Sedan fransfådde Finn för Håkan, huru mycket bättre det var att emottaga af Konungen så stor wår- dighet, han sjelf wille begära, än att inlåta sig i det äf- wentyret, att uppvåcka frig mot Konungen, hwilken han war till tjenst förbunden, tilläggande, att han lätteligen kunde förlora segren; och då (sade han) har du förgjort både gods och frid, uen om du segrar på Konung Harald, så får du heta Drottswikare. Detta Finns tal underskådde och Jar- len; och när Håkan något betänkt sig, uppråckte han hwad han hade i sinnet, sågande: jag skall förlikas med Konung Harald, om han will gifwa mig till ägta sin frändqwinna Ragnhild, Konung Magnus Dlofssons dotter, med sådan hem- följd, som henne anstår och hon är nöjd med. Finn sade, att han wille samtycka detta å Konungens wågnar; och stad- fäste de sedan aftalet sig emellan. Derpå for Finn åter norr till Trondhem; och blef sålunda denna fara och orolighet dån- pad, så att Konungen än vidare behöll sitt Rike i fred in- omlands, ty då war hela den sammansättning upplöst, som Endrids fränder hade gjort emot Konung Harald.

49 Cap.

Håkan Ivarsons frieri.

När utsatta tiden kom, att aftalet skulle gå i fullbor- dan, for Håkan till Konung Harald; och då de kommo i samtal, förklarade Konungen, att han wille hålla allt hwad Finn å hans wågnar afgjort; men nu skall du sjelf, Hå- kan, sade han, tala med Ragnhild och höra, om hon will

samtliga hårtill, ty hvarken dig eller någon annan är det
 rådligt att få Magnhild till ägta, utan att hon dertill leunar
 sitt eget bifall. Sedan gick Håkan till Magnhild och fram-
 förde för henne sitt frieri. Hon svarade: ofta får jag sin-
 na, att min fader Konung Magnus är i allo ödd, och ås-
 wen nu, om jag skall gifta mig med en bonde, oansedt du
 är en wacker man och ganska skicklig uti idrotter: men om
 Konung Magnus lefde, så skulle han icke gifta mig med rin-
 gare man, än en Konung: nu må och ingen tro, att jag
 will gifta mig med någon, som ej är tignarman. Derefter
 gick Håkan till Konung Harald och berättade honom sitt sam-
 tal med Magnhild: han upprepade sedan sin öfwerenskommel-
 se med Finn; och war Finn då tillslädes, tillika med flere
 män, som hade öfwerwarit astatet. Håkan återopade dem
 alla till wittnen, att detta aftal innehöll, det Konungen skulle
 få utstyra Magnhild, att hon dermed blefwe nöjd. Nu will
 hon ej gifta sig med någon annan, än en tignarman (sade
 han); derförre måsten I gifwa mig tignarnamn: jag hafwer
 ått och börd till att heta Zarl, och jemwål några andra eg-
 skaper, efter hwad folket säger. Konungen svarade: min
 broder, Konung Olof, och hans son Konung Magnus låto, me-
 dan de regerade, blott en Zarl i sänder wara i landet: så
 hafwer och jag gjort, sedan jag till Konung kallades; och
 will jag icke taga ifrån Dem Zarl den wärdighet, jag tillfö-
 rene gifwit honom. Håkan såg då, att hans förehafwande
 ej skulle winna framgång; och war han dermed mycket illa
 tillfreds. Finn war och ganska wred. De sade, att Konun-
 gen ej höll sina ord, och skildes dermed åt.

50 Cap.

Håkan's resa till Danmark.

Håkan for då strax ut landet och hade ett wäl utrustadt långskepp: han kom fram söder i Danmark och förfogade sig genast till sin swäger, Konung Ewen, som tog wäl emot honom och gaf honom flera förlåningar. Håkan blef Konung Ewens landwårnsman mot wikingar, som härjade mycket i Danska Riket, nämligen Wender, Skurländare och andra wikingar från Ssterlanden: han låg ute på härskäpp både winter och sommar.

51 Cap.

Asmunds dråp.

En man het Asmund, som såges hafwa varit Konung Ewens systerson och tillika hans fosterson. Asmund war öfwermåttan stolt, och Konungen höll mycket af honom; men när han kom till mantlige år, blef han innan kort ganska wåldsamt och begifwen på dråp. Detta behagade Konungen illa; ty låt han honom fara ifrån sig och gaf honom en god förlåning, hwaraf han kunde wäl underhålla sig och sine följeslagare. Men när Asmund hade fått Konungens gods om hand, drog han mycket folk till sig; och som det gods, Konungen honom gifwit, icke räckte till hans omkostnader, slog han under sig mycket mera, som Konungen tillhörde. När Konungen det sporde, skände han Asmund till sig; och då de träffades, sade Konungen, att Asmund skulle wara i hans hof och inga följeslagare hålla; och måste det så blifwa, som Konungen wille. Sedan Asmund en liten tid varit hos Konungen, trufdes han der icke, utan

lopp bort en natt, kom åter till sina följeflagare och gjorde då mera ondt, än tillföre. Men vår Konungen red öfwer landet och kom nära det ställe, der Asmund war, utfände han folk att fastaga Asmund. Sedan lät Konungen sätta honom i jern och hålla honom så en tid, förmodande, att han mände spåkas; men så snart Asmund åter kom lös, sprang han genast bort och feg sig folk och härsklepp, brådjade derpå att härja både inomlands och utomlands, gjorde det största öfwerwåld, dröpte många menniskor och plundrade wida omkring. När nu de män, som warit utsatte för dessa wåldsamheter, kommo till Konungen och klagade öfwer den skada, de lidit, swarade han: hwarföre wänden I Eder till mig i detta mål? hwi faren I icke till Håkan Iwarsson? han är min landwårnsman och tillsatt att hålla fred för Eder, bönder, och att fördrifwa wikingar: mig är också sagdt, att Håkan skulle wara en djerf och dugtig man; men nu synes det, som han ej wille insinna sig der, hwarest han tycker någon fara wara å färde. Dessa Konungens ord fördes till Håkan, med många tillägg. Sedan for Håkan med sitt folk att uppsöka Asmund; och träffades de till sids. Håkan lade genast till srid; och blef der en hård drabbning och stort mansfall. Håkan geff upp å Asmunds skepp och afböjde skeppet; och kom det dertill, att Håkan och Asmund hellswe weylade hugg med hwarannan. Der föll Asmund, och Håkan högg hufwudet af honom. Sedan reste Håkan skyndsamligen till Konung Swen, och ankom medan Konungen satt wid matbordet. Håkan geff fram och lade Asmunds hufwud på bordet för Konungen, spörjande, om han det kände. Konungen swarade icke, men blef röd, som blod, i ansigtet. Derpå geff Håkan sin wäg. Litet efteråt sände Konungen bud till honom och bad honom fara bort ur hans

tjenst, sågande: jag vill intet men göra honom; men ej kan jag svara för alla våra fränder.

52 Cap.

Håkan Ivarssons giftermål.

Sedan begaf Håkan sig från Danmark och norr till Norrige, till sina egendomar. Då var hans frände Drin Karl affomnad. Håkans fränder och vänner blefvo mycket glada öfver hans ankomst; och företogo sig många ypperlige män att bemedla förlikning emellan Konung Harald och Håkan. Det kom också så vidt, att de samjades på det sätt, att Håkan fick Ragnhild Konungsdotter, och Konung Harald gaf Håkan Karlsdome och det wåde, som Drin Karl hade haft. Håkan svor Konung Harald trohetsed till den tjenst, som han var skyldig att utgöra.

53 Cap.

Konung Haralds och Kalfs förlikning.

Kalf Arneson hade varit i wifingsfärd westerut, sedan han for från Norrige; men ofta om wintrarne war han på Drindarne hos sin swäger Thorfinn Karl. Finn Arneson skickade bud till sin broder Kalf och lät säga honom sitt afstaf med Konung Harald, att Kalf skulle hafwa rätt att wistas i Norrige samt återfå sina egendomar och sådane föråningas, som han hade haft af Konung Magnus. När detta bud kom till Kalf, lagade han sig genast till resan, for öfver till Norrige och begaf sig först till sin broder Finn. Denne skaffade Kalf frid af Konungen; och träffades sedan Konungen och Kalf hellswe och uppgjorde sin förening, efter

som Konungen och Finn förut hade aftalat sig emellan. Då inget Kalf uti samma förbindelse hos Konungen, som han tillförene iflådt sig hos Konung Magnus, nemligen att han skulle vara pliktig uträtta allt hvad Konung Harald åskade och ansåg lända sitt Rike till gagn. Derpå tog Kalf åter alla sina egendommar och de förlåningar, han förr hade haft.

54 Cap.

Kalf Arnesons fall.

Nåsta sommaren derefter hade Konung Harald ledning ute, drog söder till Danmark och härjade der om sommaren; men när han kom till Fyen, war en stor frigsmaakt samlad emot honom. Då befallde Konungen sitt folk att gå upp från skeppen, och gjorde sig färdig till landgång: han ställde sin här i ordning och utnämnde till anförare för en flock Kalf Arneson, med tillsägelse, att de skulle gå först upp; derpå anwiste han dem, hwart de skulle taga vägen, och sade, att han sedan wille landsliga och komma dem till undsättning. Kalf och hans män gingo upp; och kom ofördröjligen en hop folk emot dem: Kalf inlät sig genast i strid; men den warade ej länge, ty Kalf blef hastigt öfvermanad; och kom han med sitt folk på flykten. Danskarne förföljde dem och många Nordmän föllo: der stupade också Kalf Arneson. Konung Harald steg i land, med sitt folk i slagtsordning; men de hade ej gått långt, innan de fingo se walsplatsen och funno Kalfs lif, hwilket nedbars till skeppen. Men konungen gick upp å landet, härjade och dröpte mycket folk. Så säger Arnor:

Konungen den glänsande (swårds) eggen
Blodfärgade på Fyen:

Synboarnes hóp minskades sedan:
Elden loyp öfwer männens boningar.

55 Cap.

Finn Arnesons resa ur landet.

Efter detta tyckte Finn Arneson sig hafwa stål till fiendskap mot Konungen, för sin broder Kalfs fall, och sade, att Konungen wore, genom sin tillställning, Kalfs baneman, och att Finn jenuväl hade varit bedragen, då han lofat sin broder Kalf westan öfwer hafwet i Konung Haralds wåld, med förtroende till hans löften. När detta tal kom ut bland folket, sade många, att Finn syntes hafwa varit föga klof, då han trodde, att Kalf skulle winna Konung Haralds vne- nest: dem hade det förefallit, som Konungen nog wore hämndgirig för mindre saker, än dem Kalf hade gjort mot honom. Konungen låt här hvar och en tala som han wille, bejakade det icke, men nekade det icke heller: det enda, som märktes, war, att Konungen tyckte wäl om det som händt. Konung Harald qwad denna wisa:

Nu har jag, med råd och dåd,
 Baneman blifwit för elloswa mån
 Och två dertill, om rätt jag minnes:
 Wi tvingas att dråpa.
 Än lyster mig ondskan wedergålda;
 De, som guld det söka, påstå,
 Att ej mycket godt finnes
 Hos en måftig man, som far med swef.

Finn Arneson låt denna sak sig så mycket förtryta, att han for bort af landet och kom fram söder i Danmark, hwarest

han insaun sig hos Konung Swen och blef der ganska wäl emottagen. De hade långa samtäl emellan fyra dgon, och slutligen kom det dertill, att Finn gaf sig under Konung Swen och blef hans man. Men Konung Swen gaf Finn Jarldöme, och Halland att råda öfwer; och war han der länge Jarl, till landets wårn emot Nordmännen.

56 Cap.

Om Guttorm Gunhildsöon.

Guttorm het en man, som war öon af Kettil Kalf och Gunhild på Ringanäs och öystersöon af Konung Dlof och Konung Harald. Guttorm war en man med stora egenöskaper och blef tidigt fullwuxen och manlig. Han war öfta hos Konung Harald, som mycket ölskade honom och rådförde sig med honom, ty Guttorm war en wis man: han war öft ganska wånsöall. Guttorm för öfta i härnad och härjade mycket i Westerlanden. Fredligt tillhåll och wintersöte hade han i Dublin på Irland, och war uti stor wånsöap hos Konung Margad.

57 Cap.

Om det, som tilldrog sig emellan Guttorm och Irlandsöe Konungen Margad.

Sommaren derefter för Konung Margad, tillöka med Guttorm, att härja på Bretland, hwarest de fingo ganska mycket gods. Sedan löde de till uti Angulösbund, för att der öfta bytet. Men när det myöna öisfret frambars, och Konungen såg det, wille han hafwa allt godset ensam, och brydde sig då öitet om sin wånsöap med Guttorm. Denne öter löt sig öft wäl behaga, att han och hans män öulle

berdswas sin lott. Konungen sade, att han skulle åga att wälja mellan två wilkor: det ena är (sade han), att låta bero wid hwad wi finne för godt, det andra, att hålla slagting med oss; och hafwe då den godset, som segren får: härifrutan skall du gå ifrån dina skepp, ty dem skall jag hafwa. Guttorm tyckte mycken wanflighet wara å båda sidor: icke ansåg han sig med heder kunna låta frantaga sig skepp och gods, utan någon förbrytelse; men så war det också ganska wärdligt, att strida med Konungen och det myckna folk, som honom följde, då deras styrka war så olika, att Konungen hade sexton långskepp, men Guttorm blott fem. Då bad Guttorm Konungen gifwa sig tre nåtters betänketid på denna sak, för att samråda med sina män: han trodde, att Konungens sinne något skulle kunna mildras på den tiden, och att han, genom sina mäns förbörner, kunde utwerka någon mera wälwilja hos Konungen för sin sak; men Konungen afslög hans begäran. Detta war Dlofsmesö-afton. Nu walde Guttorm heldre att dö med mannamod eller winna seger, än att tåla skam, wansära och klåt-ord till råga på en så stor skada. Sedan åkallade han Gud och sin frände Konung Dlof den Helige, bad dem om bistånd och hjelp, och gjorde löfte att gifwa till den heliga mannens hus tionde af allt det bytte dem tillfölle, om de fingo seger. Derpå uppskällde han sitt folk i slagordning mot den stora håren, gjorde sig redo och började drabbningen. Och med Guds och Konung Dlof den Heliges bistånd, vann Guttorm seger. Der stupade Konung Margad och en hwar, som honom följde, ung och gammal; och efter denna herrliga seger wände Guttorm hem glad, med allt det gods, de hade erdfirat i striden. Då astogs af det silfwer, de hade fått, hwar tionde penning, efter som lofwadt war åt Konung

Dlof den Helige; och utgjorde detta så mycket, att af det silfret låt Guttorm göra Frålsarens bild på korset, efter sin egen storlek eller sin stambos (dens, som hade befålet i förstamman på hans steyp); och år detta belåte sin fot högt. Guttorm gaf det, så beskaffadt, till Konung Dlof den Heliges kyrka, hvarest det sedan funnits, till åminnelse af Guttorms seger och Konung Dlof den Heliges jårtecken.

58 Cap.

Konung Dlofs jårtecken i Danmark. *)

Det var en elak och afundsjuk Grefwe i Danmark; han hade en Norst trålinna, åttad från Trondheim; hon dyrkade Konung Dlof den Helige och hade en fast tro på hans helighet. Men Grefwen, som jag nyss omtalade, twiflade på allt det som honour berättades om den heliga mannens jårtecken, sågande sådant ej vara annat, än löst prat och sladder, och gjorde spott och begabberi af den åra och dyrkan, som landsfolket egnade åt den goda Konungen. När nu den högtidsdag kom, på hwilken den milde Konungen förlorade sitt lif, och som af alla Nordmän firades, wille den oförståndige Grefwen ej hålla helgedag, utan besallde sin trålinna, att hon på samma dag skulle baka och elda ugnen. Hon kände nog samt Grefwens håstiga sinne och wiste, att han skulle henne swåriligen straffa, om hon ej gjorde som han besallde; gick hon alltså, af twång, och lagade bakugnen i ordning, dock gret hon mycket, medan hon arbetade, och hotade Konung Dlof, sågande, att aldrig wände hon tro på honom, med mindre han, genom något märkligt tecken, straffade denna

*) Detta och nästa Capitel, samt de fleste af dem, som låg्रे fram förefomma, angående Dlof den Heliges jårtecken eller underwert, finnas ej i de bättre handskrifterne, och äro säkert icke af Sturteson.

ogerning. Nu skolen J här få höra ett tillbörligt straff och sannfärdigt järtecken. Det hände nemligen på samma stunden, att Grefwen wardt blind på båda ögonen, och brödet förvandlades i sten, när hon hade insatt det i ugnen. Af dessa stonar äro åttillige komne till Konung Olof den Heliges Kyrka och många andra ställen wida omkring. Sedan har Olofsmeßan alltid warit firad öfwer hela Danmark.

59 Cap.

Konung Olofs järtecken på en Kryppling.

Wester i Balland war en man af sjukdom så betagen, att han war kryppling och gick på knån och handknor: han war en dag stadd ute på wägen och hade der insomnat. Då drönde han, att en man af ypperligt utseende kom till honom och frågade hwart han eruade sig. Han nämnde derwid en gård; men den ypperlige mannen sade till honom: far du till Olofskyrkan, som står i London, så torde du warda helbregda. Sedan wakenade han och begaf sig genast på wägen till Olofskyrkan: omföder kom han till Londons brygga och tillsporde der stadsboerne, om de kunde säga honom, hwar Olofskyrkan wore; men de swarade, det flere kyrkor woro der, än att de kunde weta, åt hwem hwardera wore helgad. Litet derefter kom en man emot honom och frågade, hwart han ernade sig. Han swarade honom och sade, att han wille besöka Olofskyrkan. Derpå yttrade den andre: wi stole gå båda tillsammans till Olofskyrkan: jag kan wägen dit. Sedan gingo de öfwer bryggan och wandrade den gatan, på hwilken Olofskyrkan låg; och när de kommo till kyrkogårdsporten, sleg den andre öfwer tröskeln, som der war, men kryplingen wältrade sig öfwer och stod

genast helbregda upp. Då han derpå såg sig om, var hans följeflagare försvunnen.

60 Cap.

Konung Haralds härnad i Danmark.

Konung Harald låt bygga en köpstad öster i Dypflo och wistades der ofta, ty der war god tillförsel, och bästa landsorten låg rundt omkring. Han satt der både för att wårja landet mot Danskarne och för att göra anfall på Danmark, hwilket han ofta brukade, ehuru han icke hade stor krigsmakt utrustad. Det hände sig en sommar, att Konung Harald for med några lätta skepp och hade icke mycket folk; han höll söder i Wiken, och när han fick wind, seglade han öfwer till Jutland och härjade; men landsfolket samlade sig och wårjde sitt land. Då styrde Konung Harald till Limafjärden och lade in i fjärden. Limafjärden är så beskaffad, att inloppet är såsom en trång ämm; men när man kommer in i fjärden, är den såsom ett stort haf. Konung Harald härjade då på båda sidor af landet; men Danskarne hade alleslädes samlat här emot honom. Derföre lade Konung Harald sina skepp intill en ö, som war liten och obebodd. De hade söga att dricka på skeppen, hwadan de gingo upp å ön att söka watten, men funno icke något. Detta sade de Konungen, och han låt leta, om någon orm kunde finnas på ön; och när den fanns, förde de den till Konungen: han låt sätta den mot elden, samt göra den warm och matt, så att den skulle blifwa öfwermåttan törstig. Sedan bands en tråd om stjerten och ormen släpptes lös. Han slingrade sig då bort, men tråden hafswades immer fort efter honom af nyslanet, och någre mån följde honom, till dess han fröp ned i jorden.

Konungen bad, att man der skulle grafwa efter watten, och så skedde, hwarwid de funno så mycket watten, att derpå ej war brist. Konung Harald sporde de tidningar af sina spejare, att Konung Swen war kommen med en stor skeppsflotta utanför inloppet till fjärden, men att det gick långsamt för honom att komma in, emedan ej mera än ett skepp kunde gå i sånder. Konung Harald höll då med sina skepp längre in i fjärden, och dit, hwarest den war bredast, hwilket ställe heter Lusbredd; men der, ifrån innersta wiken ut till westerhafwet, är ett smalt ed (landsipste): dit rodde Konung Harald och hans folk om qvällen, och om natten, när det war mörkt, röjde de utaf skeppen och drogo dem öfwer edet; och woro de med detta allt sårdige och hade åter satt skeppen i ordning, innan det dagades. De höllo derpå norr utmed sidan af Jutland, och då sade de:

Så smet sig Harald ur de Danstes händer.

Då sade Konungen, att nästa gång han komme till Danmark, skulle han hafwa mera folk och större skepp. Sedan for Harald norr till Trondhem.

61 Cap.

Konung Haralds skeppsbyggnad.

Konung Harald wistades wintren derefter i Nidaros; och den wintren lät han bygga ett skepp på Bren (strandbradden) det war ett Buskeskepp (stort och bredt). Det byggdes sådant, som Ormen den Långe; och användes derpå den största slit uti alla delar: på framstammen war ett drakehufvud och baktill en sjert, och på båda sidor woro stammarne förgulde. Det hade 35 roddarbänkar och war, efter denna beskåning, mycket stort; det war också ganska wacker. Konun-

gen låt på det bästa tillreda allt hwad till skeppets utstyr hörde, både segel och tadel, ankar och tåg.

62 Cap.

Konung Haralds utbed.

Konung Harald sände bud om wintren till Konung Swen i Danmark, att han skulle påsöjande wåren komma honom till mötes sunnan i Elfwen och släß, så att de då kunde afgöra, hwem landen skulle tillhöra, och endera sedan hafwa begge Nifena. Denna winter bod Konung Harald ut full leding af hela Norrige; och när wåren kom, drog en stor här sig tillsammans. Då låt Konung Harald skjuta ut det omtalade stora skeppet på Midån och sedan uppsätta drakehuswudet. Derwid qwad Thiodolf Skald:

Ett skepp såg jag, sagra qwinna,
Fram åt wattnet i åen skutas:
Se hwar den präktige drakens
Långa sida wid landet ligger.
Drmens lysande mun under lasten
Glänser, allt sedan han ut fördes;
Stammarne med brända guldets woro
Belagda, när han af slapeln gick.

Sedan låt Konung Harald göra detta skepp färdigt och lagade sig till resan. Och när han war redo, höll han ut ur ån med draken; och rodde man då med mycken sticklighet. Så säger Thiodolf:

Lördagen sålde han ned
Låtten, den tappre härfrören,
Der, hwarest qwinnor skåda
Drmens sida från wackra gården.

Unge allrådaren myligen
 Westert låt skeppen styras
 Ur Nidån, då männens
 Åror i sjön fällö.

Konungens folk ur hafvet
 Riktigt årorna kunde draga:
 Qvinnan slår och beundrar
 Åroras gång, som himmelsteden.
 Gærr skall qvinnan kriget fresa,
 Än fyrslagna skeppsbjälken brister,
 Fast qvinnan det önskar,
 Medan fulla freden warar.

Sorg får hon, innan sjöredskapen
 Af brusande hafvet slites,
 Der stolta håren till sjös
 Håller med suttio åror.
 Nordmännen ro med naglade orinen
 Med åt den helgade ström,
 Tunan ifrån ser det ut
 Som af jern en örnvinge komme.

Konung Harald seglade med flottan söder utmed landet och hade full leding både af skepp och folk. Men när de styrde öster till Biken, singo de stark motwind, och låg flottan wida fringspridd i hamnarne, dels wid nt-barue, och dels inne i sjården. Så säger Thiodolf:

Gj fanns under skogen skjul
 Gdr snäckornes byslade stammar:
 Ledings-höfdingen inneslöt
 Landet med härskeddens mäsler.

Månkant ligger flottan inne
 I hvarje vil bland skären:
 De wäl bewäpnade skeppen
 Läta eden (landstyckena) sig betäcka.

I det häftiga wädret, som då påkom, tarfwade det stora skeppet goda ankardon. Så säger Thiodolf:

Läpss hafeswall det höga
 Fursien med skeppslammen slår:
 Då försöker Konungen
 Lågen, så länge de hålla.
 Inte ens det bjöda jernet
 Skonas af eldens fiende (wattnet).
 På tjocka hakarna gnaga
 Stenar och wädret det grymma.

Men när tjenlig wind blef, höll Konung Harald med flottan öster till Elfwen och kom dit en dag mot qvällen. Så säger Thiodolf:

Harald nu tappert
 Sitt manskap till Elfwen förer:
 Nattläger Norges Drott
 Nära landamålet tager.
 Konungen har Ting wid Thunla,
 Der mbtet med Swen är beramadt;
 Det stulle korpen fröjdat,
 Om Danfkarne ej hållit sig undan.

63 Cap.

Om Konung Haralds flotta.

När Danfkarne sporde, att Nordmanna-flottan war kommen in i Elfwen, flydde alle, som det kunde åtkomma.

Nordmännnen hörde berättas, att Danste Konungen äfven hade frigsår ute och låg söder wid Fyen och omkring Seland; och då Konung Harald förnam, att Konung Swen ej wille hålla mbte eller strida med honom, som sagdt war, fattade han det beslut, nu som förr, att han lät bondehåren fara tillbaka och bemannade halstannat hundra skepp, med hvilka han sedan styrde söder förbi Halland och härjade wida; han lade med flottan in i Roswesiård och plundrade der uppe å landet. Litet derefter kom Konung Swen med Daniska flottan emot dem; han hade tre hundra skepp. När Nordmännnen fingo se flottan, lät Konung Harald blåsa tillsammans hela sin här; och sade då många, att man borde fly och att ogdrligt wore att slå. Konungen swarade: förr stole wi falla, den ene tvärt öfwer den andre, än fly. Så säger Sten Herdiseson:

Han sade, den hök-lynte (tilltagsne),
 Swad han trodde allena gagneligt wara;
 Ty Konungen ej såg för sig
 Nån till frid och förlifning.
 Frågade Fursten sade:
 Förr skall hwar tvärt öfwer annan
 Falla, än wika tillbaka;
 Derpå männnen grepo till wapnen.

Sedan lade Konung Harald sin flotta i slagordning, och midt uti flottan lade han den stora draken. Så säger Thiodolf:

Han, som wångåfwor gifwer
 Och wargen gynnar, draken
 Glad lät framläggas midt för
 Flottan på ledings-bröflet.

Det skeppet war wäl utrustadt och hade mycket folk.
Så säger Thiodolf:

Konungen, af utwaldt folk omgifwen,
Bad slagordningen fast skända:
I spetsad ställning jag årorne såg
Af Konungens wänner med sköldarne täckas.
Den raske, som mod och tapperhet äger,
Utansför Nisån beklädde
Ormen den starke med sköldar,
Den ena tätt wid den andra.

Ulf Stallare lade sitt skepp på ena sidan om Konungs-
skeppet, och tillfode sina män, att de skulle lägga skeppet
wäl fram. Sten Herdiseson war då på Ulf's skepp. Han qwad:

Ulf, Konungens stallare, wid slaget
Oß alla uppmanade:
De långa spjuten skälwde:
Ryddan grepo wi an på hafwet.
Landrådarens snälle talare,
Med stridsfölden utrustad, bad
Att hans skepp wäl framläggas skulle:
Dertill jakade mannen.

Håkan Ivarsson låg ytterst på ena flygeln och hade
med sig många skepp, som alla woro mycket wäl utrustade;
men ytterst på andra flygeln lågo Trondehöfdingarne, hwilka
och hade en stor och stön krigshår.

64 Cap.

Om Konung Swens hår.

Danfke Konungen Swen ställde och sin flotta i ordning:
han lade fram sitt skepp emot Konung Haralds, midt i slot

tan; näst honom lade Finn Arneson sitt skepp, och derintill togo Danfkarne sin plats med hela den delen af frigsmaften, som war tapprast och bäst utrustad. Sedan fästade man på båda sidor skeppen tillsammans omkring midten af flottan. Men derföre att håren war så stor, funnos ganska många skepp, som lågo lösa; och en hvar lade fram sitt skepp, efter som han hade mod; men det war mycket olika. Daktadt skinnaden i styrka på båda sidor war betydlig, hade de likväl hvar för sig en öfvermåttan stark frigsmaakt. Konung Swen hade i sin här sex Jarlar. Så säger Sten Herdiseon:

Hugstarke Herse-drottin
 Faran till mötes gick
 Med halftannat hundrade skepp,
 Då han Danfkarne anfall afbidade.
 Näst derefter den wrede (Sven)
 Af trehundrade sibhåstar (skepp)
 Bjltjan trampas lät
 Wid Leidres säte (Seland).

65 Cap.

Början af Nifåslaget.

Konung Harald lät blåsa till strids, så snart han hade ställt sina skepp i ordning, och tillsade sine män att oförskräckt ro fram. Så säger Sten Herdiseon:

Utansför strömmens mynning Harald
 Stor flada tillfogade Swen:
 Motstånd gjordes, ty ej wille
 Konungen bedja om frid.
 Med swärd omgjordade, Konungens wänner
 Hårdt grepo rodden an

Utansför Halland: heta blodet
Ur såren i hafwet sprutades.

Sedan bårjådes slaget och wardt ganska håstigt. Konungarne, hwar å sin sida, uppmanade sitt folk. Så säger Sten Herdiseson:

De ypperlige Konungar,
Ej åtskande stöldar, hwar sine mån
Både skjuta och hugga:
Ej långt det war mellan härarne.
Både stenar och pilar flögo,
Swården af blod besänktes:
Det lifwet snart fråntog
Dem, som åt döden beskårde woro.

Det war sent på dagen, som striden begynte, och den warade hela natten. Konung Harald flöt en lång smud med båge. Så säger Thiodolf:

Åmbågen hela natten spånde
Åpplåndske Konungen, den suålle;
Pilar Landrådaren låt
På hwita stöldarna småga.
Blodiga udden fröp igenom
Båndernes brynjor, och spjutbaglet tilltog
På ormen: der Finnarnes skatt (pilar)
3 stöldarne fasinade.

Håkan Jarl och det folk, han hade med sig, bundo ej sina skepp tillsammans, utan rodde emot de Danske skeppen, som woro löse; och hwart skepp han påstode sig wid, afbröjde han. När Danskarne märkte detta, foro de undan med sina skepp, så snart Jarlen kom emot dem; men han satte

efter dem allt som de drogo sig undan; och woro de då nära att taga flykten. Derunder kom en fluta roende till Zarlén, och man ropade på honom, sågande, att ena flygeln af Konungens flotta wel tillbaka och att en stor hopy af hans folk hade fallit. Genast rodde Zarlén dit och gjorde ett starkt anfall, så att Danskarne åter måste gifwa wika. Så for Zarlén fort hela natten, läggande alltid till der det mest tarfwades; och hwar han kom, förwådde man ej gdra honom motstånd. Håkan höll sig utomkring de stridande flottorne. Mot slutet af natten började Danskarne allmänneligen taga flykten, ty då hade Konung Harald gått upp med sina följeslagare på Konung Swens skepp; och blef det så alldeles afbrjdt, att hwar man fupade, utom några, som sprungo öfwer bord. Så säger Arnor Zarlaskald:

Ej saklöst geß Swen,
Den tappre, ifrån sitt skepp:
Hårda malmen mot hjelmen kom;
Min mening är detta.
Öfverstråkte Zuterwännens
Farkost flöt öde på folk,
Innan Konungen hasteligen
Grep till flykten.

När Konung Swens baner war nedfåldt, och hans skepp afbrjdt, började alle hans män fly, men somlige föllo. Och de skepp, som woro sammanbundne, kunde ej lösas; utan sprang folket öfwer bord, men somlige kommo på andre skepp, som wore löse. Alle Konung Swens män, som det kunde, rodde undan; och blef här ett ganska stort mansfall: och der som Konungarne sjelfwe hade slagits och de fleste skeppen wo-

ro sammanbundne, qwarlågo mer än huttio af Konung Swens skepp, alldeles bde. Så säger Thiodolf:

Man sade, att Edgne-Konungen,
Den råtrådige, på en enda
Kort stund, ej mindre än huttio
Swens skepp bde gjorde.

Konung Harald rodde efter Danstarnu och förföljde dem; men det war ej lätt, ty skeppsfloktan låg så trångt, att man knappast kunde framkomma. Finn Jarl wille ej fly, utan blef tillfångatagen; han hade ock swag syn. Så säger Thiodolf:

Swen har ej att fbr seger löna
De sex Danske Jarlar,
Som uti ett enda slag
Willekens tillwext gjorde.
Finn Arneson, den striddjerswe,
Som ej wille undansicka
Det tappra hjertat, blef
Midt i slagtordningen fången.

66 Cap.

Konung Swens flykt.

Håkan Jarl låg qwar med sina skepp, medan Konungen och de andra förföljde de flyende, ty Jarlens skepp kunde ej komma fram för de skepp, som lågo i wågen. Då kom en man roende i en båt till Jarlens skepp och lade till wid bakflammen. Det war en stor man, med en wid hatt på hufvudet. Han ropade uppåt skeppet: hwar är Jarlen? sade han. Jarlen war i förrummet och slånbe blod på en man. Han såg på mannen med hatten och frågade efter

hans namn. Han svarade: jag heter Wandråd (Waldwilt); tala med mig, Jarl. Jarlen lutade sig öfver skeppsbordet till honom. Då sade mannen i båten: jag vill tigga lifwet af dig, Jarl, om du vill skänka mig det. Jarlen rättade sig upp, ropade på twenne af sine män, som båda woro hans synnerlige wänner, och sade till dem: sligen i båten och fören Wandråd till lands; följen honom till min wån Karl bonde, och sägen honom det, till ett jårtecken, att han lemnar Wandråd den hästen, jag gaf Karl i förrgår, tillika med sin sadel, och sin son till fölieslagare. Sedan stego de i båten och grepo till årorne, men Wandråd styrde. Detta war i första dagbrådningsen; och woro då skeppen mest i gång, somlige höllo inåt landet och somlige utåt hafwet, både små och stora. Wandråd styrde der han tyckte rymligast wara emellan skeppen; och då Nordmän kommo nära dem, gafswo Jarlens män sig tillkänna, hwarwid alle låto dem fara hwart de wille. Wandråd höll utmed stranden och lade ej i land förr, än de kommo förbi största delen af skeppen. Sedan gingo de upp till Karls gård, och då berättade det blifwa liust. De gingo in i stugan, hwarest Karl war, nyss påklädd. Jarlens män sade honom sitt ärende. Karl svarade, att de först skulle taga något till bästa, låt sätta fram bord för dem och gaf dem watten att twåk sig uti. Då kom husmodren in i stugan och sade: det är mycket underligt, att wi ej fått någon sömn eller ro i natt för rop och skri. Karl svarade: wet du icke, att Konungarne hafwa slagits i natt? Hon sporde: hwilkendera feck öfwerhanden? Nordmännen hafwa segrat, svarade Karl. Hon fortfor: då har wäl vår Konung flytt igen. Karl svarade: man wet icke, om han har flytt eller fallit. Hon sade derpå: wi äre olycklige för vår Konung, han är både halt och rädd. Då yttrade Wandråd: icke tror

jag, att Konungen är rädd, men han är icke segerfäll. Sedan tog Wandråd tvåttwattuet, och när han skulle bruka handduken, torkade han sig helt fördruänt på midten deraf. Husmodren fattade uti duken och ryckte den ifrån honom, sågande: fdga måtte du ha lärt; det är torpareligt, att wäta hela duken på en gång. Wandråd swarade: ännu torde jag komma så långt, att jag kan torka mig midt på handduken. Sedan tillredde Karl bordet för dem, och Wandråd satte sig i midten. De äto en stund, och derefter giugo de ut. Hästen war då färdig, och Karls son följde med på en annan häst. De redo bort åt skogen; men Karls män förfogade sig tillbaka till båten, rodde ut till Karls skepp och berättade huru resan afslupit.

67 Cap.

Om Konung Harald.

Konung Harald och hans folk förföljde icke de flyende långt, utan wände åter dit, hwarest de tomo skeppen lågo. Sedan ransakades walplatsen; och funnos på Konungens skepp ganska många döde; men Konung Swens lik kunde ej igenfinnas, dock trodde man sig weta, att han war fallen. Konung Harald lät laga om sina mäns lik och förbinda sären på dem, som det tarfwade. Sedan lät han fdra i land lifken af Swens folk och sticade bönderne bud, att de skulle begrafwa dem. Derefter lät han dela bytet och slammade der någon tid. Då sporde han de tidningar, att Konung Swen war kommen till Seland, och att till honom hade församlat sig allt det folk, som hade flytt ur striden, jemte många andra, så att han hade fått en öfvermåttan stor här.

68 Cap.

Finn Arneson får frid.

Finn Jarl Arneson blef tillfångatagen i striden, såsom förut är sagdt, och fördes sedan till Konungen. Konung Harald war då ganska munter och sade: här träffas wi nu, Finn; sist råkades wi i Norrige: det Danska hoffolket har icke stått synuertigen på sig till ditt förswar: nu blir det ett elakt arbete för Nordmännen att slåpa dig efter sig gammal och blind, för att frälsta lifwet på dig. Då swarade Jarlen: många elaka saker hafwa Nordmännen nu att göra; men värst af allt är dock det, som du befäller. Konung Harald yttrade derwid: will du hafwa frid, fast du är owärdig der till? Jarlen swarade: icke af dig, din hund. Konungen fortsfor: will du, att din frände Magnus skall gifwa dig frid? Konung Haralds son Magnus styrde då ett skepp. Jarlen swarade: huru kan den hwalpen utdela frid? Då log Konungen, tyckte det wara roligt att reta honom, och sade: will du taga frid af din frändqwina Thora? — Är hon här? frågade Jarlen. Här är hon, swarade Konungen. Då fällde Jarlen den grofwa utlätelse, som man sedan haft till ordspråk, och hwaraf kan slutas, huru arg han war, när han ej kunde styra sina ord: det är icke underligt, att du kunnat så wäl bitas i dag, då du haft märren med dig. Finn Jarl feck frid; och hade Konung Harald honom hos sig en tid; men Finn war mycket allwarsam och hård i sina ord. Konung Harald sade till honom: jag ser, Finn, att du nu icke mera triswes hos mig eller dina fränder; ty will jag gifwa dig orlof att fara till din swåger, Konung Swen. Jarlen swarade: det anbudet will jag emottaga, och med

dessio sibrre tacksamhet, ju förr jag kan komma härifrån. Sedan lät Konungen sätta Zaren i land; och togo Hal-
långingarne wäl emot honom. Konung Harald höll med sin
flotta norr till Norrige och for först till Orslo, gifwande då
alle hemlof, som wille resa.

69 Cap.

Om Konung Ewen.

Det berättas, att Konung Ewen, den wintren öfwer,
fatt uti Danmark och styrde sitt Rike, likasom förut. Han
fände om wintren några mån till Halland efter Karl bonde
och hans hustru. Och när de kommo till Konungen, kallas-
de han Karl för sig; och sporde Konungen då, om Karl
kände honom eller tyckte sig hafwa sett honom förr. Karl
swarade: jag känner Eder, Konung, och kände Eder förra
gången, så snart jag såg Eder; och är Gud att tacka dersföre,
att den ringa tjenst, jag gjorde Eder, kom Eder till gagn.
Konungen swarade: så länge jag lefwer, skall min skyldig-
het vara att löna dig dersföre: nu för det första, gifwer
jag dig den gård här på Seland, som du sjelf utwäljer,
och lofwar derseunte att göra dig till en stor man, om du
förstår att så skicka dig. Karl tackade Konungen för sitt löf-
te, men sade, att ännu hade han en bön, som han wille
framföra. Konungen frågade, hwad det kunde vara; och
Karl swarade, att han wille bedja Konungen låta honom ta-
ga sin hustru med sig. Då swarade Konungen: det kan
jag ej tillåta dig, ty jag skall skaffa dig en mycket bättre
och wettigars qwinna; men din förra hustru må behålla det
bondehemmanet, som I hittills hafwen haft, hwaraf hon
kan hafwa sitt uppehälle. Konungen gaf sedan Karl en

präktig gård och förskaffade honom ett godt gifte; och wardt han då en stor man. Detta frågbades wida, och berättelsen derom kom äfwen till Norrige.

70 Cap.

Om Hofmännens samtal.

Konung Harald uppehöll sig, wintren efter Nis-å slag, uti Dypso. Om hösten, när frigsfolket kom sunnanifrån, talades mycket om det slag, som förnt om hösten hade stått utanför Nis-ån; och hade en hwar, som det bewisat, något derom att förtälja. Det hände sig en gång, att några män suto i en stuga på nedra bottnen och drucko, warande ganska lustige och språksamme: de talade om Nis-å slaget och om dem, som der hade förwårswat bästa och största skaran: och blefwo de derom alle ense, att ingen warit Håkan Zarl's like: han war den wapendjerswaste, han war den skickligaste, han war den som hade största lyktan: hwad han gjorde war det, som mest gagnade, och han förskaffade dem segren. Konung Harald war då ute på gården och talade med några män. Sedan gick han till stuguddörren och sade: här wille in hwar och en heta Håkan; gick derpå sina färde.

71 Cap.

Håkan Zarl angripes.

Håkan Zarl for om hösten till Upplanden och war der om wintren, i sitt Nise: han war mycket afhållen af Upplendingarna. En gång, då det led på wären, hände det sig, under det man satt och drack, att talet föll på Nis-å slag; och berömdes man mycket Håkan Zarl, dock woro nå-

gre, som icke mindre rosade andra. När de talat här om en slund, sade en man: möjligt är, att flere hafwa manneliga stridt wid Nis-ån, än Håkan Jarl; men likväl lærer ingen hafwa varit der, som, efter hwad jag tror, haft så stor lycka, som han. De andre åter yttrade, att hans största lycka war, det han kunde jaga så många Danskar på flykten; men denne swarade: större lycka war det, att han frälste lifwet på Konung Swen. Då war der en, som utskät sig: detta lærer du icke weta, som du nu säger. Han swarade: det wet jag ganska väl, ty det har den self sagt mig, som förde Konungen till lands. Och då war det, som ordspråket lyder, att många äro Konungens dron; ty detta blef Konungen berättadt. Genast lät Konungen taga en hel hof håstar, och gaf sig åstad om natten med två hundra man; han red hela den natten och påföljande dagen. Då kommo någre män ridande dem till mötes, hwilke foro till staden med mjöd och makt. En man het Gammal, som war i Konungens följe; han red till den ena af bönderne, med hwilken han war bekant, och talade med honom emellan fyra ågon. Gammal sade: jag will betala dig, för det du rider, det fortaste du kan och den genaste löstlig du wet, till Håkan Jarl och säger honom, att Konungen will dråpa honom, ty Konungen wet nu, att Håkan har satt Konung Swen i land wid Nis-ån. De betingade här om; och red sedan bonden utaf och kom till Jarlen, som då satt och drack och war ännu ej gången till sängs. När bonden hade sagt sitt ärende, stod Jarlen genast upp med alla sina män. Jarlen lät föra all sin lösegendom från gården till skogen, och allt folket for om natten jemväl bort. Då Konungen kom, slannade han der öfwer natten; men Håkan Jarl red sin väg öfver till Sverige till Konung Stenkil och

uppehöll sig hos honom en tid på sommaren. Konung Harald wände sedan åter till staden, for derpå norr till Trondheim, hwarest han qwarblef öfwer sommaren, men begaf sig om hösten tillbaka till Wiken.

72 Cap.

Om Håkan Jarl.

Håkan Jarl for om sommaren åter till Upplanden, så snart han sporde, att Konungen hade rest norrut, och blef qwar der, till des Konungen kom tillbaka nordanifrån. Då drog Jarlen öster till Wermland och uppehöll sig der länge om wintren. Konung Stenkil gaf honom derstädes förklaringar; men när det led mot slutet af wintren, for han wester till Römrike och hade mycket folk, som Österne och Wermländingarne lemnat honom. Han upptog då de utskyl-der och skatter af Uppländingorne, som honom tillkommo. Sedan begaf han sig tillbaka öster till Östland, och qwarblef der öfwer wären. Konung Harald wislades om wintren i Dyplo och skickade sina män till Upplanden, att hemta Konungens skatter, utskylder och sköldren; men Uppländingarne förklarade sig wilja aflemna alla de utskylder, de hade att betala, i Håkan Jarls händer, så länge han wore i lifwe och icke hade förwerkat sitt lif eller rike; och seck Konungen således derifrån inga utskylder den wintren.

73 Cap.

Konung Haralds och Konung Sirens förlikning.

Den wintren foro bud och sändemän emellan Norrige och Danmark, med det ärende, att Nordmän och Danstar

wille göra fred sig emellan, hwarom de båda Konungarne draga försorg. Denna underhandling syntes likna sig till fredsslut, och kom det ändtligen derhån, att ett förliknings-
 mäte utfattes i Elfwen emellan Konung Harald och Konung
 Swen. När det led mot våren, samlade Konungarne å
 ymse sidor mycket folk och skepp till denna resa; och talar
 Skalden derom i ett qwåde, hwarest han sålunda begynner:

Konungen, som korpen gläder, omgårdar
 Med långskeppens stammar landet
 Norr ifrån Drefund; med kölén
 Gau hannen trampar.

De breda plankor hafswallet rista
 Under håren; och bogspråden,
 Af guld glänsande, skålfwa
 Westan för Halland.

Dsta du jorden omgifwer,
 Edfaste Harald, med skeppen:
 Swen också S-sunden råder,
 Att annan Konungs måte winna.
 Den prisade, som korpen matar,
 Gj ringa här af alla Danstar
 Ute hafwer, han som sunnan
 Swarje wil med skepp uppfyller.

Här berättas det, att dessa Konungar höllo det måte,
 som war utfatt dem emellan, och att de båda kommo till
 landamålet. Så säger Halle Stride:

Snälle Konung, J afgjorden
 Der i söder hwad alle Danstar
 Snskade: ännu man ser
 Gj mindre förmån af denna slamma.

Ewen bdrjar norråt sig närma
 Mot landamåret, att Harald träffa:
 Drolighet deraf uppslod
 Kring landet wida.

Når Konungarne råfades, begynde man orda om deras förlikning. Men då detta ämne kom på tal, woro många, som klagade öfwer den skada, de lidit af härnaden, genom både rån och mansspillan; och war det en lång stund, som all anledning syntes, att ingen förlikning skulle blifwa utaf; såsom här såges:

Då båda Konungarnes män råfas,
 De snålle bönder med högga röft
 Mång ord förtåtja, som haru
 Emellan männen uppväcka.
 Ej synes freden nära wara
 Så länge bönderne allt igenom
 Tråta; ty Konungarnes
 Sinnen deraf uppråk.

Ganska farlig denna wrede war
 Emellan Konungarne, om de sänjas skulle:
 De män, som medla kunna,
 Allt noga på skålen wåga.
 Konungarne det mest gagnar
 Att såga hwad folket behagar:
 Egennyttn det wällar,
 Om bönderne ej som wänner skiljas.

Sedan togo de bästa män, och de, som wisast woro, det häruti; och då kom förlikningen ändtligen till fullbordan Konungarne emellan, på de wilkor: att Konung Harald skulle hafwa Norrige, och Ewen Danmark, efter de landamå-

ren, som af forðno hade varit emellan Danmark och Norrige: att ingendera skulle godtgöra den skada, den andre lidit; och att hårnaden, der den war börjad, skulle upphöra, men hwar behålla de fördelar, han wunnit. Denna fred skulle stå, så länge de woro Konungar; och blef förlikningen med ed stadfäst. Sedan åtskildes Konungarne, och lemnade hwarannan gifslan, såsom här berättas:

Det hafwer jag hört, att Harald
 Och Swen, för att men afbjä,
 Glade hwarannan gifslan satte:
 Gud så det fogar.
 Mätte så de och alla,
 Som de i fölse hade,
 (Freden med wittnen ståts)
 Sin ed hålla, att den ej brytes!

Konung Harald höll med sin flotta norr till Norrige; men Konung Swen for söder till Danmark.

74 Cap.

Konung Haralds och Håkan Jarls strid.

Harald war i Wiken om sommaren; men när han sticade sina män till Upplanden efter skatter och utskylder, som han der ägde, wille bönderne ingenting betala, utan sade, att alltsamman skulle stå inne för Håkan Jarls räkning, i fall han komme till dem. Håkan Jarl war uppe i Götland och hade mycket folk. Då det led fram på sommaren, drog Konung Harald söder till Konghäll. Sedan tog han så många lätta fartyg, han der kunde få, och höll upp efter Etswen: han lät draga fartygen förbi alla forsarna (wattenfallen) och förde dem upp i floden Weneru. Derefter rodde han öster ut

öfwer sjön till det skåle, hwarest han sport att Zarken skulle wara. Men när Zarken sedt kunskap om Konungens ankomst, begaf han sig ned ifrån landet, ty han wille ej, att Konungen skulle med härjning öfwerfalla inwånarne. Håkan Zarl hade mycket folk, som Ödterne lemnat honom. Konung Harald gick upp med sina fartyg i en elf, och gjorde sig sedan redo till landgång, men lät en del af folket slanna qwar, att akta fartygen. Konungen sjelf red, tillika med en del af folket; men många flere gingo. De hade att fara öfwer en flög; hwarest woro några mostrar i wågen, och på andra sidan åter en flögbacke; men när de kommo upp å backen, singo de se Zarens folk; och war då blott en moße dem emellan. De uppsållde derpå sina slagordningnar å ymse sidor, hwarest Konung Harald tillfode sitt folk att sätta sig ned på backen. Låtom oss först fresta, om de wilja angripa oss: Håkan Zarl är öfwermodig, sade han. Wådrret war kallt och det snögade något. Haralds folk satt under sina stölar; men Ödterne hade litet kläder på sig och bdrjade frysa. Zarken bad dem bida, till dess Konungen anfölle och de kommo alle att stå lika högt. Håkan Zarl hade den fana, som Konung Magnus Döds son hade ägt och nyttjat. Ödternes Lagman het Thorwid: han satt till häst, och hästen war med tön bunden wid en påle i mossen. Han talade och sade: det wet Gud, att wi hafwe här en stor och ypperlig frigs-makt, besikende af de tappreste män: låtom nu Konung Stenkil spörja, att wi göre denna goda Zarken redligt bistånd: jag wet nog, att om oss Nördmännen angripa oss, wi ta ge dugtigt emot dem; men skulle det unga manskapet wika och ej wilja hålla stånd, så skole wi ej springa längre, än till backen der: skulle åter detta unga manskap än widare draga sig tillbaka, det jag ingalunda förmodar, så

lätom oß likwål ej springa längre, än till den der höjden. I det samma reste Nordmanna hären sig hastigt, gaf upp härskri och slog på sina stödar. Då bbrjade ock Öbternes här skria. Lagmannens häst, som blef stråund af härskriet, ryckte derwid till så starkt, att pålen gick upp och slog Lagmannen i hufvudet. Då sade han: we dig, Nordmanna usling, som så stbt! och dermed for Lagmannen sin wåg. Konung Harald hade förut sagt till sitt folk: ånskönt wi gbre brak och skri, skole wi dock icke gå ned af backen förr, än de komma åt oss; och det gjorde de icke heller; men så snart härskriet upphofs, lät Zarten bära fram sin fana, och när hans folk kom under backen, störtade Konungens här ned, hwarwid somlige af Zartens män föllo och somlige flydde. Nordmännen förföljde ej de flyende långt, ty det led mot qvällen. De togo Håkan Zarts fana och så mycket wapen och kläder, som de kunde öfverkomma; och lät Konung Harald bära båda fanorna för sig, när han drog tillbaka ned till skeppen. De talade sig emellan, om Zarten månne vara fallen; men när de foro igenom skogen, kunde blott en rida i sänder. Då kom en man springande twårt öfver wägen, stötte ett spjut genom den, som bar Zartens fana, grep uti fanslängen, och sprang en annan wäg inåt skogen med fana. När detta omtalades för Konungen, sade han: ännu lefwer Zarten; gifwen mig min brynja. Sedan red Konungen till skeppen om natten; och sade många, att Zarten wål hade hämnat sig. Då qwad Thiodolf:

Stenkils folk, som Zarten,
 Den stridglade, bistå skulle
 Att Hell offeradt blef:
 Starke Konungen det gjorde.
 Men förty att så illa
 Hoppet om undsättning slog ut,

Måste Håkan sig draga undan:

Så säger den, som honom urskuldar.

75 Cap.

Hall Rodransbanes dröp.

Ronung Harald war, den återstående delen af natten, på sina skepp; men om morgonen, när det blef ljus, hade så tjock is lagt sig, att man kunde gå rundt omkring skeppen. Då bad Ronungen sina män, att de skulle hugga upp isen ifrån skeppen ut till sjön; och bdrjades alltså detta ishygge. Magnus, Ronung Haralds son, styrde det skepp, som låg nederst i elfwen, närmast ut åt sjön. Då man nu hade huggit upp ganska mycket af isen åt sjösidan, kom en man ispande isen utefter till det ställe, der de ännu höllo på att arbeta, och begynde hugga på isen, som om han varit rasande och galen. Derwid sade någon: nu är det, som det ofta plågar wara, att ingen går upp emot Hall Rodransbane, i hwad han tager sig före: se nu, huru han hugger isen. Men på Magnus Ronungs sons skepp war en man, som het Thormod Endridson; och när han hörde Rodransbane nämnas, sprang han till Hall och gaf honom banehugg. Rodran war Endmunds son och Ejolfs soneson; men Walgerd war systers med Endmund och moder åt Torun, hwilken war Thormods moder. Thormod war ett år gammal, när Rodran blef dräpen; och hade han alldrig sett Hall Dtryggson, förr än då. Isen war nu borthuggen ända ut till sjön; och gick Magnus dit med sitt skepp, hißade genast segel och for wester öfwer sjön; men Ronungs skeppet låg långt in i waken och kom senast ut. Hall hade varit ibland Ronungens följeslagare och war ho-

nom gauska får: Konungen war derföre mycket förtrudad. Han kom sent till hamnen; då hade Magnus redan skaffat mandräparen till flogs och erbödd böter för honom; men det war nära, att Konungen hade anfällt Magnus och hans män, innan deras wänner kommo emellan och förlitte dem.

.76 Cap.

Om Konung Harald.

Samma winter drog Konung Harald upp till Rómmerike, med mycket folk; och gaf han bönderne sak, för det de hade hållit undan honom skatter och utskylder, samt bislått hans fiender att göra ofred emot honom. Han lät derföre gripa bönderne, lemståsa somlige, dräpa somlige och beröfwa gauska många all sin egeudom. Så många, som kunde, begåfwo sig på flykten. Wida omkring lät han bränna och ödelägga häradena. Så säger Thiodolf:

Han, som bboarne (Danflarne) förjagar,
 Hård tön lade på Rómmeriks-folket:
 Der tror jag, att tappert
 Måktige Haralds slagtorning framgeå.
 Eld antändes till straff:
 Bedens fiende (elden) då lärde
 De arma bönder att hoffsamme wara:
 Sjelf Konungen dertill hjälpte.

Sedan for Konung Harald upp till Hedemarken och brände der, samt gjorde icke mindre förhårjelse, än på Rómmerike. Dädan begaf han sig ut till Hadeland och Ringesrike, brände jemwät der och for allestädes fiendtligen fram. Så säger Thiodolf:

De upproriske bönderns bohog brann:
 Elden i tafet fattade:
 Så Hedemarkens folk straffadt blef
 Af honom, som hertigar strämmer.
 Lifwet utbådo sig männen:
 Lågan Ringeriksboarne twang
 Hård dom att tåla, innan
 De elden utsläkt fingo.

Derefter lemnade bönderne hela sin sak uti Konungens wåld. Ifrån det Konung Magnus affomnade, woro femton år, innan Mis-å slag hūus, och sedan två år till dess Harald och Ewen förliktes. Så säger Thiodolf:

Hörde-Konungen beswår utstod
 För ankar, nära stranden wid Hvarf:
 Stålet då på sköldarne bet:
 Freden secks på året det tredje.

Efter deras förlikning, warade Konungens delo med Upplådingarne i halftannat år. Så säger Thiodolf:

Ej låit werk det år att förtälja,
 Huru Konungen lärde
 Upplådingarne att nöjde wara
 Med blotta plogen.
 Konungens hufwid hafwer,
 På dessa tre halfwa år,
 Så långwarig åra förwårswat,
 Att man den ewigt skall minnas.

77 Cap.

Om Englands Konungar.

Zatward Adalrådsön war Konung i England efter sin broder Hårdrådet. Han kallades Zatward den Gode, och han förtjente det namnet. Konung Zatwards moder war Drottning Emma, Rikard Røde Karls dotter: hennes broder war Robbert Karl, fader åt Wilhelm Bastard, som då war Hertig i Røde i Normandi. Konung Zatward hade till ägta Drottning Gyda, dotter af Gudeni (Godwin) Karl Ufnadsön. Gydas bröder woro desse: Tosie Karl, som war den äldste; den andre Wdre-Råre Karl; den tredje Walthiof Karl; den sjerde Swen Karl; den femte Harald: denne war yngst; han föddes upp i Konung Zatwards hof och war hans fosterson. Konungen höll ganska mycket af honom och hade honom i sons ställe; ty Konungen ägde inga barn.

78 Cap.

Om Harald Gudinesön.

Det tilldrog sig en sommar, att Harald Gudinesön företog en resa till Bretland, farande på ett skepp; men när han med sitt folk kom ut på hafwet, fingo de motwind och blefwo drifne ur kosan. De togo land wester i Nordmandi, sedan de under denna storm varit i stor lifsfara. Derpå lade de in till staden Røde och funno der Wilhelm Karl, som med fågnad emottog Harald och hans följeslagare. De blefwo wäl beindtte, och uppehöll sig der långt fram på hösten, ty stormarne fortforo, så att hafwet ej war farbart; och då det led mot wintren, astalade de sig emellan, Karlén och Harald, att han skulle quarblifwa der wintren öf-

wer. Harald satt i högafætet på ena sidan om Jarlen, och på den andra sidan satt Jarlens hustru: hon war den dågligaste qwinna, man någonsin hade sett. De språkade wänligen tillsamman, att fördrifwa tiden, medan de drucko. Jarlen geff oftast tidigt till sångs; men Harald satt länge på qwållarne och talade med Jarlens hustru; och geff det så till en lång tid fram på wintren. En gång, då de talade med hwarannan, sade hon till Harald: nu har Jarlen warit i tal med mig och frågat, hwad wi språka om så slitigt; och är han nu wred. Harald swarade: wi skole då oförbrörligen låta honom weta alla våra samtal. Dagen derefter kallade Harald Jarlen till tals med sig; och gingo de i samtalsrummet, hwarest Jarlens hustru Åsven war, tillika med de män, som utgjorde deras råd. Då tog Harald till orda: det will jag låta Eder weta, Jarl, att något mera ligger under min hitkomst, än hwad jag hittills hafwer Eder tillkännagifwit: jag will begåra din dotter till min ägta hustru; om detta ärende har jag ofta talat med hennes moder; och har hon lofwat mig, att det hos Eder underskådas. Så snart Harald hade framburit detta ärende, upptogo alle närwarande det wäl och sökte att befrämja det hos Jarlen; och kom det slutligen derhån, att mden trolofwades Harald. Men emedan hon war ung, beslöts det, att brölloppet skulle uppskjutas några år.

79 Cap.

Konung Jatwards död.

Når wåren kom, gjorde Harald sitt skepp færdigt och for bort; och skildes Jarlen och han åt med mycken wänskap. Harald begaf sig då till England till Konung Jat-

ward och kom sedermera alldrig tillbaka till Walland att fullborda sitt giftermål. Konung Latward war Konung öfwer England i tjugotre år och blef soidd i London den 5 Januarii: han begrofs i Pålskyrkan; och hålla Engelsmännen honom för helig.

80 Cap.

Harald Gudineson tages till Konung i England.

Gudin Karls söner woro på den tiden de mäktigaste män i England. Tosse war satt till höfding öfwer Englands Konungens frigsår och besdrjde om landets förswar, när Konungen började åldras. Han war alla andra Karls förman. Hans broder Harald tjenade alltjemnt inom hofwet, war i alla sina besattningar Konungen närmast och hade Konungens skattkammare i sin wård. Det är en saken, att när Konungen höll på att gifwa upp andan, war Harald, med några få andra män, hos honom. Då lutede Harald sig öfwer Konungen och sade: derpå tager jag Eder alla till vittnen, att Konungen nu gaf mig Konungadömet och hela Englands rike. Strax derefter blef Konungen buren ödd ur sängen. Samma dag hölls höfdingesåmma; och talades då om utwåljande af Konung. Harald lät derwid sine vittnen intyga, att Konung Latward gaf honom riket wid sin dödsstima; och lyftades deras själma så, att Harald wardt tagen till Konung, och blef på Trettondedagen till Konungawårdigheten inwigd i Pålskyrkan. Alle höfdingar och allt folket lemnade honom då sin hyllning; men när Tosse Karl sporde detta, behagade det honom illa; och tyckte han sig wara lika berättigad att blifwa Konung. Sag
 . will,

will, sade han, att landets höfdingar wälja den till Konung, som de finna dertill bäst fallen. Dessa ord lupo bröderne emellan. Konung Harald swarade, att han ej wille gifwa upp Konungadömet, emedan han hade blifwit uppsatt i Konungastolen på det ställe, hwarest Konungarne borde utväljas, och hade sedan blifwit smord och till Konung inwigd. Största delen af folket war ock på hans sida, och han hade i sitt wäld alla de konungliga stättamurarna.

21 Cap.

Tostes färd till Danmark.

Då Konung Harald blef warse, att hans broder Toste wille hafwa honom ifrån Konungadömet, trodde han honourilla, ty Toste war en slug man, stor krigshjelte och god wän med landets höfdingar. Harald fräntog dertill Toste befålet öfwer krigsfolket och allt det wälde, han förut hade innehaft, framför de andre Jarlarne i landet. Toste Jarl wille för ingen del tåla att wara sin samburne broders tjensteman, utan for bort med sitt folk öfver öfren till Flåmingaland (Flandern) och uppehöll sig der en tid, begaf sig sedan till Frisland och derifrån till Danmark till sin frände, Konung Swen. Konung Swens fader Ulf Jarl och Tostes Jarls moder Gyda woro syston; dertill sökte Jarlen hjelp och bistånd af Konungen. Konung Swen böd honom till sig och sade, att han skulle erhålla i Danmark ett sådant Jarlsrike, att han der kunde wara en ansedd höfdinge. Jarlen swarade: jag längtar att fara tillbaka till England till min odal; men om jag dertill ej får någon hjelp af Eder, Konung, så will jag heldre åtaga mig, att förskaffa Eder

allt det bistånd, jag kan åstadkomma i England, om I vilja draga dit med Danska krigsmakten, att intaga landet, såsom Eder moderbroder Knut gjorde. Konungen svarade: så mycket är jag min frände Konung Knut underlägsen, att jag knappast maktar behålla Danska riket för Nordmännen; men Konung Gamle Knut bekom Danska riket i arf och England genom härnad och krig, dock wor det en tid icke långt borta, att han derpå skulle sätta lifwet till: Norrige seer han utan krig: nu kan jag wäl finna, att det höfwe mig bättre, att se på min egen ringa förmåga, än på min frände Konung Knuts lyckliga framgång. Då yttrade Tosie Zarl: mindre lærer för mitt ärende hit wara att hoppas, än hwad jag trodde, att en så ypperlig man, som du, skulle wilja göra, i sin frändes nöd: kan ock nu så hånda, att jag söker wänskapen der som mycket mindre anledning är; men då torde jag finna den höfdinge, som mindre rådes att företaga något stort, än du, Konung. Sedan skildes de åt, Konungen och Zarten, icke särdeles goda wänner.

82 Cap.

Tosies färd till Norrige.

Tosie Zarl wände sig då åt ett annat håll och kom till Norrige, hwarest han besökte Konung Harald, som då war uti Wiken. När de träffades, tillkännogaf Zarten för Konungen sitt ärende och berättade honom, huru hans resa aflytit sedan han for från England, bedjande, att Konungen måtte bistå honom att eröfra sitt rike i England. Konungen svarade, att Nordmännen ej woro benägne att draga till England i härnad och hafwa Engelska höfdingar öfwer sig: man säger ock, tillade han, att Engelsmännen icke äro

synnerligen att lita på. Zarken svarade: männne det är sanning, som jag hört outalas i England, att din frände, Konung Magnus, sände män till Konung Zartward, med det bud, att Konung Magnus ägde England, liksom såväl som Danmark, och hade erhållit det i arf efter Hårdrånut, enligt det edliga förbund de sig emellan gjort? Konungen svarade: hwi behöu han det icke, om han ägde det? Hwi behåller icke du Danmark, som Konung Magnus hade före dig? sade Zarken. Konungen svarade: icke behöfwa Danstärne strypta af sin delo med oss Nordmän; ty mången släkt hafwe wi bränt för dessa dina fränder. Då yttrade Zarken: will icke du säga det för mig, så skall jag säga det för dig: derföre bekom Konung Magnus Danmark, att han hade landets höfdingar med sig; och derföre sed du det icke, att allt landsfolket stod emot dig: det war orsaken, hvarföre Konung Magnus ej sökte med härsmakt winna England, att allt landsfolket wille hafwa Zartward till Konung: will du nu lägga England under dig, så kan jag uträtta att förre delen af höfdingarne i landet skola blifwa dina wänner och bisländare; ty det fattas mig icke mera, än Konunganannet allena, för att wara min broder Harald jemnlif: det weta alle, att ingen stridsjette, sådan som du, någonsin warit född i Nordlanden; och det synes mig underligt, att när du slagits i scutton år för att tillwinna dig Danmark, du icke will hafwa England, som nu ligger löst för dig. Konung Harald betänkte granneliga hwad Zarken sade, och fann, att han i många stycken talade sannt; derjemte wille han (Konungen) och gerna åtkomma riket. Sedan samtala de Konungen och Zarken länge och ofta; och fattade de det beslut, att de skulle fara, om sommaren derefter, till England och intaga landet. Konung Harald sände alltså bud hf.

wer hela Norrige, och bdd ut leding af hwarannan man: detta wardt öfverallt bekant; och gjordes många gifningar, huru färden månde löpa utaf: somlige uppräknade Konung Haralds storverk och sade, att för honom war ingenting oöfbrigt; men somlige påstodo, att England war swårt att eröfra, emedan der fanns öfvermåttan mycket folk, och deribland en här, som kallades Thingmannahären, bestående af så tappre män, att en af dem war bättre, än två af Haralds duktigaste män. Så sade Ulf Stallare:

Ej Konungens stallare
 Behöfwa sig att sätta
 I Haralds sleppslam:
 Alltid jag färdig är att vinna gods.
 Men om, sagra qwinna,
 Två af oss skulle wika undan
 För en Thingman! Till aunar
 Sag i min ungdom mig wande.

Ulf Stallare afled den wären. Konung Harald war sjelf tillslådes wid hans graf och sade, när han gick derifrån: der ligger nu den, som war sin herre trognast och huldast. Lofte Karl seglade om wären wester till Flåmingaland, för att undta det folk, som hade följt honom från England, och öfwen andra, som samlades till honom, både från England och Flåmingaland.

25 Cap.

Gydds dröm.

Konung Haralds här samlade sig i Solundar. Men när Konung Harald war färdig att lägga ut från Midaros,

geff han först till Konung Dlofs skrin och upplåt det, klipp-
te hans hår och naglar, läste sedan igen skrinet och kastade
nycklen ut i Midån; hwaremot sounlige såga, att han kasta-
de den öfver bord utanför Agdanås; och ifrån den tiden har
Konung Dlof den Heliges skrin ej varit öpnadt. Då woro
från hans fall trettiofem år förlidne; han lefde och trettio-
fem år här i werlden. Konung Harald höll, med det folk,
som honom följde, söder ut öfriga håren till mötes. Der
kom en stor hårmakt tiffsamman, så att det berättas, att
Konung Harald hade nära två hundra skepp, förutan pro-
viant-fartyg och småskutor. Under det de lågo i Solun-
dar, drönde en man, som war på Konungens skepp, be-
nämnnd Gyrd: han tyckte sig wara stadd på Konungsskeppet
och såg uppe å ön, hwar en stor trollkona stod, hwilken ha-
de i ena handen ett swärd och i den andra ett trog; han
tyckte sig och se öfver alla deras skepp, och syntes honom
en fogel sitta på hwarje skeppsslam, allt bruar och korpar.
Trollkonan quod denna wisa:

Wist är, att Allrådaren skanifrån
Loftas att westerut draga,
För att mången dugtig knota
Der falla; min winst det är,
Doffoglen, som på stammen sitter
Och mycken födda sig wäntar,
Du stel får wälja af Gjukes hästar (Skeppen);
Gerna jag följer med,
Gerna jag följer med.

84 Cap.

Thords dröm.

En annan man, som het Thord, war på ett skepp, hwilket låg ej långt ifrån Konungens. Han drömde en natt, att han såg Konung Haralds flotta lägga i land, och han tyckte sig weta, att det war England: på landet såg han en stor slagordning, och syntes det honom, som man å ymse sidor gjorde sig redo till strid och hade fanorna i wädret. Men framför landsfolkets här red en stor trollkona, sittande på en warg: wargen hade en menniskokropp i munnen, och blodet rann omkring låstärne; och när han hade uppatit denna kropp, kastade hon en annan i munnen på wargen, och så den ena efter den andra; och han slutade dem alla. Hon quod:

Wåpnade håren de röda fjölsbar
 Skina låter, då slaget nalkas:
 Bruden af jätteått ser
 Dyrka Konungen föreslå.
 Qwinnan i ludna låsten
 Menniskoköttet kastar:
 Ulfwens mun fårgar
 Wildfinta qwinnan med blod,
 Wildfinta qwinnan med blod.

85 Cap.

Konung Haralds dröm.

Konung Harald drömde en natt, att han war i Riksdarö och träffade sin broder, Konung Olof den helige; och quod Olof denna wisa för honom:

Frågdade Konungen, den tjocke,
 Öftast åra genom seger wann:
 Jag föll, förty att jag hemkom,
 Ett heligt fall till jorden.
 Jag fruktar nog, Konung,
 Att ödden är Eder nära,
 Och att snåla trollkonans hästar
 I måtta måsten: sikt Gud ej vållar.

Många andre drömmar och förebud blefvo då omtalade, de fleste bedräglige. Konung Harald hade, innan han for ifrån Trondhem, låtit der till Konung antaga sin son Magnus, hwilken han satte att regera öfwer Norrige, då han begaf sig bort. Thora Thorbergsdotter blef och hemma; men Drottning Ellisf och hennes dottrar Maria och Ingegerd foro med Konungen. Dof, Konung Haralds son, följde och med honom ur landet.

26 Cap.

Slaget wid Skardeborg.

Når Konung Harald war färdig och wind blef, seglade han ut på hafwet och kom till Hjalmland; men en del af hans flotta lade till wid Drkndarne. Konung Harald låg icke länge wid Hjalmland, innan han seglade till Drkndarne, och tog derifrån med sig mycket folk, tillika med Jarlarna Wål och Erling, Thorfinn Jarls söner, men lemnade qwar Drottning Ellisf, jemte dottrarne Maria och Ingegerd. Sedan seglade han wester förbi Skotland och så England utmed, och lade der i land på ett ställe, som heter Klifland, hwarest han landsfeg, bbrjade sirax härja, lade

landet under sig och feet intet motstånd. Derefter seglade han till Skardeborg, hwarest han stridde med stadsboarne. Han gick upp å ett berg, som der ofwanföre fanns, och lät uppgöra ett stort bål samt tända eld deruti; och när bålet brann, togo de stora sörjar och stöto bålet ned i staden, hwarefter det ena huset började brinna efter det andra; och blef då hela staden uppgifwen. Nordmännen dröpte der mycket folk och togo allt det gods, de kunde öfverkomma; och war då för Engelsmännen intet annat råd, om de skulle behålla lifwet, än att gifwa sig under Konung Harald. Han lade sätunda under sig allt landet, hwar han framfor. Sedan drog Konung Harald med hela flottan söder utmed landet och lade till wid Hellsornås: der kom en samlad frigshår emot honom; med denna hår slog Konung Harald, och vann seger.

87 Cap.

Om Jarlarnas slagordning.

Derefter seglade Konung Harald till Humber och så ån upp efter, samt lade der i land. Då woro twenne Jarlar ihpe i Norwik (York), nemligen Wdre-Kåre Jarl och hans broder Walthiof Jarl af Hundetun, och hade en ansenlig frigshår. Konung Harald låg i Ufo, när Jarlarnes hår kom ned ifrån landet. Då gick Konungen i land och började slåa sitt folk i slagordning: den ena flyglen stod fram på åbrådden, och den andra stråkte sig uppåt landet mot ett djupt och bredt kår, fullt af watten. Jarlarnes låto hela sin styrka, i slagordning, draga sig sakta ned utmed ån. Konungens fana stod nära ån; och war slagordningen der tjockast, men wid kårret war den tunnast,

och der fanns äfwen det swagaste folket. Då Jarlarne nu ryckte fram utmed färret, wel Nordmännens flygel på den sidan tillbaka; och Engelsmännen satte efter, tänkande, att Nordmännen wille taga flykten. Der framgett Møre-Käre Jarls fana.

28 Cap.

Slaget wid Humbre.

Når Konung Harald såg, att Engelsmännens slagsordning war kommen ned utmed färret, gent emot dem, låt han blåsa till strids och eggade håren på det högsta. Han låt frambara fanan Land-ödan, och gjorde sedan ett så hårdt anfall, att allt måste wika; och blef då ett stort nerderlag i Jarlarnes här. Den måste innan kort taga flykten: somlige flydde uppåt och somlige nedåt utmed ån; men de fleste sprungo ut i färret; och låg der så fullt af döda kroppar, att Nordmännen kunde gå torrskodde öfwer. Der omkom Møre-Käre Jarl. Så säger Sten Herdiseson:

Mycket folk omkom i watten,
 De sunkne männen drunknade:
 Stor hoy låg innan kort
 Öfwanpå den unge Møre Käre.
 Den högste Drotten förföljde
 De flyende: raska håren
 Tog hastig fart,
 För Konungen att undankomma.

Denna draya diktade Sten Herdiseson om Dlof, Konung Haralds son, och berättar han, att Dlof war med sin

fader, Konung Harald, i slaget. Här om talas ock i Haralds Stikka:

Fallne lågo,
Neder i fôrret,
Walthiofs mân,
Med wapnen huggne.
Så att de sribbare
Nordmån kunde
Sfwer gånga
På blotta lifen.

Walthiof Jarl och det folk, som kom undan, flydde upp till staden Jorwik; och stredde der ett ganska stort nederlag. Slaget stod onsdagen näst före Mathias-måsan.

29 Cap.

Om Toste Jarl.

Toste Jarl hade kommit westan ifrån Flåmingaland till Konung Harald, så snart denne war anlånd till England; och bewislade Jarlen alla dessa drabbningar. Det gick då, som han hade sagt Konung Harald tillförene när de råfades, att ganska mycket folk slog sig till dem i England: det woro Toste Jarls fränder och wänner; och wann Konungens här deraf stor förstärkning. Efter det slag, som sist ountalades, gaf sig allt folket uti de näsigränsande härader under Konung Harald, utom någon del, som tog flykten. Sedan började Konung Harald gåra sig redo att intaga staden (York) och lade sig med sitt folk wid Standfords brygga. Och af den orsaken, att Konungen hade wunnit en så betydlig seger öfwer stora höfdingar och öfwerlägsen styrka,

war allt folket förfäradt och misstrådade att kunna få honom emot. Då fattade stadsboarne det beslut, att sända bud till Konung Harald och gifwa sig med staden i hans wäld. Och blef detta verkställt, så att om söndagen drog Konung Harald med hela hären till staden, och satte Ting med sine män der utanföre; och begäfwö sig stadsboarne till Tinget. Å detta Ting samttyckte allt folk att underkasta sig Konung Haralds lydnad och lemna honom till giflan de förnämste mäns söner, efter anwising af Toste Jarl, som nogga kände folket i denna stad. Om qvällen for Konungen åter ned till skeppen, med denna selsgjorda seger, och war ganska munter. Ting utfattes till tidigt om måndagen i staden; och skulle Konungen då utnämna män till stadens styrelse samt utfärda lagar och gifwa förlåningar. Samma afton, efter solens nedgång, ankom sunnanifrån till staden Konung Harald Gudineson med en otalig här; och red han in uti staden med alla inwånarnes wilja och samttycke. Man besatte genast alla portar och alla murar, så att Nordmännena ej skulle få kunnat derom; och blef denna här i staden öfwer natten.

90 Cap.

Konung Haralds landstigning.

Måndagen, när Konung Harald ätit frukost, lät han blåsa till landgång: hären gjorde sig då redo, och han förordnade, hwilka som skulle landsliga och hwilka som skulle stanna qwar: han lät två män i hwar rote gå, och den tredje qwarblifwa. Toste Jarl beredde sig till landstigningen med sina följeslagare; men till att wårda skeppen lemnades qwar Olof Konungason, Orknö-Jarlarna Wäl och Er-

land, samt Eisten Orre, Thorberg Arnesons son, hwilken då war den förnämste och Konungen käraste af alla hans lånsböfdingar. Konungen hade och redan lofwat honom sin dotter Maria till ägta. Wädret war öfvermåttan wacker och solen sten. De lemnade sina brynior efter sig och giungo i land med stöldar och hjelmur, samt spjut i händerna och swärd i bältena: många hade och stottwapen och bågar: alle woro ganska glade. Men när de nalkades staden, kom en stor hof frigsfolk emot dem: de sågo en molnshy af dam och derunder granna stöldar och blanka brynior. Då slungade Konungen med sin hår, låt falla till sig Toste Jarl och sporde, hwad detta mände wara. Jarlen swarade, att han ansåg mest sannolikt, att någon ofred wore å färde, dock trodde han äfwen, att det kunde wara några af hans fränder, som sökte förskoning och wänskap och wille winna Konungens ynnest och förtroende. Då sade Konungen, att man borde hålla stilla och underrätta sig om denna håren: de gjorde så, och ju närmare håren kom, ju sörre blef den; och såg det alldeles ut som en hof isflyden, när wapnen glindrade.

91 Cap.

Toste Jarls råd.

Då sade Konung Harald: låtom oss nu taga något godt och wisligt råd, ty man kan ej twifla, att ju ofred är för handen; och låter Konungen sjelf wara kommen. Jarlen swarade: det första är, att som hastigast wända åter till skeppen efter vårt folk och våra wapen, och låtom oss sedan göra motstånd det bästa wi förmå: det andra wi hafwe att wälja, är att låta skeppen förswara oss, ty då kunna

riddarne (rytteriet) ej gdra oß någon skada. Konungen deremot sade: annat råd will jag gifwa, nemligen att låta tre raske drängar sätta sig på de snabbaste hästar, wi hafwe, och rida det fortaste de kunna, för att tillsåga vårt folk att genast komma oß till hjälp; ty Engelmännen skola få föröka en skarp lek, innan wi erkänne oß öfwerwunne. Zarlen bad Konungen råda i detta, som i andra mål, och sade sig icke heller wara fallen för att fly. Sedan låt Konung Harald sätta upp sin fana, Landsödan. Frirek het den, som förde fanan.

92 Cap.

Om Konung Haralds slagordning.

Derpå ställde Konung Harald sitt folk i slagordning, den han gjorde lång, men icke tjock: han böjde begge flyglarne tillbaka, så att de gingo ihop: härigenom bildades en wid ring, lika tjock öfwer allt, med sköld wid sköld, så wäl i första ledet, som i de näst efterföljande; men inmansföre ringen sled Konungen med sin fana och sina följeslagare: detta war en utwald här; och på ett annat ställe war Tosse Zarl med sine följeslagare och en annan fana. Slagordningen blef på detta sätt inrättad, af den orsak, att Konungen wiste, det riddarne woro wane att då och då håstigt rida fram och strax wända åter. Nu sade Konungen, att hans och Zarlens följeslagare skulle framtränga der det mest tarfwades; och wåre bägmån (flyttar), tillade han, skola och wara hos oß; men de, som stå i främsta ledet, skola ned-sätta sina spjutspakar i jorden och fälla uddarna mot bröstet på riddarne, om de rida in på dem; och de, som stå i nästa ledet, skola sätta sina spjutuddar mot bröstet på hästarna.

93 Cap.

Om Harald Gudineson.

Konung Harald Gudineson war ankommen med en ofantlig här, af både riddare och foifolk. Konung Harald Sigurdsfon red då omkring sin slagtordning, för att stönja, om den war riktig. Han satt på en svartblåsig häst: hästen snafwade under honom, så att Konungen störtade framslurpa; men han stod hastigt upp, sågande: fall betyder lycklig resa. Då sade Engelska Konungen Harald till de Nordmän, som woro hos honom: känden I den der stora mannen, som föll af hästen, med blå rocken och granna hjelmen? Det är Konungen self, swarade de. Engelske Konungen tillade: en stor och ståtlig man; dock ser det ut, som hans lycka nu skulle wara förbi.

94 Cap.

Om höfdingarnes samtal.

Tjugo riddare af Thingmannahären redo fram för Nordmannens slagtordning: de woro öfwerallt harnest klädde, och likaså deras hästar. En riddare frågade: är Toste Jarl i hären? han swarade: icke är det att dölja: här stolen I finna honom. Då sade riddaren: din broder, Konung Harald, sänder dig helsning med tillägelse, att du skall hafwa frid och hela Northumberland; och heldre, än att du icke skulle gå på hans sida, will han gifwa dig tredjedelen af hela sitt rike med sig. Jarlen swarade: detta är annat anbud, än ofrid och wanåra, som böds mig i wintras: hade detta då blifwit mig erbjudet, så wore mången man i lifwe, som nu är död, och bättre stode det till med Englands rike: om jag nu emottager detta anbud, hwad will han då bjuda Ro-

ning Harald Sigurðsson för sin mōda? Riddaren svarade: han hafwer ock talat något derom, huru mycket han ernar förbrunna honom af England, nemligen sju fots rum, eller så mycket mera, som han är längre, än andre män. Då sade Jarlen: faren nu tillbaka och sägen Konung Harald, att han skall bereda sig till strid; ty annat skola Nordmännena som sannsaga förtälja, än att Toste Jarl öfvergif Konung Harald Sigurðsson och skällade sig till hans fiender, då han skulle gås wester i England: heldre skole wi alle förena oss i det beslut, att oss med åra eller winna England med seger. Derpå redo riddarne tillbaka. Då sade Konung Harald Sigurðsson till Jarlen: hwilken war denne ordsnälle man? Jarlen svarade: det war Konung Harald Gudine-son. Konungen fortsfor: alltför länge blef detta oss obekant: de woro komne så nära vår här, att icke hade denne Harald mera skolat kunna förtälja wåre mäns ödd. Sannt är det, Herre, svarade Jarlen, att ovarsamligen for han, för att wara en sådan höfdinge; och wål hade det kunnat gå, som I sägen; men jag besinnade, att han ödd mig frid och ett stort Rike, och att jag deremot skulle blifwa hans baneman, om jag röjde honom: heldre will jag, att han må blifwa min baneman, än jag hans, om ettdera skall wara. Då sade Konung Harald Sigurðsson till sina män: en liten man war detta, dock stod han fast i sina sigböglar. Man omtalar ock, att Konung Harald Sigurðsson qwad denna wisa:

Fram wi gånga
 I slagordning,
 Brynjöldse,
 Under blåa swården.
 Hjelmarna skina,

Ej hafwer jag min (brynja);
 Nu ligger wår skud
 Nedre på fleppen.

Konungens brynja het Emma: hon war så tid, att hon stod honom midt på benet, och så stark, att alldrig hade wapen bitit på den. Då sade Konung Harald Sigurdsfon: denna wisa är illa diktab, och wände jag derföre gdra en annan bättre. Sedan qwad han:

Ej under stöldarnas buk wi frypa,
 På walplatsen wid wapnens brak:
 Så Hilda (strids gudinnan) bdd,
 Hon, som slagen trofast bewisar.
 Fordom denna qwinna bad mig
 Hdggt hjelmfästet (hufvudet) bära,
 Under malmens gny,
 Der swården och skallarna mötas.

Då qwad oc Thiodolf:

Ej skall jag, om oc Konungen
 Sjelf till marken faller:
 (Som Gud will det går)
 De unga Kungabarnen öswergifwa.
 Solen på den snarrådiges söner
 Ej skall skina, förrn de båda
 Haralds hökar, Konungsämuena,
 Färdige äro att hämnas.

95 Cap.

Stridens begynnelse.

Nu börjades striden: Engelsmännen gjorde till häst anfall på Nordmännen, men blefwo manneligen emottagne; och

ej war det godt för Engelsmännen att rida in på Nordmän-
nen, för spjutens skull: de redo derföre rundt omkring dem;
och gick det i förstone lösligen till, så länge Nordmännen
bibehålllo sin slagordning, och Engelsmännen väl redo häf-
tigt fram, men sirax wände tillbaka, då de intet kunde ut-
rätta. När Nordmännen sågo detta, som dem tycktes, swa-
ga anfall, bröjde de sätta efter Engelsmännen och wille för-
följa dem såsom flyende; men då Nordmännen derunder ha-
de brutit sin stöldborg, redo Engelsmännen på dem från af-
la håll och öfwerfölo dem med stottwapen och spjut. Så
snart Konung Harald Sigurdson det märkte, gick han fram
i striden, hwarest häftigaste drabbningen war; och blef der
då en ganska hård slagting, och mycket folk föll å ymse si-
dor. Härwid wardt Konung Harald Sigurdson så upp-
bragt, att han lopp fram ur slagordningen och högg med
båda händer, så att hwarcken hjelm eller brynja höll: då we-
ko alle undan, som närmast honom woro; och war det gan-
ska nära att Engelsmännen hade tagit flykten. Så säger
Arnor Jarlaffald:

Bredgade Konungen hade
 Nog litet bröstvärn framför sig,
 Dock stridlyfina hjertat
 Under hjälmbraket ej bäfwade.
 Der Herse=ansdrarens hår sedt se,
 Huru den barklädde
 Konungens blodiga swärd
 På stridsmännen bet.

96 Cap.

Konung Harald Sigurdsons fall.

Konung Harald Sigurdson blef skuten med en pil i sirupen; det war hans banesår: han föll då, tillika med alla dem af hans följeslagare, som framgingo med honom, utom några, hwilke drogo sig tillbaka; och dessa behöllö fanan. Det blef ännu en ganska stark strid, hwarwid Toste Jarl gick under Konungens fana; och började de då å ymse sidor att ställa sina härar i slagtordning för andra gången. Imedertid aflämnade slagningen en lång stund. Då qwad Thiodolf:

Folket elaf afraid guldit:
 Nu ser jag håren silla stå:
 Harald onddigtwis pådd
 Folket denna färd från dñan.
 Så snälle Konungens lefnad
 Lyktades, att wi alle äre
 I stor wända: prisade Fursten
 Lifwet tillsätta måste.

Men innan den senare drabbningen begyndes, erbbd Harald Gudineson frid åt sin broder Toste Jarl och de öfrige, som woro qwar af Nordmannahåren; men Nordmännen ropade alle med en mun, sågande, att hwar skulle falla twått öfwer annan, innan de sökte frid af Engelsmännen. Derpå hof man upp härskri å båda sidor, och striden började för andra gången. Så säger Arnor Jarlastald:

Gj lyällig ddd
 Fruktade Konungen seff:
 Guldprydde spjuten
 Gj skonade boswars hatare.

Heldre den naunkunnige Furstens
 Stridsmän walde, att alla
 Kring folkhöfdingen slupa,
 Än lif och frid begära.

97 Cap.

Orres anfall.

Zust i det samma kom Eisten Orre från skeppen med det folk, som honom hade följt: de woro alle i brynjor; och tog då Eisten Konung Haralds fana, Land-bdan. Nu börjades slaget för tredje gången och wardt ganska skarpt: många Engelsmän föllo, och det war hardt nära att de skulle fly. Detta slag kallades Orre-rid (Orres anfall). Eisten och hans folk hade skyndat så fort från skeppen, och woro så trötta, att de knappt kunde röra sig, förrän de kommo i striden; men sedan blefwo de så ursinnige, att de icke skönade sig, så länge de kunde slå uppe: slutligen kastade de af sig ringbrynjorna; och war det då lätt för Engelsmännen att komma åt dem med hugg; men somlige gåfwo upp andan af idel mattighet, och dogo osärade. Då föllo nästan alle de förnämste Nordmän: detta war på eftermiddagen; dock hånde det, som man wäl kan tänka, att ej alle delade samma öde, ty många flydde, och många kommo undan på åtskillige sätt, allt eftersom sticketen fogade. Det blef också märkt om qvällen, innan slagningen alldeles lyktades.

98 Cap.

Om Styrkår Stallare.

Styrkår, Konung Harald Sigurdsöns Stallare, en vpperlig man, kom undan från slaget: han seck sig en häst och

red så bort om astone: det begynde då blifwa något kallt, och Styrkår hade ej mera kläder på sig, än blotta skjortan, samt hjelmu å hufvudet och draget swärd i handen. Han bbrjade frysa, när hettan af stridsarbetet war förbi. Då mötte honom en man, som körde en wagn, och war klädd i en rock med pelsfoder. Styrkår frågade: will du sälja pelsen, bonde? Icke till dig, swarade han, du måtte vara Nordman, det hör jag på målet. Och om jag är Nordman, sade Styrkår, hwad will du då? Bonden swarade: jag wille dråpa dig; men nu bär det så illa till, att jag icke har till hands något wapen, som kan nyttjas. Då sade Styrkår; om du, bonde, icke förmår dråpa mig, så skall jag fressa, om jag kan dråpa dig; lyftade så upp swärdet och högg till honom på halsen, så att hufvudet gick af. Sedan tog han skinnpelsen, kastade sig på halsen och for ned till stranden. Dof Haraldson war icke med på landet; och när han sporde sin faders fall, lagade han sig till afresan med det folk, som bfrigt war.

99 Cap.

Om Wilhelm Bastard.

Wilhelm Bastard, Rude Jarl, sporde sin frände Konung Sätwards dödsfall, och det derjemte, att Harald Gudineson redan war tagen till Konung i England och hade blifwit kront; men Wilhelm tyckte sig wara bättre berättigad till Englands rike, än Harald, i anseende till släktkapen emellan honom och Konung Sätward: hårtill kom od, att han ansåg sig böra betala Harald den wanära, denne gjort honom derutinnan, att han brutit fåsningen med hans dotter; och för alla dessa sammanlagde orsakers skull, försam-

lade Wilhelm en frigsår i Nordmandi och feck ganska mycket folk samt så många skepp, han behöfde. Den dagen, han red från staden till sina skepp, gick hans hustru, sedan han redan war kommen på hästen, till honom och wille tala med honom; men när han såg det, stötte han till henne med hålen och satte sporren mot bröstet på henne, så att den gick djupt in, hwaraf hon föll och feck sin bana. Sedan red Jarlen till skeppen och for med sin hår till England. Der war med honom hans broder, Årkebiskop Otto. Då Jarlen kom till England, började han härja och lade landet under sig, hwar han drog fram. Wilhelm Jarl war större och starkare, än någon annan, ganska god riddare, och tapper stridsman, men något grym: han war en mycket wis man, dock ansågs han ej för afdeles pålittig.

100 Cap.

Konung Harald Gudinesons fall.

Konung Harald Gudineson tillåt Nof, Konung Harald Sigurdsfons son, att begifwa sig bort med allt det folk, som honom hade följt och ej fallit i striden. Men Konung Harald wände då åter med sin hår till södra delen af England, ty han hade redan sport, att Wilhelm Bastard drog fram med stor härsmakt sunnan i landet och lade det under sig. Der woro då hos Konung Harald hans bröder Ewen, Gyrd och Walthiof Jarl. Konung Harald och Wilhelm Jarl träffades söder i England wid Helsingeport, hwarest en stor slagting uppstod: der föll Konung Harald, tillika med sin broder Gyrd Jarl och en stor del af frigsåren. Det war nitton dagar efter Konung Harald Sigurdsfons fall. Haralds broder Walthiof Jarl kom undan genom flykten; och sent på aftenen mätte han en flock af Wilhelms

mån; men när de sågo Walthiof Zarls folk, flydde de in uti en ödesfog: det war hundrade man. Walthiof Zarl lät sätta eld i skogen och bränna upp dem allesamman. Så säger Thorkell Skallefson i Walthiofs wisa:

Hundrade Konungens hofmån
 Stridsbjelten lät bränna
 I heta elden: det war
 En swedjeqwäll för männen.
 Sagdt är, att folket måste
 Under Jättinne-hästens (ulfwens) flor ligga.
 Orpmne skogsfålen (wargen) feck äta
 På Frankernas dödda troppar.

101 Cap.

Walthiof Zarls dråp.

Wilhelm lät taga sig till Konung i England; han sände bud till Walthiof Zarl, att de skulle förlikas, och gaf honom frid medan han besökte Konungen. Zarlen for med några få män; men när han kom på heden nordan om kastellbryggan, mötte honom två af Konung Wilhelms fogdar med en höp folk, fasttogo honom och satte honom i fjättrar. Sedan blef han hålsuggen; och anse Engelsmännen honom för helig. Så säger Thorkell:

Wist hafwer Wilhelm, som swården
 Blodfårgar och hafwet sunnanifrån
 Yljer, tappre Walthiof
 Mot tro och löfte bedragit.
 Sannt är, att sent månde sianna
 Wandråpen i England:
 Ei snarligen någon ädlare furste
 Dör, än min herre war.

Wilhelm war derefter Konung i England uti tjugooett år och hans affkomma alltjemnt sedermera. Wilhelm blef söttdöd i Nordmandi: efter honom war hans son Wilhelm Ndde Konung i fjorton år. Derpå tillföll riket och Konungadömet hans broder Henrik, son af den förre Konung Wilhelm.

102 Cap.

Uttetal.

Wilhelm war son af Robbert Långesvin; denne war son af Mikard, hwars fader Äfwen het Mikard och war son af Wilhelm, hwilken hade till fader Gånge-Rolf, som först intog Nordmandi; och woro de olle Nde-Jarlar, det år: Grefwar i Rothomago uti Nordmandi, hwar efter annan. Gånge-Rolf war son af Ragnwald Ndre-Jarl och broder med Thorer Jarl den Tigande och Torf Einar Jarl på Orknarne, af hwilka den sijnämnde dråpte Haldan Hållågg, för det denne hade afdagatagit hans fader Ragnwald Ndre-Jarl, såsom det berättas i Harald Hår-fagers saga. Konung Adalräd i England hade till ägta Drottning Emma, Grefve Wilhelm Bastards af Nordmandi syster; och hade han med henne två söner, Latmund eller Edmund, som blef efter honom Konung i England, men srefs ut landet af Konung Knut den Nite i Danmark, och Latward eller Edward den helige, som sedan blef Konung i England efter Konung Hårdaknuts död. Knut den Nite feck Drottning Emma efter Adalråds död och aflade med henne Harald och Hårdaknut. Konung Edward hade till ägta Gyda Godwins (Gudine) dotter, som war dotterdotter af Thorgil Sprakelågg och Danska Konungen Swen Ulfsons faderssysters dotter. Edward och hon hade inga barn tillsammans; derföre tog hennes broder Harald riket efter Konung Edward; och kom så England ifrån Konung Adal-

råd den Godes slægt. Harald Gudineson hade varit halftionde månad konung i England, när han föll; och war då ingen gwar af Godwin Karls afkomma, utom Tosie Karls söner Kettil och Skule samt Gyda Haraldsdotter: hon blef gift med konung Waldemar i Helsingård, son af konung Haraldsteif och drottning Ingegerd, hwilken senare war dotter af konung Olof den Swenske: han aflade med henne konung Harald, som seck till ägta Kristin, dotter af konung Inge Stenfelds son i Sverige: deras döttrar woro Mälfrid och Ingeborg. Sigurd Forsalafarare seck Mälfrid; men sedan blef hon gift med konung Erik Tinn i Danmark. Hertig Knut Låward seck Ingeborg Haraldsdotter: deras barn woro danske konungen Waldemar, Kristin, Katrin och Margret. Konung Waldemar gifte sig med Sophia, dotter af konung Balader af Polen och drottning Rikiza; Waldemars och Sophias barn woro konung Knut och konung Waldemar, samt Kristin, som war gift med konung Karl Sverkers (Sverkers) son: deras barn woro konung Sverker och konung Waldemar samt drottning Rikiza. Margret, konung Knut Låwards dotter, war gift med Stig Hwitelåder: deras barn woro Nicolas och Kristin, som konung Karl Sverkers son hade till ägta: deras son war konung Sverker, fader till konung Johan. Konung Karls moder war drottning Ulfhild, dotter af Håkan Finnsson, hwilken war sonson af Harek af Thiotta. Ulfhild war först gift med danske konungen Nicolas och derefter med konung Inge Hallstensson i Sverige. Sedan trådde hon i gifte med Sverker, son af Karl och drottning Rikiza, som efteråt war gift med konung Erik Knuts son i Sverige.

103 Cap.

Olof Haralds sons färd till Norrige.

Olof, konung Harald Sigurds sons son, drog med sin flotta

bert ifrån England och seglade ut från Rafnsbæ samt kom om hösten till Orkna; och der hade den händelse tinnat, att Konung Harald Sigurdsfons dotter Maria hade blifwit bråd-dödd på samma dag och samma stund, som hennes fader Konung Harald stupade. Dlof stannade der öfver wintren; men påföljande sommaren for han öfver till Norrige; och blef han då tagen till Konung, jemte sin broder Magnus. Drottning Ellisif reste westan öfver hafwet med sin stufson Dlof och sin dotter Ingegerd. Då kommo och westan öfver hafwet med Dlof, Tosse Karls son Skule, hwilken sedan kallades Konungsfostre, och hans broder Kettil Krok. De woro båda ypperlige män, af stor slägt i England, och begge ganska förståndige. Dessa bröder woro hos Konung Dlof i mycket ynnest. Kettil Krok for norr till Halogaland, hwarest Konung Dlof skaffade honom godt gifte; och äro från honom komne många store män. Skule Konungsfostre war en ganska kåt man och mycket dåglig till utseendet: han sattes till försyre öfver Konungens hof, framförde Konungens tal på Tingen och deltog med Konungen uti alla rådslag, som landet angingo. Konung Dlof erhödd sig att gifwa Skule ett helt fylke i Norrige, det som han self ansåg för bäst, med alla de inkonster och rättigheter, Konungen deraf ägde. Skule tackade honom wäl för sitt anbud, men förklarade sig heldre wilja bedja honom om något annat; ty om Konunga-ombyte inträffar, sade han, så kan det hända, att gåfwan återkallas. Jag will heldre tillade han, begära några egendomar, som ligga nära de köpständer, hwarest I, herre, plägen uppehålla Eder och taga Zul-gåfning. Konungen samtyste dertill och öfwerlät till honom, genom stötning, åtfärliga jordagods wid Konghåll, wid Orslo, wid Lunsberg, wid (Sarys) Borg, wid Bergen och wid Nidaros. Dessa gods woro nästan de bästa, som funnos i de orterna; och hafwa samma gods alltsedan legat under de åttuån,

som af Skule äro komne. Konung Olaf gifte Skule med sin frändgwinna Gudrun Nefstensdotter. Hennes moder war Ingrid, dotter af Konung Sigurd Syr och Åsa, som war Konung Olaf den heliges moder. Ingrid war således Konung Olaf den heliges och Konung Haralds syster. Skules och Gudruns son war Alfolf på Reine: han hade till ägta Thora, dotter af Skofte Agmunds son; och war denne Skofte soneson af Thorberg Arneson; men Skules och Gudruns dotter war Ragnhild, som war gift med Dru Kyrping, hvars dotter war Åsa, Björn Wufs moder. Alfols och Thoras son war Guttorm på Reine, fader till Bard, hwilken war fader åt Konung Inge och Hertig Skule: Alfols och Thoras dotter war Sigrid, som blef gift med Hallkel Huf: deras son war Jon, fader åt Hallkel, Ragnwald och Gregorius. Guttorm på Reine feck till ägta Estrid, Hallkel Hufs syster: deras döttrar woro Rangrid, Ingrid och Gudrud. Rangrid war gift med Björn Byrdeswen: deras döttrar woro Estrid och Ingeborg. Estrid war gift med Konung Magnus: deras dotter war Kristin, som war gift med Reidar Sändeman. Thorer Skianfäll hade förut haft Estrid till ägta och med henne afslat två söner, Kinnad och Thorgrim Alofwe; men efter Konung Magnus Haralds sons död, gifte hon sig med Lagmannen i Östland: deras son war Harald. Ingeborgs söner woro Thorsien och Skalmold. Rangrid blef sedan gift med Fridrik Rønne: deras dotter war Astrid. Guttorms på Reine dotter Ingrid war gift med Guttorm Hinnansson från Lemland. Guttorm på Reine hade sedan Bergliot till ägta: deras son war Alfolf: hans dotter war Thorborg; denna war gift med Erik Griffel, och deras son war Alfolf. Sedan gifte Thorborg sig med Konungens frände Reidar. Guttorm på Reine feck slutligen Sigrid, dotter af Thorkel och Hallkatta. Hallkatta war dotter af Swen Brynjulfsson och Ingrid, som war syster med Knut den Rike;

men Ewen war broder med Ewerker i Sogn. Guttorms och Sigrids barn woro Bard Guttormsson, som war gift först med Ulfhild, Biskopp Pål's dotter, och sedan med Cecilia, dotter af Konung Sigurd Haralds-son: deras söner wero Konung Inge, Hertig Skule och Guttorp, och deras dotter war Sigrid.

104 Cap.

Om Konung Harald Sigurds-son.

Ett år efter Konung Haralds fall, blef hans lik fördt westan ifrån England och norr till Midaros, och begrofs der i Mariekyrkan, hwilken han hade låtit bygga. Det war en allmän sägen, att Konung Harald öfwergett alla andra män i wijsdom och rådhighet, ehwad han skulle hastigt besluta, eller gbra långa begrundningar, för sig eller andra; han war ock öfwermåttan wapendjerf, den mest modfulle i strid och segersäll allt intill sin dödsdag, såsom nu en stund berättadt är; ty hngen råder för halfwa segren. Så säger Thiodolf:

Selandsboarnes ödeläggare,

Den djerfwe, gagn af sin dristighet hade:

Hugen råder för halfwa segren,

Det Harald besamar.

Konung Harald war till utseendet en stbn och slätlig man, med blekgult hår och stagg; han hade kort stagg, men långa kampar (unnsiascher); den ena ögonbrynen något högre, än den andra; stora händer och fötter, dock begge delarne väl wuxne: fem alnar *) war hans längd: han war grym emot sina öwänner, och straffade strängeligen alla förbrytelser. Så säger Thiodolf:

*) Det gamla almåttet war wida mindre, än det nu warande.

Råttådige Konungen straffar
 Undersåtarnes bewisla öfwermod:
 Jag tror, att Konungens män
 Få swara för hwad de bryta,
 Stridsmännen de bördor hafwa,
 Som de sig sjelfwe bereda:
 Harald så straffen utskiftar,
 Att en hwar rättwisa njuter.

Konung Harald war mycket girig efter wälde och allting annat, som man råknar för lyckligt; men han war ganska gifmild mot sina wänner, dem, som honom wäl behagade. Så säger Thiodolf:

Han, som striden uppwäcker,
 Låt en mark mig gifwa
 För ormqwädet: han låter
 Sin ynnest wederfaras förtjensten.

Konung Harald war femtio år gammal, när han föll. Inga märkliga berättelser hafwe wi om hans uppväxt, till dess han war femton år, då han war med sin broder, Konung Olof, i slaget på Stiklastad; men sedan lefde han trettiosem år, och hela den tiden war han oupphörligt i fejd och ofred. Konung Harald flydde aldrig ur någon strid; men ofta hittade han på utwägar att draga sig undan en öfwerlägsen styrka, om han riskade ut derföre. Alle de, som följde Konung Harald i krig eller härnad, hafwa intygat, att då han war siadd i någon stor wädda och måste hastigt fatta sitt beslut, föll han alltid på det råd, som alle efteråt sägo hafwa warit det bästa att efterfölja.

105 Cap.

Jemnförelse emellan Konung Harald och Konung Olof.

Halbor, son af Brynjolf Ulfald den Gamle, war en wis man och stor höfdinge. Han utlåt sig, när han hörde, att man gjorde mycken skilnad emellan begge brödernes, Olof den Heliges och Konung Haralds skaplynne, på följande sätt: jag war hos båda dessa bröder i stor ynnest; och war mig begges skaplynne wäl kunnigt; alldrig fann jag två män mera lika: de woro båda ganska wise och waxendjerfwe, girige efter gods och wälde, stolte och fdga wänlige mot folket, gode styresmän och stränge i bestraffningar: Konung Olof twang landets inwånare att antaga Christna tron och rätta seder, och förfor grymmeligen mot dem, som woro ohörsamme derwid: höfdingarne i landet tälde icke hans owäld och rättredighet, utan uppreste krigshår emot honom och fällde honom i sitt eget rike; och förty wardt han helig: Men Konung Harald härjade för att förwårfswa frägd och wälde och twang under sig allt det folk, han förmodde: han föll ock i en annan Konungs rike: båda dessa bröder woro i sin hwardagslefnad sedige och allwarsamme; de woro wida bereste och hade många bedrifter utfört: af allt sådant blefwo de widfrägdade och namnkunnige.

106 Cap.

Konung Magnuses död.

Konung Magnus Haralds son rådde öfwer Norrige, det första året efter Konung Haralds fall; men sedan styrde han landet i två år, med sin broder, Konung Olof. De woro då båda Konungar i Norrige; och hade Konung Magnus den norra delen af landet, men Olof den östra. Konung Magnus hade en son, som het Håkan: honom uppfosttrade Steige Thorer i Gudbrands-

dalen, som war sambroder på mbdernet med Konung Magnums Dlofsfson; och hade Håkan ett ganska stort utseende. Efter Konung Harald Sigurdsfsons fall, påstod Danfke Konungen Ewen, att freden emellan Nordmännen och Danfkarne war förbi, sågande, att denna fred ej varit sluten på längre tid, än Harald och Ewen båda lefde. Folk uppbodades då i begge rikena. Haralds söner hade allmän ledning ute af skepp och folk, och Konung Ewen for sinnan ifrån med Danfka flottan. Sändebud reste under tiden emellan dem med fredsförslag; och sade Nordmännen, att de wille antingen hålla sig wid det fördrag, som förut war gjordt emellan Konungarne Harald och Ewen, eller också srida med Danfkarne strax på skället. Då qvads detta:

Än med hotande ord, än med fridsamma,
 Dlof sina länder wårjde,
 Så att bland Allrådare ingen
 Anspråk gödra tordes.

Så säger Sten Herdisfson i Dlofsdrapan:

Ein odal mände den sribbare
 I köpstaden, der helige Konungen hwilar,
 För Ewen i helgd hålla:
 Måktig Konung han är.
 Rittmännen sina (Nordinännen) Konung Dlof
 Allt godt mände unna:
 Ufs arfwing (Ewen) ej höfwek,
 Norrige sitt att falla.

Och genom goda mäs mellankomst, bragtes det derhån, att ett möte beramadades emellan Konungarne; och skulle det hållas wid Konghåll. På detta möte gjordes förlikning emellan Konungarne och fred mellan landen; och bekräftades föredraget dermed, att Konung Dlof skulle få Konung Ewens dotter Ingirid

till ålta. Denna fred hölls länge sedan; och satt Dlof då uti mera stillhet, än tillförene war sedwanligt i Norrige. Konung Magnus blef angripen af en reforms-sjukdom och låg deraf någon tid: han dog i Nidaros och är der begrafwen; han war en wännsål Konung och förjedes af hela menigheten.

Dlof Kyrræs Saga.

1 Cap.

Om Konung Dlofs wäxt och utseende.

Dlof war då ensam Konung öfwer Norrige efter Konung Magnuses, sin broders ödd. Dlof war stor till kroppsbyggnaden och wäl wäxt. Det är en allmän sägen, att en man af stönare eller mera wördnadswärd slapnad aldrig blifwit sedd. Hans hår war gult som silke och klädde honom öfwermåttan wäl; han hade ganska hwit hy och kropp, de wackrasse ögon och wälskapade lemmar. Som oftast war han skordig och icke särdeles wältalig på Ting, men glad uti gästband och dryckeslag, drack gerna, och war då pratsam i all stillhet. Han war mild och wänlig i sitt tal och fridsam, så länge hans rike stod, åtskande saktmodighet och måttlighet uti allt. Derom talar Sten Herdiseson:

Thronernes striddjerfwe herrskare
 Will, såsom folket buskar,
 Fred, med mycken wisdom,
 Stifta i alla länder.
 Männem det hugnar, att Dlof

Englands fräcka, till lycka född,
 Zhärdigt nåsigränsfande folkslag
 Fred att ingå tvingar.

2 Cap.

Om Konung Olofs seder.

Det war en gammal sed i Norrige, att Konungens högskåte war midt på långbänken; och blef då klet buret öfver elden. Men Konung Olof lät först göra sitt högskåte på den höga bänken (gafvelbänken), som gick tvärtlöfver stugan; han lät och först göra ugnar i stugorne och stred-halun på golfwet, både winter och sommar. Uti Konung Olofs dagar började många köpstäder i Norrige att blomstra, och några nya blefwo byggde. Konung Olof anlade en köpstad i Bergen, der många rika män snart nedsatte sig och dit köpmän från andra länder seglade. Han lät der från grunden uppföra Christi kyrka, den stora stenkyrkan; men mycket blef ej byggt på henne (i hans tid). Desutom lät han fullborda trädkyrkan, Christi gamla kyrka. Konung Olof lät uppbygga ett stort Gillehus i Nidaros och många dylika i andra köpstäder; tillförene hade man der stiftewis hållit dryckeslag hos hwarannan, men nu sed ingen hålla sådane, utom i de hus, som nydte (Konungens) beskydd och woro försedde med hans tillåtelse. Då war i Nidaros den stora Gilleklockan, kallad Wåjarbot (stadsens prydnad); med henne ringdes till Gille. Gillebrödderna låto der uppföra Margaretekyrkan af sten. I Konung Olofs tid börjades uti köpstäderna sammanstotts- och gästabud, dit man gick, ledande hwarannan wid handen. På samma tid antogs allahanda präl, utländska seder och utländsk klädebrägt. Man brukade granna strumper, snörde om benen; och somlige spände öfwen guldringar kring sina ben. Då hade man snörrockar, som

hops

hopfästes på sidorne, armar fem alnar i längden och så tränga, att de med band måste dragas ända upp till armlarne, samt hoga, silfstickade och underfundom guldbelagda skor. Äfwen mången annan prast och slät brukades då.

3 Cap.

Om Konung Dlofs hofseder.

Konung Dlof antog den hofsed efter utländska Konungar, att han lät munskänkar stå wid sitt bord, och skänka uti både åt honom och åt alla förnåma män, som suto wid hans bord. Han hade ock ljusswenner, hwilka stodo fring bordet med så många ljus, som der suto tignarmän. Äfwen war en stallarestol nedanför skänken, der Stallarne och andre Konungens ansedde män suto, wändande sig mot högsätet. Konung Harald och andre Konungar före honom wore wane att dricka ur djurs horn, råcka blet från högsätet öfwer esden och dricka den till, som de wille. Så säger Stuf Skald:

Sag säg, att stridskärparen,
Den bästa af alla att känna,
Mig med uppriktigt hjerta
Enottog, gynsam och god.
Han, som blodfoglar (korpar) föder,
Ringars förbdare, på Hauge,
Gästfri, med gyllene hornet
Sjelf geæ att dricka mig till.

4 Cap.

Konung Dlofs hofordning.

Konung Dlof hade 120 Hofmän, 60 Gåster och 60 Huskarlar, hwilka skulle föra till Kongsgården hwad som behöf-

des, eller uträtta annat, som Konungen wille hafwa gjordt. Men då bönderne sporde Konungen, hwarföre han for i gästning hos dem med mera folk, än lagen tillät och de förre Konungarne haft, swarade han sålunda: icke kan jag bättre styra riket, och icke är jag mera fruktad, än min fader, ändå att jag hafwer hållsten mera följe, än han hade; ej heller will jag derigenom utarma Eder eller försäundra edra wilkor.

5 Cap.

Konung Swen Ulffsons död.

Konung Swen Ulffson blef sotsidd, tio år efter Harald derues fall. Efter honom war hans son, Harald Hein, Konung i Danmark uti 3 år, sedan Knut den Hellige, Swens andre son, i 7 år, och derpå Dlof, Konung Swens tredje son, i 8 år. Dlof Norriges Konung feck till ägta Ingrid, Swen Danakonungs dotter; men Dlof, Swen Danakonungs son, feck Ingegerd, Konung Haralds dotter och systers till Dlof Norriges Konung. Konung Dlof Haraldson, hwilken somlige kallade Dlof Kyrræ (den fredlige) och många Dlof Bonde, emedan han satt i fred, icke förde krig hwarken utom eller inom landet, och ej heller gaf andra orsak att härja sitt rike; han feck med Thora Johansdotter en son, hwilken blef kallad Magnus, war ganska dågelig, gaf bästa hopp om sig och uppföddes i Konungens Hof.

6 Cap.

Konung Dlofs järtecken.

Konung Dlof Kyrræ låt bygga en Stenkyrka i Nidaros på det ställe, hwarest Konung Dlof den Helliges lik först blifwit jordadt; och sattes altaret just der Konungens grift warit

Denna kyrka blef wigd till Christi-kyrka; dit flyttades äfwen Konung Dlofs skrin och ställdes ofwänpå altaret; då skeddeder många järtecken. Sommaren derpå, jemnt ett år sedan kyrkan blifwit inwigd, war der uuycket folk församladt; och då hände sig, Dlofsmåse-afton, att en blind man fect sin syn igen. Men sjelfwa Dlofsmåsedagen, när skrinet och helgedomarne woro utförde och fringburne, och skrinet, efter sedwana, blifwit nedsatt på kyrkogården, då återfect en man, som länge warit mållös, sitt mål och söng Guds och den Helige Dlofs lof, med ledig tunga. Den tredje war en qwinna, som begifwit sig dit östian från Swerige och på denna färd utsläkt stor nöd för sin blindhets skuld; men ändock förtröskade hon på Guds misfund och kom farande till denna högtid. Hon blef samma dag, blind, ledd uti kyrkan, då måsan hölls; men innan Guds-tjensten war slutad, såg hon med båda ögonen och war nu skarpsynt och klarögd, ehuru hon warit blind i 14 år. Sedan for hon dådan med stor glädje, lofwande Gud och den Helige Konung Dlof.

7 Cap.

Om Konung Dlofs skrin.

Det hände sig en gång uti Nidaros, när Konung Dlofs skrin bars framåt gatan, att skrinet wardt så tungt, att man ej kunde bära det från stället. Då blef skrinet nedsatt och gatan uppbruten, för att efterse hwad som war derunder; och fanns der liket af ett barn, som hade blifwit mördad och nedgrafwet på detta ställe. Nämnede lik borttog, gatan igenlades såsom den förut warit, och skrinet bars efter wantigheten.

8 Cap.

Konungarne Dlof Kyrrer och Knut den Heliges sam-
mankomst och frigsrustning mot England.

Konung Dlof Kyrrer war sin Swägers, Knut Danas
Konungs, synnerligen gode wän. De satte möte sinsemellan
och råklades uti Elfwen wid Konghell, der Konungarne på-
gade träffas. Då sade Konung Knut, att han wille det de
skulle sända en här wester till England, emedan först och
främst Konung Dlof och dernäst Danske Konungarne hade så
mången oförrätt att häinna i detta land. Gör nu ettdera,
sade Konung Knut: emottag antingen 60 skepp af mig och
blif höfdinge för håren, eller lemna mig 60 skepp, så jag
skall anföra frigstället. Konung Dlof swarade: det du fö-
reslagit, Konung Knut, synes mig godt; men stor åtskillnad
är dock häruti of emellan: dine fränder hafwa haft stor
lycka att winna England med mycken åra, såsom Konung
Knut den Rike gjorde: nu är troligt, att denna lycka
är årstlig i eder slägt; men när Konung Harald, min
fader, for wester till England, fect han sin bane: den ti-
den war öfwerallt i landet det bästa manskap; men då blef
Norrige så utblottadt på godt frigsfolk, att dylikt manskap
sedan icke funnits och aldrumst en sådan härfröre som
Konung Harald war, både i klohet och tapperhet: detta
tåg war till alla delar öfwermåttan wäl utrustadt, och lik-
wäl blef utgången som du wet: nu kan jag inse min egen
förmåga och huru mycket mindre jag är sticad att blifwa
anfbrare, och will derföre utwälja dig, att du må draga åstad,
med mitt bistånd. Och lemnade Konung Dlof åt Knut 60
stora skepp, wäl utrustade med allt tillbehör och utwaldt
manskap, och satte sina länshöfdingar till anfbrare; och sa

des allmänt, att detta frigsbistånd war ståtligt. Det för-
täljes äfwen i Knuts Saga, att det war Nordmännen alle-
na, som icke upplöste ledingen, då flottan war samlad, och
att de woro Konung Knut lydige. Men Danskarne afbidade
ej Konungen; och foro derföre Nordmännen åter till Norrige
med DanaKonungens tillstånd och samtycke. Detta ansåg Ko-
nung Knut wara wäl gjordt af de Norrskte och gaf dem, då
de foro hem, lof att draga i köpfärd, genom hans land och
strömmar, hwart de wille; och sände han Norriges Konung
dyrbara stänker för hans bistånd. Men på Danskarne blef
han wred och pålade dem stora böter för denna sak, då
han kom hem till Danmark. Utgången häraf blef den, att
Danskarne dräpo Konung Knut och tälde ej hans rättmät-
iga dem.

9 Cap.

Om Konung Dlof Kyrre och en bonde, som förstod
fogellåt.

En gång hände sig om sommaren, då Konung Dlofs
män hade farit kring landet och uppburit hans skatter och
landskylder, att Konungen frågade dem, när de kommo hem,
hwar de blifwit bäst emottagne på sin resa. De sade, att
det war hos en bonde i ett fylke uti Riste-län; der är en
gammal man, fortkoro de, som wet förut många ting: wi
hafwe sport honom om mycket och fått swar, och icke hafwe
wi frågat honom om något, utan att han lemnat besked;
wi tro, att han förstår sig på fogellåt. Konungen swarade:
hwi faren I med slil galenskap? det är en stor dåraktig-
het att tro sådant. Litet derefter hände sig, att Konungen
seglade utmed landet och sade, då de foro genom några sund:

hwad för en bygð ligger här uppe i landet. De swarade: om detta fylke hafwe wi berättat Eder, Herre, att wi här hafit blifwit emottagne. Då sade Konungen: hwad är det för ett hus, som står der nära sundet? De swarade: detta hus tillhör den wise mannen, om hwilken wi talt med Eder. De sågo en häst wid huset; och sade Konungen: gån nu dit, tagen hästen och döden honom. Sæe wilje wi gbra denne man någon skada, swarade de. Jag will råða håri, sade Konungen: huggen husvundet af hästen, men alten Eder att intet blod kommer på marken: båren sedan den döda hästen till mitt skepp, faren derpå efter karlen, men sägen honom intet derom, ty det skall kosta edra lif. De gjorde såsom dem tillsagdt blifwit, träffade karlen, och framuro till honom Konungens ärende. När han kom, sade Konungen till honom: hwem äger den gård, på hwilken du bor? I ägen den, Herre, swarade Bonden, och tagen utlagor deraf. Wisdare sade Konungen: wisa oss wägen förbi nåset, ty denna ort lærer wara dig wäl bekant. Karlen steg i båten och rodde framför Konungens skepp; och när han rott en liten stund, såg en kråka förbi skeppet och låt illa. Bonden såg på kråkan. Lyktes dig detta hafwa något att betyda, frågade Konungen. Wisserligen, Herre, swarade Bonden. Nu såg öfwer skeppet en annan kråka, som öfwen skrek och låt illa. Då blef bonden så illa wid, att han förgat att ro och war nära att släppa åran. Mycket uppmärksam är du, bonde, på kråkan och hennes skrik, sade Konungen. Bonden swarade: Herre, nu är jag nära att tro hwad hon säger. Och för tredje gången såg en kråka förbi, låt ännu wårre än de andra, och sänkte sig nästan ned på skeppet. Då kastade bonden årorne, och gaf ej aft på rodden, utan stod upp och wände sig emot Konungen. Denne sade: mycket

tycker du det nu hafwa att betyda, bonde: hwad säger hon då nu? Det är likligt, swarade bonden, att antingen hon tager fel, eller jag. Säg ut, sade Konungen. Då qwad bonden denna wisa:

Den åre gamla pratar,
 Men fdga hon wet;
 Talar åfwen den två år gamla,
 Dock henne ej heller jag tror:
 Den treåriga säger
 Hwad fdga likligt synes,
 Säger mig ro
 På ett mår-hufwud,
 Och att du, Konung,
 Stulit mitt gods.

Den tre års gamla kråkan säger, att I bett mig ro här framför edert skepp och dock låtit taga ifrån mig min egendom. Hwad nu, bonde, swarade Konungen, will du falla mig tjuf? icke talar du då wäl om oss. Så är det, Herre, sade bonden; icke är det wäl sagdt, och icke flyller jag Er för tjuf; men något puts måtten I hafwa gjort mig, ty kråkan säger, att I hafwen min häst här i skeppet. Och efter något samtal emellan Konungen och bonden, förårade Konungen honom goda gåfwor, efterskänkte honom landstylden af den jord han bebodde, och gaf honom derjemte gården till ewerldelig ågo och desuntom andra stora skänker. Konung Dlof war icke njugg på gåfwor mot sina män, utan gaf han dem allsköns kostbarheter. Så säger Stuf Skald:

Konungarnes åttstidd (store åttling) gifwer
 Målade löpmansfartyg

Och hbgbrynjade (wåpnade) skepp:
 All ningsbet han sig affsäger.
 Folket Dlofs rikedom njuter;
 Se till, hwilken annan Konung
 Slift gods åt männen skänker,
 Som han, den bästa bland Furstar.

Herrskarn, som rddfårgar wapnens uddar,
 Gifmild på guld, med ringar håren gläder;
 Wankarnes låka besättning
 Med gåfwor han fågnar.
 Norrige's werksamme Konung
 Nordmännen stora skänker förårat:
 Frikostig är Englands förddare
 Dlof, den till lycka burne.

Ettstor hbsding hielmar och brynjor
 Skamparne gifwer (föga han slift wårderar):
 Denna Konungens prydnad
 Anslår hofmännen wäl.
 Wde herrskaren Hals's tunga kläder (wapnen)
 Att fina tjenare lemnar;
 För fårdernas mddor
 Sin lifwakt han så belönar.

Dlof, Drottars frände,
 Stora Konungars wånstap
 Dä med guldstycken winner:
 Mot hans frikostighet wreden intet förmar.
 Herrskaren, den gifmilde,
 Född under klaran himmel,
 Ypperst är bland Konungliga män:
 Spörj, hwem sådant gör som han.

10 Cap.

Konung Olofs död.

Konung Olof Kyrrre satt esomofast på sina stora gårdar i häradena; men när han war biser i Ranerike på sin gård Hbleby, feck han den sjukdom, som förde honom till döden. Då hade han varit Konung i Norrige 26 år, ty han blef tagen till Konung året efter Haralds fall. Konung Olofs lik fördes norrut till Nidaros och jordades der i den Christ-kyrka, som han sjelf låtit bygga. Han war den wänsällaste Konung. Och hade Norrige uppket tilltagit under hans styrelse, både i rikedom och prydlighet.

Konung Magnus Barfots Saga.

1 Cap.

Konung Magnus Barfots och hans systnebarn Håkan's uppkomst.

Magnus, Konung Olofs son, blef, genast efter Konung Olofs död, uti Biken tagen till Konung öfwer hela Norrige. Men när Uppländingarne sporde Konung Olofs fränfalle, togo de till Konung Håkan Thorer's fostre, Konung Magnuses systnebarn. Sedan foro Håkan och Thorer norr till Trondhem; och då de kommo till Nidaros, stånde de Cyra-Liug; och på detta Liug bad Håkan bönderne gifwa sig Konungs namn, hwilket äfwen skedde, så att Tronderne togo honom till Konung öfwer halfwa Norrige, som hans fader Magnus hade haft. Håkan befriade Tronderne

från allt landbre och gjorde många andra förordningar till deras fördel; han affläffade äfven julgälfvor. Därför blef Konung Håkan älskad af alla Tronder. Sedan tog Håkan sig hoffolk och for derpå åter till Upplanden: han gaf Uppländingarne samma förmaner som han gifvit Tronderne; och blefvo äfven de hans fullkomlige wänner. Då qwads detta i Trondhem:

Ung kom Håkan hit;
 Han den bästa är bland män:
 För sin gifmildhet ryktbar i landet
 Med Steiga-Thorer han for,
 Grikostig, hafwa Norrige åt Dlofs son
 Sedan sjelf han erbödd;
 Men Magnus, den ordsnälle,
 Allt riket hafwa wille.

2 Cap.

Konung Håkans död.

Konung Magnus drog om hösten norr till köpstaden (Nidaros). Då han kom dit, begaf han sig till Konungsgården och war der i herberge ett stycke fram på wintren: han höll 7 långskepp i bypen wak utanför Konungsgården i Nidaros. Men då Konung Håkan sporde, att Konung Magnus war kommen till Trondhem, for han öfver Dofres fjäll till köpstaden och tog sig herberge i Skulagården, ofwanför Clemenskyrkan, der fordnas Kongegården war. Konung Magnus lät sig mycket förtryta de stora förmaner, Konung Håkan gifwit bönderne för att winna deras wänskap; och tyckte han sin egendom derigenom i samma mån

wara bortgifwen, hvarföre han blef ganska förtörnad och ansåg sig förorättad af sin frände, emedan han skulle hafwa så mycket mindre inkomster, än hans fader och förfäder haft; och gaf han Thorer skulden för allt detta. Då Konung Håkan och Thorer erforo sådant, woro de osäkre hwad Magnus årnade företaga, och funno det ganska mistänkt, att han hade tåltade och wälutrustade långskepp i örsmunnen. Om våren, efter Kyndelsmåsan, lade Konung Magnus, nattetiden, ut från staden med tåltade skepp och hade ljus under tålten. Han och hans män höllo ut till Hefring, förblefwo der öfwer natten och upptände stora eldar på landet. Då tänkte Konung Håkan och det manskap, som war i staden, att detta war gjordt på swef, hvarföre han låt blåsa tillsammans folket på stranden; och begaf sig allt folk i köpstaden till honom och samtlades hela natten igenom; men om morgonen, då det började blifwa ljus, och Konung Magnus såg den stora mängden på stranden, höll han ut ur fjärden och for söder till Guletings laget. Konung Håkan tackade folket för det bistånd, man lemnat honom, och gjorde sig färdig att draga öster till Wiken; men förut höll han möte i staden, talade derwid sjelf, bad folket om dess wänskap och lofwade sin tillbaka, sågande sig hafwa någon mistänka om sin frändes, Konung Magnuses, afsjgt. Konung Håkan satt till häst och war rexfärdig; alle lofwade honom sin fullkomliga wänskap jemte wälwilja och bistånd, om han sådant behöfde; och följde allt folket honom ut till Stenberget. Konung Håkan for sedan upp till Dofressjäll. Men när han for öfwer fjället, red han en dag efter en fjällripa, som flög undan honom, angreps derwid af en siukdom, som tillstyndade honom döden, och afled på fjället; och blef hans lik fördt norrut och kom till köpstaden en

Half månad efter det han bortrest derifrån. Allt folk i staden gick sörjande, och de fleste gråtande, liket till mötes; ty alla älskade honom mycket. Konung Håkans lif nedsattes uti Christ-kyrkan; och hade då han, tillika med Konung Magnus, rådt öfver landet i två år. Konung Håkan war spåda 25 år gammal; bland alla höfdingar i Norrige har han varit den mest älskade af folket. Han hade varit norr till Wiarumaland, der hållit slagningar och wunnit seger.

3 Cap.

Härnad i Halland.

Konung Magnus höll, om hösten, öfver till Wiken; men när wåren begynde, drog han söder till Halland och härjade der widtomkring. Då brände han der Wikardsdal och flere häraden, fick mycket byte och for sedan åter till sitt rike. Så säger Björn Krepphendi (Krofhändte) i Magnusdrapan:

Widt omkring låt Worsa-Drotten
Halland härjas med swärd:
Hörbers Herre antände husen;
Snart de flyktige fördrefwos.
Tronde-Konungen sedan
Mångt härad brände;
Wedfasteus förbdare (elden) dånade;
Wunden wakade Wikdalsf enka.

Här säges, att Konung Magnus gjorde de sörsta härjningar i Halland.

4 Cap.

Om Steige-Thorer.

Swen het en man, Harald Flettis son och af Dansk härkomst; han war en stark wiking, fack stridsman och ättstör i sitt land. Swen hade warit med Konung Håkan Magnusson en tid och blifwit mycket älskad af honom. Men efter Konung Håkans fränfalle mistrådade Steige-Thorer att kunna komma i förlikning och vänskap med Konung Magnus, om denne finge wälde öfwer hela landet, för det motståndets skull, som Thorer förut gjort Konungen. Då fattade Thorer och Swen den föresats, som sedan gick i fullbordan, att genom Thorer's makt och manskap åstadkomma en resning emot Konung Magnus. Men emedan Thorer war gammal och tung, antog Swen befäl och höfdingenamn öfwer deras anhang. Till detta företag sällade sig flere höfdingar, bland hwilka Egil Aslaksson af Örland war den ypperste. Egil war länshöfding och hade till ägta Ingeborg, Augmund Thorbergsons dotter och Skoptes i Gilla syster. Skjalg het en mäktig och rik man, son af Erling på Fadre; han gaf sig äfwen till de upproriska. Derom talar Thorkel Hammarfald i Magnusdrapan:

Stormodige Thorer och Egil
 Widtomkring sina skaror samlade;
 Dock nyttiga dessa råd
 För Odalmännen ej woro.
 Swära olyckor deraf jag sport,
 Att länshöfdingarne, Skjalgs wänner,
 En sien, som war dem för tung,
 Mot mordbäckens wattnare kasta wille.

Thorer och hans följeslagare bärjade samla folk i Upp-
landen, kommo sedan ned till Råmedal och Sunnundre, för-
skaffade sig der skepp och foro slutligen norr till Trondhem.

5 Cap.

Om Thorer's bedrifter.

Sigurd Ulfstreg het en länshöfding, Robin Wiggjar-
skalles son; han samlade här med budkaste, då han sporde
Thorer's och Swens företag, och slände allt folk, som han
fick, till Wiggia. Swen och Thorer drogo också dit med sitt
manskap, stridde med Sigurd, fingo seger och gjorde ett stort
nederlag; men Sigurd flydde och begaf sig till Konung Mag-
nus. Thorer och hans följeslagare foro till köpstaden, och
dröjde der en tid i fjården; då kom mycket folk till dem.
Konung Magnus sporde detta, samlade genast en här och
håll sedan norr till Trondhem. Men när han kom in i
fjården, fingo Thorer och hans anhang, som lågo wid Hefring
och woro redo att hålla ut ur fjården, kunnskap derom, röd-
de då till Wagnwif på Strand, gingo der från skeppen och
kommo ned till Lerdal i Seliohwerf; och blef Thorer bu-
ren på bår öfver fjället. Sedan förskaffade de sig skepp och
foro norr till Halogaland. Men Konung Magnus seglade
efter dem från Trondhem, så snart han war färdig. Tho-
rer och hans följeslagare foro norrut ända till Bjarkö; men
Jon och hans son Widkunr flydde undan dem. Thorer och hans
män röfswade der alla lösdren, samt uppbrände gården och ett
gott långskepp, som Widkunr ägde. Då sade Thorer, när
fartyget brant och bärjade luta åt sidan: mer åt styrbord,
Widkunr. Wid samma tillfälle gjordes denna wisa:

Drinner midt uppå Bjarkð
 Den stnaste gård jag kånner.
 Ris-förstbraren (elden) tjuter: intet godt
 Från Thorer komma såges.
 Ej Joan månde sakna,
 I aften, eld eller rån:
 Klara lågan widstrålkta godset förtår;
 Rikken till sparne sliger.

6 Cap.

Thorer's och Egils död.

Jon och Widkunur foro dag och natt, till dess de träffade
 Konung Magnus. Ewen och Thorer höllo ock norrut med
 sitt folk och rövade widtomkring på Halogaland; men när
 de lågo i den fjård, som heter Harm, sågo de Konung
 Magnus komma seglande och tyckte sig icke hafwa nog man-
 skap för att strida, utan rodde undan och flydde. Thorer
 och Egil togo wågen till Heflotima, Ewen seglade ut till
 hafs och en del af deras folk rodde in i fjården. Konung
 Magnus höll efter Thorer och hans följelagare. När skep-
 pen stötte tillsammans wid landningen, war Thorer i för-
 runnet på sitt skepp. Då ropade Sigurd Ullstäng till ho-
 nom: är du helbregda, Thorer. Thorer swarade: helbregda
 i händerne, men sunk i fötterna. Då quads detta:

Sigurd Ullsteng sporde,
 Då skeppen hastigt stötte tillsammans,
 Huru Thorer mådde;
 Freden bröto de kåcka stridsmans sward.
 Mannen sade (uoga wi det kånne),

Att han i händerne helbregda
 Bore, men i föttrén sjuk:
 Af stenars kastning då på skeppen uppfom.

Då sade Sigurd: fet är du, Thorer. Min mat och mitt
 bl wäskar det, swarade Thorer. Nu flydde allt Thorer's och
 Egil's folk upp å landet och Thorer blef gripen. Egil blef
 ock gripen, ty han wille ej fly från sin hustru. Konung
 Magnus låt fbra dem båda till Wambarholm; men när Tho-
 rer ledde upp ur skeppet, wacklade han på fötterna. Då sa-
 de Widkunr: mer åt babord, Thorer. Sedan fördes Tho-
 rer till galgen; då sade han:

Wi fordom fyra stallbröder woro,
 En wid styret satt.

Och när han kom till galgen, yttrade han: onda råd
 taga ond ända. Derpå blef han hängd; men då galgträdet
 upprestes, war Thorer så tung, att halsen slets af och krop-
 pen föll ned till jorden. Thorer war ganska stor till krop-
 pen; både lång och tjock. Egil fördes ock till galgen;
 men när Konungens trålar skulle hänga honom, sade han:
 icke skolen I mig derföre hänga, att ej hwar och en af
 Eder bättre förtjente galgen. Då qwads detta:

Hafstjusets sol (Qwinna), jag hört,
 Att Egil i munnen kom
 Sannfärdigt ord
 Till Konungens trolsfa trålar.
 Han sade, att hwarje af dem
 Galgen bättre förtjent, än han;
 Stridsglansens (swärdets) hdare
 Alltför stor olycka led.

Konung Magnus satt nära intill, medan de hängdes, och war så vred, att ingen af hans män dierfdes begära frid för dem. Då sade Konungen, när Egil sparkade i galgen: illa bislå dig dina förnåma fränder. Deraf syntes, att Konungen wille hafwa blifwit bedd, att Egil måtte få behålla lifwet. Så säger Wibrn Krepphendi:

Skynsam, Sogneres Herre
 Swårdet färgade i upproriskt blod:
 Widtomkring loyp wargen att slita
 Warma rostwet, på Harm.
 Hörde du, huru Kongen
 Folket affträdte från Drottswel:
 Så det gick, att Thoror hängdes:
 Lycklig blef den striddjerswes färd.

7 Cap.

Om näpsten på Tronderne.

Konung Magnus for sedan söder till Trondheim, lade in uti staden och straffade hårdeligen dem, som woro skyldige till landsförräderi emot honom; några drap han, och för andra uppbrände han gårdarne. Så säger Wibrn Krepphendi:

Korpsödaren (Konungen), retad till strid,
 Tronde-folket försträdte,
 När skogens ödare (elden) sågs
 Rasa omkring i deras bygder.
 Jag tror, att twenne Hersars dagar
 Tappre hielten slutade:
 De swuro, att han deras Herre war;
 Hungrig sög brnen till galgen.

Swen, Harald Flettis son, flydde först ut i hafwet och sedan till Danmark, der han qwarblef tills han kom i förlikning med Konung Eslen, Konung Magnuses son, hwilken fattade wänskap för Swen, gjorde honom till sin munskänk och höll honom i åra. Konung Magnus styrde nu ensam riket; han höll god frid i landet och utöfde alla wifingar och stråtrösware. Han war en käck, fridbar och werksam man och till skaplymne i allt mera lik Konung Harald, sin faderfader, än sin fader.

8 Cap.

Om Swenke Bonde, Elfgrimarne och Sigurd Ullstrång.

En man het Swenke och war Steinars son; han bodde öster i Wiken wid Elfwen, och war en ganska mäktig man. Han hade uppfostrat Håkan Magnusson, innan Thorer från Steig tog emot honom. Swenke hade då ännu icke gifwit sig under Konung Magnus. Konung Magnus lät kalla till sig Sigurd Ullstrång och sade, att han wille sända honom för att befalla Swenke lemna landet och Konungens egendom; ty, fortfor Magnus, han har ännu icke gått på wår sida eller wisat oss åra; wåra länshöfdingar öster i Wiken, Swen Bryggefot, Dag Gullifson och Kolbjörn Kläde, tillkommer det att behårigen fullgöra wårt beslut. Då swarade Sigurd: icke trodde jag att i Norrige fanns en man, mot hwilken tre länshöfdingars hjelp, jemte min åtgård, fordrades. Du behöfwer ej anlita dem, om du icke har dem af nöden, sade Konungen. Nu gjorde Sigurd sig redo till färden med ett skepp, höll öster till Wiken och stånde tillsammans länshöfdingarne. Sedan blef Ting beramadt i Wiken, dit de som

bodde wid Hster-elfwen samt alla andra bodades; och församlade sig der gaufsta uypket folk. Men när Tinget war satt, feet man länge wänta på Swenke. Sluteligen sågs en flara af män komma tågande; och war detta manskap så wäl bewäpnadt, att det glindrade såsom en hop isstycken. Sälunda kommo Swenke och hans män till Tinget och satte sig neder uti en ring; woro de alle jernklädde med glänsande rustningar, och 500 till antalet. Då stod Sigurd upp, sågande: Gud's och sin helsning sänder min Herre, Konung Magnus, till Gud's och sina wänner, alla länshöfdingar och andra sina undersätare i riket, mäktiga bönder samt hela allmogen, med goda ord och wänskapsöfste; och tillbjuder han sin ynnest och wälwilja åt alla, som wilja gå på hans sida: nu wil Konungen wisa sig blid och fridsam mot alla sina män, som wilja tjena honom, och wara deras och hela rikets nådige Herre: han erbjuder sig till skydd och beskärn för alla Norriges män; Eder är godt att wäl emottaga Konungens ord och slift anbud. Då uppsiod, bland Elfgrimmarnes (deras, som bodde wid Elfwen) flock, en man, stor till wårten, gaufsta uppswäld i ansigtet, och klädd uti en luden kappa; han bar en stridshammare på axeln och en stor stålhatt på hufwudet. Med wred uppsyn sade han: nu behöfs icke rulle, sade råfwen, drog harpan på isen. Flere ord talade han icke, utan satte sig sedan ned. Något derefter stod Sigurd Ulfsträng upp och tog så till orda: litet bistånd och willighet för Konungens ärenden finne wi bland Elfgrimmarne och derjemte föga wänlighet; men genom sådant wisar hwar och en hurudan han är; och må jag tydligare framställa Konungens ärende. Derpå begärde han landskyld, ledingskast och all annan Konungens rättighet af de förnämste bland folket, bedjande hwar och en ihogkomma, huruledes han utgjort dessa pålagor, tänka

på sin egen heder och låta Konungen få sin rätt, om något förut brusit. Sedan satte Sigurd sig ned. Då uppstod sig bland Elfgrinnarne samme man, som förut, sköt hatten litet upp och svarade hasteligen: de gå friskt, godt folk, sade finnarne, hade skidor att sälja; och satte sig derpå ned. Kort derefter uppstod Sigurd, som imedlertid talat med länshöfdingarne, och sade att man ej så kallfönnigt borde behandla ett viktigt Konungens ärende; tilläggande, något vred, att dem icke anstod så hårdt emottaga Konungens budskap; ty sådant lände dem ej till heder. Sigurd var klädd i röd skarlakansväst och hade blå öfverroät. Sedan han kastat roffen af sig, sade han vidare: nu har det kommit derhån, att hvar och en må taga sig tillvara och icke drifwa spott med andra; en hvar visar här hurudan han är: wi hafwe icke uthålligt att låta andra säga oss det, utan se nu själfwe, huru mycket man aktar oss. Detta kan väl fördragas; men värre är, att man håuligt svarar på Konungens ärende; dock gör hvar och en, som han är karl till: en man heter Swenke, är Steinars son, och bor öster wid Elfven: Konungen vill hafwa af honom rätta landskylder och sin egen dom, eljest låter han förwisa honom landet: här duger icke att draga sig undan eller swara med sickerd; ty nog gifwas de, som äro honom wärne, fastän han föraktligen upp-tager vårt tal; och är bättre att nu wända om med ära, än sedan få ulla för sin halsstarrighet. Då Sigurd satt sig ned, uppstod Swenke, kastade hatten bakåt, gaf Sigurd många hädeliga ord och sade: sv, sv! det är skam för hundarne, att råswarne träcka i bondens brunn: hör ett stort under! du uthing utan armar och bakfört! hwad? förwisar du mig landet? Sände woro förut i samma ärende några dina slägtingar, Sigurd Ullbålg! den ene het Gille

Bakröf, den andre hade än värre namn; de woro en natt i hwarje hus och stulo hwardt de kommo. Hvad? förwisar du mig landet? Du war förr icke så storordig; och war din fräckhet mindre, medan Konung Håkan, min fosterson lefde, då du war så rådd för honom, om du kom i hans wåg, som en rotta i fällan. Då war du så öfwerhöjd som hunden på steyppet; man stoppade dig i en påse, såsom korn i säcken; och blef du då drifwen från din odalgård, såsom en nyf utskuren häst ur hästbopen; du kunde med nöd draga andan, såsom ottern i gillret. Wägar du förwisa mig landet? Anse du snarare för en stor sak och en särdeles lycka, om du kommer undan med lifwet. Ståndom upp och anfällom dem! Nu sprungo alla Swenkes män upp och gjorde stort wapenbrak. Då sågo Swen Bryggefot och de öfrige länshöfdingarne ej annat råd, än att sätta Sigurd på en häst; och red han sålunda bort åt skogen. Utgången blef, att Swenke for hem till sina gårdar; men Sigurd Ullstrång kom, med mycken swärighet, landwägen norr till Konung Magnus i Trondheim och sade honom, huru hans resa aflupit. Då swarade Konungen: behöfde du nu icke något bistånd af mina länshöfdingar? Sigurd klagade öfwer resan, sade sig för all del wilja hånas och eggade Konungen mycket. Konung Magnus lät utrusta 5 steyp och for, så snart han war redo, söder utmed landet och derpå öfver till Wiken, der han af sina länshöfdingar mottogs med stora gästgubd. Konungen sade dem, att han wille träffa Swenke; ty, att uppenbara Eder min tanka, tillade han, tror jag att Swenke torde wilja blifwa Konung öfwer Norrige. De swarade, att Swenke war en både mäktig och trotsig man. Nu for Konungen ut Wiken tills han kom utanför Swenkes gård. Då bådo nämnde länshöfdingar att få inhämta tidningar och först gå

upp ur skeppen; men när de kommo på landet, sågo de Swenke tåga på wågen från sin gård, med wål utrustadt manskap. Länshöfdingarne upplystade nu en hwit fridstöld. Då Swenke såg den, lät han sitt folk stadna; och gingo de hwarandra till mötes. Nu sade Kolbjörn Klaffe: Konung Magnús sänder dig Guds och sin helsning och beder dig betänka din egen ära och Konungens höghet och icke af trotsighet årida mot Konungen. Kolbjörn erbjöd sig desutom att medla frid dem emellan och bad honom hålla sitt folk stilla. Swenke swarade, att han skulle bida, sågande: wi drogo dertföre ut, att de icke måtte nedtrampa våra åkrar. Länshöfdingarne begäfwö sig till Konungen och sade, att allt wore lemnadt i hans händer. Snart fälld år min dom, swarade Konungen: må han fly ur landet och aldrig återkomma till Norrige, medan mitt rike står; lemna skall han och allt sitt gods. Wänne det icke wore dig wärdigare, sade Kolbjörn, och bättre eftersyn för andra Konungar, att du sände honom ur landet, dock så, att hans förmyndighet tillåt honom vara bland mäktiga män? men aldrig skall han komma tillbaka, medan wi innehafwa hans jordagods; och handlar du då, som en mäktig man anstår. Löwertänk detta wid dig sjelf och gör afseende på våra ord. Konungen sade: fare han genast bort. Då begäfwö de sig till Swenke, sågande honom blida ord från Konungen och derjemte, att han beder honom draga ur landet och sålunda wisa Konungen undergifwenhet för hwad han brutit mot honom. Det år Eder båda till beder, tillade de, att du årar Konungen; betänk detta. Swenke swarade: en förändring har då skett, om Konungen talar blida ord till oss; hwi skulle jag fly landet eller lemna mitt gods? Hör på, fortfor han, bättre synes mig att falla på min egeudom, än fly från min Ddalgård.

Sågen Konungen, att jag icke flyr så långt härifrån, som ett pillkott. Kolbjörn sade: icke är det råttast; bättre är att, till sin heder, gifwa wika för den bästa höfding, än att göra motstånd med stor fara. God dräng är godt hwar han lefwer. Du blir högst aktad, der du finner de måktigaste män, och har desutom wäl försvarat din sak mot en slik höfding. Hör vårt löfte och gör något afseende på vår bemedling; wi erbjude oss att föreslå och troget wårda din egendom och derjemte, att utan ditt bifall aldrig gifwa ståt deraf, innan du kommer åter till dina gårdar; och skole wi för denna sak wåga både gods och lif. Afslå icke detta, utan befria så goda män från fara. Swenke teg en stund och sade sedan: wisligen framfören I ärendet; dock misstränker jag, att I något förwändt Konungens budskap; men för den stora wåkwilja I wisen mig, skall jag hedra edra ord och fara ur landet på ett år, om jag sedan i frid får behålla min egendom, såsom I lofwat. Sågen Konungen detta, och att jag gör det för Eder, men icke för hans skuld. Då gingo de till Konungen och sade: Swenke lemnar allt i Edert wåld, men beder derjemte om någon estergift af Eder; han will wara borta i tre år och då återkomma, om det är Konungens wilja. Låt så wara, för din Konungliga wårdighets och vår böns skuld; allt beror på din dom; och skole wi göra allt, att han icke må komma tillbaka, utan din wilja. Då sade Konungen: wäl utfören I denna sak; och för eder skuld må det ske såsom I hafwen bedt: sågen honom det. De tackade Konungen med wackra ord, gingo sedan till Swenke, frambyro Konungens blida tal och sade: wi äre glade, om I båda kunnen blifwa förlikte: Konungen begår att en tid af tre år må bestånnas för din frånwaro; men wi tro, om wi ej tage fel, att han förr skall sakna dig; och är så-

Iedes bästa för din egen ära, att icke neka. Hvarföre skulle jag göra det, svarade Swenke; sågen Konungen att jag för det första ej vill fördröja honom med min närvaro; och tagen 3 min egen dom i eder omwårdnad. Derpå wände han åter hem till gården med sitt manskap, och drog genast bort, ty han war redan förut beredd derpå. Kolbjörn blef qwar och tillagade ett gästabud åt Konung Magnus, såsom förut tilltänkt war. Men Swenke red nu upp till Östland med allt sitt folk, som han wille hafwa med sig. Konungen tog gästning på sina gårdar och for derpå åter till Wiken: och blefwo sedan de gods, som Swenke ägt, men Kolbjörn nu låt stå, kallade Konungens egen dom. Konungen for på gästning i Wiken. Derefter drog han norrut; och war det nu fredligt en tid. Men sedan ansköts Elfgrimmarne, som då woro utan höfding, af elakt vad; och såg Konungen, att landet der i öster förddes. Spntes honom då bästa, att låta Swenke först bryta strömmen; hwilket tycktes komma wäl till pass, och sånde Konungen twenne bud till Swenke; men han infann sig icke för, än Konung Magnus sjelf for söder till Danmark. Der träffade han Konungen och förliktes till fullo med honom; och for Swenke sedan hem till sina gods och gårdar, war alltjemnt Konung Magnuses bästa och trognaste wän och förswarade hans rike der i öster. Så länge de lefde, höllo de sin wänskap.

9 Cap.

Konung Magnuses härnad på Söderbarne.

Konung Magnus började sin färd ut landet, hade med sig mycket och stort manskap och war wäl försedd med skepp. Med denna här höll han westerut öfwer hafwet och först

till Orknbarne: der tog han till fånga Jarlarne Orland och Pål och sände dem båda öfver till Norrige; men sin son Sigurd satte han till höfding öfver barne och gaf honom rådgifware. Konung Magnus for sedan med sin här till Söder-barne; och så snart han kom dit, bebjöde han genast härja och bränna bygden, dröpte allt manfolket och råfwade, hwar han drog fram; men inbyggarne flydde undan, långt bort, somliga in uti Skotska sjårdarne, somliga söder till Sattire eller ut till Irland; andre åter fingo frid och gäfw sig under honou. Så säger Björn Streyphenbi:

På Liobhus högt emot himlen
 Grenslagan (elden) steg;
 Folket widtomkring flydde,
 Wildt lågan ur husen bröt.
 Lappre Konungen med eld och brand
 Framfor på Bist; lif och gods
 Wönderne då miste:
 Fursten slagningens stråle (svärdet) färgade rött.

Den, som frigsfoglens hunger stillar,
 På Skide härja låt;
 Inom Tyrwist glada wargens tand
 I många får han blodig gjorde.
 Söder på barne Orknlands Drott
 Mäerna bebröfwade;
 Högt steg Skottarnes stråål:
 Uttröttadt Wylska folket lopp.

10 Cap.

Om Lagman, Konung Gudröds son.

Konung Magnus kom med sin här till ön Helge och gaf der frid och säkerhet åt alla invånarne och deras egen-

dom. Man säger, att han öpnade Columbi lilla kyrka, men ej gick in, utan strax åter slog dörren i läs, sågande, det ingen sedan skulle vara så djerf, att han ginge in i denna kyrka; och har så stett allt derefter. Nu höll Konung Magnus med håren till du Il, härjade och brände der; men när han hade wunnit det landet, for han söder förbi Satire, härjade der på båda sidor, i Irland och Skotland, for sålunda fram med härskbild söderut ända till Man och härjade der, såsom på andra ställen. Så säger Björn Krepphendi:

Widtomkring slätta Sauds
 Lappre Konungen stödar bår:
 På Il det röf, när branden
 Sktes af Allherrskarns män.
 Söder i Satire under swårdens egg
 Sig lutade fåcka frigarens åttlingar.
 Lappre segergifwaren sedan
 Wällade Manboers fall.

Lagman het Söderda-Konungen Gudröds son; han war fatt till landwårn på Nord-darne. När Konung Magnus kom till Söder-darne med sin här, flydde Lagman undan hit och dit kring darne; men slutligen togo Konung Magnuses män honom, tillika med hela sleppsbesättningen, då han wille fly ut till Irland. Konungen lät sätta honom i jern och bewaka honom. Så säger Björn Krepphendi:

Osåker war för Gudröds arfwinge
 Hwarje ort, som han ägde:
 Trondernes Konung förböd
 Lagman att wistas i landet.

Agdernes unge, dyre beherstare
 Drunkårets förddare fången
 Utanfdr nåset fedt,
 Der utstråcta swårdfåset's tungor (swården) susade.

11 Cap.

Hugo Jarl den Modiges fall.

Sedan höll Konung Magnus med håren till Bretland. När han kom i Angulsb. (Angelsey)sund, mötte honom en här från detta land, anförd af tvenne Jarlar, Hugo den Modige och Hugo den Digre; lade de genast till strid, och wardt der en hård bardalek. Konung Magnus sköt med båge, men Hugo den Modige war hel och hållen pantsarklädd, så att intet war bart på honom, utom ögonen. Konung Magnus sköt en pil emot honom; det gjorde ock en annan man från Halogaland, hwilken stod bredwid Konungen. De sköto båda på en gång; ena pilen kom i den del af halsmen, som betåckte näsan, så att denna del böjde sig inåt på sidan; men andra skottet träffade Jartens öga och gick igenom hufvudet; och tillerkändes det Konungen. Der föll Hugo Jarl; men sedan flydde Britterne och hade förlorat mycket folk. Så säger Wjörn Krepphendi:

Swårdsångaren Hugo den Modiges
 Lif förspillde i Angulfsund;
 Der huggen tått föll
 Fram pilspetsen slög.
 Med swård öfwer alla bar
 Totarnes fällare tågat:
 Adle Konungens land
 Nu widt sig stråcker.

Då ytterligare söngs detta:

Udden på brynjan ljöd;
 Konungen maulligen sköt;
 Agdernes herrskare bågen spände;
 Hjelmarne slänktes med blod.
 Strängens hagel (pilarne) i brynjoringarne flog;
 Folket stupade; Hirdernes Furste,
 Då landet hårdt han anföll,
 Wällade Jarlens bane.

Konung Magnus feck seger i denna strid. Då intog han af Dngulsö så mycket, som de förra Konungar i Norrige innehafte, hwilka långst i söder utsträckt sitt wälde: Dngulsö är tredjedelen af Bretland. Efter denna strid wände Konung Magnus åter med sin hær och höll först till Skotland. Då foro underhandlare emellan Konung Magnus och Målkolf, Skottarnes Konung, och gjorde förlikning dem emellan: Norriges Konung skulle bekomma alla de dar, wester om Skotland, emellan hwilka och hufwudlandet man kunde fara med ett skepp, som hade syre. Men när Konung Magnus kom söder till Satire, lät han draga en fluta derwer Satires-näs och lägga styret i lag; Konungen sjelf satte sig högst upp i bakslammen och höll roderpinnen, tillagande sig sålunda allt det land, som låg wensler om flöpet. Satire är ett stort land och bättre än den bästa ö bland Ödder-darne, nemligen Wön. Ett snalt Näs är emellan Satire och Skotska hufwudlandet; deröfwer hafwa skepp ofta blifwit dragne.

12 Cap.

Ordnö-Jarlarnes död.

Konung Magnus war om wintern på Edder-barne; då foro hans män genom alla Skotlands fjärdar, rodde innanför alla dar, både bebyggda och obebyggda; och tillegnade Norriges Konung allt land wester om Skotland. Konung Magnus gaf sin son Sigurd till ägta Biadwynna, dotter af Irlandarnes Konung Myriartal Thialfeson, som rådde öfwer Kunnofte; han gaf honom Åsven Konunganann, satte honom öfwer Ordnö-barne och Edderbarne och ansförtrodde honom i sin frändes, Håkan Pålsons, händer. Soummaren derefter for Konung Magnus med sin här öster till Norrige. Erland Jarl blef söttdöd i Nidaros och der jordad, men Pål Jarl i Bergen. Sköpte, Hguund Thorbergsons son, war en ansedd länshöfding; han bodde på Giska i Eddermbre och hade till ägta Gudrun, dotter af Thord Folason, som förde Konung Dlofs baner på Sticlaskad, der han föll. Deras barn woro Hguund, Finn, Thord och Thora, som war gift med Åsolf Skulason. Sköptes och Gudruns söner woro, i sin ungdom, de förhoppningsfullaste och wänsällaste ynglingar.

13 Cap.

Konung Magnuses och Konung Inges delo.

Stenkil Swea Konung dog wid samma tid som Håkan barne föll. Håkan het den Konung, som kom näst efter Stenkil i Swerige. Sedan blef Inge, Stenkils son, Konung; han war god och mäktig samt ganska stor och stark. Inge war Konung i Swerige, då Konung Magnus rådde

öfwer Norrige. Konung Magnus sade det hafwa varit gamla landamåret, att Östelswen och sedan Wenern ända till Wermland ätts tillt Norriges Konungs och Swea Konungs riken; hwarfdre Konung Magnus påstod sig äga hela den bygd, som ligger wester om Wenern upp till Wermland, nemligen Sundal, Nordal, Wå och Wardynie och alla Markar, som dertill lyda; men detta hade då länge legat under Swea Konungens wälde och hört till Westerbiland; i affeende på statterne, wille Markmännen och nu, som förr, wara under Sweriges Konung. Konung Magnus red från Wiken upp till Östland och hade mycket och godt manskap med sig. Men när han kom till Markbygden, härjade han och brände och for så fram genom alla bygderne; folket gaf sig under honom och swor honom lydriad. När han kom till söden Wenern, led det på hösten. Då foro de ut till Skwalbinsö (Skålandsö) och gjorde der en borg af torf och tråd, samt grofwo en graf deromkring. Så snart detta fästningswerk war färdigt, ditsördes kost och andra förnödenheter. Konungen lade der 300 man; höfdingar öfwer dem woro Finn Skopteson och Sigurd Uustring, och hade det bästa manskap; men Konungen wände åter ned till Wiken.

14 Cap.

Om Nordmännen.

När Swea Konung sporde detta, drog han samman en här; och geff det tal, att han ärnade rida ned emot Nordmännen; men det dröjde ännu någon tid. Då qwado Nordmännen detta:

Ganska länge höftbrede Inge
Dröjer ned att rida.

Då isen lade sig på isön Wenern, red Konung Inge ned och hade nära 3000 man. Han sände bud till de Nordmän, som lågo i borgen, att de skulle draga bort med allt det byte de tagit och återwända till Norrige. Men när sändemännen frambüro dessa Konungens ord, swarade dem Sigurd Ullsträng och sade, att Konung Inge skulle få annat att beställa, än wisa dem bort, såsom man drifwer en hjerd på bete; först måtte han komma närmare. Sändemännen wände åter med detta swar till Konungen. Sedan red Konung Inge med all hären ut till ön och sände nu andra gången bud till Nordmännen, att de skulle draga bort och taga med sig sina wapen, kläder och hästar, men qwarlemnäna allt byte. De nekade detta. Då anförde Konungen dem; och stöto de på hwarandra. Konungen lät bära fram sten och timmer och fylla grafwen; sedan lät han fastbinda ankaren wid långa slänger och lägga dem på timmerwäggen (bolverket); många män fattade nu i slängerne och drogo sönder wäggen. Derpå antändes stora bål, och stöts på de belågrade med lågande bränder. Då bödo Nordmännen om frid. Konungen tillfode dem att gå ut, utan wapen och tappor; men när de gingo ut, blef hwar och en af dem slagen med ett spö; och drogo de sedan åter hem till Norrige med så förrättadt ärende. Alla Markmännen underkastade sig nu på nytt Inge Swea Konung. Sigurd och hans följestlagare begäfwö sig till Konung Magnus och sade honom sin ofärd.

15 Cap.

Striden på Foyerne.

Strax om våren, då isen lösnade, drog Konung Magnus med stor här öster till Elfwen och for upp genom östra

grenen, härjande öfverallt uti Swea Konungens rike. Men när han kom till Forerne, gingo de upp å landet från skeppen. Då de kommit öfver en å, som låg i deras väg, inötte dem Öbternes här; der wardt ett slag, och blefwo Nordmännen öfvermannade och måste taga flykten, sedan många af dem blifwit dräpne wid en fors. Konung Magnus flydde; men Öbterne följde efter och dödade alla som de upphunno. Magnus war ödkänd, ganska stor till wårten, hade röd kappa öfver brynjan och sillegult hår, som föll ned på armlarne. Sigmund Skopteson, som red närmast Konungen på ena sidan och likaledes war en ganska rektig och stön man, sade: gif mig kappan, Konung. Konungen swarade: hwad skall du med kappan? Jag will hafwa den, sade Sigmund; gifwit hafwer du mig större ting. Läget war der sådant, att mångestådes woro slätter; och sågo då Öbter och Nordmän hwarandra; men här och der lågo kleswar och flogskårr emellan, så att de understundom förlorade hwarandra ur sigte. Wid ett dylikt tillfälle gaf Konungen kappan åt Sigmund, som klädde på sig henne. Sedan redo de fram på slätten; och tog då Sigmund tvårt af wågen med sina män. När Öbterne sågo detta, trodde de att det war Konungen, och redo alla efter Sigmund; men Konungen begaf sig till sina skepp. Sigmund kom med nöd undan, men hann dock öfsladd till skeppen. Konung Magnus höll sedan nedför Elfwen och derefter norr till Wiken.

16 Cap.

Konung Magnuses och Konung Inges andra slag
på Foyerne.

Medan Konung Magnus war öfver i Wiken, kom till honom en Wälf man, som het Gypard, sade sig wara en god riddare och erböd Konung Magnus sin tjenst, förmälände sig hafwa sport, att Konungen hade en mödosam regering. Konung Magnus emottog honom wäl. Då beredde sig Konung Magnus att draga upp till Götland, ty han gjorde anspråk på en del deraf och trodde sig böra wedergälla Götterne den skada, de tillfogat honom om wåren. Han hade nu stor här, och gäfw sig Westgötarne under honom, i de nordligaste bygderne. Sedan slog han läger wid landamäret, lät manskapet bo i tält och gjorde sig redo till inbrott. Konung Inge sporde detta, samlade här och drog emot Konung Magnus. När Konung Magnus genom spejare seck kunnat om hans färd, rådde härförarne honom att wända åter; men Konungen wille det för ingen del, utan mötte Swea Konungen om natten, innan denne det förmodade. De träffade tillsammans på det ställe, som heter Foyerne; och när Konung Magnus uppställde sin här i slaktordning, frågade han, hwar Gypard wore; men denne war ingenslades att finna. Då sade Konungen:

Wår flock han ej will fylla;

Wälfke riddaren sig fördolde.

Derwid inföll en skald, som följde Konungen:

Konungen sporde, hwad Gypard

Gjorde, när hären stred:

Wi färgade wapnen i blod,

Men han ej anländ war.

Ufingen på röda öflet

Fram att rida oböjd fanns:
 Vår flock han ej will fylla;
 Välske riddaren sig förbolde.

Der blef ett stort nederlag; och slutade denna strid så, att en mängd Swear lågo slagne på platsen; men Konung Inge frälste sig genom flykten. Konung Magnus feck stor seger. Då kom Givard ridande ned ifrån landet; och talades icke väl derom, att han ej war med i striden. Sedan for han bort wester till England: han och hans följeslagare hade en swår sjöresa, och Givard låg nästan ständigt. Då gick en Isländsk man, som het Ellbjarn, att ösa watten ur skeppet; och när han såg Givard liggande, qwad han detta:

Anstår det flyssinnste Hofmannen
 Sådän tröghet att wisa?
 Fajtän till kölen du måste,
 Hårprydde Riddare, käck dig håll.
 Skäligt det är, att jag räcker
 Löskaret åt Givard att lyfta:
 Högt wattnet uppsliger
 I hwaljordens (hafwets) bukiga häst (skeppet).

När de kommo wester till England, sade Givard, att Nord-männen hade begabbat honom med en nidwisa. Då ständes ett möte; och kom dit en Grefwe, för hwilken saken frambars; men han sade sig wara föga wan att slita twister, emedan han wore ung och kort tid förestått sitt embete; dock sade han sig adraminst försäk att bedömma qwäden: likwäl kunne wi höra det, fortkor han. Nu qwad Ellbjarn:

Jag sport, att I fienden drefwen
 På flykten, medan de andre sig gömde:
 Som jag hörde, det war
 Hård strid på Foxerne.

Högt ljud hjelmdånens
 Braf, der I tillslädes woren:
 När Götiska drängar till döds,
 Gipard, du slog.

Då sade Grefwen: litet förstår jag skaldskap; men höra kan jag, att detta icke är skynf, utan dig till heder. Gipard kunde intet säga, men fann dock att det war spott.

17 Cap.

Konungamöte i Elfwen.

Nästa sommaren derefter satte Konungarne möte wid Kongehell i Elfwen; och kommo dit Konung Magnus, Inge Swea-Konung och Erik Swensson, Danmarks Konung; detta möte war befastadt genom fridsföräkran. När Tinget war satt, gingo Konungarne fram på stätten från de andra männen och talades wid en liten sund; sedan gingo de åter till sitt folk; och gjordes då den förlikning, att hwar och en af dem skulle hafwa det rike, hans fäder förut haft. Hwarje Konung skulle leunna sina män ersättning för rån och manslöda; men sedan skulle Konungarne jemna det sinsemellan. Konung Magnus skulle få till ägta Margreta, Konung Inges dotter; hon blef sedan kallad Fridfulla. Detta fungjorde de för sina män, och blefwo då, på en kort sund, från de största owänner, de bästa wänner. Det war ett allmänt tal, att män af konungeligare släpnad, än de alle woro, icke blifwit sedde. Konung Inge war rektigast och starkast till kroppsbjuggnaden, och hade det mantligaste utscendet. Konung Magnus war den rastaste och hurtigaste; men Konung Erik war den skönaste. Dock woro alla sköna, rektiga, wördnadsbjudande och wäktliga män. Efter så förrättadt ärende skildes de åt.

18 Cap.

Konung Magnuses giftermål.

Konung Magnus feck till ägta Konung Inges dotter, såsom förr är skrifvet; hon blef sänd östän från Sverige till Norrige, med hederligt följe. Men Konung Magnus hade tillföre nägra barn, af hwilka följande nämmas. Lsten het en hans son; och war han af ringa härkomst på mödernet: den andre het Sigurd och war ett år yngre; hans moder het Thora. Den tredje sonen, som war wida yngre än de andra båda, het Olof; hans moder war Sigrid, dotter till Saxe i Wik, en ansedd man i Trondheim; hon war Konungens frilla. Det säges, att när Konung Magnus kom från sin wikingafärd westerut, brukade han och många hans män de seder och den klädebonad, som woro antagne i Westerlanden; de gingo barbente fring gatorne och hade korta rockar och kappor; då kallade hans män honom Magnus Barfot eller Barben. Somlige kallade honom Magnus den Høge, andre åter Magnus den Stridsamme. Han war ganska reslig; och ett märke gjordes efter hans längd på Marie-kyrkan i Köpstad, hwilken kyrka Konung Harald låtit bygga: der, wid norra dörren, woro i stenväggen uthuggne tre kors; det första utmärkte Haralds, det andra Olofs, och det tredje Magnuses längd; och war ett kors för hwarje kroppslängd inhygget så högt upp, som hwar och en af dem räckte att kyssa. Swerst war Haralds kors, lägst ned Magnuses, och midtemellan båda, Olofs korsmärke. Denna wisa säges Konung Magnus hafwa gjort om Kejsarens dotter:

En det är, Mathilda hon nämnes,
 Som lek och glädje mig betager:
 Krig blodfogeln wäcker
 Och i söder dricker ur sären.

Mig, som landet försvarar,
 Medan svärden brynjorne bita,
 Fager ljusbrun mö
 Litet att sofva lärer.

Då ytterligare:

Qvad här i werlden är bättre,
 Än fröna qvinnor? Skalden sällan
 Sorgen ifrån sig slår:
 Dagen lång för männen synes.
 Från Tinget jag här
 Den tunga sorg, att aldrig
 Min väna mö jag finna skall:
 Sig till möte man pryder.

När Konung Magnus spott, att Kejsarens dotter talat wän-
 liga ord om honom och sagt, det en sådan man, som Konung
 Magnus, anstode henne; då qvad han detta:

Ej vinden skall förströ
 Bruntlagd tärnas ord:
 Jag spott, att den ringprydd
 Godt om skalden i enrum talat.
 Den guldbeklädda jag älskar,
 Fast henne sällan jag finner:
 Man wete, att hennes gusl
 Högt jag aktar.

19 Cap.

Konung Magnuses och Skoptes owänskap.

Skopte Sigmunds son blef oense med Konung Magnus; och
 woro de i delo om arf efter en död man, hwilket arf Skopte
 innehade, men hwarå Konungen gjorde anspråk med sådan häf-

tighet, att det såg ganska farligt ut dem emellan. Om denna sak höllos många stämmor; och sade Skopte det wara rådligast, att han och hans söner icke alla på en gång woro i Konungens wäld, tilläggande, att så länge hade det ingen fara med dem. Då Skopte stod inför Konungen, yrkade han, att nära skyldskap war emellan Konungen och honom; och sade Skopte sig alltid hafwa warit Konungens och des faders synnerlige wän, och att deras wänskap aldrig swigtat. Man kan wäl weta, fortfor han, att jag är så förståndig, att jag icke låge i delo med Eder, Konung, om denna sak, i fall jag hade orätt; men deri brås jag på mina förfäder, att jag drifwer en rättfärdig sak emot hwem som helst, utan all mannamin. Konungen förblef oryggelig; och bewektes ej hans sinne af sligt tal; men Skopte for hem.

20 Cap.

Finn Skoptesons färd.

Sedan reste Finn Skopteson till Konungen, talade wid honom och bad, att han skulle låta fader och söner wedersaras rättwisa i denna sak. Konungen swarade med owilja och wrede. Då sade Finn: annat wäntade jag af Eder, Konung, än att I skulle neka mig rätt, då jag qwarblef på Skwaldinsö, hwilket få af edra öfriga wänner wille göra, sägande, såsom samnt war, att de som der lågo, woro förrådde och dömda till döden, om Konung Inge ej hade wisat mer ädelmod emot oss, än I föresett; och torde desutom många tycka, att wi konnit dädan med wanära, om det annars bör räknas för något. Konungen lät sig icke beweka genom detta tal; och for Finn hem.

21 Cap.

Hgmund Skoptesons färd.

Sedan for Hgmund Skopteson till Konungen; och när han kom inför honom, frambar han sitt ärende och bad Konungen göra hans fader och bröder rätt. Konungen svarade, att det war rätt, som han sade, och att de woro öfvermåttan djerfwe. Då sade Hgmund: lätt kan du, Konung, göra öf orätt, för din matts skuld; lärer och här sannas, hwad man plägar säga, att de fleste icke, eller illa, löna dem, som räddat deras lif: härtill lägger jag den försäkran, att aldrig skall jag, ej heller min fader eller någon af mina bröder widare komma i din tjänst, om jag får råda. Derefter for Hgmund hem; och från den tiden sågo de aldrig hwarandra.

22 Cap.

Skoptes resa ur landet.

Skopte Hgmundson företog, wären derefter, sin färd bort ifrån landet; de hade 5 långskepp, alla wäl utrustade. Hans söner Hgmund, Finn och Thord gjorde sig redo att följa honom. De blefwo något sent färdige, höllo om hösten till Flämingalund (Flandern) och woro der öfwer wintern. Genast om wären seglade de wester till Walland (Frankrike) och woro der öfwer sommaren. Sedan seglade de genom Nörfa-sund (Sibratars sund) och kommo om hösten till staden Rom; der dog Skopte. Alla hans söner dogo äfwen på denna färd. Thord lefde längst och afled på Sicilien. Det säges, att Skopte bland Nordmännen warit den förste, som seglat genom Nörfa-sund; och blef denna resa ganska namnkunnig.

23 Cap.

Konung Olofs jårtecken wid en wåeld.

Det hånde en gång i köpstadén, der Konung Olof hwilar, att elden kom lös i ett af stadens hus och brann widt omkring. Då bars Konung Olofs skrin ut ur kyrkan och sattes emot elden. I det samma kom en obetänksam och dåraktig menniska löpande, slog skrinet och for ut mot den heliga mannen, sägande, att allt skulle uppbrinna, både kyrkan och andra hus, om han icke bistod dem med sina böner. Då lät den allsmåttige Gudén kyrkan stånå för branden; men den dåraktiga menniskan sånde han följande natten ögonwårk: karlen låg sjuk intill des den helige Konung Olof had om misstund för honom hos Gud Allsmåttig; och blef han helbregda i samma kyrka.

24 Cap.

Konung Olofs jårtecken på en krumpén qwinna.

Det tilldrog sig ytterligare i Midaros, att en qwinna fördes dit till staden, der den helige Konung Olof hwilar; hon war så wanskapad, att hela hennes kropp war hopkrumpt och begge fötterne lågo böjde uppåt länderne. Men som hon war slitig i sina böner, samt med tårar och löften anropade Konung Olof, återställde han henne från sin swåra sjukdom, så att hennes fötter, ben och andra lemmar rätade sig ut och gjorde sin naturliga tjenst. Förut hade hon ej ens kunnat krypa dit; men dådan gick hon frisk och glad till sitt hem.

25 Cap.

Hårnad på Island.

Konung Magnus företog en fård ur landet och hade stor här; då hade han varit Konung i Norrige nio år. Han seglade

wesler öfwer hafwet och hade det skönaste manskap, som fanns i Norrige. Honom följde alle mäktige män uti landet. Sigurd Ranejon och Ulf hans broder, Bibkunn Jonson, Dag Siliffon, Serk från Sogne, Eirind Alboge (armboge), Konungens Stal-lare, och många andre mäktige män. Konungen seglade med hela denna här wesler till Drknöarne och tog derifrån med sig Erland Jarls söner, Magnus och Erling. Derpå seglade han till Söderörarne; och när han låg wid Skotland, loyp Magnus Erlandson om natten ur Konungens skepp, saum till lands, tog sedan wägen uppåt flogen och kom slutligen fram till Skotte-Konungens hof. Konung Magnus höll med hären till Ir-land och härjade der; då kom Konung Myriartal honom till bis-stånd; och wunno de mycket af landet, både Dublin och Dublins Gresskap. Konung Magnus war om wintern på Sunnachte hos Konung Myriartal, och satte sina män att förswara det land, han wunnit. Men när wären kom, foro Konungarne med sin här wesler ända till Uadsfir, höllo der många slag, intogo lan- det och hade redan bemäktigat sig största delen af Uadsfir, då Myriartal for hem till Sunnachte.

26 Cap.

Konung Magnuses landgång.

Derefter tillredde Konung Magnus sina skepp och ernade draga öfver till Norrige, men satte (en del af) sitt folk till land- wärn i Dublin. Han låg med hela flottan wid Uadsfir; och woro de segelfärdige. De tyckte sig nu behöfwa strandhugg (slaktboskap); och sände Konung Magnus män till Konung My- riartal med begäran, att han wille sicka dem strandhugg, ut- sättande en wiß dag, då sändebuden skulle återkomma, om de woro helbregda, nemligen nästa dagen före Bartholomei-mesfan;

men mesbodagsaftonen woro de ännu icke komne. Själfwa helgedagen, när solen rann upp, gick Konung Magnus i land från skeppet med största delen af sin här, och wille söka efter sina män och strandhugget. Det war stilla wäder och solken; wägen gick öfwer träsk och moras, och woro deröfwer broar af hugget tunnmer; men på båda sidor wänte färrskog. Då de kommo längre fram, låg framför dem en tämligen hög backe, hwarifrån de kunde se widt omkring. De sågo nu ett stort moln af dam framåt landet och talade fins emellan, om det kunde wara Irändarnes här; men somlige sade, att der månne deras män komma med strandhugget. De stadnade derföre på kullen; och sade Eywind Alboge: Herre, hwad menar du om denna färd? man anser dig fara ovarsamt fram: du wet att Irändarne äro swefulle; och war derföre nu betänkt på något råd för ditt folk. Då sade Konungen: låtom oss uppställa oss i slagfördning och wara redo, om swef är å färde. De ställde sig derpå i slagfördning. Konungen och Eywind gingo i spetsen för hären; och hade Konung Magnus hjälm uppå hufwudet samt röd stöld, hwarpå ett gyllene lejon war inlagdt; han war omgjordad med ett swärd, som het Laggbitaren, hvars knapp war af tand och hvars handfaste war omflindad med guld; detta swärd war gansta skarpt. Konungen hade ett spjut i handen och en röd silkesrock öfwer pantsarskjortan, med ett lejon, stickadt af gullt silke, både fram och bak. Det sades allmänt, att ingen raslare och dugtigare man blifwit sedd. Eywind hade ock en röd silkesrock, alldeles lif Konungens; han war äfwen en reslig och wacker man, af gansta frigifft utseende.

27 Cap.

Konung Magnuses fall.

När daumet af de ridande kom närmare, då igenkände de sina män, hwilka medförde strandhugget, som Irändarnes

Konung hade sändt dem; och höll han väl allt hwad han hade lofwat Konung Magnus. Sedan wände de om till skeppen, wid middagstiden. Men när de kommo ut på färren, hindrades de af sumparne; då rusade Isländarnes här öfwerallt fram emot dem ur hwarje skogsundde, och började genasi striden; men Nordmännen tågade i stilda flockar, hvarsföre snart många af dem föllo. Då sade Eywind till Konungen: illa går nu med vårt folk; låtom oss hasteligen fatta ett godt råd. Konungen swarade: bläfsen all hären tillsammans under baneret; men det folk, som är hos oss, göre Sköldborg, och dragom oss derpå tillbaka öfwer trästen; sedan mände ingen fara wara, då wi komme på slättlandet. Isländarne stöto dristigt, dock föllo de hoptals, och alltid två för en Nordman. Men när Konungen kom till sista sumpen, war der en ganska swår wäg och blott på så ställen möjligt att komma öfwer; här föllo många Nordmän. Då ropade Konungen på Thorgrim Skinnhuswa, en länshöfding från Upplanden, och bad honom gå öfwer kärret med sitt folk; men wi, fortfor han, skole imedlertid wärja Eder, så att ingen skada må ske Eder: gån sedan till den kulle, som der ligger, och skjuten på fienden, medan wi sätte öfwer sumpen, ty I ären gode skyttar. Men när Thorgrim och hans män kommo öfwer sumpen, kastade de sköldarne på ryggen och lupo ned till skeppen. Då Konungen såg det, sade han: omanneligen stilles du wid din Konung; och oförståndig war jag, när jag gjorde dig till länshöfding, men landsförwiste Sigurd Hund; aldrig hade han så skickat sig. Konung Magnus blef särad och stungen med ett spjut genom båda lären, ofwansför knäen. Konungen grep då skäftet emellan sina ben, afbröt spjutet och sade: så brytom wi trädslätkorne, swemmer; gån rasst fram: med mig har det ingen nöd. Litet derefter blef Konung Magnus huggen på halsen med en yxa; och wardt det hans banesår: då flydde alle, som öfrige

woro. Widkunn Jonson drap genast den man, som gifwit Konungen baneskr, och flydde sedan, men hade sjelf tre sår. Han bar till Skeppen swärdet Laggbitaren och Konungens baner. Sift flydde Widkunn, Sigurd Ranefon och Dag Giliffon. Med Konung Magnus föllo Eywind Uboge, Alf Ranefon och flere andra förnämna män; många Nordmän föllo, men ännu flere Irändare. Men de Nordmän, som kommo undan, foro genast bort, samma höst. Erling, Erland Karls son, föll på Irland med Konung Magnus; men det folk, som hade flytt derifrån, fou till Orknöarne. När Sigurd sporde Konung Magnuses, sin faders, död, gaf han sig genast på resan med dem, lemnande efter sig Irändska Konungens dotter; och foro de strax om hösten öster till Norrige med all hären.

28 Cap.

Om Konung Magnus och Widkunn Jonson.

Konung Magnus war Konung i Norrige tio år; och war under hans tid god frid inomlands, men folket hade stor tunga af leding. Konung Magnus war mycket älskad af sina män, dock syntes han bönderne hård. Det berättas efter honom, att då hans wänner sade, att han ofta for ovarsamt fram, när han härjade utomlands, swarade han: en Konung bör söka ära, men icke långt lif. Konung Magnus war nära trettio år gammal, då han föll. Widkunn flydde (såsom redan sagdt är) icke förr, än han dräpitt den, som war Konungens baneman; och fördenksuld fattade Konungens söner mycket kärlek till honom.

Saga om Konung Sigurd Forsala-²²¹ farare och hans bröder, Konung Hsten och Konung Dlof.

1 Cap.

Konung Magnuses söner komma till styrelsen.

Efter Konung Magnus Barfots fall togo hans söner, Hsten, Sigurd och Dlof, Konungadömet i Norrige; och hade Hsten norra delen af landet, men Sigurd den södra. Konung Dlof war då 4 eller 5 år; och den tredjedel af landet, som honom tillkom, hade båda bröderne under sin förvaltning. Sigurd blef tagen till Konung, då han war 13 eller 14 år gammal, men Hsten war ett år äldre. Då Konung Magnuses söner woro tagne till Konungar, kommo ifrån Forsalahem (Jerusalem) och Micklagård (Constantinopel) de män, som farit med Skoyte Lgmundson; och hade de blifwit ganska ryktbare och wiste att berätta många handa tidningar. Genom dessa berättelser om owanliga ting feck mycket folk i Norge begär till dylika färder; det sades äfwen, att i Micklagård fingo de Nordmän, som der wille taga frigs-tjenst, fullt upp med gods. Då bådo de Konungarne, att en af dem, Hsten eller Sigurd, skulle fara med och wara höfding öfwer det folk, som gjorde sig redo att draga ur landet. Konungarne samtyste dertill och beredde denna färd med gemensam kostnad. Till resan gjorde sig färdige många mäktige män, både läns höfdingar och bönder. Men när färden war redo, blef det beslutet, att Sigurd skulle fara, och Hsten slyra landet å bådas wagnar.

2 Cap.

Om Orknö = Jarlarne.

Ett år eller två efter Konung Magnus Barfots fall, kom Håkan, Pål Karls son, westan ifrån Orknöarne. Konungarne

gåfwo honom Jartdöme och wälde öfwer Erknöarne, såsom Jar-
larne Wäl, hans fader, och Erland, hans farbroder, haft före
honom. Hålan for då genast åter till Erknöarne.

3 Cap.

Konung Sigurds färd ur landet.

Fyra år efter Konung Magnuses fall, for Konung Sigurd
med sitt folk från Norrige; då hade han 60 skepp. Så säger
Thorarin Stuttfeild:

Mångwise Herrskarens
Räcka frighär,
Sin höfding tillgifwen,
Så talrikt sig samlade,
Att segelprydde, skepp wid skepp,
Ädle Konungens fartys,
Till antalet sextio,
Dort åt hafwet drogo.

Konung Sigurd seglade om hösten till England; då war
Henrik, Wilhelm Bastards son, der Konung; och blef Sigurd hos
honom öfwer wintern. Så säger Einar Skuleson:

Höfdingen, trotsande owäder,
Stor här åt wester förde:
Herrskaren till Englands kust
Af Ågers häst (skeppet) blef buren.
Stridglade Fursten lät fölen hwila
Och der öfwer wintern dröjde:
Ingen bättre Konung
Strömsalken (skeppet) besüger.

4 Cap.

Konung Sigurds färd.

Konung Sigurd höll sedan om wägen wester till Balland

med sina följeslagare, kom framåt hösten till Gallicicland och dröjde der den andra vintern. Så säger Einar Skulefson:

Enväldskonungen, som största makt
 Fått under solens hus (himmelen),
 Uti Jacobs land (Galicien)
 Sig nästa vinter uppehöll.
 Jag hört, att härföraren der
 Frägdad Karls troloshet
 Webergällde: haslig till finnes,
 Stridsfogeln tidigt han mättade.

Det hände sig, att den Karl, som rådde öfver landet, inget förlikning med Konung Sigurd; och skulle Karlen förskaffa Konungen matvaror till köps hela vintern öfver; men detta fortfor ej längre, än till Jul; då blef det swårt efter föda, ty landet war magert och söga rikt på mat. Då drog Konung Sigurd med stor här till det fasta slott, som Karlen innehade; men denne flydde undan, emedan han hade litet folk. Konung Sigurd tog der mycket kost och mycket annat byte, lät föra det till sina skepp, gjorde sig sedan resfärdig och for wester utmed Spanien. Då Konung Sigurd sålunda seglade förbi Spanien, tilldrog det sig, att några wifingar, som foro på byte, kommo emot honom med en flotta af Galejor. Konung Sigurd lade till strids med dem. Detta war hans första slagning emot hedniska män; och wann han af dem 8 Galejor. Så säger Halldor Skvalldre:

Och usle wifingar
 Mot mäktige Furstien
 I striden drogo;
 Herrskaren frigarne fällde,
 Hären åtta Galejor
 Røjde af; folkets wän,

Den allom hulde,
Byte feck, men många föllo.

Eedan höll Konung Sigurd till det fasta stott, som het Sintre, och hade der sin andra slagtning. Detta stott låg ock i Spanien och war besatt af hedningar, som derifrån gjorde härjande utfall emot de chrisne. Konung Sigurd intog stottet, drap allt folket, emedan de icke wille låta chrisina sig, och tog der stort byte. Så säger Halldor Skwaldre:

Konungens stora bragder,
I Spanien, jag sjunga skall:
Lappert strömdagens (guldet's) utdelare
Mot Sintre anfall gjorde.
Med hårda stridsmän
Häftigt herrskaren sired,
När Gud's erbudna lag
De nekade att emottaga.

5 Cap.

Lisabon intages.

Derefter höll Konung Sigurd med sin här till Lisabon, en stor stad i Spanien, till hälften chrisne och till hälften hednisk. Der är gränsskielnaden emellan det chrisne och hedniska Spanien; och äro alla häraden, som ligga wester om denna stad, hedniska. Der hade Konung Sigurd sitt tredje slag emot hedniska män, och wann seger; han feck äfwen der mycket byte. Så säger Halldor Skwaldre:

Tredje segern du wann,
Lappre Konungason, i söder
Wid den borg, som Lisabon kallas,
Der till lands du lade.

Sedan höll Konung Sigurd med hären wester utmed det hedniska Spanien, lade till den stad, som kallas Alkase, hade der sin sjerde slagtning emot hedningar, intog borgen och drap så mycket folk, att han gjorde staden öde. De singo der gauska mycket byte. Så säger Halldor Skwaldre:

Stridsbyggare, jag hört att du
Der ute, stället Alkase heter,
För sjerde gången
Skarpan slagtning wann.

Och ytterligare:

Swad i ödelagd stad
Gjorde hedna qvinnor sorg,
Sag sport: på flykten
Folket måste sig gifwa.

6 Cap.

Slag på Formentera.

Derefter fortsatte Konung Sigurd färden och seglade ut till Nörfasund; men i sundet mötte han en stor mängd wikingar; och lade Konungen till strids emot dem, hade der sitt femte slag emot hedniska män, sedan han seglade från Norrige, och sef seger. Så säger Halldor Skwaldre:

Med Guds bisländ du drifade,
Lster om Nörfasund,
Swärdseggen färga i blod:
Lifsargarn (forpen) till friska sären flög.

Derpå höll Konungen med sin flotta söder utmed Serkland (Africa) och kom till den ö, som kallas Formentera. Der

hade en stor mängd hedniska Blåmän (Morer) tagit sig till bönning en bergskula och uppfört en stark stenuur framför kulan öppning. Det var också högt upp till muren, att hvar och en, som der uppgå wille, blef tillbakaadriswren med stenar och flott. Blåmännen härjade widt omkring landet och förde allt byte till kulan. Konung Sigurd landsfeg på denna ö, begaf sig till kulan, som war i ett berg; och war uppgången till stenuren brant, men berget sköt fram öfwer muren. Hedningarne wärjde muren och räddes icke för Nordmännens wapen, ty de kunde lätt kasta stenar och spjut öfwanifrån ned på Nordmännen. Dese bödo ej heller till att gå upp, wid sådant förhållande. Då togo hedningarne silkestyg och andra dyrbara saker, buto dem ut på muren, och skakade dem mot Nordmännen, hwarjemte de ropade på dese, eggade dem och förefastade dem deras feghet. Konung Sigurd war då betänkt på något godt råd: han lät taga två flaxsbåtar, som kallas barkar, och draga dem upp å berget öfwer kulan ingång samt binda starka tåg under släerna och omkring stannarne. Sedan gingo så många män i båtarne, som der kunde få rum, och läto nedfänka dem med tågen, midtför kulan; sköto de då och kastade stenar, så att hedningarne måste wika tillbaka från muren. Nu gick Konung Sigurd med hären upp å berget intill muren, nedbröt den och kom så in uti kulan; men hedningarne flydde undan bakom den (andra) stenuren, som gick twärt öfwer kulan. Då lät Konungen bära stora träd in uti kulan samt göra ett stort bål i ingången och tända eld derpå. Men när elden och röken angrep hedningarne, satte somliga till lifwet, andre flydde, andre gingo mot Nordmännens wapen; och blef sålunda en del dräpen och en del uppbränd. Der singo Nordmännen det största byte, de tagit på denna färd. Så säger Halldor Skvallydre:

Formentera
 För fridsförande
 Krigarens steypsstam
 I wägen låg;
 Der Blämännens här
 Eld och swärd,
 Innan den onkom,
 Låta måste.

och ytterligare:

Striddjerfwe, barkar du lät
 Sänka ned för Oygias wäg (berget):
 Konungens bragder mot Serferne
 Frägdade blifwit.
 Men till folkrika kulan
 I fjället du steg med din här,
 Kamplystne hjelte,
 Tapper i Önduls dånande Ting.

Widare säger Thorarin Stuttsfeld:

Fursten, erfaren i frig,
 Befallde att draga
 Lwenne blåswarta fartyg
 Upp å berget.
 Då starka båtar,
 Fyllde med folk,
 I rep sänktes ned
 Framför hälans dörr.

7 Cap.

Slag wid Iwica och Minorca.

Seban for Konung Sigurd widare, kom till den ö, som

kallas Jwica, höll der sin sjunde slagting och feck seger. Så säger Hallbor Skwalldre:

Widfrägdad, mordhjulets (sköldens) teknare
 Med flottan till Jwica kom:
 Lysten war modige herrskaren
 Friden att bryta.

Derefter kom Konung Sigurd till den ö, som heter Minorca, hade der åttonde slagtingen och wann seger. Så säger Hallbor Skwalldre:

Åttonde svärdstormen
 Sedan han wäckte;
 Konungens här på gröna Minorca
 Ut Oden fiender fällde.

8 Cap.

Jarlen Rodger får Konungs namn.

Konung Sigurd kom om våren till Sikilö (Sicilien) och dröjde der länge. Der war då Rodger Hertig; han mottog Konungen wäl och böd honom till gästabud. Konung Sigurd kom dit, och myckel folk med honom. Der undfägnades de på det utsökta stället; och hwarje dag, under gästabudet, stod Hertig Rodger och tjente wid Konung Sigurds bord. Den sjunde gästabudsdagen, då man kommit till bords och twått sina händer, tog Konung Sigurd Hertigen wid handen, ledde honom upp i hög sätet och gaf honom Konungs namn, samt den rättighet, att Sikilös rike alltid skulle styras af en Konung; men tillförene hade Jarlar och Hertigar förestätt detta rike.

9 Cap.

Om Konung Rodger.

Det är skrifwet i Krönike, att Rodger lät först kalla sig Konung öfwer Sicilien år 1102 efter Christi födelse, då han förut låtit sig nöja med Karls namn allena öfwer Sicilien, ehuru han tillika war Hertig öfwer Calabrien och Apulien; och kallades han Rodger den Rife, emedan han derefter gjorde Konungen i Lunet eller Tunis i Africa sig skattskyldig, hvarföre han lät utgraswa dessa ord på sitt swärd: Apulus et Calaber, Siculus mihi servit et Afer (under mitt wälde lyda Apulien, Calabrien, Sicilien och Africa). Konung Rodger på Siciliö war en ganska mäktig Konung: han intog hela Apulien och lade det under sig, äfvensom många stora öar i Greklands haf; och wardt han (såsom redan sagdt är) kallad Rodger den Rife. Hans son war Wilhelm, Konung på Siciliö, hwilken länge hade stor ofred med Kejsaren i Wicklagård. Konung Wilhelm hade tre döttrar, men ingen son. Ena dottern gifte han med Kejsar Henrik, Kejsar Fredriks son; deras son war Fredrik, hwilken för kort tid sedan war Romersk Kejsare. Wilhelms andra dotter feck Hertigen af Cypern till ägta: den tredje war gift med Margrit Hwerverfsar (Sjöröfwarehöfding): Kejsar Henrik drap dem båda. Rodger den Rifes, Konungens af Siciliö dotter feck Kejsar Mamel i Wicklagård till ägta; deras son war Kejsar Ryrialax (Alexius).

10 Cap.

Konung Sigurds Jorsalafärd (resa till Jerusalem).

Om sommaren seglade Konung Sigurd öfwer Greklands haf till Jorsalaland (Judiska landet). Han lade till wid Afers

borg, lemnade der efter sig sleppen och for dädan landvägen upp till Jorsalaborg (Jerusalem). När Balduin, Jorsala-Konungen, sporde, att Konung Sigurd begaf sig till staden, lät han taga kojbart kläde och breda ut på vägen, och det allt dyrbarare ju närmare man kom staden. Sedan sade Konung Balduin: J weten, att en ryktbar Konung nordanifrån kommer för att besöka oss; många stora bragder och förträffliga gerningar berättas om honom; och skole wi väl emottaga honom; men af det, wi nu göre, månne wi märka hans storhet och makt: rider han rätt fram till staden och söga aktar denna tillredelse, då anser jag honom hafwa nog slukt i sitt land; men om han rider af rätta vägen, värderar jag mindre hans Konungsliga höghet. Konung Sigurd red nu till staden med mycken slukt; då han såg hurulunda föranstaltadt war, red han rätt fram på klädet och böd sina män göra på samma sätt. Konung Balduin emottog Konung Sigurd öfverväntan väl och red med honom ut till Jordans flod och sedan åter till Jorsalaborg. Så säger Einar Skulefson:

Konungen på Greflands haf
 Sjöfyllda kölen swäfwa lät;
 Mot Allherrskares präkt
 För enkelt är skaldens lof.
 Då wid stora Akersborg
 Guldets förödare kastiade ankar,
 Allt folket med Fursten
 En glad morgon fest

Och vidare qwad han:

Jag förtäljer, hur stridglade Konungen
 Jorsala bygder for att besöka:
 Större Furste ingen känner

Under windarnes wida sol (himnelen).
 Och höffaste(hand)-ljufets (guldet)s hatare,
 Den hurtige, sig twädde
 Uti Jordans rena watten:
 Godt war detta råd.

Konung Sigurd dröjde länge i Forsala-land, om hösten och inpå wintern.

11 Cap.

Sätt intages.

Konung Balduin gjorde ett skönt gästabud för Konung Sigurd och en mängd af hans folk. Då gaf Konung Balduin Konung Sigurd många helgedomar: en spån blef tagen af det heliga korsket, med Konung Balduins och Patriarchens samtyske; och swuro de båda öfwer helgedom, att detta träd war af det heliga kors, hwarpå Gud sjelf blef pinad. Sedan gafs denna helgedom åt Konung Sigurd, einot det att han och tolf män med honom först swuro: att han af all sin makt skulle främja Christendomen och införa UrkeBiskopsstol i Norrige, om han förmodde; att korsket skulle wara der, som Konung Dlof den Helige hwilade; samt att Konung Sigurd skulle påbjuda och sjelf utgöra tionde. Konung Sigurd for sedan tillbaka till sina skepp wid Alfersborg; och då utrustade Konung Balduin sin här, för att draga till Syrien, till den stad, som heter Sätt och hwilken någre mena hafwa warit Sidon i Syrien. Denna stad war hednisk; och wille han winna den från hedningarne och lägga den under de Christne. På denna färd begaf sig också Konung Sigurd, med allt sitt folk och 60 skepp; och när Konungarne en liten tid legat för staden, uppgåfwo hedningarne den; och togo Konungarne sätunda staden och mycket gods; men hären fect det

öfriga bytet. Konung Sigurd gaf Konung Balduin sin del af staden. Så säger Halldör Skvalldre:

Hednist borg du intog med makt,
Sårhundens födare,
Och frifösligt den bortskänkte:
Hvarje slag med ära hölls.

Einar Skuleson säger också här om:

Jag hört, att Dala-Drotten (Norriges Konung)
Sätt eröfrade: man det omtalt har.
Stridsflungor i Valkyrans storm
Började hårda stötar att gifwa.
Han, som stridsfogelns näbb färgar,
Med styrka nedbröt swigtande fästet:
Glänsande swärden höjdes af blod,
Men tappre Konungen gladdes åt segren.

Derefter begaf sig Konung Sigurd till sina skepp och gjorde sig redo att leuma Jorsala-land. De seglade norrut till ön Cypern; och dröjde Konung Sigurd der någon tid, för sedan till Grekland, lade till med alla sina skepp wid Engelsnäs, låg der en half månad och hade hvar dag god wind för att segla norr öfwer hafvet. Men Konungen wille afbida sidowind, på det seglen måtte stå långs efter skeppen, ty alla hans segel woro belagda med silke; och emedan hvarken det mansflap, som war i framstammen, eller det, som war i bakstammen, wille se den afswiga sidan af seglen, önskade de afbida dylik wind.

12 Cap.

Konung Sigurds färd till Micklagård.

Då Konung Sigurd seglade in till Micklagård, för han nära landet. Der äro öfwerallt utmed stranden städer, fästnings

gar och gårdar, så tätt, att den ena widtager der den andra slutar. Man såg från landet alla seglen i bugt; och war ingen öppning emellan dem, utan liknade de en gärdesgård; allt folk, som kunde se Konungens segel, war utgånet. Kejsar Kyrialax hade ock spott Konung Sigurds färd; och lät han öppna den stadsport i Miklagård, som Gullwarte heter, och genom hwilken Kejsaren inrider, då han länge warit borta i härfärd och wunnit god seger. Han lät ock då utbreda silfvestyg på alla stadens gator från Gullwarte till Laktiarna: så heter Kejsarens präktigaste slott. Konung Sigurd sade till sina män, att de med stolthet skulle rida in uti staden och fögaakta på allt owanligt, de fingo se; och gjorde de så. Kejsaren lät fångare och strängaspelare gå dem till mötes: med sådan ära redo Konung Sigurd och hans män in uti Miklagård. Det säges, att Konung Sigurd lät sfo sin häst med guld, förrän han red in uti staden, och lät så laga, att en af hästförne skulle affalla på gatan; och borde ingen bland hans män se derpå. Då Konung Sigurd kom till Kejsarens yppersta palats, war allt der wäl tillredt. När Konung Sigurds män hade satt sig ned och woro färdige att dricka, kommo sändebud från Kejsaren in uti salen, buro mellan sig guld och silfwer i stora pungar och sade att Kejsaren sände Konung Sigurd detta; men Konungen såg icke på penningarne, utan bad sina män dela dem sig emellan. Sändebuden gingo bort och sade Kejsaren allt; han swarade: denna Konung mände wara gaufsta stor och mäktig, då han icke aktar slika ting, eller gifwer goda ord derföre; och bad Kejsaren dem ytterligare inbära stora kistor, fulla med guld. De komna åter inför Konung Sigurd och säga honom, att dessa gåfwor och föräringar äro honom sände från Kejsaren. Konung Sigurd sade: detta är en stor och skön skatt; skiften den eder emellan, mine män. Sändebuden återwände och

sade Kejsaren hvad som förefallit. Han svarade: med denna Konung förhåller det sig antingen så, att han är öfver alla Konungar i makt och rikedom, eller är han icke så klot, som en Konung höfves; gån nu tredje gången dit och bringen honom det dyrbaraste purpur och dessa kistor, rågade med guld; och lade Kejsaren ofwarpå dem två guldringar. Nu gingo sändemännen å nyo inför Konungen och sade, att Kejsaren sände denna stora skatt till Konung Sigurd. Konungen stod då upp, tog ringarne och satte dem på handen. Sedan höll han ett prydeligt tal på Grefiska, tackade Kejsaren med sagra ord för all ära och allt ädelmod, som han bewist honom, och skiftade der efter denna skatt emellan sina män, med mycken wärdighet. Konung Sigurd dröjde der någon tid. Kejsaren sände ytterligare män till honom och lät spörja, antingen han wille emottaga sex skeppund rödt guld af Kejsaren, eller wille att denne skulle låta tillstålla ett sådant skådespel, som han war wan att låta uppföra på Vadreim (Hippodromen). Konung Sigurd walde skådespelet; men sändebuden sade, att detta spel ej kostade Kejsaren mindre, än det erbudna guldet. Då lät Kejsaren tillreda skådespelet; och war detta spel sådant, som det plägade wara. Allt gick denna dag bättre för Kejsaren, än för Drottningen; ty Drottningen tillhör alltid hälften af skådespelet; och täpla deras män i alla spelen. Greferne säga, att när Kejsaren winner flere lekar, än hans Drottning, då får han seger, om han drager i härfärd. Det säga de, som hafwa warit i Midlagård, att Vadreim är sålunda bygd, att en hög umr går omkring en slätt, lik en rund, ingärdad plats; och löper utmed muren en jordwall, hwarå folket sitter, när spelet uppföres på den inneslutna platsen. Der äro afbildade margfaldiga forna händelser från Asar- nes, Wolsungar-nes och Gjukungar-nes tid. Allt detta är gjutet af koppar och malm, med så stor konst, att bilderne tykas

lefwa och synas blanda sig uti spelen. Sjelfwa skådespelet är så konfligt inrättadt, att det synes som menniskor redo genom lusten; och brukas derwid skotteld, samt allt slags harpolet och spelredskap.

13 Cap.

Ronung Sigurd håller gästabud för Kejsaren af Wicklagård.

Det säges, att Ronung Sigurd en dag skulle gifwa Kejsaren gästabud; och bad han sina män rundeligen anskaffa allt, som kunde erfordras till detta gästabud. Då nu allt war redo, som en mäktig man ansiod att bjuda höga Herrar; bad Ronung Sigurd sina män gå ut på den gata i staden, der wed köptes, sägande, att de behöfde mycket deraf. De swarade, att Ronungen icke borde frukta, det wed skulle tryta, ty hwar dag fördes många last till staden; men när de sedan behöfde bränste, war all weden borta; och sade de det för Ronungen. Han swarade: gån och sen till, om I kunnen få köpa walnötter; icke månne wi sämre kunna elda med dem. De gingo åstad och fingo så mycket de wille. Derpå kom Kejsaren, med sina höfdingar och sitt hof, och satte sig till bords; war der margfaldig slåt, och undfagnade Ronung Sigurd dem präktigt och på det utsöktafste sätt. Då Kejsaren och Drottningen funno, att intet fattades, sände hon män, för att utröna hwarmed man eldade. De kommo till ett hus och sågo, att det war fullt af walnötter, gingo sedan och sade det för Drottningen. Hon swarade: wiserligen är denne Ronung storfinnt och sparar ej något för sin ära; ingen wed brinner bättre, än denna. Hon hade gjort detta, för att utröna, hwad råd Ronung Sigurd skulle finna, om hon lät taga från honom all wed till eldning.

14 Cap.

Konung Sigurd Forsalafarares hemfärd.

Derefter gjorde Konung Sigurd sig redo till hemfärd; han gaf Kejsaren alla sina skepp, och blefvo de dyrbara hufvud, som pryddo Konungens skepp, satte uppå Peters-kyrkan, der de sedan varit att se. Kejsar Kyrialax skänkte Konung Sigurd många hästar, gaf honom ledsagare genom hela sitt rike och förskaffade honom öfverallt mat och drick till köps. For så Konung Sigurd bort från Mältagård; men många Nordmän blefvo der qwar och togo sold. Konung Sigurd drog först utmed gränsen af Bulgarien och sedan genom Ungern, Panmonien, Swaben och Bäjern. I Swaben träffade han Romerska Kejsaren Lotharius, som mottog honom ganska wäl, lemnade honom ledsagare genom hela sitt rike och lät förse honom med allt hwad de behöfde köpa. När Konung Sigurd kom till Sleswig i Danmark, gjorde Gilif Jarl ett präktigt gästabud för honom; det war omkring midsommarstiden. I Hebeby rålade han Nicolans Danakonung; och mottog denne honom öfvermåttan wäl, gaf honom ett stort gästabud, följde sjelf med till norra delen af Jutland och skänkte Konung Sigurd ett skepp med allt tillbehör. For då Konungen hem till Norrige; och umbfick man honom wäl, när han kom i sitt rike. Det war en allmän sängen, att ingen ärorikare färd blifwit gjord från Norrige, än den Konung Sigurd företagit; han war då tjugo år gammal och hade användt tre år på resan. Konung Dlof, hans broder, war nu tolf år.

15 Cap.

Om Konung Hsten's företag.

Konung Hsten hade mycket gjort i landet, som nyttigt war, medan Konung Sigurd war på färden. Han lät i Bergen

uppföra det stora flottet, då för tiden den största och berömdaste byggnad i Norrige; han anlade munkeloster på Nordnäs wid Bergen och anslog dertill stora inkonster; han lät på sammua ställe bygga Mikaelkyrkan, den skönaste stentyrka; han lät också i Konungsgården uppföra Apostlkyrkan och bygga ett stort flott, det yppersta trädhus i Norrige; han lät vidare på Agdenäs, som förut låg öde, uppbygga en kyrka, ett bolwerk och en hamn; han lät i Nidaros, uti Konungsgården, uppföra Nicolaskyrkan; och war detta hus ganska mycket prydt med bildhuggeri och annat konstarbete; han lät också bygga en kyrka norr i Båge på Halogaland och lade derunder gods och ränta.

16 Cap.

Om Konung Hsten.

Konung Hsten sände bud till de wisaste och mäktigaste män i Zemtland, böd dem till sig, emottog mycket väl alla som kommo, gaf dem, wid hemresan, gäfwor och loföde dem sålunda att blifwa sina wänner. Och sedan många af dem blifwit wane att fara till honom och emottaga hans skänker, hwilka han äfwen sände till åtskilliga, som icke sjelfwe kommo, wann han snart fullkomlig wänskap af alla de mäktigaste män i landet. Derpå talade han med dem och sade, att Zemtländingarne gjort illa deri, att de uppsagt Norriges Konung lydnad och skatt. Han började dermed, att Zemtarne underkastat sig Konung Hstans Abdalsstiens-söstres wälde och sedan länge hört under Norriges Konungar; och tillade han, huru mycket fördel de kunde hafwa af Norrige, och huru beswärligt det war för dem, att anlita Swea Konung i allt hwad de tarfwade. Genom detta sitt tal uträttade han så mycket, att Zemtarne sjelfwe erbödo sig att blifwa hans undersåter, och sade det wara deras gagn

och bästa; wardt sålunda den öfwerenskommelse gjord, att de gåfwo hela landet under Konung Östens wälde. De mäktigaste uppgjorde först denna sak, och läto sedan allt folket swärja trohetsbed. Derefter foro de till Konung Östen och tillswuro honom landet; och hafwer sedan länge förblifwit derwid. Konung Östen wann Zeintland genom klofhet, men ej genom anfall, såsom någre af hans förfäder.

17 Cap.

Om Konung Östens egenfaper.

Konung Östen war den dagligaste man till utseendet, blåögd och något storög, med blekgult och krusigt hår, icke särdeles lång, utan medelmättig till wårten, ganska klok, wäl förfaren i alla lagar och häfder, stor kännare af menniskor, rådsnäll och ordwis, ganska frifostig, glad och höfelig i sitt umgänge, samt outtyckt och älskad af hela allmogen. Han hade till ägta Ingeborg, dotter af Guttorm, Steige-Thorers son; deras dotter war Maria, hwilken sedan blef gift med Gudbrand Skafhöggson. Konung Östen hade i många delar förbättrat landets rättsskick, och höll sig noga wid lagarne; han förskaffade sig kännedom om all lag i Norrige och war desutom en ganska wis man. Af följande händelse kan man någorlunda märka, hwilken förträfflig man Konung Östen war, huru huld emot sina wänner och huru omsänksam att efterforska hwad som lände dem till bekymmer. Hos honom wistades en Isländsk man, som het Swar Ingemundson och war wis, ättstor och skald; Konungen älskade honom mycket, såsom denna händelse utwisar. Swar blef sorgsen; och när Konungen märkte det, kallade han honom till samtal med sig och sporde, hwarföre han wore så oglad, sägande: förr när du wistades hos oss, hade wi mycken glädje af ditt tal; är

du nu misnöjd med oss? Swar swarade, att icke så wore. Konungen sade: icke spørjer jag här om derföre, att jag ej wet det du är för klok, att tro mig hafwa felat emot dig: säg mig hwad som fattas dig. Han swarade: det är sådant, Herre, att jag icke kan säga det. Då sade Konungen: jag månne således gifva; äro här någre män, som du icke kan lida? Swar nekade dertill. Konungen fortsfor: tycker du dig blifwa mindre ärad af mig, än du wille? Han sade, att ej heller så wore. Konungen yttrade widare: hafwer du sett något, som gått dig så till sinnes, att det oroar dig? Sifwen detta nekade han. Konungen frågade då: lyfter dig att fara annorstädes, eller till andra höfdingar? Swar swarade, att så icke förhölle sig. Ytterligare sade Konungen: nu blir det mig swårt att gifva; äro några qwinnor här eller i andra länder, till hwilka du hafwer begär? Han swarade, att så wore. Konungen fortsfor: war icke hugsnuk derföre; res till Island så snart wåren kommer; och skall jag gifwa dig gods och stor ära samt bref och insigel till de män, som råda i denna sak: icke tror jag någon wara, som ej gifwer efter för mina ord eller hotelser. Swar swarade: wärre är det, Herre; ty min broder har denna qwinna till ägta. Konungen sade: så låt det fara; jag wet ett godt råd derföre: efter Jul reser jag i gästning, och far du med mig: du skall då få se många behagliga qwinnor: och deresi de icke äro af konunga-börd, skall jag gifwa dig en af dem till ägta. Swar swarade: ännu wärre är det, Herre; ty så ofta jag ser fagra och ädla qwinnor, kommer mig den omtalta i sinnet; och blir då min bedröfwelse desto större. Konungen sade: jag skall då gifwa dig någon förläning och egendom till ditt nöje. Han swarade: dertill har jag ingen lust. Ytterligare sade Konungen: så will jag gifwa dig gods och penningar; och far sedan till det land, du finner för godt. Han sade sig ej wilja det. Konungen fortsfor: swårt blir mig

nu att påsinna något; jag har försökt nästan allt, som är i min förnåga; men ett återstår likväl ännu, ehuru af föga värde mot hvad jag erbudit dig: kom till mig hwar dag, då bordet är borttaget; om jag icke förhafwer saker af större wigt, skall jag tala med dig om denna qwinna allt som kommer mig i sinnet; och will jag gifwa mig god tid dertill: det händer stundom, att sorgen blir lättare, när man talar derom; och skall du desutom aldrig gå bort ifrån mig, utan att hafwa fått någon skänk. Iwar swarade nu: detta will jag, Herre; hafwen tack för eder efterfrågan. Sedan gjorde de så beständigt: när Konungen icke förhade wigtiga saker, talade han med Iwar; lättades sålunda dennes sorg, och han blef åter glad.

18 Cap.

Om Konung Sigurd.

Konung Sigurd war restig och stark, brunhårig, manlig, icke wacker, men wäl wärt, sårdig, som oftast föga blid, dock wänkar och trofast, ej särdeles wäktlig, men höfwiß och ädel i åtbörder och uppförande. Konung Sigurd war myndig och sträng, och höll lagen wäl wid makt; han war gisnild samt en mäktig och berömlig Konung. Hans broder, Konung Dlof, war lång och smal, wacker till utseendet, gladlynt, nedlåten och wänsäll. Då dessa bröder, Hsten, Sigurd och Dlof, alla tre woro Konungar i Norrige, affkaffade de många pålagor, hwilka Danskarne lagt på folket, när Ewen Alfifson rådde öfwer Norrige; och blefwo de derföre ganska afhållne af både höga och låga.

19 Cap.

Konung Sigurd Zorsalafarares dröm.

Konung Sigurd wardt en gång mycket sorgbunden, så att han föga talade med någon; han satt och ganska fort tid wid

dryckesbordet. Detta gjorde hans rådgifwäre, wänner och hofmån ondt; och bådo de Konung Hsten söka någon utwäg att få weta orsaken, hwarföre man icke erhöil slut uti de mål, som framlades för Konung Sigurd. Konung Hsten swarade: swårt är, att fråga Konungen efter slikt; dock, på många mäns begäran, lofwade han att göra det. En gång, då de båda woro tillsammans, tilltalade Konung Hsten sin broder och sporde, hwaraf hans bedröfwelse komme, sägande: det wäcker nu många mäns bekymmer, att J, Herre, ären så oglad; och wille wi gerna weta orsaken dertill; hafwen J sport någon tidning, som är af stor wigt? Konung Sigurd swarade, att icke så wore. Wisjen J då resa ur landet, broder, fortfor Hsten, och föröka edert rike, såsom wår fader? Sigurd nekade dertill. Åro någre män här i landet, som ådragit sig din wrede? frågade Hsten widare. Årwen detta nekade Sigurd. Så will jag då weta, yttrade Hsten, om J hafwen drömt något, som wäckt oro hos Eder. Konungen sade, att så wore. Säg mig då drömmen, broder, tillföde han. Konung Sigurd swarade: icke må jag säga dig den, om du ej förklarar mig dess sanna betydelse; men lätteligen skall jag kunna märka, om du tyder den rätt, eller icke. Konung Hsten sade: det är ganska swårt i båda fallen, Herre, antingen att ådraga mig din wrede, som lærer sölja på en oriktig tyding, eller folkets tadel, om jag ej gör något härwid; dock will jag heldre wälja, att lita på eder misshanssamhet, i händelse min förklaring ej skulle täckas Eder. Konung Sigurd swarade: min dröm war, att det syntes mig som wi tre bröder alla suto på en stol utanför Christkyrkan norr i Trondheim, och att den helige Konung Dlof, wår frände, gick ut ur kyrkan, klädd i konungelig skrud, skinnande och herrlig; hans ansigte war ganska skönt och mildt. Han gick till Konung Dlof, wår broder, tog honou wid handen, talade wänligen med honou

och sade: kom du med mig, frände. Dlof syntes mig så upp och följa honom in i kyrkan. Litet derefter kom den helige Konung Dlof ut ur kyrkan, men icke så blid och herrlig, som förut; och geff han nu till dig, broder, sade dig att du skulle följa honom, tog dig med sig och geff in i kyrkan. Då tänkte jag och wäntade, att han också skulle komma ut till mig; men det skedde icke; derföre blef jag bedröfwad: en stor rådsia och wanmakt kom öfwer mig, och wardt jag alldeles maktlös. I detsamma waktade jag. Konung Esten sade: Herre, så tyder jag denna dröm, att stolen betecknar wårt rike; men emedan Konung Dlof syntes dig komma emot wår broder Dlof med blid uppsyn, wände han lefwa kortast af oss och hafwa godt att wänta (i andra lifwet); ty han är wänfäll och ung, har ej pröfwat många siften, och lärer den helige Konung Dlof hjälpa honom. Och emedan han syntes komma emot mig, ehuru ej med lika stor mildhet, wände jag lefwa några år längre, men icke blifwa gammal; och hoppas jag, att hans beskydd skall hwila öfwer mig; men att han icke geff mig till mötes med samma herrlighet, som wår broder Dlof, tror jag komma deraf, att jag mera syndat och brutit mot budorden. Att hans ankomst till dig fördröjdes, det anser jag icke utmärka ditt öde efter detta, utan swarare ett långt lif; men hända kan, att dig möter någon swår motgång, efter du tyckte mörker och förskräckelse komma öfwer dig; jag tror imedertid, att du blir äldst af oss och längst råder öfwer detta rike. Då sade Konung Sigurd: god och wis är denna tydning, och rimligast är, att så händes. Sedan berättade Konungen att åter blifwa gladlynt.

20 Cap.

Konung Sigurds giftermål.

Konung Sigurd sed till ägta Malufrid, Konung Harald Baldemarsons dotter, dotter från Holmgård; Waldemar var son af Farisleif den Gamle och Ingegerd, Sweakonungen Dlof Swenskes dotter. Konung Harald Baldemarsons moder var Drottning Gyda den Gamla, dotter af Engelske Konungen Harald Godwinson. Drottning Malufrids moder var Drottning Kristin, dotter af Sweakonungen Inge Stenkilson. Harald Baldemarsons andra dotter, Malufrids syster, var Ingeborg, som blef gift med Knut Låward, son af Erlk Gode Danakonung, hwilken åter var Konung Swen Ulfsons son. Knuts och Ingeborgs barn woro Waldemar Danakonung, som tog Konungadömet i Danmark efter Swen Erikson, Margret, Kristin och Katrin. Margret hade till ägta Stig Hwitelåder; deras dotter var Kristin, gift med Carl Swerkerfon Sweakonung; deras son var Swerker, Konung Jons fader. Konung Sigurds och Malufrids dotter var Kristin, som hade till ägta Erling Jarl Skaffe.

21 Cap.

Här börjar berättelsen om rättgångarne.

Sigurd Hranefon, Konungens swäger, fdd i Konung Sigurds öwånskap. Han war gift med Skialdwor, Konung Magnus Barfots syster på mddernet. Sigurd Hranefon hade haft Finnfård å Konungens wagnar, för deras swägerkaps skuld och långa wånskap, samt de goda tjänster, Sigurd gjort Konungen; och war han den ypperligaste och wånsfallaste

man. Men det hände, såsom ofta sker, att mera elake och ofundsjuke, än sounfärdige män, baktalade honom inför Konungen och hwiskade denne i drat, att Sigurd tillegnade sig mer af Finnskatten, än han borde. De talade så länge derom, att Konung Sigurd slutligen fattade fiendskap och wrede emot Sigurd och sände efter honom. När han kom till Konungen, bestyllde denne honom för nyssnämnde brott, sågande: jag wäntade icke, att du skulle så löna mig för de stora förlåningar och all den ära, jag gifwit dig, att du mände tillegna dig Konungens egendom och taga större del deraf, än dig war lofgifwet. Sigurd Hraneson swarade: icke är det sannt, som man sagt Eder här om; jag tager så stor del af skatten, som J hafwen tillåtit mig. Konung Sigurd fortfor: icke slipper du med denna undskyllan; och skall målet allwarligare företagas, innan det kommer till slut. Sedan skildes de åt. Litet derefter anklagade Konung Sigurd, efter sina wägners inrådan, Sigurd Hraneson för denna sak, på ett möte i Bergen, och wille göra honom landsflyktig. Emedan det war kommet derhån, och så mycken fara war för handen, for Sigurd Hraneson till Konung Hsten och sade honom, med hwad håstighet Konung Sigurd dref denna sak emot honom, samt bad om Konungens bistånd. Konung Hsten swarade: det är en swår sak, hwarom du beder, nemligen att motsåga sin broder; stor skitnad är likwäl emellan att lewna bistånd och råd, och att sjelf förswara saken: den widkommer för ofrigt oss bröder, Sigurd och mig, lika mycket; men för din nöd och wår swägerkaps skuld, will jag dock tala några ord för dig. Kort derefter träffade Hsten Konung Sigurd och bad honom hafwa förskoning med mannen, påminde honom den skyldskap som war dem emellan, att Sigurd Hraneson hade till ägta Skialdvor, deras faders

lyster, sade att Sigurd wille godtgöra hwad Konungen lade honom till last, ehuru han icke ansåg sig skyldig, och bad Konungen erindra sig deras kungwariga wännskap. Konung Sigurd sade det tillhöra en ordentlig styrelse, att straffa slika förbrytelser. Då swarade Konung Hsten: om du, broder, will följa lagen och straffa sådant efter landsrätt, då tror jag rättwisast wara, att Sigurd Hraneson får begagna sig af sina wittnen; och bär detta mål afdoimas å Ting, men icke på ett (Stads)udde, ty saken hörer under Landslagen och icke under Bjarkås-rätten (Stadslagen). Konung Sigurd swarade: må wara, att saken hörer dit, som du säger, Konung Hsten; och om mitt förfarande varit lagstridigt, så skole wi utföra målet å Ting. Sedan åtskildes Konungarne, föga nöjde med hwarannan. Konung Sigurd skände detta mål till Arnarnås Ting och ernade der drifwa detsamma. Konung Hsten kom ock dit och besökte Tinget. När saken kom före, trädde Konung Hsten närware, innan dom blef fälld öfwer Sigurd Hraneson. Då bad Konung Sigurd Lagmannen sälla domen; men Konung Hsten talade sålunda: jag twiflar icke, det här äro så wise och i Norrsk lag kunnige män, att de weta, det en länshöfding icke kan dömas landsflyktig å detta Ting; och förklarade han, i näuande mål, lagen sålunda, att alle tyckte honom säga sanning. Då sade Konung Sigurd: med mycken iswer åtager du dig denna sak, Konung Hsten; och hånda kan, att hon skall kosta mera udda, innan hon bringas slut, än wi förmodat; men icke må jag derföre mindre fullfölja henne: gerna will jag nu, att han dömes saker i sin fdbellscort. Konung Hsten swarade: få ting månde sakna framgång, om I wiljen befordra dem; och kan man icke annat förmoda, sedan I utfört så många och stora saker; det är troligt, att en-

dast få och obetydliga män här skola motstå Eder. Skändas
 åtskildes de, utan att något blef gjort wid saken. Sedan
 stämde Konung Sigurd Gule-Ting, begaf sig sjelf dit och tog
 med sig många ypperlige höfdingar. Dit kom också Konung
 Hsten med sitt följe; och höllos nu, om denna sak, många
 möten och sammankomster af wisa män; och blef målet ran-
 sakadt inför Lagmännen. Konung Hsten anförde då, att alle
 de, som här anklagades, woro från Froste-Tingslaget, och
 att gerningen blifwit begången på Hologaland. Dermed stu-
 tades Tinget, utan att något blef widgjordt; och afbröt han
 skändas rättegången. Konungarne åtskildes derpå och woro
 ganska wrede. För så Konung Hsten norr till Trondheim.
 Konung Sigurd stämde till sig alla läns höfdingar och deras
 huskarlar, och uppbadade ur hwarje fylke sunnan i landet
 en stor mängd bönder. En talrik här samlade sig till ho-
 nom; och seglade han med allt folket landet uester norråt, ån-
 da till Hologaland och wille då, utan förskoning, göra Si-
 gurd Hraneson landsflyktig i den ort, der denne hade sina fränder.
 Han kallade äfwen till sig Haleperne och Naundalens invånare
 och stämde Ting i Hrafnista. Konung Hsten drog från Eps-
 staden med mycket folk och begaf sig till Tinget; han åtog
 sig då, med handslag, att utgå och förswara Sigurd Hra-
 nesons sak. På detta Ting framförde Konungarne hwar sin
 talan. Konung Hsten frågade då Lagmännen, på hwilket
 ställe i Norrige lagen stadgade, att bönderne ägde rätt till
 afbömande af twisier Konungar emellan, då den ene förde
 talan emot den andre. Jag kan, fortfar han, med wittnen
 styrka, att Sigurd lemnat saken i mina händer: nu har Ko-
 nung Sigurd med mig att göra, men icke med Sigurd Hra-
 neson. Lagmännen sade, att Konungatwisier borde afgöras
 på Eyra-Ting i Nidaros. Konung Hsten svarade: det tänkte

jag, att så skulle vara: dit mände saken förwifas; och sade han sig der wilja låta rätt dom fällas i Sigurd Hranesons sak. Då uttrade Konung Sigurd: in sibrre mudda och beswår du wällar mig i detta mål, med desto sibrre ihärdighet skall jag fullfölja det; och åtskildes Konungarne sålunda. Der-
 efter begåfwo de sig båda söder till köpstaden; der wardt sländt Åtta Fylkens Ting. Konung Hsten war då i staden och hade ganfka mycket folk; men Konung Sigurd låg på sina skepp. När man gick till Tings, sattes å ymse sidor frid och säkerhet. När allt folket anländt, nypstod Bergthor Boö, Swen Bryggfots son, och wittnade, att Sigurd Hraneson slagit under sig en del af Finskatten. Då stod Konung Hsten upp och swarade: antagom, att det wore saunt, som du nu säger, fastän jag ej med wisshet wet huru trowärdigt ditt wittnesbörd är; men om och sanningen deraf kunde bewisas, så hafwer denua sak warit hänwift från tre Lagting och desutom från ett Stadsudte; och fordrar jag nu, att lagrättsmännen friskänna Sigurd efter lagen. Det skedde och genast. Då sade Konung Sigurd: jag ser, Konung Hsten, att du brukat lagtrokar; men deri är jag ofunnig. Nu återstår likwäl ett medel att söka rätt, hwari jag torde vara mera erfaren än du, och deraf will jag betjena mig. Sedan drog han bort till sina skepp, låt nedtaga tålnin-
 gen, lade med hela håren till wid Holmen, höll der Ting och sade folket, att de bittida morgonen derpå skulle lägga in till Newall, der gå i land och srida med Konung Hsten. Men om qwällen, då Konung Sigurd satt till bords på sitt skepp och åt, wiste han intet af, förr än en man föll ned på golfwet i förrummet och tog honou om fötterne. Det war Sigurd Hraneson, och bad han då Konung Sigurd gdra med honom efter behag, sägande, att han ej wille, det-

någon tvebrågt, för hans skuld, skulle uppkomma emellan båda bröderne. Då gingo fram Biskop Magnus, Drottning Malinfrid och många höfdingar, och bådo om frid och tillgift för Sigurd Hraneson: på deras bön upplyfte Konung Sigurd honom, emottog hans försäkran, lät honom sitta bland sine män och hade honom med sig såder i landet. Om hösten gaf Konungen Sigurd Hraneson lof att resa hem norr till sina gods, gjorde honom till sin Befallningsman och var sedan alltid hans wån. Från deuna tid war aldrig rätt godt förstånd emellan bröderne, utan upphörde deras wän-sämja och tillgifwenhet för hwarannan.

22 Cap.

Om Konung Olofs död.

Då dessa bröder styrte riket på 13:de året, fæll Konung Olof Magnusson en sjukdom, som förde honom till döden; och år han jordad i Midaros uti Christ-kyrkan: han förjedes ganska mycket af många. Konung Olofs moder war Sigrid, Saxes i Wik dotter och systers till Kåre Austrad, som kallades Konungens fosterfader och war en måktig och wänfäll man. Saxes i Wik andra dotter war Thora; hon födde en son, som het Sigurd Slembes-Diåfne och sedan kallade sig Konung Magnus Barfots son. Kåre, Konungens fosterfader, hade till ågta Borghild, Dag Ellifsons dotter: deras son war Sigurd Austrad, en länshöfding, fader till Sou, som war gift med Sigrid, Konung Inge Bardesons systers. Deres efter rådde de två Konungarne Hsten och Sigurd öfwer landet; men förut hade alla tre bröderne warit Konungar i Norrige uti tolf år, nemligen fem år efter Konung Sigurds hem-

komst, och sju år förut. Konung Dlof war sjutton år, då han afled; och skedde det den 24 December. Konung Hsten hade då varit ett år bster i landet; men Konung Sigurd wistades norrut. Samma winter uppehöll sig Konung Hsten länge i Sarpåborg.

23 Cap.

Magnus Blinde födes.

En måttig och rik bonde het Dlof i Dal; han bodde i Numord uti Stora Dalen och hade två barn. Hans son het Håkan Gauk, och hans dotter Worghild; hon war en ganska skön, wis och mångfummig qwinna. Dlof och hans barn woro länge om wintern i Sarpåborg; och hade Worghild beständigt samtal med Konung Hsten. Om deras wännskap gick åtskilligt tal. Sommaren derefter for Konung Hsten norrut i landet; men Konung Sigurd drog då bsterut. Följande wintern war Konung Sigurd och bster i landet, wistades länge i Konghell och förbåttrade ganska mycket denna löpslad. Han lät der bygga en ansenlig fästning af torf och sien, grafwa en stor graf deromkring, samt uppföra hus och en kyrka i fästningen. Det heliga korsset lät han wara i Konghell och höll således icke den ed, han hade swurit i Forsalalandet; likwål påbödd han tionde och höll det mesia af hwad han för bfrigt lofwat. Korsset satte han derföre bster wid landsåndan, att han trodde det skola blifwa ett flydd för hela riket; dock lände det till största oråd, att utsätta denna helgedom så mycket för hedningarnes wäld; hwilket sedan röntes. Då Worghild Dlofsdotter feck höra, att folket talade illa om hennes och Konung Hstens samtal och wännskap, for hon till Sarpåborg, beredde sig med fasta till jernbörd, bar

glöddande jern för denna sak och gjorde sig fullkomligen fri. Men när Konung Sigurd sporde detta, red han på en dag två stora dagsleder, kom fram uti Dal till Dlof och blef der öfver natten: då tog han Borghild till frilla, och förde henne med sig. Deras son war Magnus; han blef snart sånd norr till Bjarkö i Halogaland, till Vidkunns Zonson, för att fostras, och wardt der uppfodd. Magnus war ganska vågelig och blef tidigt både stor och stark.

24 Cap.

Konungarnes sammanlikning.

Konung Hsten och Konung Sigurd foro en winter begge på gästning uti Upplanden, och hade hwar sina gårdar; men som de gårdar, der Konungarne skule gästa, lågo nära hwarandra, syntes bönderne bäst, att båda woro tillsammans på gästabnden, stiftewis, en gång på den enes och en gång på den andres gård. Båda Konungarne woro först tillsammans på en gård, som tillhörde Konung Hsten; men om qvällen, när man började dricka, war blet icke godt; och woro gästerna tyfse. Då sade Konung Hsten: hwi äro männen så tyfse? det är bättre öfsed, att man håller sig glad; låtom öf påfina något dryckesstånd, så blifwe wi wäl snart lustige; men, broder Sigurd, det lårer tyckas alla mest påsande, att wi bröder begynne med något ståntsamtal. Konung Sigurd swarade, tåmligen bittert: war du så pratsam, som du wila, men låt mig få tiga för dig. Konung Hsten fortsfor: den dryckesed hafwer sådse warit, att man wälser en man, med hwilken man sammanliknar sig; och wila jag här låta så ske. Konung Sigurd teg. Jag

ser, sade Konung Hsten ytterligare, att jag måste begynna detta skämt; och vill jag taga dig, min broder, att jemföra mig med, emedan wi hafwe båda lika wärdighet och lika besittningar: jag finner ingen skillnad emellan vår börd och nyppofstran. Då svarade Konung Sigurd: minnes du icke, att jag kastade dig baklängs, så ofta jag wille, ehuru du war ett år äldre? Jag minnes åfvensåwål, inwände Konung Hsten, att du ej war sådan. Ief wuxen, som fordrade wighet. Kommer du ihog, fortfar Konung Sigurd, huru det gick med oss wid sinning? jag kunde då föra dig i qwas, när jag wille. Hsten sade, icke samu jag fortare sycke, än du, och icke war jag sänre dykare: jag war och så wäl kunnig i att löpa på islägg, att jag deri ej kände min life; men du kunde det ej mer, än ett nbt. Konung Sigurd svarade: en höfdingar mera passande och nyttigare idrott synes mig den, att wäl kunna stjuta med båge; icke tror jag, att du kan spanna min båge, om du och spjerner emot med foten. Icke är jag så bågstark som du, sade Konung Hsten; men mindre skillnad wände vara emellan vår färdighet att stjuta säkert; och mycket bättre, än du, kan jag löpa på skidor; hwilket och fordom hafwer varit kalladt en god idrott. Konung Sigurd yttrade: det synes mig ganska wigtigt och passande för en höfding, att han, som skall vara andras öfwerman, är restigare, starkare och mera wapensför, än andra, samt utmärkt och ödfänd, när många komma till samman. Icke är det en ringare och mindre utmärkt egenkap, svarade Konung Hsten, att vara wacker till utseendet, och är en sådan åfwen ödfänd bland mångden; detta synes mig och anslå en höfding, ty den bästa drägt passar dagligbeten: jag känner åfwen mycket bättre lagen, än du, och när wi stole tala, är jag mera wältalig, än du. Konung

Sigurd sade: det kan wál wara, att du lárt flere lagwrángningar, ty jag hade dá annat att göra; och ingen nekar din wálráligghet; men det sága många, att du icke ár ordbállig i allt, att dina löften gálla föga, och att du talar efter deras búskan, som tillstádes áro; och ár detta icke Konungsligt. Konung Hsten swarade: det kommer deraf, att nár folket frambar sina árenden inför mig, búskar jag först och frámst, det hwars och ens máil má fá slutas, som honom bást tykes: sedan kommer ofta den andre, som har sak emot honom; och warder dá jemnkadt och medladt, fá att báda blifwa tillfreds: det sker ock ofta, att jag lofwar hwad man beder mig, emedan jag will, att alle skola njude skiljas ifrá mig: nog kunde jag annars, om jag wille, göra som du, och lofwa alla ondt; men ingen hrer jag klaga, att icke du håller ord. Man har allmánt sagt, fortfor Konung Sigurd, att den fárd, jag gjorde ur landet, ganska wál ansod en höfdinge; men du satt imedlertid hemma, sásom din faders dotter. Du rörde du wid báliden, sade Konung Hsten: icke skulle jag hafwa bérjat detta tal, om jag ej kunnat swara hárpá: snarare synes mig, att jag utrustade dig, sásom du warit min systers, innan du blef redo till fárden. Konung Sigurd inwände: du måtte wál hafwa hört talas derom, att jag höll många stora slagtingar i Serkland och fest seger uti alla, fá ock mångahanda dyrbarheter, hwilkas like aldrig förr kommit hit i landet: jag fann mig ock der högst áftad, hwarest jag tráffade de yppersta män; men mig synes, att du ánnu icke affkuddat dig hemstítarenamnet: jag for áfwenledes till Forsal och kom, under wágen, till Pul (Apulien), men icke såg jag dig der, broder: jag gaf Rodger Zarl den Rike Konunganamn och wann seger i átta strider; och war du ej med i någondera: jag for till wár

Herres graf; men icke säg jag dig der, broder: i denna färd drog jag längst ut till Jordan, hwarest Herren blef döpt; och samun jag öfwer floden; men icke säg jag dig der; dock på andra sidan om denna flod war en kårstog å stranden: der knut jag dig en knut i buskarne; och den wäntar på dig, ty jag lofwade då, att du antingen skulle lösa knuten, broder, eller fullgöra det wälför, som derwid fästes. Konung Hsten sade: något litet torde jag hafwa att svara hårtill: jag hafwer sport, att du hållit åttilliga slag utomlands; men nyttigare för vårt rike war det, jag imedlertid gjorde: norr i Wäge låt jag uppföra fiskaretojer, att fattigt folk der måtte kunna nära sig och uppehålla lifwet; jag låt och der uppbygga prestgård och lade gods till kyrkan: på detta ställe woro nästan alle förut hedningar; och lærer folket der minnas, att Hsten warit Konung i Norrige: öfwer Dofres fjäll war farwäg från Trondheim; ofta tillsatte folk der lifwet, och många foro gauska illa: jag låt wid denna wäg bygga ett gästherberge och lade gods dertill; och wände de wägsfaraude nog weta, att Hsten warit Konung i Norrige: kring Agdenås war förut en ödemark, utan haun; och gingo många skepp der förlorade: på detta ställe äro nu haun, god skeppsredd och kyrka anlagde: sedan låt jag uppfatta wårdsafar på de högsta fjällen, hwaraf alle män i landet draga nytta: det Konungliga flottet och Apostlakyrkan, samt en trappa dem emellan, låt jag bygga i Bergen; dersöre torde och de Konungar, som efter oss komma, minnas mitt namn: jag låt uppföra Michaels-kyrkan och ett Munkelofster: så stöpade jag och lag, att en hwar måtte njuta rätt af annan; och der lagarne hållas, går det säkerligen wäl med rikets styrelsen: jag låt vidare uppresa stapeln med jernringarne i Einholmsfund: Semtlandingarne har jag bragt under detta

rife, mera genom blida ord och klofhet, än med wäld och ofrid: nu är detta wiserligen ringa att outala; men icke wet jag säkert, om det är mindre gagneligt för landesfolket, än att du slagade Bláinnán át djefwulen i Serkland och sibr-tade dem sålunda ned i helfwetet; och efter du berdmmer dig af dina fromma gerningar, tror jag att de boningar, jag inråttat át rentefnadsmán (klosterfolk), icke mindre lånda till min själs fråtsning: hwad den knut angår, som du knutit át mig, så ernar jag icke lösa den; men en sådan knut hade jag funnat knyta dig, om jag wetat, att du aldrig widare skulle hafwa warit Konung i Norrige, när du med ett steypp seglade in i min flotta, då du kom hem: må nu förståndige män döma, hwad du hafwer framfört mig; och weta skolen I det, guldkedjade herrar, att ännu finnas män i Norrige, som kunna jemnföras med Eder. Sedan tyfnade de båda och woro wrede. Flere saker hade ock bröderne sints emellan, af hwilka man nog kunde skönja, att hwar wille hafwa sitt fram och wara sibrre, än den andre; dock hölls frid dem emellan, så länge de lefde. Det berättas, att då Konung Sigurd en gång hade satt sig i sitt säte, talade Ingeborg Guttormsdotter, Konung Estens hustru, sålunda till Sigurd: de många och herrliga storwerk, som I, Konung Sigurd, hafwen gjort utomlands, skola länge wara i minne. Han swarade med denna wisa:

Öfdrutten, till wapensturen (striden)
 Snabbt och tidigt hwitan skild jag bar,
 Men redd jag honom derifrån förde:
 Skalden beder, att Gud må råda.
 Der, med säker hand,
 I Bláland, hugg jag gifwit,

Att för starka, qwinna, för din man:
 Gud både strid och seger leder.

25 Cap.

Om Karbadet.

Det säges, att Konung Sigurd en gång war på gås-
 siabud i Upplanden; och hade bad der blifwit tillagadt. Men
 då Konungen war i badet och man hade tåltat öfver karet,
 tyckte han, att en fisl samu i karet hos honom. Då slog
 han upp ett så håstigt skratt, att det gick ända till slapp-
 het och wansinnighet; och kom detta sedan ofta på honom.
 Ragnhild, Magnus Barfots dotter, giftes af sina bröder
 med Harald Kestia; han war son af Erik Gode Danakon-
 ning; och woro deras söner Magnus, Olof, Knut och
 Harald.

26 Cap.

Om Konung Östens skeppsbyggnad och hans död.

Konung Östen lät bygga ett ansenligt skepp i Midarös:
 det gjordes till storlek och skapnad sådant, som Ormen Långe
 varit, hwilken Konung Olof Tryggwason lätit bygga; woro
 der och på framslammen ett drakhuswud, och på bakslammen
 en frok eller sijert, båda guldbelagde; skeppsborden woro hö-
 ga, men stammarna syntes något för låga. Han lät öf-
 wen der i Midarös uppföra många och stora skeppsbodar,
 bygde af bästa wirke, och så wäl uppförde, att de lände
 honom till största heder. Sex år efter Konung Olofs död
 hände det sig, att Konung Östen, då han war på gäsning
 i Stinn och Huslad, fick en håstig sjukdom, som förde ho-

nom hastigt till döden. Han affonnade den 28 Augusti; och fördes hans lik norr till köpstaden och jordades i Christkyrkan; det är en allmän sägen, att sedan Konung Magnus den Gode, Dof den Heliges son afled, har aldrig wid någon mans graf i Norrige stått så mycket och så djupt förjande folk, som wid Konung Hstens. Hsten war tjugo år Konung i Norrige; men efter hans död styrde hans broder Sigurd ensam landet, medan han lefde.

27 Cap.

Småland Christnas.

Konung Nicolas i Danmark, Swen Ulfsons son, fæll till ägta Drottning Margret, Konung Inges dotter, sedan hon förut varit gift med Konung Magnus Barfot; och hade Nicolas med henne en son, som het Magnus den Starke. Konung Nicolas sände bud till Konung Sigurd Forsalafarare, och bad honom leunna sig friggår och allt möjligt bistånd från sitt rike samt draga med honom (Nicolas) öster till Småland i Sverige, att der Christna folket, emedan inbyggarna ej höllo Christendomen, ehuru somlige hade tagit dopet. Den tiden war folket wida omkring i Sverige hedningar eller dålige Christne, ty då funnos någre Konungar, de der förkastade Christna tron och åter upptogo offren, såsom Blotswen gjorde, och sedan Erik Årsåll. Konung Sigurd lofwade att komma; och satte Konungarne mbte i Drefund. Derefter påböd Konung Sigurd leding öfwer hela Norrige, både med folk och skepp; och när hären war församlad, hade han minst 300 fartyg. Konung Nicolas insann sig mycket förr till sammankomsten, och bidade der länge: då knorrade bänderne och sade, att Nordmännen icke woro att förwänta. Sedan

flingrades Danstarnes här; och Konungen drog bort med allt sitt folk. Något derefter kom Konung Sigurd och war illa tillfreds härmed; dock seglade han öfver till Summaros, höll der hus-Ting, talade om DanaKonungens troldskhet och öfverenskom med Nordmännen, att de, för denna sak, skulle härja i hans land. Då plundrade de ett hemman, som kallas Tinnatorp och ligger nära Lund, höllo sedan öfver till den köpstad, som heter Kalmar; härjade der och i Småland, samt pålade detta land en skatt af femtonhundrade ndt; och antogo Smålandingarne Christendomen. Sedan wände Konung Sigurd åter med sin här och kom till sitt rike med många stora byrbarheter och ågodelar, dem han förskaffat sig på denna färd; och wardt detta frigståg kalladt Kalmareleding. Det war sommaren före den stora förmodrskelsen. Konung Sigurd utödd ingen mera leding, så länge han lefde och war Konung.

28 Cap.

Om Thorarin Stuttfeld.

Det hände sig en gång, när Konung Sigurd gick från dryckeslaget till astonefängen, att hans män woro druckne och lustige, och många af dem satte sig utanför kyrkan och söngo astonefång; dock war fången oredig. Då sade Konungen: hwad är det för en påtsklädd karl, som jag ser stå der wid kyrkan? De swarade och sade sig icke weta det. Då yttrade Konungen vidare:

Påtsklädde karlen
All wisdom förwillar,

Karlen geß fram och swarade:

Jag tror mig af korta pålsen
 Här wara nogsamnt länd;
 Doß med denna fula drägt
 Jag mig nöja måste:
 Gifmild, Konung, du wore,
 Om du mig pryda wille
 Med bättre kappa,
 Den heldre, än slarwor, jag bure.

Konungen sade: Kom till mig i morgon, der jag drief-
 fer. Så snart natten war förbi, geß Isländaren, som se-
 dan wardt kallad Thorarin Stuttfeld (Kortpåls), till drye-
 fekrummet. En man stod utanföre, med ett horn i handen,
 och sade: Isländare, Konungen hafwer sagt, att du skall
 gåra en wisa, innan du går in, om du will hafwa någon
 wängåfwa af honom, samt att du skall qwäda om den man,
 som heter Håkan Serkson och kallas Mörstrut, och omnäm-
 na detta namn i wisan. Den man, som talade wid Tho-
 rarin, het Arne Fjöruskeif. Sedan gingo de in; och Tho-
 rarin trädde fram till Konungen och qwad denna wisa:

Trondefurste, du höpp mig gifwit
 Om någon skänk, i fall jag gjorde
 Om Serks frände en wisa,
 När inför dig jag komme:
 Gifmilde herrskare, du jennwål
 Mig weta låtit, att Håkan
 Mörstrut kallas, och noga
 Mig höfweß att det minnas.

Da swarade Konungen: det har jag aldrig sagt, utan
 måtte du hafwa blifwit gäckad: det är nu bäst, att Håkan

pålägger dig något straff, och att du beger dig i hans sam-
 qwäm. Håkan sade då: han skall wara wälkommen hos
 oss: nog ser jag hwadan detta kommer; hwarpå han satte
 Isländaren näst intill sig, bland sina män; och woro de
 ganska glade. När det led något på dagen och drycken bör-
 jade siga dem i hufwudet, sade Håkan vidare: tycker du
 dig, Isländare, wara skyldig mig någon upprättelse, eller
 synes det icke, såsom man lagt swel för dig? Thorarin swa-
 rade: wist anser jag mig skyldig dig upprättelse. Wi skole
 blifwa förtäppte, sade Håkan, i fall du gör en annan wisa
 om Arne. Han sade sig wara willig dertill, geß sedan dit
 som Arne satt, och qwad följande:

Wida krolige strandfararen (Zibrusseif)

Wisor om folk har fringspridt,

Dförtruten; och gamle brnens (Odens) tråk (ustla
 qwäden),

Ladelsjuk han utstrött.

Smådare, i Serkland

Anappast en fråka du födde;

Krolig, Hdgnes hufwa (hjelmen)

Med fruktan du bar.

Arne loyp genast upp, drog swärdet och wille anfälla
 honom. Håkan bad honom hålla inne och wara stilla, så-
 gande, att Arne borde minnas, det han torde blifwa under-
 lågsen, om de komme i strid. Thorarin geß sedan inför
 Konung Sigurd, sade att han gjort en drapa (ett långre
 qwåde) om honom och bad Konungen afhöra den. Konun-
 gen biföll hans begäran; och kallas detta qwåde Stuttfeßs-
 drapan. Derefter sporde Konung Sigurd hwad Thorarin tänkte
 företaga sig; och han sade, att han ernade draga föder till

Rom. Då gaf Konungen honom mycket gods och bad honom besöka sig, när han komme åter; sågande, att han då skulle hedra honom; men det berättas icke, om de sedan träffades.

29 Cap.

Om Konung Sigurd och Ottar Birting.

Det är en allmän sägen, att i Norrige ej varit någon Konung, som med mera kraft och stärlighet styrkt landet, än Sigurd; dock kunde han, på den sednare tiden, icke så beherrska sitt sinne, att ju under stundom stora svårigheter och ledsamheter träffade honom; men han ansågs likväl alltid för en utmärkt och, genom sin resa, ärorik höfdinge. Det berättas, att Konung Sigurd, på en af Vingshögtidsdagarne, satt till bords med mycket folk och många sina wänner: när han kom i sitt höfsäte, syntes han ganska wunnmåttig och tungsint; och war man derföre bekymrad, huru det skulle afslöpa. Konungen betraktade de närwarande, hwälfde ögonen och såg omkring sig på sätena; men ingen af hans män tordes tala till honom. Han tog då upp den dyrbara bok (bibel), som han fört med sig till landet; hon war hel och hållen skrifwen med gyldene bokstäfwer, så att ingen förrre klenod någonsin kommit till Norrige. Drottningen satt hos honom; och sade nu Konung Sigurd: mycket kan förändras under en människas lifstid: när jag återkom hit till landet, hade jag två ting, som jag mest wärderade, nemligen denna bok och min Drottning; men nu synas mig båda usla och wederslyggeliga; och håller jag dem nu för det sämsta jag äger: Drottningen märker icke sjelf, huru ful hon är; gethorn uppskjuta från hennes hufwud; och så myc-

het hon förr behagade mig, så mycket afftyr jag henne nu: likafå duger denna bok till intet. Sedan kastade han boken i elden, som brann på salsgölsket, och gaf Drottningen en kindpust nära ögat. Drottningen gret; dock mera för Konningens sjukdom, än för det slag eller den skymf, hon lidit. En man, som het Ottar Birting och, ehuru bondes-son, likväl war Konningens ljukswen, samt den dagen gjorde tjenst, stod inför Konungen: han war liten till wexten, beleswad, rast, modig och skämsam, men hade swart hår och mörkflagdt ansigte; hwarföre det syntes ett söga passande tillnamn, att han kallades Birting (hwitlett). Denne lopp till, tog ur elden boken, som Konungen kastat dit, höll den i handen och sade: andra dagar war det, Herre, då I segeladen med stor prast och ståt till Norrige och kommen hit i landet med mycken ära och herrlighet, ty då lupo alle edra wänner emot Eder med glädje och sågnade sig öfwer eder ankomst; och helsade alla Eder såsom Konung, wille hafwa Eder till sin Öfwerherre, och bewisade Eder den största heder; men nu hafwa kommit öfwer oss sorge dagar; ty på denna utmärkta högtid hafwa många edra wänner anländt hit till Eder och kunna icke vara glade, för Eder själs bedröfwelse och sjukdom: önskeligt wore, att I willen vara glad med dem: gderu nu så wät, gode Konung, och antagen detta helsosamma råd: förliken Eder först med Drottningen, som I så swårt förolämpat, och sågnen med blida ord henne och seban alla andra, edra höfdingar, wänner och tjenare: detta är mitt råd. Konung Signrd swarade: wila du gifwa mig råd, icke tiggareunge, wettlöse bondpojke, du som är kommen af sämsta ätt och af det eländigaste och armaste folk? Sedan sprang Konungen upp, drog swärdet, och lyfte det med båda händer emot Ottar, såsom hade han

welat nedhugga honom. Ottar stod stilla och rak, utan att rödra sig från släket eller wisa minsta tecken till försträckelse, som om han hade varit aldeles utan fara; men Konungen wände till slata sidan af swärdet, hwilket swäfwade öfwer Ottars hufwud, och slog honom blott helt sakta utanpå skuldrorne. Derefter teg han och satte sig ned i högsätet; tego och alle män, som woro i salen, ty ingen wågade tala ett ord till honom. Då såg Konungen omkring sig något mildare, än förut, och sade derefter: seut råbner man, hurudant folket är: här suto mina wänner, länshöfdingar, stallare, munslänkar och alle de ypperste män i landet; dock gjorde ingen så wäl emot mig, som denne (Ottar), hwilken I afsten ringa i jemförelse med Eder: han råbde nu mesta kärleken till mig: jag kom här in såsom en wanfönnig menniska och wille förödra en af mina dyrbarheter; han afwände detta och fruktade ej heller döden; wäl framförde han sitt tal och släpde fina ord så, att det lände mig till åra, men gick förbi allt, som skulle hafwa ökat min bedröfwelse, ehuru det kunnat sågas med sanning; och war hans tal så förträffligt, att äfwen den wifaste bland de närwarande ej hade talat bättre: då sprang jag upp i raseri, och hotade att nedhugga honom; men han wisade sig så oförfärad, som om han intet haft att frukta; när jag såg det, afflod jag från min föresats, emedan han war ofskyldig: nu skolen I, mine wänner, weta huru jag will belöna honom: han har hittills varit min ljuswän; nu skall han blifwa min länshöfding; och wände dermed följa, hwad icke ringare är, att han innan fort warder den utmärktaste man ibland alla mina länshöfdingar. Sedan tackade Konungen bondesonen, i allas närvaro, för det han hade ställt honom med kloka ord och modigt sinne och gjort hwad länshöfdingarne icke wågat; der-

efter antog Konungen honom till sin förnämste länshöfding. Dsta plågades Konung Sigurd af dylik sinnesswaghet och besynnerlighet; men hwar och en, äfwen af hans ringaste tjenare, som då wille föra honom till rätta, lydde han, och gaf dem gods och gårdar dertföre. Ditar blef sedan den ypperligaste man i Norrige, genom många goda och förträffliga gerningar.

30 Cap.

Konung Sigurds dröm.

Då Konung Sigurd war något till åren kommen, gästade han på en af sina gårdar. Om morgonen, när Konungen blifwit klädd, war han särdig och sorgsen; och fruktade hans wänner, att wansinnigheten skulle påkomma honom. Men gårdsfogden war en klok och driflig man; han gaf sig i tal med Konungen och frågade, om han sport någon tidning, hwilken syntes honom af sådan wigt, att den förtog hans glädje, om gästbudet ej behagade honom wäl, eller om annars något wore på färde, som man kunde bringa till rätta. Konung Sigurd svarade: ingen af de saker, du nämnt, wäskar min sorg, utan anledningen är, att jag tänker på den dröm, jag i natt haft. Herre, sade gårdsfogden, måtte det wara en god dröm; men gerna wille jag höra honom. Konungen fortsfor: jag tyckte mig wara stadd ute på marken här i Tadre och skåda utåt hafwet; jag blef der warse något stort swart, som rörde sig; och då det nålades hitåt, förefom det mig såsom ett stort tråd, med grenarne öfwer watten, och rötterne i sjön; men när trådet kom till landet, brast det sönder, och desß stycken kastades widt omkring, både på fasta landet och på darne, på flår

och på stränder: då tyktes mig, att jag såg hela Norrige uteder hafskusten; och såg jag, att stycken af detta tråd, somlige små och somlige stora, woro drefne in i hwarje wif. Gårdsfogden sade: mig synes, att I sjelf bäst skolen uttyda denna dröm; och önsade jag, att I willen förklara den. Då swarade Konungen: jag anser sannolikast, att drömmen betecknar, det en man skall komma till vårt land och nedsätta sig här för beständigt, och att hans afkomma skall sprida sig öfwer hela Norrige, men dock blifwa af mycket olika betydhet, såsom drömmen utwisade.

31 Cap.

Om Alslaf Hane.

Det hände en gång, då Konung Sigurd, på en fredagsafton, satt bebröswad bland många ypperliga män, att Drottseten (hoffföreståndaren) frågade, hwad för mat skulle tillredas. Konungen swarade: hwad annat, än kött? men hans ord satte sådan skräck uti de närwarande, att ingen tordeß motsåga honom. Alle woro nu oglade. Man gick sedan till bords, och råttarne inburoß, bestående af warmt kött; men alle tego och förde öfwer Konungens sjukdom. Innan maten blef wälsignad, tog en man, som het Alslaf Hane, till orda: han hade länge varit hos Konung Sigurd och ättföljt honom på den utländska färden; han war liten till werten, icke ättstor, men ras och tilltaggen. När han såg, hwartån det war kommet, och att ingen wägade swara Konungen, talade han och sporde: hwad är det, som ryker på bordet framför Eder, Herre? Konungen sade: hwad wille du att det skulle wara, Alslaf Hane, eller hwad synes det dig?

Mig synes, Herre, swarade han, att det är kött, som jag ej wille att det skulle wara. Och om så wore, Alslaf Hane? fortfor Konungen. Alslaf sade: det är bedröfligt, att den ypperlige Konung, som wunnit så stor ära i werlden genom sin färd (till Heliga landet), nu så mycket skall förse sig; annat lofwade du, än att äta kött på fredagen, då du uppsieg ur Jordan; hade twått dig i saunna watten som Gud sjelf, och bar palm i handen och kors på bröstet: om ringare män gjorde slift, woro de wärde ett stort straff; och icke finnes i Konungasalen sådant folk, som man skulle förmoda, då ingen här om påminner mer än jag, obetydliga man. Konungen teg och åt icke; men när det led till slutet med måltiden, bad Konungen, att köttfädet skulle borttagas; kom då fram sådan mat, som han med godt samwete kunde förkåra; och blef han nu, sedan han ätit en stund, något gladare och begynde dricka. Åtskillige män sade, att Alslaf borde begifwa sig på flykten; men han nekade att göra det, tilläggande: icke wet jag hwad det tjenar till: nu är i sanning godt att dö, sedan jag åstadkommit det jag wille, nemligen att hindra Konungen från en ond gerning; och det står honom fritt, att låta dräpa mig, om han will. Du qwällen kallade Konungen honom till sig och sade: hwem eggade dig, Alslaf Hane, att tala så fritt med mig i allas närvaro? Ingen annan än jag sjelf, Herre, swarade Alslaf. Konungen sade: du wände nu wilja weta hwad du skall hafwa för din djerfhet; eller hwad tycker du dig förtjena? han swarade: will du belöna mig wäl, Herre, så gläder det mig; men går det annorledes, så är det din sak. Då yttrade Konungen: du får en mindre belöning, än du förtjenar: jag skall gifwa dig tre gårdar; här geff så till, som man knappast skulle hafwa trott, att du befriade mig från en stor olycka, framför mina lånsböfdingar, som hos mig stå i mycken förbindelse. Så slutades detta.

32 Cap.

En qwinna föres om julaston till Konungen.

Det tilldrog sig en julaston, då Konungen satt i sin sal och borden woro framskälde, att han sade: gifwen mig kött. Icke är det sed i Norrige, Herre, att äta kött på julaston, svarade hans män. Konungen yttrade: är det icke sed, så will jag dock hafwa den seden. De gingo nu och framsatte för honom ett marswin. Konungen släck med knifwen i köttet, men åt icke. Derpå sade han: fören mig en qwinna in i salen; de ledde en qwinna inför honom; och gick hennes hufvudbonad långt ned i ansigtet. Konungen lade handen på hennes hufvud, betraktade henne och sade: en usel qwinna är detta, dock icke så usel, att hon ej kan gå an. Sedan såg han på hennes hand och sade: en otäck och illa wuxen hand; dock får man njöja sig dermed. Nu bad han henne råcka fram foten; och när hon gjorde det, betraktade han den och sade: en ful och ganska stor fot; men icke må man bry sig derom; äfwen håri får man finna sig. Då bad han, att de skulle upplyfta hennes kjortel; och när han såg benet, sade han: sy ware ditt ben; det är både blätt och tjockt; du måtte wara en stöka: för bort henne, ty jag will ej ligga med heme.

33 Cap.

Harald Gille kommer till Norrige.

Hallkell Huf, Son Sindrholts son, war länshöfding på Møre; han for wester öfwer hafwet, ända till Sdderbarne; der kom till honom en man från Irland, som het Gille Christ och sade sig wara Konung Magnús Barfots son; hans moder följde honom och sade, att han hade ett namn till och het Harald. Hallkell emottog denna man, förde honom med sig till Norrige,

och for genast till Konung Sigurd med Harald och hans moder. De franburo sitt arende for Konungen. Konung Sigurd rads gjorde om denna sak med hofdingarne och bad dem saga hvad dem syntes. Deras rad woro gansta olika; dock bado alle Konungen sjelf afgora saken, och som den ene talade emot den andra, hoda Konungen sig mest wid sin egen tanka. Da lat Konung Sigurd kalla till sig Harald och sade sig ej wilja forneka honom att bewisa sitt faderne, dock med wilkor, att Harald skulle utfasla sig att, om han ock kunde i bewis leda den harkomst, han upp gaf, icke begara Konungadmet medan Konung Sigurd eller Konung Magnus lefde; och hartill forband han sig med ed. Konung Sigurd forklarade, att Harald skulle trada gliddande jern for att bewisa sitt faderne; men denna bewisning syntes manga for strang, da han dermed blott skulle styrka sin harkomst, men icke winna Konungadmet; dock samtyckte Harald dertill, och beredde sig med fasta att underga jernprofwet. Denna bewisning war den strangaste, som stett i Norrige, ty nio gliddande plogjern bleswo nedlagde pa marken; och gick Harald ofwer dem med bara fotterne, ledd af tvenne Biskopar, och akallade derunder den helige Columbus; hans sang war afwen tillredd pa samma stalle. Da sade Magnus, Konung Sigurds son: icke trampar han jernen manneligen. Konungen swarade: illa och grymt talar du, ty oforstrackt hafwer han framgatt. Sedan kastade sig Harald i sangen; tre dagar derefter undersoktes profwet, och hans fotter besunnos obrande. Nu erkande Konung Sigurd willigt sin frandskap med honom; men hans son Magnus wisade hat emot Harald, och mange hofdingar rattade sig efter honom. Konung Sigurd forlitade sig sa mycket pa landsfolkets karle?, att han begarde, det alla mätte swarja, att Magnus, hans son, skulle ensam blifwa Konung efter honom; och tog han da ed af allt folket.

34 Cap.

Wad emellan Harald och Magnus.

Harald Gille war hög och smal till wårten, hade lång hals, långlagdt ansigte, swarta ögon och mörkt hår, war wig och hurtig och bar ostast Irlandsk drägt, som bestod i en kort och lätt klädnad. Han hade swårt för att tala Norrånaspråket och råbråkade mycket orden: många gjorde spott deraf, men Konung Sigurd tillåt det icke, då han war tillstådes. Det war wanligt, att Harald följde Konungen till fångs om aftuarne; men en gång hände det, att Magnus och hans folk quarhållde honom; och suto de länge och drucko. Harald talade wid en annan man, berättande åtskilligt westan från Irland; och sade han, att mån finnes der i landet, som woro så snabbsotade, att ingen häst kunde löpa om dem. Magnus Konungason hörde detta och sade: nu ligger han igen, som han plågar. Harald swarade: sannt är, att sådana mån finnas på Irland, att ingen häst i Norrige kan löpa om dem. De talade ytterligare några ord här om; och woro båda druckne. Magnus hade fått sig tillfång en Gbest häst, som war ganska förträfflig och snabbsotad; de närwarande sade, att ingen annan häst wore så stark springare, och wille höra Haralds tanka derom. Då yttrade Magnus: här skall du sätta ditt hufswnd i wad, att du löper lika fort, som jag rider på min häst; men jag will deremot wåga min guldring. Harald swarade: icke sade jag, att jag löper så fort, utan att jag på Irland wände finna wån, som så fort kunna löpa; och derom will jag stå wad. Magnus Konungason swarade: icke tänker jag resa till Irland; här skole wi stå wad, men icke der. Harald gick då bort att so:wa och wille ej hafwa mer att göra med Mag-

mus. Detta war i Dyfio. Men morgonen derpå, när ottesfången war förbi, red Magnus uppåt gatorne och sände Harald bud, att han skulle komma dit. Då Harald kom, war han så klädd: han hade stjorta och byxor, bundne med band under fotsålan, en kort tröja, Irlandsf hatt på hufwudet och ett spjutskäft i handen. Magnus utslafade målet. Harald sade: för lång gör du wådjobanan; men Magnus märkte då ut den ännu mycket längre och sade dock, att den war för kort. Mycket folk war tillstädes. Sedan begynde de sitt lopp; och följde Harald beständigt hästens framfogar. När de kommo till målet, sade Magnus: du höll i sabelgjorden och hästen drog dig med sig. Magnus hade sin Öbsta snabbfotade häst. De började derpå en ny kapplopfung; och sprang då Harald hela tiden framför hästen. Men när de kommo till målet, frågade Harald: höll jag nu i sabelgjorden? Du berättade denna gång förr än jag, svarade Magnus. Sedan lät Magnus sin häst pusta en stund; men när han war färdig, högg han hästen med sporrarne, så att han hastigt kom i språng. Harald stod stilla. Då såg Magnus sig om och ropade: spring nu. Harald berättade springa och lopp snart om hästen och långt framför honom, ända till målet. Han kom så mycket förut, att han lade sig ned, sprang upp och helsade Magnus, sin frände, som då först ankom. Derpå begäfwos de sig hem till staden. Men Konung Sigurd hade imedlertid varit i högmessan och wiste ej af detta förr, än efter middagsmåltiden. Då talade han med wrede till Magnus sålunda: I kallen Harald fäkunnig, men du synes mig wara sörre bäre, som icke känner utländske mäns seder; wiste du icke förr, att man i främmande land lägger sig på andra idrotter, än att sluka öl och göra sig galen och ostkäftig, så att man icke wet till sig? Gif nu Harald sin

ring, och begabba honom aldrig vidare, så länge mitt hus-
wud är ofwan mulen och jag åger att råda.

35 Cap.

Om färdighet i simmande.

Det hände en gång, då Konung Sigurd war ute på
sina skepp, att de lågo i en hamn, och ett handels skepp från
Island nära dem. Harald Gille war i förrummet på Ko-
nungens fartyg; men näst framför honom låg Swen Rim-
hildeson, Knut Swensons af Jadre son. Sigurd Sigurds-
son, en utmärkt länshöfding, war också der; han förde ett
skepp. En dag, när det war wacker wäder och hett solsken,
gäfwos sig många att simma, både från längskeppen och från
handelsfartyget. En Isländsk man, som samman bland de an-
dra, fann sig uti att föra under wattenet dem, hwilka ej
kunde simma så wäl som han; och log folket deråt. Då Ko-
nung Sigurd såg och hörde detta, kastade han kläderne af
sig, sprang i sjön, samman till Isländaren, grep honom, för-
de honom under wattenet och höll honom sålunda en stund
nere. Så snart Isländaren kom upp, förde Konungen ho-
nom åter ned och fortfor så, den ena gången efter den an-
dra. Då sade Sigurd Sigurdson: skole wi låta Konungen
döda mannen? En annan swarade, att ingen gerna wille
blanda sig deruti. Sigurd inwände, att det skulle der wara
man till, om Dag Gillsen wore tillstådes. Sedan lopp
Sigurd öfwer bord, samman till Konungen, fattade uti honom
och sade: dråp icke mannen, Herre; nog se nu alla, att du
är mycket bättre simmare. Konungen swarade: släpp mig
lös, Sigurd: jag skall döda honom, ty han will dränka wårt

folk. Wi skole nu först lefa med hvarannan, sade Sigurd; men du, Isländare, sök att komma i land; och gjorde han så. Konungen slårpte då genast Sigurd och samu till sitt skepp; Sigurd begaf sig ock om bord; men Konungen bad Sigurd icke vara djerf uog att komma för hans ögon; då detta förkunnades, gick han upp å landet.

36 Cap.

Om Harald och Ewen Rimhildeson.

Samma afton, då folket gick till sängs, lekte några män på landet. Harald war med i leken och bad sin sven fara ut till skeppet, tillreda hans sång och wänta honom der. Swennen gjorde såsom honom war befallt. Konungen hade gått till sängs; men när tjenaren tyckte att Harald dröjde länge, lade han sig i dennes ställe. Ewen Rimhildeson sade då: det är stor skam för duglige män, att fara bort från sina gårdar, för att låta tjenstpojkar sättas i bredd med sig. Tjenaren svarade och sade, att Harald wisat honom dit. Ewen Rimhildeson yttrade: oss synes föga heder, att Harald ligger här, om han ock ej drager hit trålar och tiggare. Sedan fattade han en pål och slog swennen i hufwudet, så att blodet flöt kring honom. Tjenaren sprang genast i land och berättade för Harald hvad som skett. Harald gick strax ut på skeppet och till förnummet, högg Ewen med en handyxra ett stort sår på handen och gick sedan åter i land. Ewen loyp genast efter honom; och församlade sig då Swens fränder, greps Harald och ernade hänga honom. Men när de lagade sig dertill, gick Sigurd Sigurdson ut på Konungens skepp och wäntte honom. Då

Konungen öppnade ögonen och igenkände Sigurd, sade han: derföre skall du dö, att du nu kom för mina ögon, ty du wet, att jag förbb det; och sprang Konungen upp. Sigurd svarade: det kan du verkställa när du will, Konung; men annat är nu nödwändigare: flynda dig i land det fortaste du förmå, och hjelp din broder Harald, ty Rygerne wilja hänga honom. Då sade Konungen: Gud styre nu wäl, Sigurd; ropa genast min Lurswen och låt blåsa ihop folket på landet, mig till mötes. Konung Sigurd sprang sedan i land, och alle, som kände honom, följde med till det ställe, der galgen war upprest. Konungen tog då strax Harald till sig; men allt folket flyndade genast bewäpnadt till Konungen, så snart luren hade skallat. Då sade Konungen, att Swen och alle hans följeslagare skulle fara i landsflykt; men genom åtskilliga mäns böner utwerkades det af Konungen, att de skulle få qwarblifwa i landet och behålla sin egendom, dock utan att någon bot till Swen erlades för såret. Sedan frågade Sigurd Sigurdson, om Konungen wille, att han skulle draga bort. Det will jag icke, svarade Konungen: alldrig kan jag wara dig förutan.

37 Cap.

| Konung Olofs järtecken på en man, hwars tunga war bortfuren.

En ung och fattig man het Kolbein. Thora, Konung Sigurd Gorsalafarares moder, låt skära honom tungan ur halsen, utan annan orsak, än att denna unge man hade tagit ett stycke mat från Konunga-moderns fat och sagt, att stekaren gifwit honom det; men denne tordes icke widgå så

dant för henne. Sedan war Kolbein länge mållös. Derom talar Einar Skuleson i Dlofsdrapan:

För ringa sak,
 Högberdig qwinna lät
 Ur arma unga mannens
 Huswud tungan skära.
 Den mållöse wi sågo
 Så weckor derefter,
 När, ostadde, wi wistades
 På det ställe, som Hlid heter.

Derefter begaf han sig till Midaros och wakade i Christkyrkan; men wid Ditesången på andra Dlofsinesodagen somnade han och tyckte, att Konung Dlof den Helige kom till honom, talade wid honom, fattade med handen uti tungstumpen och drog derpå. När han wakenade, war han helbregda och tackade gladeligen vår Herre och den helige Konung Dlof, som förbarmat sig öfwer honom och återgifwit honom helsen. Han hade farit dit mållös och begifwit sig till det heliga skrinet; men dådan gick han helbregda och med talande tunga.

38 Cap.

Konung Dlofs jårtecken på en tillfångatagen man.

En ung man af Dansk härkomst blef tillfångatagen af hedningar, förd till Windland och der hållen i bojor, jemte andra fångar. Om dagen war han ensam i ledjor, utan wakt; men om nätterne fastlåsles en bondeson i sjättrarne bredewid honom, på det han icke måtte lida bort. Denne olyttige man fick aldrig sömn eller ro, för sorg och bedröfs-

welse; han öfwerlade med sig sjelf om åttfälliga utvägar till råddning, ty han affskydde tråldomen, plågades både genom hunger och annan pina, och kunde ej hoppas någon lösen af sina fränder, emedan de två gånger förut löst honom med penningar från hedniska land; och trodde han derföre, att det skulle synas dem swårt och kostsammt att tredje gången underkasta sig det. Lycklig den, hwilken ej måste utstå så mycket ondt i denna werlden, som han sade sig hafwa lidit! För honom återstod nu ingen annan råddning, än att komma undan genom flykten, om det wille lyckas. Derpå angrep han saken en natt, drap bondesonen, högg af honom foten och lopp så bort till skogs med sjättrarne. Om morgonen, när det blef ljus, sågo hedningarne hwad som händt och satte efter honom med två hundar, hwilka woro wane att uppsöka dem, som undslött. De funno honom i skogen, der han låg och dolde sig för dem, greps honom, slogo och pryglade honom och gjorde honom alltför ondt. Sedan släpade de honom hem, låto honom wäl behålla lifwet, men wågrade honom all annan misfundsamhet, pinade honom, satte honom i ett mörkt fångelse, der redan sexton andra kristne män woro, och bundo honom der både med jernkedjor och andra band, det fastaste de förmodde. Då syntes honom det elände och de plågor, han förut lidit, såsom en skugga emot det onda, han nu utstod. I detta fångelse såg honom ingen, som bad godt för honom; ingen menniska hade medlidande med den olycklige, utom de kristne, hwilka lågo bundne jemte honom, förjande och begråtande både hans och sin egen nöd och olycka. En dag öfwerlade de sin emellan och gafswo honom det råd, att han skulle göra ett löfte till den helige Konung Niof och förbinda sig, att blifwa tjennare i hans heliga hus, om han genom Guds misfunds och

Ronningens förbön komme ur detta fångelse. Hårtill samtäckte han med glädje och lofwade genast att tjena på det ställe, de uppgåfwo. Natten derefter tyckte han sig, under sömnen, se en man, icke mycket hög till wårten, så nära honom och tilltala honom sålunda: hör du, olyckliga menniska, hwi reser du dig icke upp? Han frågade: min Herre, ho äst du? och feck till swar: jag är Konung Dlof, som du åkallat. O! min gode Herre, sade fången, jag wille gerna stiga upp, men jag ligger bunden i jern och slåttrar, tillika med dessa män, som här sitta fångslade. Sedan talade Ronningen till honom, sågande: ståt nu genast upp och frukta icke: sannerligen är du nu lös. Derpå wafnade han och sade till sina stallbröder hwad som burits för honom. De bådo honom stiga upp och försöka, om det wore sannt. Han stod då upp och kände sig lös från bojorne. Nu sade hans andra stallbröder, att detta icke kunde hjälpa honom, ty dörren war låst, utan och innan; men en gammal gubbe, som satt der, ganska illa medfaren, bad honom icke twifla på den mannens uisshund, som löst hans bojer; detta järtecken, fortfarande gubben, har han gjort med dig, på det du må njuta gagn af hans barmhertighet och warda fri härifrån, men icke på det ditt elände och din plåga må blifwa sörre: skynda dig nu och uppsök dörren; och om du kan slippa ut, då är du hjälpen. Han gjorde så, fann dörren genast öppen, skyndade ut och sprang bort i skogen. Då hedningarne blefwo detta warse, släppte de sina hundar lösa och satte efter honom med sörsta skyndsamt; men den olycklige mannen låg gömd och såg ganska wäl huru de eftersatte honom. När hundarne kommo nära honom, foro de wilse om spåren; och alla hedningarnes syn förwillades, så att ingen kunde finna honom, ehuru han låg framför deras fötter. De wände då åter hem; harna-

des och beklagade sig öfver att de ej kunnat få honom fatt. Konung Dlof lät honom ej förgås, sedan han kommit till stogen, utan återgaf honom hbrsel och helsa; ty de hade så slagit och slött hela hans hufvud, att han blifwit döf. Derefter kom han på ett skepp med två andra chrisine män, som der länge varit plågade; och begagnade de sig alle som syndsaunnast af detta fartyg och kommo så undan. Sedan begaf han sig till den helige mannens hus, och war nu blifwen helbregda och wapensför. Då ångrade han sitt löfte, bröt sitt ord emot den helige Konungen, lopp bort en dag och kom om aftenen till en bonde, som gaf honom herberge för Guds skuld. Natten derpå, medan han sof, såg han tre stöna och wäl utsmuktade mör komma till sig: de tilltalade honom genast och förebillo honom stråangeligen hans djerfhet att löpa bort från den gode Konungen, som wisat honom så stor miskund och först befriat honom från bojorne och sedan från allt fångelse; detta oaktadt, fortforo de, wille han nu fly från den milde Herre, i hvars tjenst han gifwit sig. Sedan wakenade han sbrfärad, stod hittida upp och berättade husbonden sin dröm; men den gode bonden nödgade honom att återwända hem till det heliga skället. Den, som först uppskref detta järtecken, hade sjelf sett mannen och spår efter bojorne på hans kropp.

39 Cap.

Konung Sigurd tager Cecilia till ägta.

Då Konung Sigurd war till åren kommen, förändrades hans sinne skunda, att han wille förstjunta Drottningen och tagga till ägta en qwinna, som het Cecilia och war en måktig mans dotter. Han lät tillreda ett stort gåslabud och ernade hålla bröllop med henne i Bergen. Men då Biskop Magnus sporde detta, blef han illa till mods. En dag gick han till Konungens

koning, och med honou en af hans prestes, hwilken het Sigurd
 och sedan blef Biskop i Bergen. När de kommo till Kungabo-
 ningen, skände Biskoppen bud till Konungen, att han wille träffa
 honou och bad honou gå ut till sig. Konungen gjorde så, och
 gick ut med draget swärd i handen, tog wäl emot Biskoppen och
 hödd honou in att dricka med sig. Biskoppen swarade: annat
 ärende hafwer jag nu: är det sannt, Herre, som mig är sagdt,
 att du ernar hålla bröllop, öfvergifwa Drottningen och taga en
 annan qwinna? Konungen sade, att så wore. Biskoppen började
 då uppblösa i ansigtet och swarade harnfullt: tänken I, Herre,
 att gbra slikt i wårt Biskopsdöme och så mycket kränka Guds
 bud och rätt och den heliga Kyrkan? Mig undrar, att I så för-
 aften wårt biskopliga eubete och eder konungliga wärdighet; nu
 will jag gbra hwad jag är skyldig till, och förbjuda eder detta
 oråd, å Guds, den helige Konung Dlofs, Apostelen Petri och
 alla helige mäns wägnar. Medan Biskoppen talade detta, stod
 han rat, och lifsom han hade utsträckt halsen för hugget och
 warit redo, om Konungen welat hugga till med swärdet. Men
 presten Sigurd, hwilken sedan blef Biskop, har sagt, att him-
 melen icke syntes honou större, än ett kalfskinn, så förfärlig
 tycktes honou Konungen. Derefter gick Konungen in och swa-
 rade intet; men Biskoppen begaf sig åter till sitt hem, så mild
 och glad, att han leende helsade på hwarje barn och lekte med
 sina fingrar. Då frågade presten Sigurd, huru det kom sig,
 sågande: I ären nu glad, Herre; faller det Eder icke in, att
 Konungen månde fatta wrede till Eder? och wore wäl nu bäst,
 att söka komma undan. Biskoppen swarade: sannolikare synes
 mig, att han icke gör det; men om så wore, hwilken döds är
 wäl bättre eller önskeligare, än att låta sitt lif för Guds ära
 och dö för den heliga Chrisina tron och sitt eget eubete, emedan
 man förbudit det som otillåtligt är; och därför är jag nu glad,

att jag gjort det mig ålåg. Sedan blef mycket buller och larin i staden; Konungen begaf sig dådan strax härefter och förde med sig mycket såd, malt och bonung. Han drog nu söder till Stafanger, och tillredde der gästabud, för att låta sammanwiga sig med Cecilia. När Biskoppen, som rådde öfwer detta skälle, sporde sådant, begaf han sig till Konungen och frågade, om det wore sannt, att Konungen ernade taga en annan hustru, medan Drottningen lefde. Konungen swarade, att så were. Biskoppen sade: om så är, Herre, mågen I betänka, huru strängt detta är ringare mån förbudet: nu är det icke otroligt, att I ansen det tillåtet och anständigt för Eder, derföre att I hafwen större makt; men det strider dock mycket emot lag och rätt; och wet jag icke, hwarföre I wiljen göra sligt i vårt Biskopsdöme och så kränka Guds budord, den heliga kyrkan och vårt biskopliga embete: I låren wäl wisja gifwa till detta skälle någon stor skänk af penningar, och såkunda försona Eder med Gud och oss. Då sade Konungen: tag af vårt gods hwad du will; du har wisat dig ganska olik Biskop Magnus. Konungen gick sedan bort och war icke mera tillfreds med denne, än med honom, som alldeles förböd giftermålet. Derester tog Konungen Cecilia till ägta, hade henne ganska kär och war mycket nöjd med henne.

40 Cap.

Köpstaden Konghell förbättras.

Konung Sigurd lät så mycket förbättra köpstaden Konghell, att ingen rikare handelsstad den tiden fanns i Norrige; och uprehöll han sig länge der, för att skydda landet. Han lät bygga Konungsgård i fästningen och pålade alla närgränsande härader och öfwey stadsboerne, att hwar och en, fem war nio år gammal eller derutöfwer, skulle årligen bära till fästningen fem wa-

penflenar eller ock fem sibrar, spetsiga i ena ändan och fem alnar långa. Uti denna fästning låt Konung Sigurd uppföra en förs kyrka, hvilken, ehuru den war af trä, dock war utmärkt, både för selswa byggnadsämnet och för arbetet. Då Konung Sigurd varit Konung i 24 år, inwigdes denna förs kyrka. Konungen låt det heliga korset och många andra helgedomar förwaras der. Hon blef kallad fästningskyrkan. Sver högaltaret satte Konungen den tasta, som han låtit göra i Grekland; den war af koppar och silfver, hel och hällen förgylld och skön besatt med lysande stenar. Der förvarades ock det skrin, som Danakonungen Erik Emund hade skändt Konung Sigurd, och den kyrkohandbok (plenarium), skrifwen med guldboksläsvor, hvilken Patriarken (i Jerusalem) gifvit Konungen.

41 Cap.

Konung Sigurds död.

Tre år efter det förs kyrkan war inwigd, blef Konung Sigurd sjuk, då han uppehöll sig biter i Wiken; hans wänner både honom nu, att han skulle ställa sig från qvinnan (Cecilia), hwilket hon ock selskade; och bad hon Konungen, under sjukdomen, att få draga bort, sägande, att det torde bäst gagna honom. Konungen swarade: icke tänkte jag, att du skulle öfvergifwa mig såsom de andre, wände sig bort från henne och blef rött som blod i ansigtet; men hon gick sin wäg. Sedan tilltog hans sjukdom, så att han deraf fick sin död; och blef hans lik förde till Dpslo att begrafwas. Han afled en natt efter Mariemåsan under fastan, jordades i Hallwards kyrka och insattes i stennuren utanför Koret på södra sidan. Hans son Magnus war då der i staden och emottog genast alla Konungens statter, så snart Konung Sigurd dog. Sigurd war Konung öfwer Nor-

rige i 27 år, efter sin faders, Konung Magnus Barfots död; han afled 40 år gammal; och var hans tid god för landsfolket, både genom ynnig årswext och frid.

Konung Magnus Blindes och Konung Harald Gilles Saga.

1 Cap.

Magnus och Harald tagas till Konungar.

Magnus, Konung Sigurds son, blef i Orstø tagen till Konung öfwer hela landet strax efter fadrens död, såsom allmogen hade swurit Konung Sigurd; gingo då genast många i tjänst hos honom, och blefwo somlige länshöfdingar. Magnus war stornare, än hwarje annan man i Norrige på den tiden; han war håftig till sinnes och grym, men stor idrottsman; och det war egentligen fadrens wänsällhet, som förskaffade honom folkets kärlek. Han war en stor drinkare, girig, oblid och ofördragant. Harald Gille war lätt sinnig, gladlynt och skämtsam, gifvild, så att han intet sparade för sina wänner, och ganska bjöd att följa de råd, man gaf honom, så att han lät andra råda med sig, som de wille. Detta allt gjorde honom wänsäll och prisad af folket; och woro många uåttige män ej mindre tillgifne honom, än Konung Magnus. Harald war i Lundsberg, när han sporde Konung Sigurds, sin broders, död. Han hade då sammankomster med sina wänner; och bestöts dem emellan, att Högas-Ting skulle hållas der i staden. På detta Ting wardt Harald tagen till Konung öfwer halfwa landet; och man

förklarade nu för nödtvungen den ed, hvarigenom han hade fräuswurit sig sitt fädernearf. Harald tog sedan hoffolk och tillsatte länshöfdingar; och saulade sig snart till honom icke mindre här, än till Konung Magnus. Då foro sändebud emellan dem; och stod det så i sju dagar. Men som Konung Magnus fick wida mindre här, såg han ingen annan utväg för sig, än att skifta riket med Harald i två lika lotter; och blef då sålunda delade dem emellan, att hwar fick sin hälft af det rike, Konung Sigurd haft; men skepp, borddrydnad, mycken och alla lösbren, som Konung Sigurd ägt, behöll Magnus ensam, och war ändå mindre nöjd med sin del. De styrde likwäl riket en tid bortåt i frid, men woro föga enige till finnes. Konung Harald fick med Thora, Guttorm Gråbarbs dotter, en son, som het Sigurd. Till ägta tog han Ingrid, dotter af Ragnwald, som war Swea-Konungen Inge Stenkilsons son. Konung Magnus gifte sig med Christin, Anut Låwards dotter och Danske Konungen Baldemars syster, men fattade icke kärlek till henne, utan sände henne åter till Danmark: sedan gick allt sämre för honom; och ädrog han sig mycken owilja af hennes fränder.

2 Cap.

Om Konungarne Haralds och Magnuses Frigshår.

Då nu fränderne Harald och Magnus warit Konungar öfwer Norrige i tre år, uppehölo de sig, sjerde wintern, båda uorr i köpstaden och bödo hwaraman till gästabud; likwäl war deras folk beständigt på wägen att komma i strid. Om våren drog Konung Magnus med sina skepp söder utåt landet, samlade ur hwarje fylke så mycken manskap, han kunde få, och tillsporde sina wänner, om de wille leuua honom bistånd att affätta Harald från Konungadmet och tilldela honom så mycket af landet, som

Magnus godt syntes, erindrande dem, att Harald tillföre hade affsvurit sig riket. Hårtill fect Konung Magnus många mäktiga mäns samtyske. Konung Harald for då, om vären, till Uppland och öfra vägen öster till Wiken; han samlade ock till sig manskap, när han sporde Konung Magnuses förebefwande; och hwar de drogo fram, slaktade de hwarannans boskap och dräpo hwarannans folk. Konung Magnus war wida mansjärfare, emedan han hade förnämsta delen af landet att samla folk ifrån. Harald uppehöll sig i Wiken, östan om sjärden, och drog manskap till sig; och togo de då både män och gods från hwarannan. Der woro hos Konung Harald Christröd, hans broder på midbernet, och många andre länshöfdingar; dock woro långt flere hos Konung Magnus. Konung Harald låg med sin här på det ställe i Manerike, som heter Fors, och drog derifrån ut till sjöstranden. Larsmåse-afton äto de aftonmåltid på en ort, som kallas Fyrileif, och hölls wakt till häst på alla sidor deromkring: de blejwo då warse Konung Magnuses här, som tågade emot gården. Magnus hade nära 6000 man, och Harald hade blott 1500. Wakten gaf Konung Harald tillkänna hwad den sett och berättade, att Konung Magnuses här war kommen ganska nära gården. Harald sade: hwad kan min frände, Konung Magnus Sigurdson wilja? icke må han hafwa i sinnet att slå med mig? Då swarade Thiostell Alfson: så bören 3 fatta råd för Eder och edert folk, Herre, som om Konung Magnus hela sommaren hade samlat här, för att genast strida, när han träffade Eder. Då stod Konung Harald upp, bad sina män gripa till wapen och sade: wi skole slå, om Konung Magnus, min frände, will strida. Sedan blästes till slagning: Konung Haralds folk gick ut från gården på ett åkergräde och uppsatte der sitt baner. Harald hade på sig twenne ringbrynjor; men Christröd, hans broder, bar in en brynja; han ansågs för en ganska låf man. När

Konung Magnus och hans män sågo Konung Haralds frighår, uppsållde de sitt folk i en så lång slagtorbning, att de skulle kunna fringråna hela Konung Haralds hår. Så säger Hall-dor Skvalldre:

Hår, af många undersidd,
Magnus slagtorbningens armar
Långt stråkte ut: de slagnes
Warma troppar marken höljde.

3 Cap.

Strid på Fyrislif.

Konung Magnus lät i denna strid bära framför sig det heliga korset; och blef der ett stort och hårdt slag. Christridd, Konung Haralds broder, gick med sin skara midt in uti Konung Magnuses slagtorbning och högg omkring sig på båda sidor; och wel felket för honom, hvar han frangeck. Men en mäktig bonde, som följde Konung Haralds hår, och stod bakom Christridd, lyfte sitt spjut med begge händerne och stack honom mellan skuldrorne, så att spjutet gick ut genom bröstet; och föll Christridd der. Då frågade många, som stodo honom nära, hwi han så gjorde och begett denna illgerning. Bonden svarade: nu har han fått weta utaf, att han och hans folk i souras slaktade min bostap, togo allt hwad i huset fanns och twingo mig att följa deras hår; då ernade jag honom slift, om jag kunde få tillfälle dertill. Sedan begynde Konung Haralds män att fly, och tog han slutligen self flykten med hela sin hår. En mängd of Konung Haralds folk slupade; Ingemar Swenson af Aske, en utmärkt man och lönsöfding, fcl der banesår. Då quod han detta:

Till Fyrileif
 Onda väntar mig drefwo:
 Alltid obenågen
 Till strid jag war.
 Mig pilar
 Från almbågen beto:
 Allbrig mer till Alf
 Wände jag komma.

Der föllo några 60 af Konung Haralds hofmän; self flydde han öfver åt Wiken till sina skepp och for genast ur landet till Konung Erik i Danmark. Så säger Hallbor Skvallsdre:

Stridsfårpare, till Erik
 Du Haddings häst (skeppet)
 Dig föra låt:
 Glad fecl herrskaren landet åter.
 Totarnes utmärkte Konung,
 Den snabb-talande,
 Höflens stråcl,
 Dig tappra måns bistånd gaf.

Så säger Einar Stuleson:

Swer siffkåttet (hafwet)
 Till Skåningarnes land
 Drog han, som bortskänker
 Skeppswågens esd (guldet).
 Werksamme Fursien,
 Som glupste wargens läppar
 Fårgar med blod,
 Danmarks herrskare fann.

Konung Harald begaf sig till Dana-Konungen Erik Enund, för att söka hjelp af honom; de träffades söder i Småland.

Konung Erik tog wäl emot honom, mest derföre att de hade swurit hwarannan brödralag. Han gaf Konung Harald Halland i förlåning och skänkte honom 8 längsfepp, dock utan tillbehör. Sedan for Konung Harald norrut genom Halland; och kommo då många Nordmän honom till mötes. Konung Magnus underslade sig hela Norrige efter denna strid, gaf frid åt alla sårade och lät läka dem, lifasom sina egna män. Han tillerkände sig då allt landet och hade hos sig de utvaldaste män, som funnos i riket. När de sedan rådslogo fins emellan, wille Sigurd Sigurdsfson, Thoror Ingiridsfson och alla de klofaste män, att man skulle quarhålla hären i Wiken och bida der, i fall Harald återkomme sunnanifrån. Men Konung Magnus följde sitt eget sinne, for norrut till Bergen, blef der öfwer wintern, och lät hären draga bort och länshöfdingarne begifwa sig till sina gårdar.

4 Cap.

Om Asbjörns och Nereids död.

Konung Harald kom till Konghell med det manskap, som följt honom från Danmark. Då hade länshöfdingarne och stadsboarne samlat här emot honom och uppställde en stark slagordning öfwanför staden. Konung Harald gick af sina fepp, sände bud till bondehären och bad dem, att de icke med wäpnad hand skulle besrida honom hans rike, sågande sig icke begära mera, än honom med rätta tillkomme. Sändemän foro emellan dem; och omföder åtskilde bönderne sin här och underkastade sig Konung Harald. Han gaf länshöfdingarne förlåningar, på det de måtte bistå honom, och de bönder, som gingo på hans sida, tilldelade han åtskilliga förmåner och friheter. Derester samlade sig mycket folk till Konung Harald; for han då wester i Wiken och skänkte frid och säkerhet åt alla, utom åt Konung

Magnuses män, hvilka han låt råna eller dråpa, hvar han träffade dem. När han kom hslan till Sarpsborg, låt han gripa två af Konung Magnuses länshöfdingar, Asbjörn och hans broder Nereid, och förelade dem de villkor, att den ena skulle hängas, men den andra förtras i forsen Sarp, bedjande dem sielfwe wälja. Asbjörn walde att fastas i Sarpsforsen, emedan han war äldre och denna ödd syntes honom grymmare. Det skedde ock sålunda. Härinn talar Halldor Skwallbre:

Asbjörn, som emot Fursten
 Sin tunga illa styrde,
 Twungen blef i Sarp att sitta:
 Herrstaren ofla korpen föder.
 Konungen, som wägernas eld (guldet) förlöser,
 Uti Sigars (Odens) grymma tråd (galgen)
 Låt hänga Nereid, fiendens wän;
 HusLingen denne ungfälla seå.

Sedan for Konung Harald norr till Lunsberg, der han blef wäl emottagen och mycket manskap samlade sig till honom.

5 Cap.

Rådplågning.

Konung Magnus war i Bergen, när han sporde dessa tidningar: han låt då kalla till samtäl med sig alla höfdingar, som funnos i staden, och sporde dem till råds, hwad man nu borde fbretaga. Sigurd Sigurdson swarade: här kan jag gifwa ett godt råd: låten bemanna en fluta med dugtiga karlar, och låten mig eller någon annan länshöfding sifra den och fara till Konung Harald, Eder frände, samt bjuda honom förlikning, sådan den kan uppgråas Eder emellan af råtrådige män här i lan-

det: tillbjuden honom hälften af riket; och håller jag för troligt, det Harald, genom goda mäns bemedlande, skall låta förnä sig att emottaga detta anbud, och I sålunda blifwa förlikte. Då sade Konung Magnus: det vill jag icke; ty hwad gagnade oss då, att wi i soutras wunno allt riket under oss, om wi nu skulle afslå hälften? gifwen derföre ett annat råd. Sigurd Sigurds-son swarade: mig synes, Herre, som dine länshöfdingar, hwilka i höfläs bädo dig om lof att få draga hem, nu ernade sitta sitta och icke wille komma till dig: du gjorde mycket emot mitt råd, när du lät det tafrika manskap förkingras, som wi då hade, ty jag tyckte mig weta, att Harald och hans folk skulle komma åter till Wiken, så snart de sporde att der wore ingen höfding: nu wet jag ett annat råd, som, ehuru ondt, likwäl torde lyckas: utvänd några af dina Gåster, jemte annat folk, till de länshöfdingar, som ej wilja hjälpa dig i din nöd, och lät dråpa dem, men gif deras egendom åt sådane, som nu äro böjde att lemna dig bistånd, fast de ej förut warit i mycket anseende: lät dem drifwa folket tillsamman, och begagna dig likaswäl af onda, som af goda menniskor: drag sedan öfvernt emot Konung Harald med det manskap, du fått, och strid med honom. Konungen sade: det wore, att gbra sig förhattlig, om man skulle låta dråpa många betydande män och upphjja ringa folk, som ofta är lika trofäst, och af hwars wälde landet far illa: jag will höra ännu flera råd af dig. Sigurd swarade: swårt blifwer mig nu att råda, när I hwarken wiljen ingå förlikning eller slås: farom då norr till Trondhem, der wi hafwe landets betydligaste styrka att tillgå, och samlom under wågen allt det manskap, wi kunne få; kan hända, att Elsgrimarne då ledsna wid att förslja oss. Konungen sade: icke will jag nu sty för dem, hwilka wi i soutras förjagade; gif mig bättre råd. Då stod Sigurd upp, lagade sig till att gå bort, och sade: jag skall

nu gifwa Eder det råd, som jag ser att I wilsen hafwa och som mände gå i fullbordan: sittin här i Bergen, till dess Konung Harald kommer med stor krigshår; och låren I då få tåla död eller ulla. Sigurd deltog ej längre i denna slåttna.

6 Cap.

Om Konung Haralds krigshår.

Konung Harald for östänifrån utmed landet och hade ganska stor hår: denna winter blef kallad seltfocknings-wintern. Konung Harald kom till Bergen julaston och lade med sina skerp in uti wiken Florewåg, men wille icke strida under julen, för helgens skuld. Konung Magnus beredde sig iniedlertid till motstånd uti staden. Han lät uppresas en fältslunga ute på Holmen och gdra jernlänkar, med trådslockar emellan, hwilka lades tvårt öfwer wiken från Kongsbryggan till Nordnås och till Munkbryggan. Han lät desliks smida fotanglar och kasta dem ut på Sönswallen; och blott i tre dagar hölls julhelgen, då man icke arbetade. Men sista dag jul lät Konung Harald blåsa allt sitt folk till staden; och hade nära 900 man samlat sig till honom om julen.

7 Cap.

Konung Magnus tages till fånga.

Konung Harald gjorde Konung Olaf den Helige det löfte, att han, på egen bekostnad, skulle låta bygga en kyrka åt honom der i staden, om han nu finge seger. Konung Magnus uppställde sin slagordning på Christ-kyrkogården; men Konung Harald lade först till wid Nordnås. När Konung Magnus och hans

hans folk sågo detta, drogo de sig längre in uti staden, ända till det innersta af wiken. Då de tågade gatan framåt, lupo många af stadsboarna till sina hus och hem; men de, som gingo öfwer wallen, kommo på fotanglarna. Konung Magnus och hans folk sågo nu, att Konung Harald med hela sin friggår hade rott till Hegrewik, hwarest de gingo i land och togo öfra wägen uppåt backen öfwanför staden. Då skyndade Konung Magnus fram genom gatan, men hans folk flydde åt alla håll, somlige upp å fjället, somlige till Nunneklostret, och somlige in uti kyrkor eller till andra ställen, der de kunde gäma sig. Konung Magnus flydde då ut på sitt skepp; men ingen möjlighet war att komma bort, ty jernkedjorne tillstängde utloppet. Honom följde och få män, hwadan de sågo kunde uträdda. Så säger Einar Skuleson i Haralds-drapan:

Bergens wil de stängde:
 Ej på en weda
 Tappre herrskarens skepp
 Bort kunde fara.

Litet derefter kommo Konung Haralds män ut på skeppen; Konung Magnus blef då tillfångatagen der han satt, bakuti för-rummet på högsåteskistan, och tillika med honom Håkan Faulk, hans moderbroder, hwilken war en ganska dågelig man, men ansågs föga Hof. Iwar Szursson och många andra hans wän-ner blefwo äfwen tagne till fånga, och somlige genast dräpne.

8 Cap.

Konung Magnus lemlästas.

Konung Harald höll derpå stämman med sina rådgifware och bad dem öfwerlägga med sig; och wid slutet af denna stäm-

na heramades, att Magnus skulle affättas och ej vidare kallas Konung. Han öfverlemnades då åt Konungens trålar; men de sympade honom, utslungo båda hans ögon, böggo af honom ena foten; och slutligen wardt han indyt. På Iwar Dzurson utslungos ögonen, och Håkan Faulk blef dräpen. Sedan lades allt landet under Konung Haralds wälde. Då efterspanades noga, hwilka som warit Konung Magnuses tillgifnaste wänner eller bäst wiste hwar hans ägodelar och dyrbarheter woro gånne. Det heliga korset hade Konung Magnus fört med sig, allt sedan Fyrtiseis-slaget stod; och wille han nu icke säga, hwar det förwarades. Biskop Reinhold i Stafanger war Engelsman och ansågs för mycket girig: han war Konung Magnuses synnerligen gode wän; och höll man för troligt, att penningarne, skatten och klenoderne blifwit lemnade i hans förwar. Bud stäckades efter honom, och kom han till Bergen, hwarest han blef bestyld för denna sak; men han nekade twärt dertill, och wille ej widgå, utan erbjöd sig att bewisa sin oskuld. Konung Harald biföll icke detta, utan pålade Biskopen att gånna 15 marcker guld i böter. Biskopen sade sig hellre wilja wäga lifwet, än så utblotta sitt Biskopsäte. Sedan blef Biskop Reinhold hängd ute på Holmen wid fältslungan; men när han gett till galgen, slängde han ena skon af foten, och sade, swärjande derpå: icke wet jag af flere Konung Magnuses ägodelar, än hwad som ligger här i skon: det war en guldring. Biskop Reinhold begrofs på Nordnås uti Michaels-kyrkan; och blifwo dese gerningar mycket lastade. Sedan war Harald Gille ensam Konung öfwer Norrige, så länge han lefde.

9 Cap.

Under i Konghell.

Ten år efter Konung Sigurds död, tilldrogo sig stora och

förunderliga ting i Konghäll. Befallningemån derlåde woro då Guttorm, Harald Glettes son, och Sámund Husfreja, hwilken hade till ägta Ingeborg, prestens Andreas Brunsons dotter. Deras söner woro Pål Filip och Gunne Fis: Sámund hade och en oägta son, beakund Almund. Andreas Brunson war en ganska utmärkt man, och prest wid Korstjekan; hans hustru het Solweig. Hög dem uppfostrades Son Loptson, hwilken nu war elfwa år gammal. Presten Lopt Sámunds son, Tons fader, war då äfwen der. Andreas prestis och Solweigs andra dotter het Helga och war gift med Einar. Det tilldrog sig i Konghäll, nästa söndagsnatten efter Påstveckan, att ett stort gny hördes ute på gatorne i hela staden, liksom när Konungen framtågade med allt sitt hof. Hundarne låto illa, rusade ut och kunde icke gwarhållas; men alle hundar, som utkommo, blefwo galne och beto hwad helst de träffade, folk eller sänad: allt som wardt bitet, så att blod utkom, föll i raseri, och allt som hafwande war, kastade tillika fostret. Detta järtecken stebde nästan hwarje natt, från Påst till Christi Himmelsfärdsdag. Stadsfolket blef ganska förfäradt härskwer: många drogo bort, sålde sina gårdar och flyttade till landsbygden eller andra köpstäder; men de, som wisast woro, lade största wigt på detta under, intogos af rådsra och sade, som samnt war, att det mände förebåda stora och wigtiga händelser, hwilka ännu icke kommit i huset. Andreas prest höll en lång och wacker predikan på Pingsdagen och talade slutligen om stadsfolkets wända, bedjande dem fatta mod och icke låta den herrliga staden blifwa öde, utan heldre wara aktsamme på sig sjelfwa, eftersinna hwad rådligast wore, och taga sig till wara för allt, som kunde hända, för eld och ofrid, samt bedja Gud om misfund.

10 Cap.

Begynnelsen af striden i Konghäll.

Dretton lastdragaresfartyg gjordes redo från staden och fingo segla till Bergen; men elloswa af dem förgingos med folk, gods och allt hwad å dem war; det tolfte led och skeppsbrott, men besättningen räddades, ehuru laddningen gæf förlorad. Då for prestsen Lept norrut till Bergen, med all sin egendom, och framkom lydligen, utan minsta förlust. Larsmeße-afton war det som dessa lastdragaresfartyg förgingos. Erik Gummb DanaKonung och Lzur ArkeBiskop sände begge bud till Konghäll och bådo inswänarne wäl förwara sin stad, emedan Wenderne hade en stor här ute, härjade widtomkring hos de Christne och fingo ständigt seger. Stadefolket winnlade sig dock föga om sin säkerhet, utan woro sorglöse; och ju längre det led, desto mera glömdo de den skräck, som hade kommit öfwer dem. Larsmeße-afton, då högmessan hölls, kom Rettibur, Wendernes Konung, till Konghäll och hade 250 Wendiska skepp, samt på hwarje skepp 44 män och 2 hästar. Dminiz het Konungens systerson och Unnibur en höfdinge, som hade mycket folk under sig: dese twenne höfdingar robde, med alla sina skepp, upp genom Eilwens östra gren, förbi ön Hising, och fram till Konghäll; men en annan del af flottan lade igenom westra grenen in till staden. Dese landade ute wid pålarnne, förde sina hästar från skeppen, togo öfra wägen åt Bratsås och redo så upp omkring staden. Einar, Andreas prestis mäg, bar denna tidning till försättningskyrkan; ty der war då stadefolket och hade kommit dit för att bewisla högmessan. Under det Andreas prest predikade, kom Einar och sade folket, att en frighår drog emot staden med många örlogsskepp, men att en del af håren red ned öfwer Bratsås. Då yttrade många, att det torde wara Erik DanaKonung, och wän-

tade sig frid af honom. Allt folket löpp nu ned i staden till sina hus, wäpnade sig, gick till steppsbyggorne och säg då genast, att ofrid war å färde och håren otalig. Nio Hstersjöfartyg, som tillhörde köpmän, lägo på ån wid byggorne. Der lade Wenderne först till och slogos med köpmännen. Dese emot togo dem käft, wäpnade sig och förswarade sig länge och manneligen. Här wardt en hård strid och tappert motstånd, innan köpmansflotten blefwo afbröjde. I denna slagting förlorade Wenderne 150 flott med allt manskap, som på dem fanns. När slaget war som starkast, stod stadsfolket på byggorne och sköt på hedningarne; men så snart striden saktade sig, flydde alle upp till staden och sedan in uti fästningen, medtagande sina kostbarheter och allt det gods, som medföras kunde. Solweig, hennes döttrar och två andra qvinnor begäfwö sig uppåt landsbygden. När Wenderne besegrat köpmansfartygen, gingo de i land, inustrade sin här och märkte derwid den stada de lidit. Då lupo somlige till staden, men somlige till köpmansflotten och togo allt gods, som de wille hafwa med sig. Derefter satte de eld på staden, och uppbrände den hel och hållen, tillika med flotten. Sedan drog hela håren emot fästningen och beredde sig till anfall.

11 Cap.

Andra striden.

Konung Mettibnr lät tillbjuda dem, som i fästningen woro, att de skulle få gå ut, behålla lifwet och medtaga wapen och kläder, guld och silfwer; men alle ropade beremot och gingo ut på borgen; somlige sköto, och somlige nedkastade stenar och stocskar. Det war en hård strid; mycket folk föll på båda sidor, dock wida flere af Wenderne. Solweig kom upp till en gård, som heter Solberga, och berättade der hwad som händt. Då

Sturos budkafar upp och sändes till Skurbaga, der ett sammanskott&dl hölls och mycket folk war församladt. Der war, bland andra, en bonde, som het Elwer den Stormunte; han sprang genast upp, tog sin sköld och hjelmen samt en stor yra i andra handen och sade: sländen upp, gode män, tagen edra wapen och dragom åstad att bistå stadsbearnna; ty skamligt lårer det synas för hwar man, som det fördrjer, att wi sitte här och sluke öl, medan det goda folket i staden sätter lifwet till, för vår skuld. Många talade deremot, sågande, att de sjelfwe skulle bereda sin ofärd, utan att wara stadsboarne till någon hjälp. Då sprang Elwer å nyo upp och sade: ändå att I alle qwarblifwen, skall jag likwål ensam draga åstad; och slupa skola en eller två hedningar för min hand, innan jag faller. Sedan loyp han ned till staden; några män följde efter, för att se huru det skulle gå honom och utredna, om de kunde göra honom något bistånd. Men då han kom så nära fästningen, att hedningarne blefwo honom warse, lupo emot honom åtta män, fullt wåpnade. När de möttes, omringade honom hedningarne. Elwer lyfte upp yran och högg den, som stod bakom honom, med framre yrhörnet under hafan, så att kindbenet och struxen söndersturo och mannen föll widbyppen och baklångs till jorden. Derpå swångde han yran framför sig, högg en annan i hufvudet och köf det, ånda ned till skuldorne. Sedan stredo de; och drap han ytterligare två, men blef sjelf mycket sårad. Då flydde de fyra, som qwar woro; men Elwer loyp efter dem. Ett fårr låg i wägen; två hedningar sprungo deruti, och drap Elwer dem båda; stod han då åfwen fast i kårret; och undkommo sålunda två hedningar af de åtta. Men de, som följt Elwer, förde honom med sig tillbaka till Skurbaga; der blef han fullkomligen låft från sina sår; och är det allmän sågen, att ensam karl aldrig gjort manligare bragd. Två länshöfdingar, Sigurd Gyrdeson, Philips

broder, och Sigard, kommo med 600 man till Skurhaga; Sigurd wände åter med 400 man, blef sedan föga aktad och lefde icke länge; men Sigard tågade med 200 man till staden, sired der emot hedningarne och stupade, jemte allt sitt folk. Wenderne bestormade fästningen; men deras Kenning och höfdingar afhöll sig från slagningen. På ett ställe bland Wenderne stod en karl, som stöt med bäge och drap en man med hwarje pil; och stodo twenne karlar framför honom och wårjde honom med stölar. Då sade Saimund Húsfreja till Asmund, sin son, att de båda på en gång skulle skjuta åt skytten; och jag själv, fortfarande han, skall skjuta på en af dem, som hålla stölarne framför honom; han gjorde så, men denne betäckte sig med stölden: nu stöt Asmund emellan stölarne, och pilen träffade skytten i pannan, så att den gick ut genom nacken, och mannen föll baklängs död till jorden. När Wenderne sågo det, tjdto de alle, som hundar och wargar. Då lät Konung Nettiur ropa till Nordmännen och tillböd dem å nyo frid, men de afslago hans anbud. Sedan gjorde hedningarne åter ett hårdt anfall. Nu war det ytterligare en af de hedniska männen, som sired så djervt och gick så nära, att han kom ända till fästningsporten och med sitt swärd slack ihjäl den man, som stod innanför porten. Från fästningen stöto de på honom med pilar och spyut, hwilka dock icke beto, ehuru han bar hwarken stöd eller harnesk; ty han war så stor trollkarl, att intet wapen kunde skada honom. Då tog Andreas prest wigd eld, wälsignade den och skar tunder (snöske), som han lade deri och hwilket han sedan satte på spetsen af en pil, den han lemnade till Asmund: med denna pil stöt Asmund på trollkarlen; och träffade skottet så, att han hade tillspolest deraf och föll död till jorden. Hedningarne låto illa, såsom förra gången, tjdto och skuro tänder samt gingo alle till sin Konung: de Christine trodde dem nu rådslå om afslåg. Då hörde

en tolf, som förstod Wendiska, hwad hofdingen Unnibur talade; han sade: detta folk är tappert och swårt att strida emot; och skulle wi än kunna taga allt gods, som finnes i sladen, måtte wi dock gerna gifwa lika mycket till, om wi aldrig hade kommit hit, så mycket folk och så många hofdingar hafwe wi förlorat: först i dag, när wi började att strida mot fästningen, wårjde de sig med stott och spjut: sedan kastade de stenar på oss; men nu slå de oss med käppar, såsom hundar; deraf ser jag, att wapen till förswar börja tröta dem; wi skole dertfore ännu en gång hårdt anfälla dem och försöka deras styrka. Det förhöll sig också verkligan så, som han sade, att de nu stöto med sidor, emedan de i första striden oförfigtigt bortkastat sina stottwapen och stenar; men när de Christine sågo, att sldrarnes antal minskades, höggo de hwarje sidr i twenne stycken. Hedningarne anfällde dem då med sldrsta håstighet, men hwilade sig emellanåt; och blef nu folket å båda sidor mycket trött och säradt. Under en af hwilosunderne lät Konung Mettibur å nyo tillbjuda dem frid, och att de skulle få behålla sina wapen och kläder samt allt hwad de sjelfwe kunde medtaga ur fästningen. Då hade Samund Husfreja slupat; och bestöto nu de, som öfrige woro, att uppgifwa fästningen och lemna sig sjelfwa uti hedningarnes wåld: detta war dock det oflöfaste råd, ty hedningarne höllo icke sina löften, utan togo alla män, qvinnor och barn, samt dråpo de särade och unga, så också andra, dem de icke funno tjenlige att föra med sig. De togo äfwenledes allt gods, som war i fästningen, gingo in uti förskyrkan och rånade dådan all dess prydnad. Andreas prest gaf Konung Mettibur en silfwerbestlagen och förgylt spira, så också åt Duminiz, Konungens systerson, en guldring; hwaraf de tyckte sig märka, att han hade något att säga i sladen, och wårderade honom framför andre. Hedningarne togo också det heliga korset och förde det bort; de togo jemwäl den

tafla, som stod öfver altaret och hwilken Konung Sigurd kätit gbra i Grefland och haft med sig till Norrige: denna nedlade de på trappan framför altaret. Sedan gingo de ut ur kyrkan. Då sade Konung Dettibur: detta hns hafwer tillförene blifwit uppbyggt och prydt med mycken kärlek till den Gud, som det äger; dock synes mig nu som stället och huset warit föga wår-dade, ty jag märker, att Guden är wred worden på wårdarne. Konung Dettibur gaf Andreas prest kyrkan, (helgedoms)-skrinet, det heliga korset, beken (bibeln), kyrkohandboken och syra klerker; men hedningarne uppbrände likwål fästningskyrkan och alla husen i fästningen. Den eld, de tändt i kyrkan, sloknade twenne gånger; då höggo de ned henne, hwarefter hon hel och hålen kom i låga och uppbrann, såsom de öfrige husen. Sedan begäfwö sig hedningarne med bytet till skeppen och råtnade sin hår; men när de sågo, hwilken förlust de lidit, gjorde de allt folket till trigsångar och fördelte dem på skeppen. Andreas prest och klerkerne fördes till Konungs skeppet, jemte det heliga korset; då kom stor skräck öfver hedningarne, för det järtecken's slud, som träffade Konungs skeppet, nemligen en så stark hetta, att alla tyckte sig wara nära att brinna. Konungen bad tolken spörja presten, hwad som wore orsak härtil; han swarade, att den Allsmåttige Guden, på hwilken de Chrisine trodde, sände hedningarne ett tecken af sin wrede, för det de, som icke wille tro på sin skapare, likwål djerfdes med sina händer widröra hans pinsmärke; ty, fortfor Andreas prest, så mycken kraft äfödsjer korset, att bylika och understundom ännu synbarare järtecken ofta tillförene wedersarits hedniska män, när de tagit deri med sina händer. Konungen lät sätta presterne i skeppsåten; och bar Andreas prest det heliga korset i sin famn. Wenderne drogo båten ändalångs utmed skeppet, omkring framstammen och sedan utmed andra bordet till bakstammen; hwarefter de stdo den bort

med stakar och sötte den inåt bryggorne. Nu for Andreas prest, samma natt, på ojemn wäg och i regnväder, till Solberga med korset och förde det sedan derifrån uti godt förwar. Konung Mettibur, och så mycket som war öfrigt af hans folk, seglade tillbaka till Windland. Många af dem, som tillfångatogs i Konghell, woro sedan länge uti tråldom i Windland; men de, som blefwo utlöste och kommo igen till sin odalsjord i Norrige, hade alla mindre trefnad, än förnt. Köpsluden Konghell hafwer och aldrig sedan återwunnit det wälstånd, han förnt egde.

12 Cap.

Om Magnus Blinde.

Konung Magnus, som blifwit beröfwd sin syn, for derefter norr till Nidaros, gaf sig i kloster på Holmen (Munkholmen) och antog Munkelåder. Då lades under detta kloster Stora Hernås på Froste, till hans underhåll. Men Konung Harald rådde, under återstående delen af wintern, ensam öfwer landet och gaf frid åt alla, som den hafwa wille: han upptog och då uti sitt hof många män, som varit hos Konung Magnus. Sinar prest Skuleson säger, att Konung Harald hållit två slagningar i Danmark, en wid Hwen och en wid Leßb:

Korpmunnens låste färgare,
Under högga Hwen,
Med fiendernes blod
Skarpa swården beskänkte.

Och ytterligare:

Han, som Odens skjorta (brynjan) med blod
fläckar,

Strid höll wid slåta Leffös strand;
 Der stormarne håstigt svängde
 Vaneren öfver utmärkta män.

Konung Harald Gille var den gifmildaste man. Det berättas, att i hans dagar kom från Island Magnus Einarsön, för att wigas till Biskop; och var Konungen honom ganska väl bewägen och wisade honom stor ära. Men när Biskoppen gjort sig redo att afsegla, och skeppet låg färdigt, gick han in uti salen, der Konungen drack, helsande honom med utöfkt höflighet. Konungen emottog Biskoppen vänligen; och satt Drottningen bredewid Konungen. Då sade denne: Herre Biskop, ären I nu färdige till afresan? Biskoppen swarade, att så wore. Konungen fortfor: icke kommen I nu hit i rättan tid, sedan borden äro borttagne: wi kunne nu icke begäfwä Eder såsom sig höfdes; eller är något för handen att gifwa Biskoppen? Skattmästaren swarade: Herre, jag tror, att klenoderne redan äro bortgifne. Konungen sade: ännu är detta dryckeskärl qwar; emottag det, Biskop; det äger något värde. Biskoppen tackade honom för hans ynnest. Då sade Drottningen: far wäl och lef lyckligt, Herre Biskop. Men Konungen talade till henne sålunda: far wäl och lef lyckligt, Herre Biskop! när hörde man en förnam qwinna så tala till sin Biskop, utan att gifwa honom något? Hon swarade: hwad är nu till hands, Herre? Det hyende, hwarpå du sitter, swarade Konungen. Sedan lemnade man Biskoppen detta hyende, som war öfwerdraget med siden och ganska dyrbart. När Biskoppen gick bort, lät Konungen öfwen taga hyendet undan sig, sågaude: länge hafwa de tillsammans varit. Derefter for Biskoppen sin wäg och kom till Island, till sin Biskopsstol; då tala-

des om hwad man af drydeskåret borde göra, som bäst ansådes Konungen. Biskoppen sporde flera till råds i detta ämne; och sade många, att han skulle sälja kåret och gifwa det wårde åt fattiga. Biskoppen swarade: annat råd will jag taga: en kalk skall göras deraf åt kyrkan härslådes; och will jag derjemte bedja, att alle de helige män, af hwilka leuningar finnas i denna kyrka, må låta Konungen njuta wälsignelse af sin gåfwa, så ofta mesza sjunges öfwer kalken. Denna kalk hafwer alltsedan warit i Skattholst. Men af silfvet, hwarmed de hyenden woro öfwerdragne, som Konungen gaf Biskoppen, äro nu gjorde forkäpor, hwilka äfwen finnas i Skattholst. Här af kan man märka Konung Haralds ädelmod, äfwen som af mycket annat, ehuru blott få ting äro beskifne i denna saga. Konung Harald tog Thora, Guttorm Gråbars dotter, till frilla och hade med henne en son, som het Sigurd. Han ägde ock med Drottning Ingrid en son, wid namn Inge. Konung Haralds döttrar heto, den ena Brigitta och den andra Maria. Hans dotter Brigitta war först gift med Swea Konungen Inge Hallstensson, sedan med Magnus Henrikson, och sist med Birger Brose.

13 Cap.

Sigurd Glembe-Djäfnes uppkomst.

Sigurd het en man, som uppföddes i Norrige och sådes vara Adalbrecht prests son. Sigurds moder war Thora, Sares i Wik dotter och syster till Sigrid, som war moder åt Konung Olof Magnusson och hans broder Skäre, hwilken hade till ägta Borghild, Dag Gillsöns dotter. Skäres och Borghilds söner woro Sigurd på Ansträtt och Dag. Si-

gurd's söner woro Son på Ausrått, Thorslen och Andreas Döfwe. Son hade till hustru Sigrid, Konung Inges och Hertig Skules syster. Sigurd hälls i sin barndom till bosten, och blef sedan klerk och wigd till Djäfne (Diaconus); men när han kom till mogen ålder och styrka, war han ganska rast, stor och stark, samt öfwerträffade uti alla idrotter sina jevnåriga och nästan hwarje annan man i Norge. Sigurd råde tidigt ett öfwerdådigt och oroligt sinneslag; han blef kallad Sigurd Slembedjäfne. Han war ganska dågelig till utseendet, och hade tunnt, men sagert hår. Det kom till Sigurds kunskap, att hans moder sagt Konung Magnus Barfot wara hans fader; och så snart han rådde sig sjelf, öfwer gaf han klerke-lifwet och for bort af landet. Han tillbragte lång tid på resor, for ut till Jorsal (Jerusalem), kom till Jordan och besökte många heliga orter, såsom Pelegrimerne plåga gbra. När han kom tillbaka, slog han sig på köpfärder. En winter wistades han på Orknöarne hos Harald Jarl, och gick honom tillhanda då Thorkel Fostre Sumarlids-son blef dräpen. Sigurd war ock i Skotland hos David Skotte-Konung och blef der mycket ärad. Sedan for Sigurd till Danmark; och war det hans och hans måns sägen, att han der hade bewist sin fädernehärkomst och genom jernbörd styrkt sig wara Konung Magnus Barfots son, uti fem Biskoppars närvaro. Så säger Iwar Ingemunds-son i Sigurds-wisan:

Fem Biskoppar,
 Som mest äktade woro,
 Pröfning anstälde
 Om Sköbningens ätt;
 Och utröntes,

Att mäktige Konungens
Fader war
Magnus den milde.

Konung Harald Gisses wänner sade, att detta warit swel och bedrägeri af Danskarne emot Nordmännen. Du Sigurd Slembé berättas, att han uppehållit sig några år i köpfärder: en winter war han på Island och gästade hos Thorgils Oddeson på Stadarhol i Saurby; men få wiste der, hwem han war. Det hände om hösten, när sären, som skulle slaktas, dreswos i fälla och togos fatt, att ett får lopp till Sigurd. Sigurd låtsade som säret hade sökt hjelp af honom, utsträckte handen, lyfte det ur fällan och lät det springa upp å fjället, sågande: icke söka nu många bisänd af oss, men denne (säret) skall sådant lända till hjelp. Ytterligare till drog sig samma winter, att en qwinna hade slutit, hwarföre Thorgils blef wred på henne och wille straffa heune; men hon tog sin tillflykt till Sigurd, hwilken satte henne hos sig på bänken. Thorgils bad honom öfwerlemnna qwinnan, sågande hwad hon hade gjort. Sigurd begärde då tillgift för henne, emedan hon sökt hans beskydd; men Thorgils sade, att hon skulle straffas. Då Sigurd såg, att Thorgils icke wille höra hans bön, sprang han upp, drog swärdet och bad honom anfälla. När Thorgils märkte, att Sigurd wille förswara qwinnan med wapen, tyckte han denne mans utseende bebåda något stort och eftersinuade, hwem han kunde vara: han afflod derföre från qwinnans bestraffande och gaf henne tillgift. Der woro flere utländske män; och bland alla gjorde Sigurd minst wäsende af sig. En dag, när Sigurd kom in uti slugan, spelade en Nordman, som bar prägtiga kläder och mycket pyntade sig, bråde med en af Thors

gils husfolk. Nordmannen ropade på Sigurd och bad honom råda sig i spelet. Sigurd såg derpå och tyckte honom vara nära att förlora. Den, som spelade med Nordmannen, hade ett sår på foten, så att hans ena tå hade bulnat och warade sig. Sigurd satte sig på bänken, tog ett strå och drog det utefter golfwet, der några kattungar sprungo; han drog strået framför dem, tills de kommo på den sårades fot; denne spratt upp och stref; men spelet kom i oordning: och började de nu tråta om, huru det stod. Detta berättas, för att wisa Sigurds fintlighet. Ingen wiste, att han war lärd, förr än Lördagen före Påsk, då han wigde wattnet; och ju längre han war der, ju mera blef han aktad. Sommaren derefter, när de skildes åt, sade Sigurd, att Thorgils gerna kunde sända sina wänner till Sigurd Stembe, för deras bekantskap skuld. Då frågade Thorgils: hwad gemenskap har du med honom? han swarade: jag är Sigurd Stembedjäfne, Konung Magnus Barfots son. Sedan for han bort.

14 Cap.

Om Sigurd Stembedjäfne.

På denna tid war Harald ensam Konung i Norrige; och sadet det allmänt, att han icke war någon wis man, men ej heller så grym, som hans frände, Konung Magnus, Konung Sigurds son. När Harald Gille warit Konung i sex år, kom Sigurd till Norrige; då rådde man honom att fara till Konung Harald, låta honom weta deras frändskap och försöka hwad wändning hans sak sedan kunde taga. Sigurd begaf sig till Konung Harald, sin broder, träffade ho-

nom i Bergen, lemnade sig genast i Konungens wåld, uppenbarade sin fädernehärfomsst och bad Konungen erkänna deras skyldskap. Konungen gaf honom ej genast swar i denna sak, utan framställde den för sina wåner och hade med dem samtal och skämmor. Men när Konungens rådgifwarsingo weta förhållandet, sade de, att om Sigurd upptoges till wålde, blefwe han dem öfwermåttig, såsom Konung Magnus hade warit; men nu suto de i mycken förlust, och länshöfdingarne innehade för det mesta landets styrelse. Konungen förnåddes då till det beslut, att låta dräpa Sigurd och påfinna någon lifsfak emot honom. Af deras samtäl blef bekant, att Konungen besköllde Sigurd för delaktighet i Thorkel Fostres mord wester om hafwet. Thorkel hade följt Konung Harald till Norrige, när han först kom dit till landet, och hade warit Haralds bästa wän. Denna sak drefs så starkt, att Sigurd derföre ansågs hafwa förwertat lifwet; och fullföljdes detta förbehawande, med länshöfdingarnes råd, sålunda, att någre hofstjenare, sent om en afton, gingo dit der Sigurd war, och ropade honom ut, togo sedan en skuta och rodde bort med honom från staden norrut förbi Holdhell. Sigurd satt i bakstammen på en kista, begrundade saken och anade, att swel kunde wara härunder. Han war så klädd, att han hade blå byxor, skjorta och en kort mantel med band uti, i slället för kappa. Han såg ned för sig, höll med händerna i mantelbanden och drog dem stundom upp öfwer hufwudet, men stundom släppte han dem ned. När de hade kommit förbi näset, icke långt från Wjölfrån, woro de glade och druckne, och somlige rodde ganska starkt, utan att mistänka något. Då stod Sigurd upp och gick till skeppsbordet (lifsom för att göra sitt taf); de två män,

som

som skulle taga wara på honom, stego lifaledes upp, gingo med honom ut till steypsbordet och höllo båda undan hans mantel, såsom man plågar göra med förnämt folk. Men som han besarade, att de höllo i flera af hans kläder, grep han en man med hwar handen och kastade sig öfwer bord med dem begge. Skutan stöt långt fram; det gick sent att wända henne om, och dröjde länge innan de hunno upptaga sina män. Men Sigurd dykade och samu så hastigt bort, att han war förr i land, än de hade hunnit wända stutan efter honom. Sigurd war den fotsnabbaste man; han sprang upp å berget, och Konungens män lupo hela natten och sökte honom, men funno honom icke. Han lade sig ned i en bergskrefwa; och som han frös mycket, tog han af sig byxerna, skar hål på dem baktil, drog dem sedan öfwer sig och släp en arm genom hwar byx; derigenom räddade han den gången sitt lif. Konungens män foro hem igen och kunde ej dölja sin misslyckade resa.

15 Cap.

Swek mot Konung Harald.

Sigurd tyckte sig nu finna, att det ej lände honom till gagn, att oftare besöka Konung Harald; och höll han sig derföre döld hela hösten och in på wintern. Han wisstades då ibnligen hos en prest i Bergen. Konung Harald war också der i staden, och många måktige män med honom. Nu sökte Sigurd tillfälle att, med sina wänners hjelp, försända Konungen och bringa honom om lifwet. Ganska många hade del i detta anslag, och deribland några af Konung Haralds hofffolk och herbergesswenner, hwilka förut varit

hofmån hos Konung Magnus, men nu wunnit Haralds stora ynnest, så att någon af dem alltid satt till bords med Konungen. Luciemefan om aftenen, då de tänkte werksätta detta förräderi, talade två män, som suto wid Konungens bord, med hwarannan; och sade den ene till Konungen: Herre, nu hafwe wi Stallbröder underkastat vår tråta edert afgbrände och slagit wad om en asf honung för den, som säger sannt: jag säger, att I denna natt wände ligga hos Ingrid, eder Drottning; men han säger, att I skolen ligga hos Thora Guttormsdotter. Då swarade Konungen, leende och ofunnig om det swef, som låg under detta spörsmål, att han (som hade framställt det) icke wunne wadet. Hvaraf wiste de, hwar Harald war att finna denna natt; men hufwudwaken hölls då utanför det herberge, der de fleste trodde att Konungen skulle sofwa, och der Drottningen låg.

16 Cap.

Konung Haralds mord.

Sigurd Stembe och några män, som woro i råd med honom, kommo om natten till det herberge, der Konungen sof, dräpo först waken, bruto sedan upp dörren och gingo in med dragne swärd. Swar Kolbeinson bar först wapen på Konung Harald; men Konungen hade lagt sig drucken och sof hårdt, så att han icke wakenade förr, än de höggo till honom. Han sade då i yrfeln: hårdt leker du nu med mig, Thora. Hon sprang upp och sade: de leka hårdt med dig, som wilja dig wärre än jag. Der förlorade Konung Harald sitt lif. Dese män gingo in med Sigurd och öfwerföllö Konungen: Egmund, Thronder Stages son, Kolbein

Thorliotsfon af Batafbre och Erlend Sælánding. Sigurd gick derefter bort med sina män och lät kalla till sig dem, som lofwat följa honom, om han finge Konung Harald af dagatagen. Sedan begåfwo sig han och hans folk derifrån, togo en fluta, satte sig wid årorne och rodde ut på wiken framför Konungsgården: då begynde det dagas. Sigurd steg upp, talade till dem, som stodo på Konungsbryggorne, tillkännagaf att han öddat Konung Harald och bad dem emottaga honom till Höfding, såsom hans börd kräfde. Då samlade sig mycket folk från Konungsgården till bryggorne, och swarade alla med en mun, att de aldrig skulle gifwa sig i den mans lydriad och tjenst, som mördat sin egen broder; men om du icke är hans broder, fortforo de, så äger du icke börd att wara Konung. Sedan stötte de sina wapen tillsammans och dömdo dem alle biltoge och fridlöse. Derpå blåstes i Konungskluren, och ständes alle länshöfdingar och hofmän tillsammans; men Sigurd och hans följeslagare ansågo nu för säkra, att draga bort: han höll då till Nord-Hördaland och hade der Ting med bönderne, hwilka gingo under honom och gåfwo honom Konungsnamn. Derifrån begaf han sig till Sogn, hade äfwen der Ting med bönderne och blef tagen till Konung. Sedan for han norr öfwer fjället och in uti fjärdarne, hwarest de fleste emottogo honom wäl. Så säger Iwar Ingeunnsson:

Hörder och Sögner
 Magnses milde son
 Togo emot,
 Efter Haralds fall.
 Månge män
 På Tinget swuro

Trohet åt Konungasonen,

I brodrens ställe.

Konung Harald wardt begrafwen uti den gamla Christi kyrkan.

Saga om Sigurd, Inge och Hsten Haralds söner.

1 Cap.

Konungarne Sigurds och Ingens uppkomst.

Drottning Ingirid och med henne de lånsböfdingar och hofmän, som Konung Harald hade haft, gjorde det aftal, att en löp-stuta skulle såndas norr till Trondhem, att förkunna Konung Haralds ödd och derjemte tillsäga Tronderne, att de måtte taga till Konung hans son Sigurd, som då wistades der norrut och uppfostrades hos Gyrd Wardeson; men Drottning Ingirid for strax öster ut till Wiken, der hennes och Konung Haralds son Inge uppfostrades hos Amund Gyrdeson, Lagberses soneson. När de nu kommo till Wiken, skändes genast Worgting, och blef Inge der tagen till Konung, då han war på sitt andra år. Detta rådslag befordrades af Amund och Thiosolf Alfson, samt många andra stora böfdingar. När de tidningar kommo norr till Trondhem, att Konung Harald war dräpen, togo Tronderne hans son Sigurd till Konung, på Tyrating; och war han då på fjerde året. Hårtill rådde Ottar Wirting, Peter Sanda-ulfson, bröderne Outtorm af Reyne och Ottar Valle, Alfols söner, tillika med flera stora böfdingar och mycket annat folk.

Nästän alla landets inbyggare gifwo sig sedan under dessa bröder, mest af den orsak, att deras fader blifwit kallad hettig; och riket tillfades dem med sådan ed, att det skulle under ingen annan lyda, så länge någon af Konung Haraldsföner lefde.

2 Cap.

Om Sigurd Stembe, Djäkne.

Sigurd Stembe for norr ut förbi Stad, och när han hade anländt till Nord-Möre, woro der allaredan före honom komne bref och wärdtecken från de höfdingar, som gifwit sig under Konung Haraldsföner, så att han der icke fect något medhåll eller undersidd. Efterfom nu Sigurd hade föga manskap med sig, tog han det råd, att segla in till Trondhem och besöka Magnuss Blinde; ty han hade tillförene skickat bud till sina och Magnusses wänner. Då war Konung Sigurd Haraldsson der i staden, och med honom många ansenlige män, så att det icke war rådligt för Sigurd Stembe, att begifwa sig dit. Han hade då med sig många sina och Magnusses wänner. När han kom till köpstaden, rodde de upp uti Mid-ån, ernande sig till Konung Magnuss; men då de skulle gå i land wid Konungsgården, måste de strax begifwa sig derifrån, emedan allt folket satte sig emot dem. Sedan lade de till wid Holm och togo der Magnuss Blinde Sigurdsson utur klofret, emot munkarnes wisja, ty han hade då redan låtit wiga sig till munk. Dock wisja många påstå, att Magnuss frivilligt följt med, fastän anportunda föregafs, till att förbättra hans sak. Strax efter Jul drog Sigurd derifrån med sitt folk, wäntande sig mera manskap af sina fränder och Konung Magnusses wänner, hwilket han

och erhöill. Sigurd och hans folk foro nu ut efter fjården; och snart kommo efter dem Björn Egilsson, Gunnar af Himmsom, Halldor Sigurdsson, Askaf Håkansson, bröderne Benedict och Erik, samt de hofmän, som förr hade varit hos Konung Magnus, och mycket annat folk. De foro med hären söder ut förbi Mdre intill Nömsdals-wiken, hwarest de delade sig; och for Sigurd Slemba om wintren wester öfwer hafwet, men Magnus drog till Uplanden, emedan han der wåntade sig mycket folk till bistånd, hwilket han och feck; war han då der öfwer wintren samt hela påföljande sommaren, och hade mycket manskap hos sig. Konung Inge for nu emot honom med sin här, och råfadest de på det ställe, som kallas Myune. Der blef en hård strid, och hade Konung Magnus mera folk. Så är sagdt, att Thiosloff Askafson bar Konung Inge i sitt stöte, medan striden warade, och geck under fanan, hwaraf Thiosloff kom uti stor wåda, emedan han på alla sidor hårdt ansattes; och berättar man, att Konung Inge då feck det lyte, som han sedan behöll i all sin lifstid, att han blef ruckelryggig och hans ena ben kortare än det andra, samt så swagt, att han knapt kunde gå, så länge han lefde. Ändtligen wände sig nederlaget till Magnus och hans folk; och föllo då i första slagordningen Thorskel, Halldor Sigurdsson, Björn Egilsson, Gunnar af Himmsom och en stor del af Magnuses här, innan han wille rida undan. Så säger Kolle den Prude (Stolte):

Segrande östier wid Myune,
 Dref du med pilarnes stormwind
 Flyktande fienden, Konung,
 Och, stöldbeträckt, tillredde
 Med swårdet korparnes måltid.

Under fjeldarnas brat du stridde,
 Unge herrskare, icke fjeldande hvila,
 Modigt för fädernejorden.

Och ytterligare detta:

Stridsnalle Konung, förrän Furslen,
 Mot himlen gifvild, wille
 Från slagtingen fly, hans hela
 Lifwakt låg slagen på fältet.
 Du stridbare Trondernes Konung
 Alf de målade fjeldar,
 Dubbelt förrre blef lyckan
 Dig, än Magnus, beklård.

Magnus flydde derifrån öster ut till Jarlen Karl Suneson i Østland: denne war en mäktig och girig man. Magnus Blinde och hans män berättade, ehwar de råkade någon höfding, att Norrige nu stode öppet, om någon mäktig man wille intaga det, emedan man kunde säga, att ingen Konung nu wore öfwer landet, utan allenast länshöfdingar, och att de wäldigaste bland dem woro fins emellan oense, för afunds skuld. Som nu Karl war girig efter wälde och lätt att öfwertala, samlade han en här och red östänifrån till Wiken, der mycket folk gaf sig under honom af fruktan. När Thiosloff Meson och Munnd sporde detta, drogo de emot honom med så mycket folk, som då kunde samlas, och hade med sig Konung Inge. De råkade Karl Jarl och Østernes här öster på Kroka-slagen, och höllo der slagting; der blef stort mansfall, och Inge feck seger. Der föll Munan Egmundson, Karl Jarls morbroder. Egmund, Munans fader, war son af Dru Jarl Gullifson och

Sigrid, Hing Karl Arnasons dotter. Astrid Egmundsdotter var Karl Karls moder. Många andra af Götterne föllo också på Kroka-flogen; men Karlen flydde derifrån österut. Konung Inge dref nu alla österut från sitt rike, så att denna färd blef dem mycket nestig. Så säger Kolle:

Förtälja må jag, hur korpen gladdes
 åt Götternes färd, och druen
 flitigt fylde sin kråfwa, der Konungen
 De blanka swärd blodfärgade.
 Ehn fingo de, som ditt rike
 Hårjat med klingande swärden,
 (Så röntes din makt)
 Rogsamt på Kroka-flogen.

3 Cap.

Konung Eriks färd till Norrige.

Magnus Blinde for då till Konung Erik Emund i Danmark, och blef der wäl emottagen. Han erböd sig att wara Konungen följaktig, om denne wille fara till Norrige med Danska hären, och lägga landet under sig, sågande, att om han komme dit med sin härsmakt, skulle ingen man i Norrige tåras skjuta ett spjut emot honom. Konungen lät sig intalas hårtill af Magnus, påbödd leding och for med två hundra skepp norr till Norrige; och woro Magnus Blinde samt hans män med Dana-Konungen på denna färd. När de kommo till Wiken, foro de någorlunda fredeligen fram på östra sidan af fjärden. Då nu flottan hunnit westerut till Lunsberg, war der mycket folk församladt af Konung Ingas höfdingar, bland hwilka Batn-Drin Dagson,

Georgii broder, war den mest anfedde; der singo Danskarne icke komma i land eller hämta sig watten, utan många af dem blefwo der dräpne. Sedan seglade de in uti fjärden till Dpslo, och war der före dem Thiosstolf Mleson. Det såges, att man wille låta bära ut Hallward den Heliges skrin ur staden om aftonen när flottan wisade sig, och gingo så många derunder, som rum singo; men skrinet war så tungt, att de icke förmådde bära det längre, än utur Skoret fram på kyrkogolfwet. Följande morgon, när de sågo flottan närma sig intill Huswud-en, buro fyra man skrinet utur staden, och följde Thiosstolf samt alla stadens inbyggare med skrinet; det fördes då upp till Fors uti Nömerike, hwarest det förblef tre månader.

4 Cap.

Staden Dpslo brännes.

Konung Erik och hans folk begåfwo sig upp i staden (Dpslo). Thiosstolf hån sälla ett stycke ofwanför staden; och sprungo då Konung Eriks män efter Thiosstolf och hans följestagare, hwarwid Askell, Konungens slambo, kom först fram. Thiosstolf sköt en pil emot denne, och träffade honom under hakan, så att udden gick ut genom nacken; och tyckte Thiosstolf sig aldrig hafwa sktit bättre skott, ty på Askell war intet bart, mer än detta ställe allena. Thiosstolf drog upp till Nömerike och samlade der folk om natten, hvarmed han morgonen derpå nedkom till staden. Konung Erik lät lägga eld uti Hallwards kyrka och på många andra ställen i staden, så att den blef alldeles uppbränd. Derpå kom Thiosstolf ned med mycket folk till staden, och Konung Erik gaf sig bort med sin flotta; dock kunde han ingenstädes kom-

ma i land på den sidan om fjärden, emedan länshöfdingarne hade på alla ställen samlat folk, och hwar helst de försökte att göra landgång, blefwo fem, sex eller flere af dem på stället. Konung Inge och hans fosterfader Anund Gyrdeson lågo uti Hornbøresund med mycket folk; der stridde de med Konung Erik och dräpo många af hans män; flydde han då undan, och begaf sig söder till Danmark. Konung Inge for efter och afhände honom allt hwad han öfverkom; och är det sedan allmänt tal, att ingen sämre färd någonsin blifwit gjord till en annan Konungs rike, med så stor frigs-hår. Konung Erik war illa tillfreds härmed och tyckte sig af Konung Magnus och hans män hafwa blifwit mycket gånad, då de öfvertalade honom till denna färd; hvarföre han sade sig alldrig mer stola blifwa dem en så god vän, som han tillförene warit. Du skall här förtäljas om Haralds söner och Sigurd Slembe, såsom Erik Öddson, en wis och förståndig man, berättat; och är denna berättelse kommen från Håkan Mage, en länshöfding, som war tillfädes och omtalade dessa händelser, när de först blefwo skrifne; men både han self och hans söner woro med i alla dessa färder och krig, samt wiste äfwen att berätta om alla andra härtoq.

5 Cap.

Om Sigurd Slembe, Djälfne.

Sigurd Slembe kom den sommaren westan öfwer hafwet till Norrige, och sporde då sin frände Magnuses ofärd. Då tväkte han sig sinna, att han hade söga bistånd att wänta der i landet; seglade han alltså söderut långt ifrån kusten, och kom fram till Danmark. Han höll genom Öresund; och

funnan för (Helsing)Dr råfade han några Wendiska fartyg, med hwilka han gaf sig i firid, och feck seger: der aftröjde han ätta fartyg och drap mycket folk, men somlige lät han hånga. Sigurd flackade omkring någon tid uti söderländerne, emedan han wiste sig icke kunna få någon makt i Norrige, särdeles för Trondernes och Møre-boernes motstånd. Så säger Iwar:

Reste sig mot Konungen,
 Westanifrån kommen,
 Tronder och Møre-boer,
 Stömske af egen båtuad.
 Wänderne swelo
 I sina taukar
 Den mennisko-milde
 Magnuses son.

Det säger han också, att när Sigurd for från Norrige, kom han till Swea-Konungens rike:

Till Skeppstogen dreswos
 Af hårda wädret
 Konungens män,
 I härnad bepröfwade.
 Folket wäste
 Seglen wårda:
 Kallt war på sjön;
 Men somlige öste (watten).

Hårdt drefs Skeppet
 Af branta böljan
 Och starka swallet,
 I brusande wind.

Stridsmännen bundo
 Littstore Konungens
 Långa snåda
 Wid Kalmare-näs.

Då war han kommen till Danmark, och gjorde der många förnåma män till sina wänner, bland hwilka selswe Konungen war, såsom här säges:

Wäntligt förbund sökte
 Den, som örnens
 Klor blodfärgar,
 Med Lota-Konungen.

Han hade ock en strid med Wenderne wid Mön, och feck seger. Sedan höll han sunnanifrån, lade upp uti hstra grenen af (Söt)-Elswen, och wann der tre skepp af Thorer Gwinantordes och sin systerson Olofs, Harald Kefias sons, flotta. Olofs moder war Magnhild, Konung Magnus Barfots dotter. Han jagade Olof upp å landet. Så säger Swar:

I Elswen föllo,
 Då Konungen stridde
 För fäderne-arswet,
 Slagne höfdingar.
 Pilarne flögo,
 Spjuten hopades,
 Stridsmän söko
 På begge sidor.

Thiosloff war då i Konghell, och hade samlat folk till att försvara landet. Sigurd Stembe lade der till med sin flotta, och stöto de på hwarandra, men han kunde icke gå i land; föllo så några män på begge sidor, och många blefwo

fårade. Der föll Ulfheden Saxulsson, en Nordländsk man, som war Sigurds stambo. Sigurd gaf sig derifrån, och for norr till Wiken, hwarest han härjade wida omkring. Men när Sigurd låg i den hamn, som kallas Vortyrria, wid Lungards sidan, och åltade på de skepp, som foro in uti Wiken, eller derifrån, dem han ock råfwade, samlade Lunsbergs-boerne folk emot honom och föllo öfwer honom oförwarandes, då han med sitt folk hade gått i land för att skifta rofwet; somlige kommo öfwer dem ifrån landjidan, och somlige belade hannen tvärt öfwer med sina skepp, utanför dem. Der föllo många af Sigurds män, bland hwilka woro Finn Get och Askell Smedson; men Sigurd loyp till sitt skepp och rodde ut emot dem; näst framför honom låg Wain-Drms skepp, hwilket denne låt wika tillbaka, så att Sigurd rodde förbi dem och kom undan med ett skepp; men många af hans folk blefwo slagne. Då quad man detta:

3 Vortyrrie-fjärden stilla
Fåttade Wain-Drmen illa.

6 Cap.

Wenteins dråp.

Sigurd Slembe-Djäfne seglade sedan söder till Danmark; då onkom en man af hans skeppsfolk, som het Kolbein Thorliotson från Batalder i Hadaland; han satt i en båt, som war bunden efter skeppet, (och fastades derutur) då de seglade hårdt. Sigurd led skeppsbrott, när han kom emot Danmark, och blef öfwer wintren i Åleborg. Som maren derefter foro han och Magnus sunnan ifrån med sin skepp, och kommo om natten oförwarandes till Lisse, der

de lade med sina skepp intill landet. Der war före dent Bentein Kolbeinson, Konung Inges hofman och en mycket hurtig karl. Sigurd och hans män gingo dit upp i dagningen, kommo oförwarandes, omringade gården, och wille sätta eld derpå; men Bentein slarp ut, och kom in i en bod med sina hår-skåder och wäl bewåpnad. Han stod innanför dörren med draget swärd, hade skölden framför sig och hjälm på hufwudet, så att han war färdig till motstånd. Dörren war något låg. Sigurd frågade, hwilken af hans rassa gofar nu wore mest hugad att gå in till Bentein, ty detta är ett berömligt företag (sade han); men ingen hade lust dertill. Bentein hörde hwad de talade, och sade: hwilken af eder, som kommer hit in, han skall finna wapen före sig. I boden war mörkt, och han stod wid dörren med draget swärd. Sigurd stod litet derifrån, och såg att ingen war hugad: då tog han en flinnpels och swepte om armen, drog sitt swärd och gick intill huset; han hade ingen roff på sig och war barhufwad; sedan sprang han in uti huset så snabbt, som en affluten pil, förbi Bentein; denne högg efter honom, men felade; Sigurd wände sig strax emot Bentein, som nu stod närmare dörren; och skiftade de så hugg sig emellan, innan Sigurd gaf honom bane-sår, och kom så ut med hans hufwud i handen; och synes häraf, att mannen icke hade sin like uti hurtighet. Så säger Iwar:

Modige Konungen styrde
Sina skepp till Lisse,
Utansför Agder,
Från de bälliga nås.
Herse-ättlingen föll,
Där war i landet,

Örddarne brunno,
På Konungens bud.

Till flögen sprang,
Af fruktan för Sködingen
Landmanna-höven,
Då lågorna brunno.
Stridsmän tönde
Med röda svärden
Benteins blod,
Innan han ouföu.

De togo nu allt det gods, som fanns uti gården, gingo sedan till sina skepp och foro bort. När Konung Inge och hans wänner saut Sigurd och Gyrd Kolbeinsföner, som woro Benteins bröder, sporde hans dödd, sände Konungen mycket folk emot Sigurd Stembe, och for sjelf med; han tog nu ett skepp ifrån Håkan Pungelta Pålson, som war dotterson af Alak; men Alaks fader war Erling Skjalgs-son på Sola; Håkan war ock Håkan Mages systnebarn. Konung Inge förde Håkan och hans folk upp å landet, och tog allt hwad de hade med sig. Sigurd Stoek Eindridson från Öbtedal, hans broder Erik Håll och Andreas Keldeskitt Grimsen från Örd flydde undan in uti fjården. Men Sigurd Stembe, Magnus Blinde och Thorleif Skáppa seglade utomflårs med tre skepp norr till Halogaland; och war Magnus öfwer den wintern uti Biarkö hos Widunn Jons-son, Knuts broderföner. Sigurd afhög stammarne på sitt skepp, borrhade hál deruti och sänkte det långt inuti Agis-fjården; blef så Sigurd öfwer wintern på Riun wid Tjálde-sund (der en wif är), som kallas Glinfra-fjård. Långt in uti fjården är en håla i berget; på detta ställe i Finnmar-

Fen wistades Sigurd lönligen öfwer wintern, och hade med sig mer än tjugo män; de hängde ett täckelse för hållans brypning, så att ingen kunde se den ifrån stranden. Thorsleif Skäppa och Einar Sigmundson af Sand skaffade Sigurd föda öfwer wintern; Einars moder war Gudrun, Einars Aresons på Reikhola dotter. Det såges, att Sigurd då om wintern lät Finnarne göra sig två stutor der inne i fjårdarne; och woro de icke ihopslagne med spikar, utan sammanbundne med senor, och hade widjor i stället för knån; de woro också så inrättade, att tolf män rodde på hwarje sida. Sigurd war hos Finnarne medan stutorna byggdes; de hade der godt öl och gjorde gästbud för Sigurd; då qwad han detta:

Godt war i fojan,
 Der wi glade druckom,
 Och glade Konungasonen
 Geck mellan bänkarne.
 Der tröt ej gamnan,
 I lustiga dryckeslaget:
 Man glädde man,
 I det land jag war.

Deze stutor woro så snabbe, att intet skepp kunde upprinna dem på wattenet; såsom qwådet är:

Månge ej följa
 Haleska stutan:
 Under seglet flyger
 Senbundet skepp.

Om våren foro Sigurd och Magnus nordanifrån med de stutor, Finnarne hade gjort; och när de kommo till Wäga, dråpo de Sven prest och hans twenne söner.

7 Cap.

Sigurd Slembes-Djåfnes härjande.

Derifrån höll Sigurd södernt i Wikarne, och tog der Wilhelm Skinnare, Konung Sigurds länshöfding, samt Thorald Kieft, och drap dem båda. Sedan for Sigurd söder utmed landet, och mötte der wid Byrde Styrkår Glåserosa, som kom sunnan ifrån köpstaden, och drap honom. När Sigurd kom söder till Balsnäs, råkade han der utanför utsat Swina-Grim, och lät hugga höggra handen af honom. Derpå for han söder till Måre, förbi Trondhems-sjårdens mynning, och tog der Heden Hirdmage och Kalf Kringledga; lät han då Heden slippa undan, men Kalf dråpo de. När Konung Sigurd och hans fostersader Sæda-Syrd hörde omtalas Sigurd Slembes-Djåfnes färd, och hvad han företog sig, sände de män att uppsöka honom; och woro Jon Abde, Kalf den Brånges son, som war Biskop Zvars broder, samt Jon prest Sunyrit huswudman för dem. De slego på ett skepp, kalladt Reneru, som war tungotwå rum stort och hade bättre fart, än något annat skepp. Toro de så bort att uppsöka Sigurd, men funno honom icke, och drogo sedan norrut tillbaka, med föga beröm; ty det sades, att de hade sett Sigurd och hans följeflagare, men tordes icke låga emot dem. Sedan for Sigurd söder utmed landet, och gjorde allestädes stor skada. Han for söder till Hærdaland och kom till Hærdla; der bodde Einar Lare-Pålson, och war han då faren in uti Hammars-sjården till Gångdaga-Ling. De togo nu allt det gods, som fanns uti gården, och ett långskepp om tungofem rum, som tillhörd Einar; de togo också hans son, fyra år gammal, som låg i sängen hos en af hans arbetsskarlar; och wille somlige dråpa gossen, men

andre, att han skulle föras bort med dem; arbetskarlen sade då: icke gagnar det Eder att dråpa gossen, ej heller skolen I vinna något dermed, att I fören honom bort, ty han är min och icke Einar's son; på hans ord lemnade de gossen qvar, och drogo sina färde. När Einar kom hem, förårade han arbetskarlen två öre gulds värde, tackade honom för sitt påfund, och sade sig derefter sådse skola vara hans wån. Så säger Erik Öddson, som försla gången skref denna berättelse, att han i Bergen hörde Einar Pålson själf här om förtälja. Sigurd höll då söder utmed landet och allt öster i Wiken; der råfode han öster på Skvilde Finu Sauda-Allsson, som war utfaren till att uppbåra Konung Ingas inkomster, och låt hänga honom. Sedan reste han, med sina följeslagare, söder till Danmark.

2 Cap.

Konung Ingas bressändning.

Wifweringarne (Wifboarne) och Bergens inwånare sade det wara otillbörligt, att Konung Sigurd och hans wänner suto stilla norr i köpstaden, fastän hans faders baneman seglade i farwattnet utanför Trondhems-wikens mynning, der emot Konung Inge och hans folk suto öster i Wiken, der mesta faran war, och försvarade landet, hwarsöfve de och haft mången strid. Då sände Konung Inge bref norr till köpstaden, och stodo deruti dessa ord: Konung Inge, Konung Haralds son, sänder till Konung Sigurd, sin broder, samt Sæda-Syrd, Hymund Swiste, Ottar Wirling och alla länds höfdingar, hofmän och huskarlar, tillika med hela allmoget, rike och fattige, unge och gamle, Guds och sin hälsning: det är allom kunnigt, hwilka swårigheter wi hafwe att ut-

stã, så ock wår spåda ålder, att du år fem år gammal, och jag tre, hwarfdre wi icke sielswe förwã något, utan wãste anlita wåre wänner och gode män: nu tycker jag och mine män oss wara mera utsatte för den wåda och nõd, som angår oss begge, än du och dine wänner; gör du nu så wål, och kom till mig med alldrasörsla och så manstark som möjligt år, att wi begge wã wara tillsauman, ehwad som påkommer; och år den wår bästa wån, som dertill råder, att wi leswe på det sãtaste med hwarannan, och dela jeunligt uti alla slycken; men om du undaudrager dig, och icke will fara på min nõdtwungna ordsåndning, såsom du förr hafwer gjort, skall du wara beredd derpå, att jag drager till dig med krigshår; och dele då Gud oss emellan, ty wi kunne icke längre uthårda, att sitta med så stor omkostnad och mycket folk, som här behöfwes, för ofridens skuld: wi hafwe (desutom) många utgifter; men du tager dock hälften af alla landstylder och andra inkoster i Nerrige. Leswen i Guds frid.

9 Cap.

Ottar Birtings tal.

Då uppfod Ottar Birting på Tinget, och war den förste, som hãrtill swarade sålunda: detta år Konung Sigurds swar till sin broder, Konung Inge: jag beder, att Gud wille hugna dig för din goda helsning, så ock för det arbete och beswår, du och dine wänner hafwa i ditt rike, till begges wår nytta. Men åndock (tillade han) något kan tyckas wara för, skarpt uti Konung Inges bref till sin broder, så hafwer han dertill stor orsak i många slycken: nu will jag oförtäckt säga min tanka, och höra om Konung Si-

gurd och de andre höfdingarne dertill samtycka, nemligen att du, Konung Sigurd, gör dig redo med det folk, som will följa dig, till att värja ditt land, och med snaraste, samt få manstark, som indjligt är, refer till din broder, Konung Inge, så att I mågen bistå hwarannan i alla goda företag, och den allsmåttige Gudn eder begge: nu wilse wi höra ditt swar, Konung. Peter Sanda-ulfsson, som sedan blef kallad Örde-Swen, bar Konung Sigurd på Tinget. Då sade Konungen: det skola alle män weta, att om jag får råda, will jag fara till min broder, Konung Inge, så snart jag kan. Derpå sade de öfrige sin tanka, hwar efter annan; och fastän de började olika, slutade dock alla så, som Ottar Virting först hade talat; och beslöts då, att man skulle samla folk och draga öster i landet. Sedan for Konung Sigurd öster till Wiken med stor krigshår, och råfode der sin broder, Konung Inge.

10 Cap.

Slaget wid Holmen Grå.

Samma höst kommo Sigurd Slemb och Magnus Blinde sunnan ifrån Danmark med trettio skepp, bemannade af både Danskar och Nordmän; och led då emot början af wintren. När Konungarne och deras folk sporde detta, drog de österut emot dem, och råfades de i Hwolum wid Holmen Grå; detta skedd nästa dag efter Wärtensmessa, som då war en Söndag. Konungarne Inge och Sigurd hade tjugo skepp, alla stora. Der blef en stark strid; men efter första anfallet flydde Danskarne med aderton skepp och begåfw sig hem till Danmark; hwarpå Sigurds och Magnuses

skepp blefvo aftröjde. När nu Magnuses skepp war nästan öde, låg han i sin fång; men Reidar Griotgardsson, som länge hade följt honom och varit hans hofman, tog Konung Magnus i sin famn, och wille med honom springa på ett annat skepp. Då blef Reidar stuten med ett spjut emellan stuldrorna, så att det gick midt igenom honom; och är det en sägen, att Konung Magnus der fick sin bane af samma spjut. Reidar föll baklängs ned på tiljorna, och Magnus ofwanpå honom; och sade hwar uian, att han wäl och redligen hade följt sin Herre och Lånsdrott: godt är hwarjom och enom, som slikt loford winner. Der föll på Konung Magnuses skepp Lodin Soyruð af Linoftad, Bruse Thormodsön, Sigurd Stembes-Djåknæs slambo, Iwar Kolbeinsön och Hallward Fåger, som war uti förrunnet på Sigurd Stembes skepp. Nämnede Iwar war den förste, som hade ingått till Konung Harald (Gille) och burit händer å honom. Då föllo många af Sigurds och Magnuses folk, ty Inges män låto icke någon undfly, som de kunde komma åt, fastän så åro här nämnde; de dråpo på en holme mer än spratio män, bland hwilka woro två Isländske, den ene Sigurd prest, Bergthor Mårsons son, och den andre Elnet, Are Einarssons son; men tre Isländske män behöllö lifwet, nemligen Iwar Skrothanke, Kalf den Brånges son, som sedan blef Biskop i Trondheim och war Erik Årkebiskops fader; Iwar hade allt jemnt varit Konung Magnuses följaktig, och kom han nu på sin broder Jon Abdes skepp. Jon hade till hustru Cecitia, Gyrd Bardesons dotter, och war ibland Konungarne Inges och Sigurds folk. De woro tillsammans tre, som kommo på Jons skepp: den andre war Arnbjörn Ambe, som sedan fick till hustru Thorstens dotter i Lds-hult; den tredje war Iwar Dyna Starreson, Helge Star-

refons broder, men på inddernet war han från Trondheim; han war en ganska dågelig man. När nu stridsmännen finga weta, att dese woro der, grepo de till sina wapen, och gingo löst på Jon och hans folk; men de gjorde sig redo till motwårn, och war det icke långt borta, att hela frigs-håren kommit till inddrdes strid; dock blefwo de så förlikte, att Jon löste sin broder Iwar och Arnbjörn, utåstånde sig att betala penningar för dem, hwilka penningar dock sedan blefwo honom estergifne. Men Iwar Dyntax blef ledd upp å landet och halsbuggen; ty Sigurd och Gyrd Kolbeinsöner wille icke taga lösepenning för honom, emedan de besköllde honom, att han warit med wid deras broder Benteins dråp. Iwar Biskop berättade sedan, att aldrig hade honom något wedersfarits, som han tyckte swårare wara, än när Iwar leddes upp å landet under yran, och wände sig till dem, innan han bortgeff, önskan, att de en gång måtte råkas med glädje. Så berättade Gudrid Birgersdotter, Jon Årkebiskops syster, för Erik Öddsson, att hon hört Biskop Iwar sjelf omtala detta.

11 Cap.

Sigurd Glembe-Diåfne tages till fånga.

Trond Gialdkere (stätt-indrifware, efter orden: gålds-kårare) het en man, som styrde ett skepp af Konung Ingos flotta. Det war då så wida kommet, att Ingos män rodde i små båtar emellan skeppen efter dem, som der fanns nos simmande, och dråpo en hwar som de öfwerkommo. Sigurd Glembe sprang öfwer bord från sitt skepp, när det war afbrjdt, drog brynjan af sig i wattnet, och saum sedan, hållande skölden öfwer sig. Någre af Tronds skepps-

folk togo i watten en man, hwilken de wille dräpa; men han bad om försöning, emot det att han sade dem, hwar Sigurd Slembé war; hwilket de ock bewilljade. Sköldar och spjut, samt ödda memiskokroppar, tillika med wapen och kläder, flöto nu wida omkring i sjön mellan skeppen. I kunnan wäl se, sade han, en röd flöd flyta der borta: under denna är han. De rodde nu dit, togo och förde honom till Tronds skepp; men Trond stäckade bud till Thiosstolf, Ottar, Amund och Gyrd. Sigurd Slembé hade hos sig ett eldtyg; och war snösket inlagdt i ett walndiskal, omkring hwilket han hade slöpt wax. Detta år här berättadt, emedan det tyckes vara ett godt påfund, att sälunda uthålla wåtan. Skölden hade han öfwer sig, när han samu, wäl wetande, att ingen kunde urskitja, om det war hans flöd eller någon anuans, efter som många sådana flöto på watten. De sade ock sjelfwe, att de ingalunda kunnat hitta på honom, om det ej hade blifwit dem sagdt, hwar han fanns. När nu Trond kom i land med Sigurd, blef det frigsfolket tillkännagifwet, att han war tagen; och sågnade sig hela håren deröfwer med stort ropande. Då Sigurd hörde detta, sade han: mången ond man lærer i dag sågna sig öfwer min osård. Thiosstolf Mefon gick nu till Sigurd, der han satt, och ströf af hans hufwind en silfwerprydd samuetsundsa, sågande: hwi war du så driflig, trälunge, att du djerfdes kalla dig Konung Magus Barfots sou? Sigurd swarade: icke må du förlifna min fader wid en träl, ty litet war din fader wård emot min. Hall, Thorgeir Låfarses son, Stens sonson, Konung Inges hofman, som war närwarande när detta tilldrog sig, har berättat det för Erik Öddesson; och denne skref efter hans berättelse. Erik skref en bok, som kallas Njgg-skyde, i hwilken förmåles om

Harald Gille och hans söner, samt om Magnus Blinde och Sigurd Slembé, allt intill deras dödd. Erik war en wis man, och hade wid den tiden länge wistats i Norrige. En del af sina berättelser skref han efter hwad han låtit sig för-
täljas af Håkan Mage, som warit länshöfding hos Haralds-
sönerne. Håkan och hans söner woro med uti alla dessa
stridigheter och rådslag. Derjemte nämner Erik flera andra
förståndiga och sannfärdiga män, som hade omtalat för ho-
nom dessa tidningar, och sjelfwe warit så nära, att de sett
eller hört händelserna; men något skref han, efter hwad han
sjelf hade hört eller sett.

12 Cap.

Sigurd Slembé-Djålnes pinande.

Hall berättar, att höfdingarne wille genast låta dräpa
Sigurd; men de män, som woro grymmast och tyckte sig
åga rätt att slåa sin harm på honom, påstodo att han
skulle pinas; och hetswo Benteins bröder, Sigurd och Gyrd
Kolbeinsöner, utsedde dertill, så ock Wrede-Swen, som wille
håmna sin broder Finns dödd; men höfdingarne och största
delen af folket gingo derifrån. De slogo nu sönder hans
ben och armar med yrhamrar; sedan astogo de hans kläder,
och ernade slå honom lefwande; men när de hade klufwit
swålen på hans hufwud, måste de affå derifrån, för blods-
flödets skull. Då togo de läderpisskor och slogo honom der-
med så länge, att huden war aldeles borta, som hade han
blifwit slädd. Sedan slötte de honom med en stöck på ryg-
gen, så att den krossades; hwarpå de slåpade honom till ett
tråd, hängde honom der, och afföggo slutligen hans hufwud.
Derefter drogo de både hufwudet och kroppen till ett stien-

röfe, och fastade jord och stenar derdsiver. Det är allas sägen, både wänners och owänners, att ingen man i Norge, så långt de kunde minnas, som då lefde, hade varit med större gåfwor utrustad, eller bättre sticad i alla delar, än Sigurd; men en olycklig man war han uti åttifiliga stycken. Hall berättar, att han talade icke mycket under det han pinades, utan swarade med få ord, och få af dem som tistalade honom. Det säger också Hall, att när de pinade honom, låg han så stilla, som hade de slagit på en flock eller sten; härjemte tillägger Hall, att en så fåck man och så tålig under plågor wäl kunde finnas, att han höll sin mun och föga rörde sig; men det berättar han om Sigurd, att han icke förändrade sin röst, utan talade allt jemnt så ledigt, som hade han sutit i ett dryckeslag; hans målsöre war hwarken högre eller lägre, eller mera stälswande, än wanligt; han talade ända tills han uypgaf andan, och sög stundom utur Psaltaren, hwilket Hall tyckte öfvergå alla andra människors styrka och tålmod. En Prest, som hade sin kyrka nära intill, lät föra Sigurds lik dit; och war denne prest god wän med Haraldsbørnerne; men när det spordes, blefwo de wrede på honom, och låto flytta liket tillbaka, der det hade varit; hwarjemte Presten måste erlægga böter. Sedan fero Sigurds wänner sunnan ifrån Danmark med skepp, togo hans kropp, och förde den med sig till Alsborg, hwarest han blef begrafwen uti Marie-kyrkan. Prosten Kettil, som hade Marie-kyrkan i sin wårdnad, sade till Erik, att Sigurd der blifwit begrafwen. Thiosolf Meson lät föra Magnus Blindes lik till Dyplo och begrafwa det i Hallwards-kyrkan, bredewid hans fader, Konung Sigurd. Rodin Soprud, Thorleif Brynjolfson och Kolbein låto de föra till Lunsberg; men alle de andre grofwos ned på skället.

13 Cap.

Hsten Haraldsons ankomst till Norrige, och Magnus Haraldsons begynnelse.

Når Konungarne Hsten och Inge hade rådt öfwer Norrige i sex år, kom Hsten, Konung Harald Gille's son, om våren westan ifrån Skottland. Arne Sturleson, Thorleif Brynjolffson och Kolbein Runga hade farit wester öfwer hafwet efter Hsten, följde honom till Norrige, och begäfw sig strax med honom norr till Trondhem, der folket geff honom till handa, så att han antogs till Konung på Eyra-Ling, under Gångdagarne; och skulle han hafwa tredjedelen af Norrige, med sina bröder Sigurd och Inge. Dese woro då öfter i landet, och sändebud foro emellan Konungarne, hwar igenom saken så afgjordes, att Hsten skulle hafwa tredjedelen af riket, emedan man satte tro till det, som Konung Harald sjelf hade sagt om hans fäderne-slågt. Konung Hstens moder hette Wiadbl och kom med honom till Norrige. Konung Harald Gille's fjerde son het Magnus och uppfostrades af Drin Skyrping; han blef ock tagen till Konung, och bekom fjerdedelen af landet. Magnus war wanför uti fötterna, lefde icke länge, och blef sotdd. Om honom säger Einar Skuleson:

Gods gifwer Hsten åt folket:
 Sigurd földarnes dån uppväcker:
 Inge låter swården sjunga:
 Friden af Magnus främjas.
 Store Konungens ättlingar
 Blodslänka stridsuännens földar;
 Fyra ädlare bröder
 Solen än icke slädat.

14 Cap.

Dttar Birtings dråp.

Efter Konung Harald Gille's död blef Drottning Ingrid gift med Dttar Birting, som war länshöfding och en mycket ansedd man, ättad från Trondhem. Han war ett godt bistånd för Konung Inge, under hans späda ålder. Konung Sigurd war icke särdeles wälsinnad emot Dttar, emedan han tyckte honom wara Konung Inge för mycket tillgifwen. Dttar Birting blef mördad norr i köpstaden, då han en qväll skulle gå till aftonsången. När han hörde swärdet hwina i luften, tänkte han att en snöboll kastades åt honom, såsom små gofvar plåga gäbra, och upplystade med handen sin kappas deremot. Af detta hugg föll Dttar. Strax derpå kom hans son, Alf Råde, gående in på kyrkogården; han såg sin faders fall, och att den, som hade dräpitt honom, sprang öster om kyrkan. Alf lopp efter denne, och drap honom wid fånghus-hörnet; och sade man, att han hade wäl lyckats i händnen, hwarsföre han också sedan blef mycket mer ansedd, än fbrut.

15 Cap.

Konung Hsten Haraldsons uppkomst.

Konung Hsten Haraldson war inne i Trondhem, när han seck höra Dttars fall. Då stånde han till sig bondes-hären, och for ned till staden med mycket folk. Dttars fränder och öfrige wänner bestyrlde i synnerhet Konung Sigurd för det, som händt; och woro bönderne mycket upphetsade mot honom; men Konungen lofwade att bewisa sin oskuld ge-

nom jernbörd, hwilket ock antogs. Derpå drog Konung Sigurd söder i landet; och blef jernbörden sedermera alldrig fullbordad.

16 Cap.

Om Konunga=broders uppkomst.

Drottning Ingrid födde en son med Iwar Snes, som fick namnet Om, och blef sedan kallad Konunga=broder; han war en dågelig man till utseendet, och blef en mäktig höfding, såsom framdeles skall berättas. Sedermera gifte sig Drottning Ingrid med Arne på Stodreim, som då blef kallad Konunga=sluffader; och woro deras barn Inge, Nicolas, Philippus i Herdslo och Margret, som först war gift med Björn Wuf, och sedan med Simon Skårefson.

17 Cap.

Erling Skackes och Ragnwald Jarls utresa.

Om Kyrping och Ragnhild, Swenke Steinarsons dotter, hade en son, som het Erling. Om Kyrping war Swen Swensons son; men denne Swens fader war Erlend från Gerde. Omms moder war Magna, dotter af Om Jarl Elisson och Sigrid, Finn Jarl Arnesons dotter. Om Jarls moder war Ragnhild, dotter af Håkan Jarl den Rike. Erling war en wis man och särdeles god wån med Konung Inge, genom hwars bistånd han fick till hustru Christina, dotter af Konung Sigurd Jorsalafarare och Drottning Målfred. Erling ägde en gård på Studla uti Sunnhörda-land; han reste bort från landet, och med honom Endrid Unge, samt flere andre mäktige länshöfdingar, åtföljde af utwalbt

manskap; de ernade sig till Jorsalahem (Jerusalem), och foro wester hwet hafwet till Drkn-barne, hwarifrån Ragnwald Zarl, som kallades Kale, och Biskop Wilhelm gåfwo sig i följe med dem; och hade de tillsammans femton långskepp ifrån Drkn-barne. Först seglade de till Söder-barne, derpå wester till Walland, och sedan höllo de den kosa ut till Nörwasund, som Konung Sigurd Jorsalafarare tillsförene hade rest, härjande widt omkring i det hedniska Spanien. Kort efter, sedan de kommit igenom sundet, skides Endrid Unge och hans följeslagare, med sex skepp, ifrån dem; och foro de sedan hwar sin väg. Ragnwald Zarl och Erling Skaffe träffade en Dromund (stort skepp) i hafwet, hwilken de angrepo med nio skepp och höllo strid; på sifstone lade de sina snäckor under Dromunden; men hedningarne kastade ned på dem wapen och stenar samt grytor fulla med sjudande beck och olja. Erling lade sitt skepp så tätt intill Dromunden, att hedningarnes wapen, och hwad annat de nedkastade, föllo utanför hans skepp. Då höggo Erling och hans män håll på Dromunden, både i wattengången och högre upp å sidorna, så att de gingo derigenom in uti skeppet. Så säger Thorbjörn Skaffe-Skald i Erlings-bragan:

Lappre Nordmän med skarpa yror

På nya skeppsboarden höggo

(Då arbetades ifrigt)

Många gluggar under wattnet:

Der wisades eder flughet,

Hungrande örnars matare,

När genom jernet's slag

Hafs-fogelns sidor brynades.

Edun Röde, Erlings stambo, war den förste som uppreg på Dromunden, hwilken de intogo, och dräpo der gans

fla mycket folk; de fingo stora ågodelar och vunno en märklig seger. Raguwald Jarl och Erling Skaffe kommo på denna färd till Norsalasland och allt intill floden Jordan. Sedan wände de om igen, och seglade först till Miflagård, hwarest de qwarlemnnde sina skepp och foro landvägen sunnanifrån; de kommo lyckligen hem till Norrige med allt sitt gods, och deras färd blef mycket berömd. Erling wardt nu en långt mera ansedd man, än tillsdorene, så wäl för denna färd, som för sitt (förnäma) gifte. Derjemte war han mycket förståndig och wältalig, samt rik och storättad. Han höll mest med Konung Inge ibland bröderne, och war hans bästa wän.

18 Cap.

Håkan Herda = (Skulder) breds födelse.

Konung Sigurd for på gästning öfver i Wiken med sina hofmän, och red fram på en gård, som tillhörde en rik man, benämnd Simon. När nu Konungen red igenom gården, hörde han i ett hus en ganska ljuslig sång, som mycket behagade honom; och då han kom fram till huset och såg in, märkte han, att en qwinna stod der wid en qwaru, och söng öfvermåttan wäl, under det hon mol. Konungen fleg af sin häst, gick in till qwinnan och lade sig hos henne. Men när Konungen war bortrest, fect Simon bonde weta, i hwad ärende han warit der. Denna qwinna het Thora och war Simon bondes tjenste-qwinna. Sedan lät Simon stöta henne wäl; och födde hon ett gossebarn, som blef kalladt Håkan och hölls för Konung Sigurds son. Håkan uppföddes hos Simon Thorbergsson och hans hustru Sunhild. Der blefwo också Simons och hans husfrus söner, Snund

och Andreas, uppfödde; och höllo desse Håkan så kär, äfvensom han dem, att intet annat än döden sedan skilde dem åt.

19 Cap.

Om Hsten och Hisingboarne.

Då Konung Hsten Haraldsson wissades öfver i Wiken, nära landsändan, blef han ense med bönderne på Mejne och Hisingen; de församlade sig emot honom och höllo ett slag, der han bekom seger. Lekberg heter stället, der slaget stod; och brände han sedan wida omkring på Hisingen. Derpå gingo bönderne Konungen till handa, betalade honom stora böter och lemnade gislan. Så säger Einar Skuleson:

Konungen, djerf och gifswild,
 Wikweringar webergållde,
 För deras falskhet,
 Då lyckan sig mot dem wände.
 Drädd war mången,
 Till friden blef honom gifwen:
 Gislän tog den segrande,
 Som böter utkråfde.

Och ytterligare detta:

Furslen, den folkfäre,
 Lappra hären öfwerwann;
 Lyckan war honom gynsam,
 Då slaget wid Lekberg stod.
 Meinerne hastigt flydde,
 Och böter utkråfde;
 Allt gods de frambruto,
 Som Konungen åskade.

Konung Osten Haraldsons härfärd.

Litet derefter företog Konung Osten sin resa ur landet wester öfwer hafvet, och seglade först till Skatanäs. Der sedt han höra, att Harald Jarl Maddadson war i Thors-å; han seglade dit med tre små-skutor, och kom öfwer dem oförwarandes. Jarlen hade ett skepp med trettio roddarbänkar och åttatio mans besättning; men som de woro oberedde, lyckades det Konung Osten och hans män att besliga skeppet; de togo Jarlen till fånga och förde honom till sina skepp: han löste sig med tre marker guld; och med så för rättadt ärende skildes de åt. Så säger Einar Skuleson:

Ära wam Sogne's Konung,
 Som blodgirige fogeln måttar:
 Maddads son omgåfwo
 Tio gånger ätta stridsmän.
 Sjö-håstens tånjare tog
 Jarlen med trenne skutor;
 Den starke, som rof-fogeln föder,
 Of sitt hufwud i Furslens wäld.

Derifrån seglade Konung Osten söderut till östra sidan af Skotland, och lade till wid en köpslad derstädes, som heter Apardion (Aberdeen), drap der mycket folk och plundrade staden. Så säger Einar Skuleson:

Hört hafwer jag, att folket
 Höll i Apardions stad:
 Swården brusto, när friden
 Blef af Furslen förbidd.

Den andra striden höll han söder wid Hiortapoll med en

riddare=(ryttare)hår, den han dref på flykten; der afbåde han och några skepp. Så säger Einar:

Skarpt bet Konungens swärd;
 Spjuten drupo af blod;
 Trogne hofuånnen gingo,
 Tått slutne, wid Hiortapoll.
 Korpen gladdes åt warma maten;
 Dinnigt warg-winet flöt:
 Engländernes froppar lågo
 Hoptals fring skeppen.

Sedan for han söder till England, höll der sin tredje strid wid Hwitaby, feck seger och brände staden. Så säger Einar:

Swärds-klang då hördes,
 När Fursten uppväckte
 Krigsdån, och sköldarne
 Sköfwoß wid Hwitaby.
 Djerft med husen lekte
 Skogarnes frätare:
 Ulfwens tånder färgades;
 Stor war folkets wånda.

Derefter härjade han wida omkring uti England, der Stefner (Stephan) då war Konung; han slogs och med en hoy ryttare wid Skarpa-flår. Så säger Einar:

Kloke Konungen höll,
 Då hwasfa pil-regnet föll,
 En strid wid Skarpa-flår,
 Mot sköld-öfswad här.

Dernäst sribde han wid Vitawik, och feck seger. Så säger Einar:

Konungen blodade swärdet;
 Ulfwe-hopen sönderflet
 Vertbernes fagra lif
 Wid Vitawik.
 Allt westan om hafwet
 Segerande Fursten wann;
 Långatun gaf han åt elden;
 Swärdet mot brynjan klang.

Här brände de Långatun, en stor gård; och säger man, att denna aldrig sedan kommit sig före. Derefter for Konung Hsten bort ifrån England om hösten, hem till Norrige; och talade folket mycket olika om denna hans färd.

21 Cap.

Om Haraldsfönerne.

Uti Norrige war god frid under första tiden af Haraldsfönernes styrelse, och woro de någorlunda endrägtige sinsemellan, så länge deras gamle rådgifware lefde. När Inge och Sigurd ännu woro uti sin barndom, bodde de tillsammans och hade gemensamt hoffolk; men Hsten höll eget hof, ty han war kommen till manlig ålder. När nu Inges och Sigurds fordne rådgifware woro döde, nemligen Sæda-Gyrd Bardefon, Thiostoff Alson, Amund Gyrdson, Ottar Wirting, Hgmund Swifte och Hgmund Drång, Erling Skafes broder (Erling war ej stort aktad så länge Hgmund lefde), då åtskilde Konungarne Inge och Sigurd sin hofhållning. Gregorius, som war son af Dag Citliffon och Ragnhild,

Skofte Hgmundsons dotter, gaf sig då till Konung Inge. Gregorius war ganska rik, samt en rast och mycket ansedd man; derföre tog Konung Inge honom till sin ypperste medhjelpare att styra landet, och tillåt honom att taga af de konungslige inkomsterne så mycket han wille.

22 Cap.

Om Haraldsfönernes utseende och seder.

När Konung Sigurd wårte upp, blef han en trofsig man och öfwerdådig i alla stycken; deruti liknade honom Konung Hsten, dock war denne något mera mån om det, four war sannt och rättwist. Konung Sigurd blef en stor och stark man, af hurtigt utseende, hade mörkbrunt hår, och fastån hans mun war något wanstaplig, hade han dock i öfrigt ett wacker ansigte. Han öfwergeck andra uti wälsolighet, och war ganska skicklig uti all ting. Så säger Einar Skuleson:

Näst år Sigurd, då swårdet
 Han modigt med blod färgar:
 Gud sjelf förkånat
 Seger åt Konungen.
 När den ärorike
 Römernes Fursie
 Ordar med ljusligt tal,
 Lyckas de andre tiga.

Konung Hsten war brun och mörkflagd i ansigtet, något mer än medelmåttigt lång, samt en wis och betänksam man; men att folket drog sig undan honom, kom wess deraf, att han war niss och girig. Han hade till hustru Magna,

Nicolas Mases dotter. Konung Inge war den ibland bröderna, som hade wackrafte anletet: hans hår war gult, något tunn, men mycket lockigt; han blef icke stor till wårten, och kunde swårligen gå, utan att stöddas, emedan hans ena ben war lamt; derjemte hade han punkel både på ryggen och på bröstet. Han war wånlig i sitt tal, blid i umgänge, frifostig och följde gerna höfdingarnes råd uti landets styrelse; åfwen war han mycket ålskad af allmogen, och genom allt detta drogs riket och största delen af undersåtarna på hans sida. Konung Harald Gilles dotter het Brigida, och war först gift med Swea-Konungen Inge Hållstenson, derefter med Karl Zarl Sunesson i Götland, och sedan med Konung Magnus i Sverige: hon och Konung Inge Haraldson woro samsyskon på mödernet. Slutligen blef Brigida gift med Birger Zarl Brose, och hade med honom fyra söner; den förste war Philippus Zarl, den andre Knut Zarl, den tredje Folke, den sjerde Magnus. Deras döttrar woro Ingegerd, som blef gift med Swea-Konungen Swerker; och war Konung Jon deras son: den andra het Christin, den tredje Margret. Konung Harald Gilles andra dotter het Maria; henne feck Simon Skaly, Hållstons son; och het deras son Nicolas. Konung Harald Gilles tredje dotter het Margret, och war gift med Jon Hållstenson, Simons broder. Nu föreföll mycket emellan bröderna, som gaf anledning till oenighet; men jag will tala om det allena, som tyckes mig hafwa varit wiktiga.

23 Cap.

Nicolas Cardinal kommer till landet.

I Haraldsbuernes tid kom Nicolas Cardinal från Rom till Norrige, och war utsänd af Påfwen. Cardinalen war

mycket illa tillfreds med bröderne, Konung Sigrud och Hsten, hvarföre de måste förlika sig med honom; men med Konung Inge war han öfwermåttan nöjd, och kallade honom sin son. När de nu alle woro förlifte med honom, gjorde han dem derntinnan till wiljes, att han wigde Jon Birgerfson till Ärkebiskop uti Trondhem, och gaf honom det kläde, som kallas Pallium, samt förordnade så, att Ärkebiskops-stolen skulle alltid wara wid Christi-kyrkan i Nidaros, hwarest Konung Olof den Helige hwilar. Före den tiden hade endast Lyd-biskoppar funnits i Norrige. Cardinalen stadgade och, att ingen skulle ostraffad bära wapen uti köpstaden, utom de tolf män, som följde Konungen. Han förbättrade i många stycken Nordmännens seder, medan han war i landet; så att ingen främling någonsin kommit till Norrige, hwilken allmogon så mycket wördat och åttlydt, som denne. Sedan for han tillbaka söderut, med stora wängåfwor, och lofwade att allt framgent wara Nordmännens synnerligen gode wän. När han kom söder till Rom, blef den som då war Påfwe hasteligen ödd, och wille då alle Roms inbyggare hafwa Nicolaum Cardinal i hans ställe; hvarföre han blef wigd till Påfwe, med namnet Adrianus. De män, som kommo till Rom uti hans tid, berättat, det han alldrig hade så angelägen sak att afgöra med andra, att han icke först talade med Nordmännen, så ofta de sökte att komma till tals med honom. Han war icke länge Påfwe, och räknas nu ibland helgon.

24 Cap.

Konung Olofs järtecken.

Under den tid, då Konung Harald Gille's söner styrde riket, tilldrog det sig, att en man wid namn Galdor kom

ut för Benderne, som togo honom till fånga, misshandlade honom, ristade upp hans hals, utdrogo tungan och affkuro den inwid rötterna. Sedan begaf han sig Åstad till den Helige Konung Olof, wånne stadigt sin hog till den helige mannen och bad innerligen med tårar, att Konung Olof wille återgifwa honom helsa och målföre. Derpå feck han igen sitt mål af den gode Konungens miskund, gaf sig strax i hans tjenst för alla sina lifsdagar, och blef en from samt i tron ståndaktig man. Detta jårtecken skedde en half månad före sista Olofs-messan, samma dag, då Nicolas Cardinal landade i Norrige.

25 Cap.

Konung Olofs jårtecken på Presten Mikard.

På Upplanden woro twenne bröder, som der ägde betydliga gårdar och odals-gods, storättade och rike män, nemligen Einar och Anders, Guttorm Gråbards söner och Konung Sigurd Haraldsons moderbröder. De hade en syster, som wäl war af ett wackert utseende, men i lefnaden ofbrigtigare, än att hon kunde undwika onda människors förtal; hwilket ock sedan råntes. Hon wisade sig mycket wåntlig emot en Engelsk Prest, wid namn Mikard, som wistades hos hennes bröder, hwilken hon gjorde många tjenester, af tillgifwenhet och wåtwilja. Men det bar ej bättre till, än att ett skamligt rykte om denna qwinna kom i omlopp, och när det blef talånne, gåswo alla Presten skuld derföre; likaså låto hennes bröder, då de singo kunnskap derom, hwar man förså, att de tyckte honom sannolikast wara orsak dertill; och blef så af den synnerliga wåntlighet, som war emellan dessa, slutligen en stor ofärd för dem begge, hwilket ej kunde war

ra oöföndtadt, emedan bröderne höllo sina anslag hemliga, och ej låto märka sin förtrytelse. — En dag kallade de till sig Presten, som icke förmodade af dem annat än godt, lockade honom med sig från gården, sågande sig skola fara bort i ett annat härad, hwarest de hade något angeläget att uträtta, och bådö honom följa med. De togo ock med sig en af sina arbetskarlar, som hade fått weta deras anslag. De foro nu på en båt utmed stränderna af den sjö, som heter Önd, och landade wid ett nås, kalladt Skiftesand; der gingo de upp och lekte en stund. Sedan begäfwö de sig till ett aflägsset ställe, och sade till arbetskarlen, att han skulle gifwa Presten ett slag med yrhammaren, hwilket han ock gjorde, så att Presten låg affwimmad; men när han kom sig före, sade han: hwarföre skolen I nu så hårdt leka med mig? De swarade: fast ingen förr har sagt dig det, skall du nu finna hwad du hafwer gjort. Då framförde de sin beskylning; men han nekade dertill, bedjande, att Gud och den helige Konung Olof måtte döma dem emellan. Sedan slogo de sönder hans beu, och släpade honom emellan sig in uti skogen, med bakbundna händer. Derpå snörde de ett streck omkring hans hufvud, lade ett bråde under hufvudet och skuldrorna, och strufwade till strecket med en pinne. Sedan tog den äldre brodern Einar en wigge och satte på Prestiens öga; men drängen, som stod der bredwid, slog med yran på wiggen, så att ögat flög ut och föll ned på skägget. Widare satte han wiggen på det andra ögat, och sade till drängen: slå nu något saktare till; han gjorde så, och wiggen slant nu af ögonstielen och lösryste ögonlocket. Då tog Einar ögonlocket, bryade det, och såg att ögonstielen war qwar. Sedan satte han wiggen wid ögonvrån; och när drängen slog till, sprang ögat ut och föll ned på kindbenet.

Ytterligare brynnade de hans mun, togo fast i tungan, utdrogo och affsuro henne, hwarpå de löße hans händer och hufvud ifrån stretket. Så snart nu Presten återkom till fansning, war det första han gjorde, att han tog ägonsternarne och lade dem under ägonlocken på sitt ställe, tilltryckande dem med båda händerna, så godt han förmådde. Sedan buro de honom ned till båten, rodde till en gård, som kallas Seheimrod, hwarest de landslego, och sände bud framt till gården, att en sjuk Prest låg i deras båt wid strandbrädden. Medan den man, som de hade sändt till gården, war borta, frågade de Presten, om han kunde tala, hwarpå denne pladdrade med tungstumpen, försökande, om han kunde säga något. Då sade Einar till sin broder: jag fruktar, att om han kommer sig, och tungstumpen växer till, kunde han få sitt mål igen. Derpå fattade de med en tång uti tungstumpen, drogo ut och affsuro den två gånger, samt tredje gången uti sjelfwa tung-rötterna, hwarefter de låto honom ligga halfdöd. Husfrun der i gården war fattig, men gick strax till stället med sin dotter; och buro de honom hem, inswept i deras mantlar. Sedan gingo de efter en Prest, som så snart han kom dit, förband alla hans sår; och gjorde de honom allt bistånd, som de förmådde. Så lunda låg nu den sårade Presten ömkeligen handterad, men förtröslade allt stadigt på Guds nåd, icke twiflande; och fastän han war mållös, bad han dock till Gud i tankarne och sitt sorgfulla hjerta, så mycket innerligare, som hans nöd blef allt större. Äfwen wände han sitt sinne till den milda Konung Dof den Helige, Guds älskling; ty han hade tillförene hört mycket talas om hans herrliga werk, och trodde derföre af allt hjerta, att han wäl kunde hjelpa honom i hans nöd. Då han nu låg der, lam och alldeles waimåftig,

gret han bitterligen, suckade och bad, med säradt hjerta, den dyre Konung Olof hielpa sig. Efter midnatt föll den sårade Presten i sömn, och tyckte sig då se en wördig man inträda och säga: illa är du medfaren, käre Mikard; jag ser, att du förstår nu icke nyttet. Presten tyckte sig bejaka detta. Derpå sade den andre åter till honom: du behöfwer misfund. Presten swarade: jag behöfwer den allsmågtige Gudens och den helige Konung Olofs misfund. Han sade: du skall få få; och derpå tog han ut tungstumpen och drog så hårdt, att det gjorde Presten ondt. Dernåst ströf han med handen öfwer Prestens ögon och ben, samt andre sårade lemmar. Presten frågade då, hwem han war. Den andre såg på honom och swarade: Olof har kommit hit norr ifrån Trondhem; och dermed förswann han. Presten wakenade nu alldeles frisk, och började strax tala: såll är jag nu, sade han; lofwad ware Gud allsmågtig och den helige Konung Olof, som hafwer helat mig. Så dunkeligen, som han förut war medfaren, så hastigt blef han nu fri från all sin jämmer; och tyckte han sig aldrig hafwa warit hwarken sårad eller sjuk; hans tunga war hel, hans begge ögon till råttu satte och klarseende, benbrotten och alla andra sår läkte, eller åtminstone utan wårk, så att han nu hade den bästa helsa. Men till ett vittnesbörd, att hans ögon hade warit utstungne, funnos två hwita årr, ett på hwarje ögonlock, att man måtte kunna se den herrlige Konungens måttiga gerning på den man, som hade warit så dunkeligen handterad.

26 Cap.

Konungarne Sigurd och Inge höllo Ting på Holmen.

Konungarne Esten och Sigurd hade blifwit oense, emedan Konung Sigurd dråpit Harald den Witwerske, som åg-

de hus i Bergen, samt Presten Joan Tabardson och Bjarne Sigurdson, hwille alle woro Konung Hstens hofmän; förden skulld utfatte de om wintern ett förliknings-möte på Uppland. Der talade de länge med hwarannan uti erum; men så mycket blef bekant af deras samtal, att alla tre bröderne skulle träffas sommaren derpå uti Bergen. Derjente fades ock, att de beslutit, det Konung Inge skulle hafwa blott två eller tre gårdar, och dertill så mycket inkomst, att han kunde underhålla trettio män hos sig; emedan de tyckte honom icke kunna wara Konung, för sin bräcklighets skull. När Konung Inge och Gregorius singo kunskap härom, foro de till Bergen, och hade mycket folk med sig. Konung Sigurd kom kort derpå och war icke alldeles så manstark. Då hade Sigurd och Inge warit Konungar öfwer Norrige uti nitton år. Konung Hsten kom icke så snart hsten ifrån Wiken, som de andra nordanifrån. Då lät Konung Inge blåsa till Ting ute på Holmen, dit både han och Sigurd kommo med mycket folk. Gregorius hade två långskepp och mer än nittio män, som lefde på hans egen kost; och höll han sine huskarlar bättre, än andre länshöfdingar, ty han drack aldrig på något allmänt wårds-hus, utan att alla hans huskarlar drucko med honom. Han gick på Tinget med för-gyld hjälm, och alle hans män woro försedde med hjälm. Konung Inge stod upp och berättade för allt folket, att han hade sport, huruledes hans bröder ernade handla med honom och sätta honom ifrån riket, och bad, att folket wille göra honom bistånd. Allmogen swarade med bifall på hans tal, och lofwade att följa honom.

27 Cap.

Om Gregorius Dagsfon.

Då uppstod Konung Sigurd och talade, sågande det vara osannt, som Konung Inge lade honom och hans broder till last, samt att det war Gregorius som uppdiktade slift; tilläggande, att om han feck råda, skulle de innan kort så råkas, att den förgyllda hjelmen blefve liggande på marken; och slutade han sitt tal med de orden, att de begge icke länge skulle lefwa tillsammans. Gregorius swarade, och sade sig förmoda, att Konungen fdga borde långta efter ett sådant mde, men att han sjelf wore dertill beredd, när som helst. Få dagar derefter blef en af Gregorii huskarlar dddad ute på gatan, och hade en af Konung Sigurds män dråpit honom. Då wille Gregorius genast anfalla Konung Sigurd; men Konung Inge och många andra hindrade det. En afton, när Drottning Ingirid, Konung Inges moder, geck ifrån aftonsången, kom hon till ett ställe, der Sigurd Skrudshyrna låg nyligen ihjållagen; han war Konung Inges hofman, då kommen till hög ålder, och hade tillfdrene tjent många Konungar. Hallward Gunnarson och Sigurd, Hsten Trapalas son, Konung Sigurds hofmån, hade dråpit honom; och trodde man, att det stett med Konungens wilja. Hon geck strax till Konung Inge, gaf honom detta tillkånna, och sade, att han länge skulle förblifwa en ringa Konung, om han icke beifrade, att hans hofmån, hwar efter annan, blefwo slagade såsom swin. Wid dessa fbrewitelser blef Konungen wred; och medan de lifwades, intrådde Gregorius med helm och brynja på sig; han bad Konungen icke wredgas, ty det hon talat wore sanning. Jag är nu hitkommen, dig till hjelp, sade han, om du will anfalla Konung Sigurd, och

hafwer här ute mer än hundrade män, alla uti hjelmu och brynja, som med mig skola angripa honom på det ställe, der faran synes vara först. De fleste af Konungens män afskäde detta, sågande, att Konung Sigurd wäl skulle erlagga böder, om han hade förbrutit sig. Men när Gregorius förnam, att de ytterligare torde uppstiuta anfallet, sade han till Konung Inge: så plocka de bort dina män; först blef en af mina huskarlar nyligen dödad, och nu din egen hofman; men sedan låra de wäl såka tillfälle att få dräpa mig, eller någon annan länshöfding, hwars förlust de anse mest kännbar för dig, efter de sinna, att du bekymrar dig om ingen ting; och slutligen skola de wäl taga ifrån dig Konungadömet, när dine wänner blifwit dräpne: derför, ehwad beslut dine öfrige länshöfdingar må följa, wäl jag icke längre wänta, såsom en ore på hugget, utan skall jag i denna natt köpslaga med Konung Sigurd, huru handela än må utfalla: det är wäl sannt, att du icke mycket kan uträtta, för din bråcklighets skuld; men du tyckes mig ock vara föga wittig att förswara dina wänner: nu är jag beredd och färdig att gå härifrån, Konung Sigurd till mötes, ty mitt banner är uppställt här ute på gården. Då stod Konung Inge upp, begärde sina wapen, och bad en hwar göra sig färdig, som wille följa honom, emedan allt afskädande nu wore onyttigt; och tillade han, att swärdet ändeligen skulle slita dem emellan, sedan han länge nog gifwit wila.

28 Cap.

Konung Sigurds fall.

Konung Sigurd war i dryckeslag på Sigrid Sätas gård, och gjorde sig färdig till motwårn, fastän många trodde,

att intet anfall då skulle företagas. Konung Inge gick då ifrån Smedbodarne ned till gården med sitt folk; Arne, Konungens sväger, kom från Sandbro, Aslak Erlandsson från sin gård, och Gregorius beredde sig att anfalla ifrån gatan, der alla tyckte faran vara störst. Konung Sigurd och hans män stöto mycket ifrån lofsluggarne, nedbröto spisarne, och kastade stenar på dem, som woro derunder. Gregorius och hans folk höggö ned gårdsporten, och i portgången föll Einar Laxe-Pålsson, en af Konung Sigurds män; så blef också Hallward Gunnarsson träffad af ett skott inne i loftet, och ingen beklagade hans död. Nu höggö de ned huset, hvar på största delen af Konung Sigurds folk öfvergåfwo honom, och begärde frid. Då gick Konung Sigurd ut på en swale, och åskade ljud; men när folket igenkände honom af hans förgyllda stölb, wille det icke höra hans tal, utan stöt på honom, så att pilarne stögo så tätt som snö; och kunde han icke länge blifwa stående der. Sedan hans folk nu hade öfvergifwit honom, och de andre fortforo att nedhugga huset, gick han derifrån, och med honom Thord Husfrya, som war hans hofman och ättad från Wiken. De sökte komma fram till Konung Inge, och Sigurd ropade på sin broder, bedjande, att han måtte förunna honom lif och frid; men de blefwo begge genast ihjälhuggne; och föll Thord Husfrya der med stort werd. Konung Sigurd blef begrafwen uti Christ-tyrkan den gamla, ute på Holmen. Konung Inge gaf Gregorius det skepp, som Konung Sigurd hade ägt. I denna strid föllö många både af Konung Sigurds och af Konung Inges folk, fastän jag här nämner allenast så; af Gregorius män stupade fyra. Äfwen föllö många, som icke hållit med någondera, men woro inom skott-håll på bryggorna eller skeppen. Denna strid hölls fjorton dagar före So-

hannis-Baptista-messan, som då inföll på en fredag. Två eller tre dagar derefter kom Konung Hsten med trettio skepp hstanifrån, och hade med sig sin brodersson Håkan, Konung Sigurds son. Hsten for icke till staden, utan låg i Floreswåg; men sändebud foro emellan dem och sökte åstadkomma förlikning. Deremot wille Gregorius, att man skulle fara ut och angripa dem, sågaude, att ett bättre tillfälle framdeles ej torde gifwas; och erböd han sig sjelf till hufding för detta företag; men du Konung, sade han, skall icke fara med, ty wi hafwe ändock folk nog. Men många satte sig emot detta råd, så att det icke kom till verkställighet. Derpå återwände Konung Hsten till Wiken, och Konung Inge till Trondhem; och woro de nu efter utseendet förlikte; men sjelfwe hade de icke talat med hwarannan.

29 Cap.

Om Gregorius Dagsson.

Gregorius Dagsson for österut, litet senare än Konung Hsten, och wistades på sin gård Brattsberg uppe i Hsfund. Konung Hsten uppehöll sig någon tid uti Dypso, och lät draga sina skepp mer än två mil på isen, ty Wiken war då starkt tillfrusen. Konung Hsten for upp till Hsfund, och wille taga Gregorius till fånga; men denne feck kunskap derom, och gaf sig undan till Telamarcken med nittio män; derifrån drog han norr öfwer fjället, och kom ned i Hardanger, samt ytterligare in uti Edne, till Erling Stakes gård Stoble. Erling hade farit norr till Bergen; men hans hustru Kristin, Konung Sigurds dotter, war hemma och tillbödd Gregorius allt det bistånd, han kunde behöfwa, så att

han der blef gansta wäl emottagen. Derifrån tog han ett långskepp, som Erling ägde, och allt annat, som war honom nödigt. Gregorius tackade henne höggeligen, sågande, att hon emot honom wisat sig ädelmodig och höggint, såsom man af henne kunde wänta. Sedan seglade han till Bergen, och träffade der Erling, som tyckte Kristin hafwa förhållit sig wäl.

30 Cap.

Konungarne Hstens och Inges förlikning.

Derpå for Gregorius Dagsson norr till Trondhem och anlände dit före Jul. Konung Inge blef gansta glad öfwer hans ankomst, och bad honom taga af de konungelige ägodelarne så mycket han wille. Konung Hsten uppbrände Gregorii gård och slagade hans boskap; äfwen så blefwo de skepps- hus, hwilka Konung Hsten den gamle låtit uppföra norr wid Nidaros, och som woro högst förträfflige byggnader, samma winter uppbrände, tillika med några goda skepp, som tillhörde Konung Inge. Denna gerning blef mycket illa ansedd, och besköldde man derföre Konung Hsten och Philip- pus Gyrdeson, Konung Sigurds fosterbroder. Rådsföljande sommar for Konung Inge nordanifrån med stor krigshår, och Konung Hsten sunnanifrån, samlade sig likaledes folk. De råkades wid Selbarne, nordanom Lidandisnäs. Konung Inge war mycket manstarkare, och föga fattades, att det kommit till drabbning; men de blefwo dock förlikte, på det sätt, att Konung Hsten lofwade betala fyratiosem marker guld, hwaraf Konung Inge skulle hafwa trettio, för det Konung Hsten låtit uppbränna hans skepp och bodar; derjemte skulle Philipps och alla de, som deltagit uti brännandet, gå

i landsflykt; så skulle också de män blifwa landsflyktige, som kunde öfverbewisas att hafwa burit händer på Konung Sigurd; ty Hsten lade Konung Inge till last, att han bestyddade dessa: de öfrige feuton marker guld skulle Gregorius erhålla, såsom ersättning för den skada, Konung Hsten tillfogat honom. Konung Hsten behagade denna förlifning illa; och tyckte han sig hafwa blifwit nödgad dertill. Konung Inge for från detta uthöfver till Wiken, och Konung Hsten norr till Trondhem. Sedan wislades Inge i Wiken, och Hsten norr i landet, så att de ej mera råfades; men de ord, som foro dem emellan, woro icke synnerligen bidragande till samsja, hwarjeute de också låto dråpa hwarannans wänner. Hsten betalade icke heller bösterne, och hwar bestyllde den andra, att han ej höll det, som blifwit aftaladt. Konung Inge och Gregorius loffade också många män från Konung Hsten, bland hwilka woro Ward Standale Brynjolfsson, Simon Skalp, son af Hallkel Huf, Halldor Brynjolfsson och Soar Hallkelfson, förutan många andra länshöfdingar, som wi här icke uppräknæ.

31 Cap.

Om Konungarne Inge och Hsten.

När två wintrar woro förlidne efter Konung Sigurds fall, samlade Konungarne hwar för sig krigshår, Inge öster i landet, och feck Attatio skepp, men Hsten norr ut, och feck fyratioseu. Han hade då den stora drake, som Konung Hsten Magnusson låtit bygga efter Ormen Långe; och hade de nu både mycket och utwalbt manskap. Konung Inge låg med sina skepp söder wid Mosier, och Konung Hsten litet

långre norrut wid Orduinge-sund. Osten sände söderut, Inge till mutes, Aslak Unge Jonson och Arne Sturelson, Endbjörns sonson, med ett skepp; men när Inges män kände igen dessa, anföllu de dem, dråpo många, samt togo skeppet med allt dess tillbehör, och allt folkets gods. Aslak och Arne, tillika med några få män, kommo undan upp å landet, och foro till Konung Osten, sågande honom, huru de af Konung Inge blifwit enottagne. Osten höll då Hus-Ting och omtalade det wäld, Inge förbifwat på hans män, bedjande derjemte hären wara honom följaktig, ty wi hafwe nu, sade han, så mycket och utwaldt folk, att jag ingalunda ernar undfly, om I wiljen följa mig. Men hans tal feck ej mycket bifall. Hallkel Gul war här på Tinget, men hans begge söner, Simon och Jon, woro hos Konung Inge. Han swarade, så att många kunde höra det: följ dig nu dina guld-fijlor och wärje ditt land.

32 Cap.

Konung Ostens dråp.

Matten derpå rodde många af hans män hemligen bort med sina skepp; somlige förenade sig med Konung Inge, somlige begåfwo sig till Bergen, och andre in uti flården, så att om morgonen, när det blef ljus, hade Konungen alena tio skepp qwar. Då lemnade han den store draken der, emedan han war tungrodd, och äfvenså flere andra skepp; men dessbrinnan hade de mycket skadat draken genem huggning. De höggo och sönder sina bituunor, och försörde allt som de ej kunde föra med sig. Konung Osten sleg på ett skepp, som tillhörde Endrid, Joan Mörnes son, och foro

de nu nerrut till Sogne, och derifrån hser öfwer fjället till Wiken; dit begaf sig och Konung Inge, på den yttre wägen, sedan han tagit de skepp, som blifwit qwarlemnade. Konung Hsten wistades nu hser om Folde, och hade hos sig nära tolfhundra man. När de nu sågo Konung Inges flotta, wäkte de sig icke wara nog manstarke, för att göra motstånd, utan flydde undan till närmaste skog; och sprungo de då hwar sin wäg, så att Konungen hade allenast en man med sig. När Konung Inges män fingo weta, att Konung Hsten flytt undan, samt att ganska få warit honom följaktige, gåfwo de sig ut att söka efter honom. Simon Skalp råfåde på Konungen, som kom fram utur en buske honom till mötes. Simon helsade honom, sågande: hel, min herre! Konungen swarade: kanske torde du nu swarare tycka dig wara min herre. Simon sade: får se, huru det går. Konungen bad, att han wille undandölja honom, sågande det wara tillbörligt, emedan det så länge hade warit god wänskap dem emellan, fast det nu blifwit annorlunda. Simon sade det wara förgäfwes, att tala om sådant. Konungen bad då, att han måtte få höra mesan, innan han doge; hwilket och skedde. Sedan lade Konungen sig framslupa på marken, sträckte ut begge armarne, och bad att man skulle hugga honom i kors emellan skuldrorna; och sade han dem då stola erfara, om han ei kunde tåla jern, såsom Konung Inges umgångesmän hade påstått. Simon befallde då den, som skulle afrätta Konungen, att han måtte flynda sig, tillägande, att Konungen länge nog kruwit omkring uti ljunget. Då blef han huggen till döds, och förhöll sig derwid manneligen. Hans lik fördes till Fors, och sled öfwer natten söder om kyrkan, nedansför backen. Konung Hsten blef begrawen i Forskyrkan, der hans lågerstad är midt på kyrko-

golfwet, öfwerhängd med ett af fransar beprydt tåke; och är han råknad för helig. På skället, der han blef aflifwad och hans blod utraun på jorden, sprang en källa upp, och öfvenså nedanföör backen, der hans lik stod öfwer natten. Af begge dessa källors watten hafwa många både fordom och i senare tider tyckt sig få bot för sina sjukdomar. Det är Wikweringarnes sägen, att många järtecken tilldragit sig wid Konung Hstens graf, intill det hans orvänner derpå utstego föppa af hundsitt. Simon Skalp blef mycket hatad för denna gerning, hwilken i allmänhet berättas så, som nu sagdt är; dock påså sömlige, att när Konung Hsten blifwit till fånga tagen, sände Simon bud derom till Konung Inge; men han swarade, att Hsten ej skulle få komma i hans ösyn. Sälunda har Konung Swerre låtit uppteckna händelsen, men Einar Skuleson säger derom:

Konungens liflige dräkare,
 Öndskesulle Simon Skalp,
 Wände för dylikt öfwerwåld
 Sent eller aldrig salig warda.

Håkan Herda-(Skulder-)bredds Saga.

1 Cap.

Håkan Herdabredds uppkomst.

Håkan, son af Konung Sigurd, blef tagen till höfding öfwer den folkhop, som tillförne hade följt Konung Hsten, och seck af sina män Konungs namn; då war han tio år

gammal. Honom följde nu Sigurd, Håward Hblbs af Reyre son, samt Andreas och Sunnd Simonsöner, Konung Håkans fosterbröder, och många andre höfdingar, som varit Konungarne Hstens och Sigurds wänner. De begåfwo sig först nyp till Östland. Konung Inge lade under sig all den egendom, som de qwarleunnat i Norrige, och gjorde dem fridlöse. Inge for då norr till Wiken, och wistades der; men slundom uppehöll han sig norr i landet. Gregorius Dageson war i Konghell, för att wårja landet, der anfall mest war att befara, och hade med sig mycket och utwaldt folk.

2 Cap.

Om Gregerius Dageson.

Sommaren derefter kommo Konung Håkan och hans män från Östland, och foro till Konghell, med mycket och utwaldt folk. Gregorius war der i staden, och höll Ting med bönderne, som woro talrikt församlade, begärande bistånd af dem. Honom tyktes, att man icke särdeles bistå hans tal; hwarföre han ej trodde sig kunna lita på dem, utan drog bort inåt Wiken med två skepp, och war ganska misfönd. Han ernade då fara Konung Inge till mötes, emedan han hört, att denne kom med stor frigsstyrka nordan om Wiken. Men Gregorius hade icke hunnit långt norrut, innan han mötte Simon Skalp, Halldor Brynjolfsson och Gyrd Amundson, Konung Inges fosterbroder. Gregorius blef mycket glad öfwer detta möte, och wände om, tillika med de andre; och hade de nu tillsamman elfta skepp. När de rodde nyp till Konghell, höllo Håkan och hans män Ting utanför staden och sågo deras ankomst. Då sade Sigurd af

Keyre: nu lærer Gregorius wara feg (snart skola dö), då han gifwer sig i händerna på oss med så litet folk. Gregorius lade i land midtemot staden, och wille afbida Konung Inges ankomst, emedan man wäntade honom; men han kom icke. Konung Håkan gjorde sig färdig i staden, och satte Thorliot Skbfestalle till höfding öfwer folket på de löpstepp, som lågo utansför staden: han war wiking och rånsman. Konung Håkan, Sigurd och stadens inwånare, som samtliga hade gått Konunggen till handa, woro inne i staden och uppställde sig uti slagdröning på steypsbryggorna.

3 Cap.

Konung Håkans flykt.

Gregorius och hans folk rodde nu upp efter ån, och låto sedan steypen drifwa med strömmen ned till Thorliot: de stöto på hwarandra en stund, till dess Thorliot och hans män sprungo öfwer bord; och blefwo då somlige dräpne, men somlige kommo i land. Derpå rodde Gregorius till bryggorna, och låt strax stjunta sina steypsbryggor under fötterna på Håkans män. Som han nu ernade landsliga, sumpade den man, som bar hans fana; men Gregorius ropade på Hall, Edun Hallsons son, och bad honom taga upp fanan, hwilket han också gjorde. Hall bar då baneret upp å bryggan, och Gregorius gick strax bakom honom, hållande sin stöld öfwer hans hufwud, hwarigenom de begge blefwo skyddade. Så snart Gregorius kom upp å bryggan, och Håkans män igenkände honom, weso de undan på begge sidor, och gifwo rum; men när mera folk kommit från steypen upp å bryggan, for Gregorius med sina män hårdt

fram, hwarwid Håkans folk först drog sig tillbaka, och sedan flydde upp till staden. Gregorius förföljde dem ytterligare, så att han dref dem två gånger ur staden och drap mycket folk. Ingen berömligare färd hade man då att om-
tala, än denna af Gregorius; ty Håkan hade mer än fyra tusende man, och Gregorius icke tillfyllest fyra hundra. Efter slagningen, sade Gregorius till Hall Edunson: många män tyckas mig wigare uti sriden, än I Isländare, emedan I icke ären så öfwade, som wi Nordmän; dock synas mig inga mera wapendjerfwe, än I. Liten tid derefter kom Konung Inge dit, och lät dräpa många män, som hade gått Håkan tillhanda; somliga pålade han böter, för somliga lät han uppbränna deras gårdar, andre dref han ur landet och gjorde dem mycket ondt. Håkan flydde då först upp till Östland, med allt sitt folk, men for wintern derpå öfra vägen norr till Trondheim, dit han ankom före Påsk. Tronderne togo wäl emot honom, emedan de i lång tid hade varit under denna slågt. Det berättas, att Tronderne togo Håkan till Konung, på det han skulle hafwa så stor del af landet, som hans fader hade ägt, nemligen en tredjedel af Norrige, med Konung Inge. Konung Inge och Gregorius woro i Lifen; och wille Gregorius genast draga emot dem norrut; men många afrådde detta, så att det icke blef verkställt den wintern.

4 Cap.

Gyrds och Håwards drap.

Konung Håkan for norrifrån om wåren, och hade nära trettio skepp; men en del af hans män seglade förut med åtta skepp, och härjade på begge Wärena. Ingen man

kunde då minnas, att någonsin blifwit härjadt emellan förslåderne. Son, Hallkel Hufs son, samlade bonde = håren, drog emot dem, tog Kolbein Ode till fånga, och drap hwarenda man på hans skepp: sedan uppsökte han de andre, fann alla sin skeppen församlade, och stridde med dem; men hans fader Hallkel kom honom icke till bistånd, såsom dem emellan blifwit aftaladt. Der föllo många ansedde bönder, och Son sjelf blef sårad. Håkan for seder till Bergen med sin hær, och når de kommo till Stiorwelta, sporde de att Konung Inge och Gregorius så dagar förut kommit östansifrån till Bergen; och tordes de då icke begifwa sig dit. De seglade då ntonstårs förbi Bergen, och råfode der på tre skepp af Konung Inges flotta, som senare begifwit sig östansifrån. Dese styrdes af Gyrd Amundson, Konung Inges fostbroder, som hade till hustru Gyrid, Gregorii systier, samt Gyrd Lagman Sunnhildson, och Håward Klining. Konung Håkan lät då dråpa Gyrd Amundson och Håward Klining; men Gyrd Lagman tog han med sig, och for sedan öster till Wiken.

5 Cap.

Rådplåging.

Når Konung Inge sporde detta, for han österut efter dem, och råfades de öster i Elfwen. Konung Inge lade upp uti elfwens norra gren, och sände före sig spejare till Håkan's flotta; men sjelf landade han wid Hisingen, och afwaktade der sina spejare. När nu dese kommo tillbaka, gingo de inför Konungen och förmådde sig hafwa sett Konung Håkan's flotta och alla hans anstalter, sågande, att skeppen lågo inwid pålarne och hade sina bakstammar påståde der =

wid, hwarfbrutan två stora östersjö-skepp, som lågo ytterst på hwar sin sida om flottan, woro försedde med kastell på framflammarne. Då Konung Inge feck höra, hwilka tillröstningar de hade gjort, lät han blåsa till Hus-Ling för hela krigshären, och när folket war samlat, sökte Konungen råd hos sina män; och wändande sig i synnerhet till Gregorius Dagsson och sin swäger Erling Skäke, samt andra länshöfdingar och skeppsansbrare, berättade han dem alla de anstalter, hwilka Håkans män hade gjort. Gregorius Dagsson swarade då först, och ytttrade sin mening, sågande: några gånger hafwa Håkan och jag råkat, och hafwer han oftast warit mansslare, men dock alltid kommit till porta: nu hafwe wi mycket mera folk, och anser jag troligt, att de, som för icke lång tid sedan förlorat sina adla fränder, låra nu tycka sig hafwa fått ett godt tillfälle att hämnas; ty de hafwa förut i sommar länge flytt undan oss, och hafwer jag ofta sagt, att om de afbida oss, såsom man nu förmodar att de skola göra, så böre wi ingalunda underlåta att angripa dem: nu will jag såga Eder, efter som mitt skaplynne är, att jag åstundar lägga till strids med dem, om det icke är Konungen emot; ty jag förmodar, att de skola nu, såsom tillförene, wika för oss, om wi angripe dem manneligen; och skall jag anfälla på det ställe, som synes andra wara swårast. På Gregorii tal följde ett högljndt bifall, och alla söde sig wara färdige att strida med Håkan och hans män. Derpå roddes alla skeppen uppåt elfwen, tills flottorna kommo i hwarandras åsyn; då woko Konung Inge och hans män ut strömskran, och lade sig under ön. Der talade Konungen åter till alla skeppshöfdingarne, och bad dem göra sig redo till anfall; särdeles wände han sig till Erling Skäke, sågande, såsom sannt war, att i hela hären

fanns ingen man klokare och mera erfaren uti krig, än han, fastän somlige kunde vara oförwågnare. Sedan ställde Konungen och sitt tal till de andre länshöfdingarne, och nämnde några af dem wid namn, slutande talet dermed, att han bad en hwar af dem gifwa tillkänna, hwad honom syntes rådligast att företaga; men sedan skulle de alle vara enige att verkställa det, som blef beslutet.

6 Cap.

Erling Skakkes tal.

Erling Skake svarade på Konungens tal: jag är skyldig, Herre, att icke tåga stilla, när J tilltalen mig; och om det är eder wilja, att weta min tanka här om, så skall jag låta eder höra den: det beslut, som nu blifwit fattadt, är twårt emot mitt sinne; ty det anser jag för öfwerdåd, att anfalla dem, der de nu ligga, fastän wi hafwe mycket och utwaldt folk: om wi nu stole angripa dem, och tillika ro emot stridmen, då måste, när tre mån åro i hwart halfrum, en ro och den andra betänka honom som ror; och hwad hafwe wi då, mer än tredjedelen af vårt folk, att begagna i striden? mig tyckes, att de stole med sina wapen föga kunna deltaga i striden, som sitta wid årorna och wända ryggen emot sina fiender: gifwen mig derföre betänketid, så lofwar jag å min sida, att förrän tre dagar åro förloppne, stole wi på något tjentigare sätt kunna angripa dem. Man märkte lätteligen af Erlings tal, att han afsädde anfallet; men det oaktadt woro många andre, som eggade dertill, sågande, att Håkan torde nu som tillförene begifwa sig upp å landet; och då, sade de, så wi ej mera fatt på dem;

men nu hafwa de ganska litet folk, och wi kunne vara förs-
 wifade om seger. Gregorius tillade ei många ord, men lät
 dock förmärka, att han trodde Erling hafwa afträdt anfallet,
 mera derföre, att han wille gbra Gregorii råd till intet,
 än af det skäl, att han förstod saken bättre än alla andra.

7 Cap.

Om Konung Håkans flotta.

Då sade Konung Inge till Erling: nu wilje wi följa
 dina råd, swäger, i anseende till sättet att anfalla; men es-
 tersom mine öfrige rådgifwars äro dertill så benägne, skole
 wi nu i dag företaga striden. Erling sade: alla de stutor
 och lätta skepp, som wi hafwe, skole ro nedåt omkring ön,
 och sedan upp uti den östra grenen, och sålunda komma på
 dem öfwanifrån och försöka, om de kunna lösa deras skepp
 ifrån pålarne: då skole wi begifwa oss uppåt emot dem med
 de stora skeppen. Detta råd behagade alla wäl. Ett nås
 gick fram emellan begge flottorna, så att de ej kunde se
 hwarandra. Men när alla stutorna rodde ned uti strömskä-
 ran, blefwo Håkans män warse dem; och hade de fort förs-
 ut hållit samtal och rådpågat med hwarandra, då somlige
 warit af den tanka, att Konung Inge skulle angripa dem,
 men många trodde honom icke wäga derpå, emedan det drog
 så långt ut; derjemte förtröskade de mycket på sina försvars-
 anstalter och sitt manskap. Hos Håkan woro då många upp-
 ertlige män, nemligen Sigurd af Meyre och Simonsöbnerne,
 Anund och Andreas, samt Nicolas Skialdwareson, Endrid,
 Son Ödrnefs son, som då war den mest berömda och wäns-
 skäpste man i Tronde-lagen, tillika med många andra länns-

och frigsböfvingar. När de nu sågo så många af Konung Inges skepp ro ned efter åen, tänkte Håkan och hans män, att Inges här wille fly, och höggo de så af sina landtåg, grepo till årorna, och rodde efter, i tanka att förfölja dem. Skeppen flöto snart ned efter strömmen, och när de kommo längre ned för nåset, som förut legat emellan dem, då sågo de, att Konung Inges stor-flotta låg utwid ön Hising. Konung Inges män sågo ock Håkans skepp komma roende, och trodde dem wisja lägga till strids; då blef ett stort busler och wapenbrak: de eggade hwarandra och upphoswo härstri. Imedlertid wände Håkans män sina skepp till norra sidan af landet, der en liten wik finnes, utanför strömfåran. Der gjorde de sig redo, fästade skeppen med landtåg, wände framslannarne ut åt sjön och sammanbundo alla sina fartyg; östersjö-skeppen lågo ytterst, ett ofwan och ett nedan till, fästade wid långskeppen. Midt uti flottan låg Konungens skeppet, och dernäst Sigurds; på andra sidan om Konungens skepp låg Nicolas, och bredewid honom Endrid Zonsson; utanför dese lågo de smårre fartygen, som nästan alla woro lastade med wapen och stenar.

8 Cap.

Sigurds af Meyre tal.

Då talade Sigurd af Meyre till frigsfolket, sågande: det lærer nu wara nära för hand, som wi denna sommar så mycket åstundat, nemligen att få komma till strids med Konung Inge, hwartill wi ganska länge warit beredde: många af våra stallbröder hafwa ock warit stortalige, sågande sig ingalunda skola fly eller båswo för Konung Inge och

Gregorius; och wore nu godt, om de wille komma ihog sina ord; men wi andre, som fbrut blifwit något bmtåndte af wåra lefar med dem, måste tala med mindre förtröstan på oss sjelfwe; ty det har, som hwar man wet, ganska ofta håndt, att wi warit rått illa ute för dem: så mycket nöds wåndigare är det nu, att wi wårje oss manneligen, och icke gifwe wifa, ty wi hafwe nu intet annat medel att winna seger; men ånsdnt wi hafwe något mindre frigsbår, än de, så får det dock till lydan, hwilken som får öfwerhanden; och bbre wi såta wår högsta lit dertill, att Gud wet, det wår sak är rättwis: Inge hafwer redan låtit nedhugga twenne sina bröder; och det kan icke wara boldt för någon, hwad bäter han ernar gifwa Konung Håkan för hans faders dråp, nemligen att han will nedhugga honom, såsom andra sina fränder, hwilket på denna dag wål lærer wisa sig: Konung Håkan hafwer hittills icke begårt mera af Norrige, än den tredjedel, som hans fader innehade, och den har blifwit honom förnekad; men efter mitt omddome, är Håkan mera berättigad att taga arf efter sin faderbroder Konung Esten, än Inge och Simon Skaly, eller någon annan af de män, som warit hans dråpare: mången lærer finnas, som af fruktan för Gud icke skulle wåga att båra Konunganamn, om han hade på sig så stora misgerningar, som Inge, och dock åsundade att frålsa sin själ; och förundrar det mig mycket, att Gud fördrager sådant öfwerdåd; men kanske är det Guds wisja, att wi skole ströta honom: litom oss derföre strida så mycket modigare, som wi kunne förtrösta på Guds bistånd; och är det wårt bde att falla, så skall han wedergålla oss det med mångfaldig glädje, att han nu låter onda menniskors wåld gå öfwer oss: saren stilla fram, och blifwen icke öfrafarade, när striden bbrjar, utan wårje en hwar sig sjelf

samt sina stallbröder, och Gud of alla. Sigurds tal vann mycket bifall, och alle lofwade att göra sitt bästa. Konung Håkan gick upp å Österfjelds-fleppet, hwarest Föddsborg sattes omkring honom; men hans fana stod qwar på långfleppet, der han förut hade varit.

9 Cap.

Om Konung Inges manskap.

Nu wilje wi tala om Konung Inge och hans män, När desse sågo, att Konung Håkans folk beredde sig till strid, och att elfwen allena war emellan dem, stikade de en löpskuta efter de fartyg, som hade rott bort, med tillsägelse, att de skulle återwända; men Konungen och hans män wäntade på dem och gjorde imedlertid sitt folk redo till anfall. Då talade höfdingarne till frigehåren och kungjorde hwad som tillånnades, först i hwad ordning fleppen skulle framföras, och sedan stället, der hwart och ett af dem skulle anfalla. Gregorius sade: wi hafwe här mycket och utvaldt folk; derföre är det mitt råd, att I, Konung Inge, icke begifwen Eder uti striden; ty så länge I ären i godt behåll, är allt annat wäl förwaradt: ingen wet hwart illa skuten pil flyger; och synes det nog af deras tillredelser, att de ernå både skuta och kasta stenar från kastellen på sina löpskepp, så att de äro litet tryggare, som på fjerrnare håll äro: de hafwa ej heller större frigsmakt, än att wi låns höfdingar kinne bjuda dem spetsen: jag skall lägga mitt flepp emot deras största; och förmodar jag, att denna strid icke skall råka länge; ty det har så gått, när wi tillförene träffats, fastän öfvermakten då varit på annan sida, än den nu är.

Detta Gregorii råd, att Konungen icke sjelf måtte gå med uti striden, behagade alla wäl. Derpå sade Erling Skakke: detta råd gillar jag och, att I, Konung, icke dragen med i slaget, ty deras anstalter förefomma mig så, som skulle wi behöfwa mycken warsamhet, för att ej lida stor manspilan af dem; och anser jag det wara bättre, att betäcka helt ben, än påståsira färdt: när wi i dag förut rådslogo, satte sig många emot hwad jag då talade, och sade, att jag wille undwika striden; men nu tyckes mig saken hafwa wändt sig till vår förman, sedan fienden öfwer gifwit pålarne; och är det nu kommet derhån, att jag ingalunda afträder från ansfaß, ty jag, lifasom hwar och en annan, ser wäl huru angeläget det är, att försibra denna öfswaresfloß, som med rån och plundring farit öfwer hela riket, på det man sedan må kunna bebö landet i frid, och tjena en så god och rättfärdig Konung, som Inge är; han hafwer lång tid haft indda och bekymmer af sina fränders öfwerdåd och ondsta, men dock warit ett wärn för hela allmogen, och satt sig sjelf i mångfaldig wäda, för landets försvar. Erling talade mycket och wäl, hwilket äfwen flere andre höfdingar gjorde; och gaff allt derpå ut, att samtelige rådde till anfaß: imedlertid wäntade man, tills hela flottan blef samlad. Konung Inge hade då sleppet Bekesuden; och lät han af sina wänner öfwer-tala sig, att ej deltaga i striden, hwarfbre han låg qwar wid ön.

10 Cap.

Stridens början.

När folket war färdigt till strid, rodde de hurtigt emot fienden; och upphöfs då härskri på begge sidor. Konung

Sages män sammanbundo icke sina skepp, utan foro hwar för sig, ty de måste ro tvärt öfver strömmen, som drog de stora skeppen mycket på sida. Erling Skade lade intill Konung Håkans skepp, så att han släp framströmmen emellan detta och Sigurds, hvarmed striden tog sin början. Gregorii skepp drefs på grund och lutade mycket åt sidan, så att han ej kom fram till första anfallet. När nu Håkans män sågo detta, lade de intill och angrepo Gregorii skepp på alla sidor. Swar, Håkan Mages son, war också bland dem, som angrepo honom; och bar så till, att bakströmmarne på deras skepp slötte tillsammans. Då fattade Swar med en båtskake uti Gregorius, der han war smalast, och drog honom åt sig, hwarwid Gregorius raglade ut emot skeppets bordet och war nära att falla i sjön; båtskaken skrapade honom upp efter sidan, men han blef dock föga skadad, emedan han hade en plåt-brynja på sig. Swar tillalade honom, sågande, att han nu förfett sig med dugtigt harnest. Gregorius svarade och sade, att det i närvarande omständigheter wäl behöfdes; imedlertid föll han ej ned af skeppet. Då war icke långt borta, att Gregorius och hans män måste springa öfver bord, när Alak Unge lastade ett ankare i deras skepp, och drog dem af grundet. Sedan lade Gregorius emot Swars skepp, och de stridde länge; men Gregorii skepp hade högre bord och bättre besättning. Mycket folk föll då på Swars skepp, och somlige sprungo öfver bord. Swar sjelf blef så svårt skadad, att han ej längre kunde strida; men när hans skepp war afbrjdt, lät Gregorius föra honom i land, och lagade att han kom undan; och woro de sedan allt jemnt goda wänner.

11 Cap.

Konung Håkans flykt.

Når Konung Inge och hans män sågo Gregorius hafwa fastnat på grund, uppmanade Konungen sitt folk, att de skulle ro till hans undsättning, och sade: det war ett ganska dunkeligt råd, att wi skulle här ligga qwar, medan våra wänner drogo till striden, då wi likwål hafwe det sibrsta och bästa bemannade skepp i hela flottan: nu ser jag, att Gregorius behöfwer hjelp; och han är den man, som jag är pligtig att bäst löna: låtom oss derföre lägga till striden, med sibrsta iswer; det är också tillbörligt, att jag tager del uti slaget, emedan jag will, att segern skall wara min, om den kan erhållas; och om jag än wiste, att vårt folk skulle förlora slaget, så borde jag dock wara der, som mina wänner äro; ty jag förstår sedan intet, om jag mister de män, som rätteligen må kallas landets wärn, samt äro de tappraste och länge hafwa bistått mig och mitt rike. Derpå bad han, att man skulle uppsätta hans fana; och når detta war gjordt, rodde de öfwer ån. Striden war då som starkast, och skeppen lågo så trångt tillsammans, att Konungen ej kunde lägga intill med sitt. Då angrepo de ett af östersjöskeppen; men derifrån nedkastades på dem spjut, jernskodda södrar och så stora stenar, att de icke kunde uthärda det, utan gåfwo sig derifrån. Når Konungens män sågo, att han sjelf war kommen, lemnade de honom rum, och han lade nu intill Endrid Jonssons skepp. Då öfwerhaf Håkans folk de små skeppen och gick upp å de stora östersjöfartygen; men somlige sprungo i land. Imedertid fingo Erling Skakke och hans män ett hårdt motstånd: han stod

sjelf i förrummet, och ropade på sina stamboer, att de skulle bestiga Konungens skepp; men de swarade, att det icke war så lätt, ty stöckar, försedde med jerntaggar, woro der i wägen. Erling gick då sjelf fram i stammen; och dröjde det icke länge, innan han med sine män besteg Konungaskeppet och aftröjde det emellan stammarne. Derpå bbrjade hela hären att fly: många sprungo öfwer bord, många slupade, men större delen kom på land. Så säger Einar Skuleson:

Från blodstänkta skeppsborden
Mången i djupet föll;
Wargen seck ymnig söda;
Af strömmen wrofos de slagne.
Jökalla elfwen blef
Af warma blodet färgad:
Blandad med rykande ulla-dryck,
Floden i hafwet föll.

Många skepp med blodiga stammur lågo
Tomma i brusande strömmen;
Wågarne spändes, och röda spjuten
På smutsiga hjelmar stötte.
Innan hofmännen i land
Flydde från hafwets häslar,
Under stöldarnes bråk
Håkans här förminskad blef.

Einar gjorde em Gregorius Dagsön ett qwåde, som kallas Elfwa-wisor. När Nicolas Skialdwarens skepp war aftröjdt, gaf Konung Inge honom frid, hwarpå han blef Konungens man och war honom tillgifwen, så länge han lefde. Ende rid Zonsön sprang upp å Konung Inges skepp, när hans eget war aftröjdt, och bad om frid, hwilken Konungen ock wille gif-

wa honom; men Håward Alnings son sprang till, och gaf honom banehugg. Denna gerning blef mycket tablad; men han föregaf, att Endrid varit mållande dertill, att hans fader Håward blifwit dräpen. Endrids dödd wäckte mycket sorg, sårdesles uti Trondelagen. Månge af Håkans män föllo här, men icke flere höfdingar. Af Konung Inges folk blefwo få slagne, men många särade. Konung Håkan flydde upp å landet; och Inge drog med sin här norr till Wiken, der han, tillika med Gregorius, wistades öfwer wintern. När Swars af Ellda söner, Bergliot och hans bröder, som woro Konung Inges män, efter slaget återkommo till Bergen, dräpo de Nicolas Slegg, som hade varit Konung Håkans skatt-indrifware (gåldfere), och foro sedan norr till Trondheim. Konung Håkan kom före Juslen norrut; men Sigurd war siundom hemma på Meyre. Gregorius hade skaffat honom frid af Konung Inge, så att han skulle få behålla alla sina egendomar; ty Gregorius och Sigurd woro nära fränder. Konung Håkan wistades i köpstaden öfwer Jul: då hände sig en aften, i början af helgen, att hans män kommo i slagsmål fins emellan uti en höfluga; och blefwo där åtta af dem ihjälslagne, och många särade. Åttonde dag Jul for Alf Råde, Ottar Wirtings son, som war ibland Konung Håkans följeflagare, tillika med nära åttatio män, in till Ellda, dit de wid nattens början, när de andra woro druckne, öfwarandes ankoumo och tände eld på slugan; men de som woro derinne, nära trettio till antalet, giugo ut och förswarade sig manneligen. Der föll Bergliot Swarsson, tillika med sin broder Egmund, och många andra män. Samma winter dog Andreas Simonson, Konung Håkans fosterbroder, norr i köpstaden, och blef mycket förjd. Erling Skacke och andre Konung Inges män, som woro i Bergen, sade esomoftast då om wintern, att de ernade draga emot Konung Håkan; men det blef ei

utaf. Gregorius fickade då bud hñan ifrån Konghell, och låt säga, att om han wore fienden så nära, som Erling, skulle han ej sitta stilla i Bergen, när Håkan låt dråpa Konung Inges wänner och deras stallbröder norr i Trondhem.

12 Cap.

Striden på Skeppsbyggorna.

Konung Inge och Gregorius foro om wåren hñanifrån till Bergen; men när Håkan och Sigurd sporde, att Inge dragit ifrån Wiken, foro de öfra wågen dit. När Konung Inge och hans män anlåndt till Bergen, uppkom en träta emellan Halldor Brynjolfsson och Björn Nicolasson. En af Björns huskarlar, som mötte en af Halldors män nedre på Skeppsbyggorna, frågade denne, hwarföre han war så blek. Han swarade, att han nyligen låtit slå sig åder. Då sade den förre: icke skulle jag hafwa blifwit så bastblek af en åderlåtning, som du är; men jag tror, swarade den andre, att du skulle se ånnu wårre och mesaktigare ut. I förstone war icke sörre sak dem emellan, ån denna; men ord wåxte af ord, tills de begynde, först att träta, och sedan att slå. Då blef berättadt för Halldor Brynjolfsson, att hans huskarl blifwit särad, nedre å byggorna. Halldor, som satt och drack i gården der bredewid, begaf sig genast dit. Inmedlertid hade flere af Björns huskarlar ankommit; och tyckte Halldor, att de icke låtit hans tjenare rått wisa wederfaras, hwarföre han och hans huskarlar bbrjade sluffa och slå dem. Det blef då berättadt för Björn Wuf, att Wikeringarne slogo hans huskarlar nedre på byggorna, hwarpå han och hans män togo sina wapen, hastande åstad för att håmnas; och blef då striden blodig. Nu seck Gregorius Dagsson weta, att hans swåger Halldor behöfde hjelp, emedan hans

Huskarlar blefwo nedhuggne ute på gatan. Gregorius och hans folk wåpnade sig då utan dröjsmål, och begåfwo sig dit. Likaså blef och Erling Skake underrättad, att hans systeren Björn slogß med Haldor och Gregorius inne på bryggorna och behöfde hjelp; han geß dit mycket manskraft, och uppmanade folket att gåra honom bifstånd, sågande det wara en outplånlig skam för hwar man, om en Wikwering skulle få trampa dem under fötterna i deras egen fbdelsebygd. Der föllo tretton män, af hwilka nio genast afledo, men fyra sedan dogo af sina sår; och blefwo desäntom många sargade. Då kom den underrättelse till Konung Inge, att Gregorius och Erling slogos på bryggorna, hwarpå han begaf sig dit, och sökte åtskilja dem, men förmådde det icke, emedan de på begge sidor woro så förbittrade. Gregorius ropade på Konung Inge, och bad honom draga sig undan, hells han för närwarande intet kunde uträtta; och sade han det wara stor fara, att något ondt kunde honom widkomma, emedan man ej wore säker, att ju någon kunde finnas, som icke droge i betänskande att begå en ogerning, om han såge sig hafwa lägenhet dertill. Då geß Konung Inge bort. När nu tilloppet begynde sakta sig, geß Gregorius med sitt folk upp till Nicolas-kyrkan; men Erling följde efter, och de började äro utmana hwarandra. Då kom Konung Inge för andra gången, och förlikte dem, ty de samtvekto begge dertill, att han allena skulle döma dem emellan. Kort derpå fingo de weta, att Konung Håkan war i Wiken; och drogo då Konung Inge och Gregorius dit med en stor flotta; men när de kommo österut, flydde Håkan undan för dem, så att det icke kom till någon strid. Sedan for Konung Inge till Dypsto; men Gregorius blef qwar i Sönghest.

13 Cap.

Munans Dråp.

Läte långt derefter feck Gregorius weta, att Konung Håkan och hans män wistades på ett ställe, som heter Sörby, uppe wid stogen. Gregorius for dit, och ankou nattetid. Sou han nu förmodade, att Konung Håkan och Sigurd lågo i den stora gården, tände han eld på denna; uen Konung Håkan och Sigurd lågo i den mindre; och när de sågo elden, sprungo de till, för att bistå sina män. Der föll Munan, Ale Dsteins son, Konung Sigurds broder och Håkans faderbroder; och blef han dråpen af Gregorii folk, då han wille hjelpa dem, som höllo på att brännas i uen. Af dem, som giungo ut, blefwo många ihjälslague. Asbjörn Salda, som förut hade warit en stor wiking, undkou från gården, illa skrad; honom undte en bonde, hwilken han bad att få fly sin wäg, och lofwade betala honom derföre; men bonden sade sig skola gbra något, hwartill han kände mera benågenhet, och tillade, att han ofta gått rådd för Asbjörns skuld; och derpå gaf han honom banehugg. Konung Håkan och Sigurd kouuo undan, men förlorade mycket af sitt folk. Derpå for Gregorius hem till Konghell. Läte långt härefter foro Konung Håkan och Sigurd till Halldor Brynjolfssons gård Wettaland, satte eld på husen och uppbrände dem. Halldor Brynjolfsson geck ut, men blef genast ihjälslagen tillika med sine huskarlar; så att ungefärligen tjugo män der blefwo dråpne. Hans hustru Sigrid war Gregorii systter; henne låto de springa till skogs i blotta nattfårken. Der togo de Amund, son af Gyrd Amundsson och Gyrid Dagsdotter, Gregorii systter; honom förde de bort med sig, och war han då fem år gammal.

14 Cap.

Gregorius Dagsöns fall.

När Gregorius sporde dessa tidningar, tyckte han mycket illa derom, och efterforskade noga, hvar fienden wislades. Han for från Konghäll fram på Julhelgen, med mycket folk, och kom trettondedag Jul till Fors, der han blef öfwer natten; och sedan han afhört ottefång sitta Juldagen, lästes för honom Evangelium; och stredde detta på en lördag. När Gregorius och hans mäningo se Konung Håkans folk, tyckte de sig wara mycket mansstarkare. En å, kallad Wesia, war emellan dem, när de råkadess; denna å war tillfrusen, men isen falsk, emedan floden steg upp under den nedifrån. Qifwen hade Konung Håkan och hans män huggit wakar på ån, och stottat snö deröfwer, så att det ej kunde märkas. Då nu Gregorius kom till isen, sade han sig tycka den icke wara pålitlig, och rådde, att man skulle gå litet högre upp till en bro, som der gick öfwer ån. Bänderne swarade, och sade sig ej kunna förså, hwaröfver han icke torde öfwer isen Angriva fienden, som hade så litet folk; och tyckte de isen wara god nog. Gregorius swarade, att man sållan behöft mana honom till något manligt företag, ej heller skulle det nu behöfwas; han bad dem följa sig hurtigt och icke blifwa stående på land, när han gick ut på isen, och sade det wara deras råd, men icke hans wisja, att nu gå ut på denna osäkra is; dock, tillade han, skall jag icke länge låta eder uppmana mig. Då lät han frambara sin fana, och gick strax fram på isen med sitt folk. Men så snart bänderne funno, att isen war wädlig, wände de tillbaka. Gregorius sönk nu ned genom isen, dock icke mycket djupt, och bad sina män taga sig till wara. Nu woro icke flere, än omkring tjugo man, som följde honom, ty de öfrige hade allesamma återwändt. En man af Ko-

nung Håkans folk stöt på Gregorius, och träffade honom under strupen, så att han der lyktade sitt lif. På samma ställe föllo ock tio af hans män. Det är allmän sâgen, att han varit den ypperste bland höfdingarne i Norrige, så långt de kunde minnas, som då lefde, och den mest gynsamme mot oss Isländare, allt sedan Konung Estein den äldre död. Hans lif blef fördt upp till Höfund, och begrofs uti Gimsö Munnekloster, som der är beläget, och uti hwilket Gregorii kyrka Wögeid då war Abbedisa.

15 Cap.

Konung Inge spørjer Gregorius Dagsöns fall.

Två fogdar reste nu till Konung Inge uti Orslo, för att sâga honom dessa tidningar; och när de kommo dit, begärde de att få tala med Konungen. Han frågade då, hvad nytt de hade att berätta. Gregorius Dagsöns fall, swarade de. Hwi bar så illa åt? frågade Konungen; och när de berättat för honom, huru det hade tillgått, sade han: då fingo de råda, som minst förstodo. Konungen berättas hafwa lagt denna händelse så mycket på hjertat, att han gret som ett barn. När sorgen gått öfwer, sade han: jag wille fara till Gregorius, så snart jag seck. Hdra omtalas Halldors drâp, ty jag wiste wäl, att Gregorius ej länge skulle töfwa, innan han tänkte på hämnd; men de män, som skulle varit mig följaktige, tyckta ingen ting wara så angeläget, som deras Gul-gästebud, och wilja ingalunda blifwa störde deruti: det wet jag wist, att om jag varit der, hade antingen Gregorius farit fram med mera försigtighet, eller skulle wi begge hafwa dragit till samma herberge: nu är den man borta, som varit min trognaste wân och mest hulpsit mig att behålla riket; men det har alltid varit min tanke, att ingen af

och begge skulle länge öfverlefwa den andra: jag swår nu att draga emot Håkan; och skall ettdera intråffa, att jag får min bane, eller öfverwinner honom; fastän en sådan man, som Gregorius, icke är neg hånnad, om de och alle blefwo ihjälslagne. Då swarade en man och sade, att Konungen ej länge skulle behöfwa söka dem, emedan de snart nog torde komma till honom. På den tiden wistades Christin, som war Konung Sigurds (Norsalafarares) dotter och Konung Inges systonbarn, uti Dpslo. Konungen seck höra, att hon wille fara derifrån, och skickade då bud till henne, med förfrågan, hwarföre hon wille resa ut staden; men hon sade sig anse det farligt och icke passande för en qwinna, att längre wara der. Konungen bad, att hon ej skulle fara bort; ty, sade han, om wi erhålle seger, såsom jag hoppas, så blifwer du hos mig wäl hållen; men om jag faller, låra mina wänner swåriligen få tillstånd att begrafwa mitt lif; men du skall begära detta, som wäl icke blifwer dig förnekadt, och kan du sålunda båsi wedergålda det goda, jag sökt bewisa dig.

16 Cap.

Om Konung Inge.

På St. Blasii dag, om aftenen, kommo Inges szejare med den underrättelse, att Konung Håkan wore att förwånta till staden. Då lät Konung Inge blåsa tillsamman sitt folk ofwanföre staden, uppställde det i slagtordning, och befanns det wara omkring fyra tusen man. Konungen lät göra slagtordningen lång, men allenast fem man tjock. Mågre af hans män hådo honom då, att han ej måtte sjelf deltaga i striden, emedan det wore alltför wådligt, utan sätta sin broder Drm till höfding öfwer håren. Konungen swarade: det wet jag för wiso, att om Gregorius nu wore wid lif och här närwarande, men jag fallen,

och han skulle hånna min ödd, då skulle han icke stida sig mandan, utan själv vara med i striden; och fastän jag icke förmår så mycket som han, för min bräcklighets skull, så skall jag dock wisa en lika god wilsa; derföre är det säfångt att öfvertala mig, att icke vara med i striden. Det är en sägen, att Gunnhild, Simons hustru och Konung Håkans fostermoder, låtit anställa trollkonster, på det Håkan måtte få seger; och sedd hon då till svar, att han skulle strida mot Inge nattetid, men icke om dagen, och skulle han då winna seger. Man säger, att trollqwinnan, som bedrifwit detta håyeri, hetat Thordis Seggia; men jag wet det icke med säkerhet. Simon Skalp hade gått in i sladen, och lagt sig att sofwa, men wakenade wid hår-ropet. När natten war något framsliden, kommo Konung Inges spejare och sade honom, att Håkan och hans män woro i antågande på andra sidan om bergåsen; ty sön war då tillfrusen emellan sladen och hufwuddn.

17 Cap.

Konung Ingens tal.

Konung Inge gick då med sin här ut på isen, och uppskådde sin slagtordning framför sladen. Simon Skalp war nu höfding för den flygeln, som war wänd åt Trälaberget; men den, som stod åt Runneklostret, anfördes af Öndredd, Konung öfwer Ebberbarne, Niof Wirlings son, och Jon, som war son af Ewen och soneson af Bergthor Buk. När Konung Håkan och hans folk mötte Konung Ingens slagtordning, uppgåfwo de härskri på begge sidor. Öndredd och Jon gåfwo då Konung Håkan ett tecken, för att låta honom förstå, hwarest de befunno sig; och när Håkans män wände sig dit, gaf Öndredd sig på flykten med nära femton hundra man, hwarjemte Jon och mycket folk med he-

nom gingo öfver till Konung Håkans här och hulpo honom att strida. När detta blef berättadt för Konung Inge, sade han: mycken åtskilnad är emellan mina wänner; så hade icke Gregorius gjort, om han hade varit wid lif. Någre af Konungens män bådo honom nu, att han skulle sätta sig på en häst och fara ur striden upp till Nubmerike; ty der kan du, sade de, ännu i dag få tillräckligt folk. Konungen svarade: dertill är jag ingalunda hugad, ty ofta hafwer jag hört Eder säga, och self så tyckt, att det alldrig geß min broder Konung Hsien wäl, sedan han hade begifwit sig på flykten; och dock war han en wäl stickad man uti alla de stycken, som pryda en Konung: derföre kan jag nu finna, huru lätt det skulle wara ute med mig, som är så bräcklig, om jag toge det råd, som bragte honom i olycka, helsi och emellan är så stor åtskilnad uti helsa och rashet: jag war på andra året, när jag blef tagen till Konung i Norrige, men nu hafwer jag spilt tjugofem år; och tyckes det mig, att jag haft uera mnda och bekymmer under mitt Konungawälde, än glädje och goda dagar: många slagtingar hafwer jag hållit, stundom mer och stundom mindre manstark; och råknar jag det för min största lycka, att alldrig hafwa blifwit drifwen på flykten; råde Gud för mitt lif, huru länge det må råda; men alldrig skall jag fly.

18 Cap.

Konung Inges fall.

När Jon och hans följeslagare hade öfvergifwit den ena flygeln af Konung Inges slagfording, flydde och många af dem, som stodo der närmast intill, så att hela hären bröjade åtskiljas och komma i oordning: men Konung Håkan och hans män gingo hårdt fram; och led det nu emot dagningen. Då anfölls

Konung Inges fana, och han self stupade i denna träffning; men hans broder Dru uppehöll ännu striden, fastän mycket af hans folk flydde upp till staden. Dru gick två gånger upp i staden, sedan Konungen war fallen, för att uppegga sitt manskap, och återwände begge gångerna ned på isen, fortsättande striden. Då anföllu Konung Håkans män den flygeln, som anfördes af Simon Skalp, och i det anfallet stupade Konung Inges swäger Gndbrand Skafhögsson, som war på hans sida; men Simon Skalp och Hallward Hitre gingo emot hvarannan med sitt folk; de kommo under fäktningen småningsom förbi Trålasberg, och ändtligen föllu begge i denna strid. Dru Konungabroder förhöll sig här mycket berömligt, men wåste dock slutligen fly. Om wintern tillförene hade Dru trolofwat sig med Magna, Nicolas Mases dotter, som förut warit gift med Konung Hsien Haraldsson, och stulle söndagen derefter hålla sitt bröllop. Blasii-messan inföll då på fredag. Dru flydde till sin broder Magnus, som då war Konung i Sverige; men deras broder Ragnwald war der Zarl. De woro söner af Drottning Ingegerd och Henrik Halte, som war son af Konung Swen Svensson i Danmark. Christin Konungadotter lät sig wårda om Konungens lif, och blef det insatt i stenwäggen till Hallwards-kyrkan, utanför Koret på södra sidan. Då hade han warit Konung i 25 år. Mycket folk föll på begge sidor uti denna strid, men de fleste på Konung Inges sida. Arne Fridrefsson war en bland de Konung Håkans män, som der stupade. Håkans folk tog nu hela bröllopskostien och mycket annat byte.

19 Cap.

Om Konung Håkan och Christin Konungadotter.

Konung Håkan lade då hela landet under sig och utdelade alla besläkningar åt sina män, så på landet som uti köpstäderna.

Konung Håkan och hans män höllo sina sammankomster uti Hallwards-kyrkan, när de rådslogo om landets angelägenheter. Christin Konungadotter gaf penningar åt den prest, som hade wård om kyrkonycklarna, på det han uti kyrkan skulle förbedlja en af hennes tjenare, så att denne kunde hbra hwad Konung Håkan och hans män talade sig emellan; och när hon sedt weta deras rådslag, sände hon bud till sin man Erling Skaffe i Bergen, warnande honom att alldrig tro Håkan eller hans folk.

20 Cap.

Konung Sloss järtecken hos Wåringarne.

Det tilldrog sig i Grekland, då Kyriakos der war Konung, att han gjorde en härfärd till Blackmanna-land; och när han kom till Vezinasläkten, mötte honom en hednisk Konung med otalig friggshår, ni hwilken woro ryttare och mycket stora wagnar, försedde med torn, hwarpå stridsglinggar woro anbragte. När hedningarne slog nattläger, ställde de sina wagnar, hwar bredewid annan, omkring lägret, och grofwo der utanföre en stor graf; hwilket allt tjenade dem till så godt wårn, som hade de varit inom en borg. Den hedniske Konungen war blind. När nu grekiske Konungen kommit i hedningarnes åsyn, uppställde de sin slagtordning på fältet framför wagnborgen; Grekerne uppställde ock sin här midtemot dem, hwarpå de började att strida med hwarandra till håst. Det gick då olyckligt för Grekerne, så att de måste fly och misse mycket folk; men hedningarne sin go seger. Konungen uppställde då en slagtordning af Francker och Flåningar; men när desse redo fram emot hedningarne och stridde med dem, lyckades det icke bättre för dem, än för de förre; ty många blefwo dräpne, och alle, som kunde komma undan, gäfw sig på flykten. Då blef grekiske Konungen mycket

wred på sitt frigsfolk; men de swarade honom, sågande, att han nu kunde taga till sina winbäljar, Wåringarne. Konungen swarade, att han ej så wille förspilla sina klenoder, och framfånda några få män, ehuru tappre de än woro, emot en så stor frigshår. Thorer Helsing, som då war Wåringarnes anförare, swarade sålunda på Konungens ord: wore och en brinnande eld i wågen, så skulle dock jag och mitt folk springa deruti, om jag allenast wiste, att J, Konung, derigenom fingen frid hådanester. Konungen swarade: åkallen nu eder helige Konung Dlof, att han må gifwa eder kraft och bistånd. Wåringarne, som woro half-seunte hundra man till antalet, gjorde nu ett löfte med inbördes handslag, att de på egen befohnad och med goda mäns tillhjelp skulle uppbygga en kyrka uti Mistlagård och låta inwiga henne den helige Konung Dlof till hedder och pris. Sedan sprungo Wåringarne fram på slätten. När hedningarne sågo detta, underrättade de sin Konung derom, att ännu något folk från grekiska Konungens här kom springande fram på slättet; och år det, sade de, allenast en hand full med folk. Då sade Konungen: hwem är den ansenlige mannen, som rider framför dem på en hwit häst? Wi se honom icke, swarade de. Nu war icke mindre skilnad emellan folkets antal på begge sidor, än att sextio hedningar woro emot swar kristen man; men icke deslömindre gingo Wåringarne till striden med stor frimodighet; och så snart de kommit tillsamman, föll en sådan förskräckelse och bårswan öfwer hedningarne, att de genast togo till flykten, men Wåringarne förföljde dem, och dråpo på en kort stund ganska mycket folk. Då nu Grekerne och Frankerne, som tillförene blifwit drifne på flykten af hedningarne, sågo detta, sprungo de till och woro behjelpfliche att förfölja de flyende; imidlertid hade Wåringarne besligit wagnbergen, och gjorde der ett stort nederlag. När hedningarne togo flykten, blef deras Sto-

nung fången och bortfördes af Wåringarne; sålunda intogo de kyrkine hedningarnes läger, tillika med wagnborgen.

21 Cap.

Ronung Dlofs iårtecken.

Det hände uti slaget wid Stiklastad, såsom tillförene är berättadt, att Ronung Dlof kastade ifrån sig swärdet Hneiter, då han seel sitt hanesår. Men en svensk man, hvars swärd bliswit afbrutet, tog upp Hneiter och stridde dermed. Denne man kom undan ur slaget och drog bort, tillika med de andre flyktingarne; han begaf sig åter till Sverige och kom hem till sin gård. Sedan behöll han swärdet i all sin tid; men hans son seel det efter honom, och så hwar frände efter annan, hvar jemte den föregående ågaren alltid berättade för sin arfwinge swärdets namn och hwarifrån det hade kommit. En lång tid derefter, då Kejsar Kyrialex regerade i Mistlagård, och stora hofpar af Wåringar woro der i staden, hände det en sommar, då Kejsaren gjorde ett frigståg, att han låtit sin här slå läger. Wåringarne, som höllo wakt och wård om Ronungen, lågo på en slått utanför lägret, och delade nattwakterne sig emellan, så att de som redan wakat, lade sig ned att sofwa; men de woro alle fullt bewäpnade. Det war deras sed, när de lade sig att sofwa, att en hwar hade hjelm på hufwudet, lade skölden öfwer sig och swärdet under hufwudet, hållande uti dess fäste med höggra handen. Ibland dessa stallbröder war en man, som sedan han sista delen af natten wakat sitt skifte och i dagningen uppwaknade, märkte att hans swärd war borta; men när han såg sig omkring, blef han warse, att det låg långt ifrån honom ute på fältet: han stod då upp och tog swärdet, hållande före, att hans stallbröder, som wakat, hade på skämt smugit det ifrån

honou; men de nekade dertill. När nu detsamma inträffat tre nätter å rad, förundrade han sig deröfver, och åfvenså alle andre, som sågo eller hörde det omtalas; och frågade de honom, huru hårued kunde hänga tillsammans. Han svarade, att detta swärd kallades Hneiter och hade tillhört Konung Dlof den Helige, samt af honom blifwit brukadt uti slaget wid Stiklastad; han berättade ock, huru swärdet slutligen kommit i hans händer. Detta blef sedan omtaladt för Stol-konungen (Kejsaren), hvilken lät kalla den man, som ågde swärdet, till sig och gaf honom tre gånger så mycket guld som swärdet war wärdt; hvar på Konungen lät bära det till Dlofs-kyrkan, som tillhörer Wäringarne, hwarest det sedan hängde öfver altaret. Endrid Unge het en länshöfding i Norrige, som lefde på den tid, då Harald Gillees söner, Hsten, Inge och Sigurd styrde landet. Endrid war uti Miklagård, när den nu nämnda händelse tilldrog sig; och hafwer han berättat den uti Norrige, såsom Einar Skuleson omtalar i Watta=drapan, hvilken han gjort om Dlof den Helige, och hwarest om denna händelse qwädes.

Konung Magnus Erlingssons Saga.

1 Cap.

Konung Magnus Erlingssons uppkomst.

När Erling feck weta Håkans och hans måns rådsflag, sånde han bud till alla de höfdingar, som han wiste hafwa warit Konung Inges trogne wänner, så ock till hans hessok och handgångne män, som hade undkommit från slagningen, åfvensom

till alla Gregorii huskarlar, och stände dem tillsammans. Men när de kommo tillhopa och rådslogo, blef beslutet, att de skulle hålla sitt krigsfolk samlat; hwilket ock dem emellan med ed stadfästes. Sedan rådgjorde de, hwilken de skulle taga till Konung öfwer sig. Då talade Erling Skäke och frågade, om det wore länshöfdingarnes och andre mäktige mäns wilja, att Simon Skals son, Konung Harald Gille's dotterson, blefwe tagen till Konung, och Jon Hallkels son till höfding öfwer den församlade hären; men Jon undanbad sig detta. Då blef Nicolas Skialdwareson, Konung Magnus Barfots systerson, tillfrågad, om han wille blifwa höfding för krigshären; men han swarade dertill, att hans råd wore, det man skulle taga den till Konung, som war af Konungadätt, och den till höfding öfwer hären, som tpektes vara bäst uti råd och dåd, hwarigenom de såkrast kunde wänta att föröka krigsmakten. Nu tillfrågades Arne Konungastjuffader, om han wille låta någon af sina söner, Konung Inges bröder, tagas till Konung. Arne swarade dertill, att Kristins, Konung Sigurd Jorsalafarares dotters son war bäst ättburen till Konungadättet i Norrige; wi hafwe ock, sade han, en man till hans bisånd, som af skyldslap är närmast att wårda honom och riket, nemligen hans fader Erling, en klok och kraftig man, samt mycket förfaren både uti krig och landets styrelse, så att han icke låter brista uti dessa stycken, om annars lyckan är honom bewägen. Månge upptogo detta råd med bifall. Erling swarade: jag ser och hörer wäl, att de fleste, som i denna sak anlitas, undandraga sig äfwentyret: det synes mig ock owisft, fastän företaget nu gillas, om det sedermera skall gifwa åra och höghet åt den, som åtager sig härens ansbrande, eller om det nu skall gå, såsom ofta tillförene handt dem, som företagit slika storwerk, att de derigenom förlorat allt sitt gods, och somlige äfwen lifwet; men om rådslaget winner framgång, då torde nå-

gre finnað, som gerna wille hafwa åtagit sig det. Derföre bde den, som nu underkastar sig detta bekymmer, med mycken omsorg förebygga, att motstånd eller fiendskap ej sedan må wedersfaras honom af dem, som nu deltaga i rådslaget. Alle lofwade att hålla detta förbund med största trohet. Då sade Erling: det är min tanke, att jag anser det nästan så godt som döden, att gifwa mig under Konung Håkan; och fastän jag finner äfwen detta, som nu är föreslaget, ganska wärdigt, så will jag dock heldre wäga derpå, att låta Eder råda, och antaga befålet öfwer frigsbåren, om det är allas Eder wilja, råd och påståen- de, och I alle wiljen bekräfta det med ed. Alle jakade hårtill; och blef det på samma stamma beslutet, att taga Erlings son Magnus till Konung. Sedan höllo de Ting uti staden, hwar- est Magnus Erlingsson togs till Konung öfwer hela landet; och war han då fem år gammal. Derpå gingo i hans tjenst alle de, som der woro tillstådes och förut hade worit Konung Inges handgångne män, då en hwar af dem erhöil samma wärdighet, som han haft hos Konung Inge.

2 Cap.

Konung Magnuses färd till Danmark.

Erling Skade gjorde sig resfärdig, förskaffade sig skepp och tog med sig Konung Magnus och alla hans män, som der woro. Honom söljde ock Arne Konungastjuffader, Ingirid, Konung Inges moder, och hennes två söner, samt Jon Kurteise, Sigurd Storks son, så ock Erlings huskarlar och de som warit huskarlar hos Gregorius; och hade de tillsammans tio skepp. De foro söder till Danmark, till Konung Waldemar och Buris Henrikson, Konung Inges broder. Konung Waldemar war beståttad med Konung Magnus, ty Ingeborg, Konung Walde-

inars moder, och Målfrid, moder till Kristina, Konung Magnus moder, woro systlar samt döttrar af Konung Harald dler i Gardarike: Harald war son af Waldemar Jarisleifs son. Danste Konungen tog wäl emot dem; och hade han ofta heuliga samtal och rådplågningar med Erling. Af dessa rådplågningar blef så mycket bekant, att Konung Waldemar från sitt rike skulle leuua Konung Magnus allt det bistånd, han behöfde för att intaga och sedan behålla Norrige, hwaremot Konung Waldemar skulle bekomma den del af Norrige, som hans aslidne fränder Harald Gormsson och Ewen Augustågg hade haft, nemligen hela Wiken norrut ända till Nyggarbit. Denya öfwerenskomelse blef stadfast med ed och ymsesidige försäkningar. Sedan gjorde Erling och Konung Magnus sig rejsfärdige från Danmark och seglade ut från udden Wendelsfage.

3 Cap.

Slaget i Tunsberg.

Konung Håkan drog strax om våren, så snart påstweckan war förbi, norr till Trondhem: han hade då hela den flotta, som Konung Inge ägt. Konung Håkan höll Ting i köpfladen (Midarö) och blef der tagen till Konung öfwer hela landet. Då gaf han Jarksdöme åt Sigurd af Meyre, som der wardt tagen till Jarl. Sedan drog Konung Håkan med sitt folk söderut och begaf sig å nyo dler till Wiken; han for self till Tunsberg, men sände Sigurd Jarl till Konghell, att der wärja landet med en del af hären, i fall Erling komme sunnanifrån. Erling och hans folk kommo till Ugder och höllo genast norrut till Bergen; der dråpo de Arne Brigidarfskalle, Konung Håkans befallningsman, och foro åter dlerut, för att möta Konung Håkan. Sigurd Jarl hade ej förmunnit Erlings färd sunnan ifrån Dan-

markt: han war då Amund öfver wid Elfwen; men Konung Håkan wilstades i Lunsberg. Erling lade till wid Rosånäs, och låg der några dagar. Konung Håkan beredde sig till motwårn i staden. Erling och hans folk lade in till Lunsberg, togo ett lastdragarefartyg, fyllde det med wed och halm och satte eld derpå; men wådræt stod åt staden, och dref fartyget mot Steppsbruggan. Erling lät binda twenne kabbelåg i lastdragaren och derwid sålla två skutor, hwilka roddes efter, allt som lastdragaren drefs ibrukt. När nu det brinnande fartyget hade kommit staden ganska nära, höllo de, som på skutorne woro, sälla förwedelsi lågen, att staden ej måtte råka i brand; men röken lade sig så tjockt öfwer staden, att man från bryggan, der Konungens slagtordning stod, ej kunde se det minsta. Sedan lade Erling med hela flottan inåt, bakefter elden, och stöt på fienderne. Men när stadsboerne sågo, att elden nalkades deras hus, och många blefwo särade af flottan, rådslago de och sände prestien Hroald den Långtalige ut till Erling, att af honom begära frid för dem och staden; och så snart Hroald sade dem; att frid war erhållen, öfwergåfwo de Konungens slagtordning. Men när stadsboernes skara dragit bort, blef håren på Steppsbruggan glesare. Då rådde några af Håkans folk till motstånd; men Amund Simonsson, som hade högsta befäl och anseende i håren, sade: icke will jag strida för Sigurd Zarts wålte, när han sielf ej är tillstädes. Sedan flydde Amund, och derefter allt krigsfolket, tillika med Konungen, uppåt landet. Der föllo många af Konung Håkans här. Då qwads detta:

Amund sade sig icke
 Öfver strida wilja,
 In från sunnan komne
 Sigurd Zari med huskarlar.

Magnuses tappre kámpar
 Stolte á gatan gingo,
 Men Hákan's hókar (stridsmán)
 Hastigt flyndade undan.

Thorbjörn Stadeskalb qvad sålunda :

Jag hört, att männen i wida Lunsberg
 Snart dig bewägne blefwo,
 Drott, du som ej är sen,
 Landen på Trollqwinnans hást (wargen) att bloda.
 Skánsfande spjutens flögt
 Stadsfolket ráddes ;
 För eld och spánda bágan
 Wáfwade maludánet's (stridens) mán.

Konung Hákan drog öfra wágen norr till Trondhem. Men när Sigurd sporde detta, for han med alla flepp, som han kunde få, yttre wágen (sjöledes) norrut, för att möta Konung Hákan.

4 Cap.

Om Erling och Hákan.

Erling Ståcke tog i Lunsberg alla de flepp, som Konung Hákan ágt. Der seck han också Bekesuden, som tillhört Konung Inge. Erling fortsatte sedan sin färd och lade under Konung Magnus hela Wiken och allt landet norrut, der han for fram. Om wintern satt han i Bergen. Då lást Erling drápa Ingebjörn Sipil, Konung Hákan's lánschöfding norr i fjárdarne. Konung Hákan satt öfwer wintern i Trondhem; men om wáren bödd han ut leding och beredde sig att fara söderut emot Erling. Der woro då med honom Sigurd Jarl, Jon Swensson, En

brud Unge, Amund Simonsen, Philippus Petersson, Philippus Gyrdeson, Ragnwald Runta, Sigurd Skåpa, Sigurd Hjupa, Fridrik Skåna, Abbiden af Erland, Thorbjörn, Gunnar Gjaldfæres son, samt Estrad-Bjarne.

5 Cap.

Om Erlings hær.

Erling var i Bergen och hade mycket krigsfolk. Han fattade det beslut, att lägga qvarstad på alla handelsfartyg, som wille segla norr till köpstaden (Nidaros); ty han insåg, att Konung Håkan för snart skulle få kunskap om hans företag, i fall skeppen obehindrade foro mellan båda städerna. Dock uppgaf han, såsom orsak till detta steg, att billigare wore, det Bergens invånare fingo de waror, som å skeppen funnos, om de dock skulle säljas något under det pris, godsägarna önskade, än att dessa waror skulle föras i händerne på deras fiender och owänner och komma dem till gagn. Nu församlades ett stort antal skepp i Bergen; ty många kommo hwar dag, men inga foro bort. Då låt Erling draga upp å stranden sina lättaste fartyg och sprida ut det rykte, att han der wille afbida Håkan och, med sina wänners och fränders bistånd, emottaga fienderna. Men en dag låt Erling blåsa till styrmannastämman, och gaf då köpskepp och styrmån lof att fara hwart de wille. När de, som förde köpskeppen, bland hwilka ganska många redan woro färdige att afsegla, somlige med handelswaror, somlige i andra ärenden, hade af Erling Skake fått tillåtelse att fara bort, war vinden god och gynnande för segling norr utmed landet. Och innan tredje timman på eftermiddagen kom, hade alla seglat, som redo woro; hwar och en påstyndade sin färd det mest han förmodde och hans skepp kunde gå, så att den ene tappades med

den andre. När denna skeppflotta kom norr till Mbre, war der förut Konung Håkan med sin här, sysselsatt att samla mera folk. Han stånde till sig alla sina länshöfdingar och allt ledingsmanskapet; och hade han då, på lång tid, ingen tidning sport sunnan ifrån Bergen. Men nu fingo de af alla skeppen, som kommo sunnanifrån, den underrättelse, att Erling Skacke uppdragit sina skepp i Bergen, der de kunde finna honom, och att han hade en stor här. Konung Håkan seglade darest ut till We-d och såude Sigurd Jarl och Anund Simonsön till Romsdalen, att förskaffa sig manskap och skepp: han skickade också, i samma affigt, till båda Mbre. Men när Konung Håkan hade töfwat några få dagar i köpstaden (på We-d), for han då dan och höll längre åt söder, emedan han trodde, att färden derigenom skulle påskyndas och krigsfolket snarare komma till honom. Erling Skacke hade om söndagen gifwit alla köpmån tillstånd att lemna Bergen; men tisdagen, sedan morgonmesan war slutad, lät han blåsa i Konungskuren, kallade till sig stridsmännen och stadsfolket och lät sätta ut de skepp, som förut woro uppdragne på stranden. Erling höll då Hus-Ling med sitt eget manskap och med ledingsmännen, sågaude dem sin affigt; och utnämnde han wisa män att föra besålet å skeppen, och lät upplåsa, hwilka som woro antecknade för Konungens skepp. Så slutades detta Ling, att Erling bad hwar man gdra sig redo på den plats, honom anwist war, och sade, att den skulle lif eller lemman mista, som dröjde qwar i staden, när han lade ut med Bekesuden. Om Konungabroder, och många andra, lade genast om aftenen ut med sina fartyg, ty de flesta skeppen lågo redan segelfärdige.

6 Cap.

Om Erling Skacke.

Onsdagen, innan mešan war hållen i staden, lade Erling ut från Bergen med hela flottan: han hade 21 skepp; och war då god wäld att segla sunnanifrån utmed landet. Erling hade med sig sin son, Konung Magnus, många länshöfdingar och utvaldt manskap. Då Erling seglade norrut förbi Hjärdarne, sånde han ifrån sig en skuta inåt landet till Jon Hallkelssons gård, och lät gripa Nicolas, Simon Skalps son med Maria, Harald Gillees dotter; honom hade de med sig till flottan, och for han på Konungens skepp. Fredagen, tidigt om ottan, seglade de in i wiken Stenavåg. Läge långt derifrån låg Konung Håkan i en hamn och hade 13 skepp: han sjelf och hans män woro uppe å bn och lekte; men länshöfdingarne suto på en hög. De sågo, att en båt kom roende sunnanifrån åt bn: två män woro deri, hvilka rodde så starkt, att de bådte sig djupt ned i båten, och ej mindre häftigt drogo årorne åt sig; men när de kommo till landet, fäste de icke båten, utan lupo båda ifrån den. Då höfdingarne sågo detta, sade de sines emellan, att desse män måtte hafwa något nytt att förkunna, stodo upp och gingo emot dem. Så snart de möttes, frågade Anund Simonsson: weten I något att säga om Erling Skacke, efter I skynden så mycket. Den, som för andtrutenhet först kunde få fram orden, swarade: Erling kommer seglande hit till Eder sunnanifrån, med 21 skepp, eller så wid pass, alla ganska stora; och låren I nu snart kunna se deras segel. Då swarade Endrid Unge: för nåra nåsan, sade bonden, blef skuten i ågat; och skyndade de genast dit som leken stod. Strax ljöd Konungsluren och blåstes härblåst, att all håren som snabbast skulle begifwa sig till skeppen. Så långt

var då lidet på dagen, att middagsmåltiden var nästan färdig. Allt folket lade nu till fartygen; och lopp hvar och en upp å det skepp, som var honom närmast, så att skeppen blefwo ojemt bemannade. Sedan grepo några till årorne, några reste masterna, men alla stälde kofan norrut åt Wesdn, ty de wäntade sig der mycket bistånd af stadsfolket.

7 Cap.

Ronung Håkans fall.

Strax efter sågo de seglen af Erlings skepp, och båda flötorne kommo hwarannan i ögonfögte. Endrid Unge hade det fartyg, som kallades Draglön, ett stort långskepp, men hwilket nu blifwit swagt bemannadt, ty de, som förut warit derpå, hade lupit på andra fartyg; och seglade det sist af Ronung Håkans skepp. Då Endrid kom gent emot dn Sef, upphans han af Wefesuden, som Erling Skacke styrde; och fäste de samman båda skeppen. Men Ronung Håkan war kommen nära intill Wesd, när han och hans folk hörde lurblåsningen; wände de då tillbaka och wille göra Endrid bistånd. Nu lade man å ymse sidor till strids, allt efter som man sammantråffade; många segel föllo ned twärtöfwer fartygen, och skeppen hopbundos icke, utan lades blott bord wid bord. Denna strid blef ej lång, innan besättningen på Ronung Håkans skepp glesnade och skingrades, ty somlige stupade och somlige sprungo öfwer bord. Håkan kastade öfwer sig en grå kappa och lopp å ett annat fartyg; men när han hade warit der en liten stund, tyckte han sig märka, att han war kommen bland sina fiender. Och när han tittade sig om, såg han ingen af sina män eller skepp nära sig; han gick då upp å Wefesuden och fram till förslamsfolket, samt bad om frid för sig. Stamboarne tego honom till sig och gås-

wo honom frid. I denna träffning war starkt manfall & båda sidor, men förnåmligast bland Håkans folk. Fallen war då på Bekesiden Nicolas, Simon Skals son; och tillskrefs hans dråk Erlings egna män. Derefter affladnade striden, och skeppen åtskildes. Nu blef Erling sagdt, att Konung Håkan war på hans skepp och att stamboarne hade tagit honom till sig och hotade att wårja honom. Erling sände en man fram på skeppet och bad honom tillsäga stamboarne att så bewaka Konung Håkan; att han ej komme undan; sielf skulle han ej sätta sig emot att Konungen finge frid, om det wore andra mäktiga mäns wilja och de sökte tillwägabringa förlikning. Stamboerne helsade tillbaka och önskade honom allt godt, för dessa ord. Då lät Erling blåsa starkt i krigsflurarne och besalde sina män lägga till de skepp, som ännu icke blifwit afbröde, sägande, att de alldrig kommo i bättre tillfälle att hämna Konung Inges ödd. Alla gäfwö då upp härstri, eggade hwarandra och skyndade till anfall. I denna willerwalla feck Konungen banesår. Mer efter hans fall, och så snart hans män det förnummo, rodde de starkt till, kastade stötdarne ifrån sig, höggo med båda händer och åltade icke sina lif. Detta öfwermod lände dem snart till mycken skada, ty Erlings folk kunde nu lätt mätta sina hugg emot dem. I så stösta delen af Konung Håkans män, i synnerhet för den orsaken, att de wore mycket underlägsne i antal och föga betäckte sig mot hugg och stott; icke heller gagnade det att begära frid, utom för dem allena, som mäktige män togo i sitt bestydd och lofwade att utlösa med penningar. I Håkans här föllo Sigurd Käpa, Sigurd Hjupa och Magnwald Kunta; men några skepp kommo undan, rodde in i Hiårdarne och råddade sig sålunda. Konung Håkans lif blef fördt in i Romsdalen och

der jordadt; men sedan lät Konung Swerre, hans broder, flytta Håkans lik norr till Nidaros och insätta det uti stenwäggen till Christi-kyrkan, sunnan om Koret.

8 Cap.

Konung Håkans krigshöfdingars flykt.

Sigurd Jarl, Endrid Unge, Anund Simonsöns, Fridref. Råna och flere andre höfdingar höllo det återstående af hären tillsammans, lemnade sina skepp i Romsdalen och begåfwo sig till Upplanden. Konung Magnus och hans fader Erling seglade med sitt manskap norr till Nidaros i Trondhjem och lade allt landet under sig, hwar de foro fram. Sedan lät Erling stamma Eyra-Ling; och wardt Magnus der tagen till Konung öfwer hela Norrige. Erling dröjde icke länge der, ty han ansåg Tronderne föga trogne mot sig och sin son. Magnus blef då kallad Konung öfwer allt landet. Konung Håkan hade warit en dågelig man, wäl wuxen, lång och smal, samt något bred öfwer stundorna; och ty kallade hans folk honom Håkan Herdabred. Men som han war ung, förde länshöfdingarne styrelsen i hans ställe. Han war glad och nedlåten i tal, fallen för skämt och lek, yngling i seder och skick, och hos allmogen wänsfäll.

9 Cap.

Konung Sigurds uppkomst.

Marcus på Skogen het en Uppländsk man, Sigurd Jarls frände; Marcus uppfosttrade Konung Sigurd Haraldsöns son, hwilken öfwen het Sigurd. Denne Sigurd togo

Upplåndingarne till Konung, med råd och samtude af Sigurd Jarl och andre höfdingar, som hade följt Konung Hakan. De hade då ännu stor krigsmakt; och tågade hären ständigt i två hopar. Konungen och Marcus woro mindre wägsamme; men Sigurd Jarl, med sitt anhang och länshöfdingarne, utsatte sig mera för faror: de drogo med sitt folk mest kring Upplanden; men stundom tågade de också ned till Wiken. Erling Skatte förde alltid med sig Konung Magnus, sin son; han hade också hela Stoppstottan och hwad till rikets försvar hörde. Om hösten war han någon tid i Bergen; dådan for han öfver till Wiken, tog sitt säte i Lunsberg, beredde sig att der qwarblifwa öfver wintern och insamlade i Wiken de skatter och utskyder, som Konungen tillhörde: han hade jernwål mycket och godt manskap. Emådan Sigurd Jarl och hans följeslagare hade litet af landet, men mycket folk, började de snart lidå brist; och der inga länshöfdingar woro nära, sökte de åtkomna hwad de tafs wade på ganska laglöst sätt, ån med öfplydligt folks sakfållande, ån med uppenbart råuande.

10 Cap.

Sigurd Jarl fördåmes.

I den tiden war Norrige ganska blomstrande: bönderne woro rike och mäktige, och icke wane wid ofrid, förtryck eller öfwerwåld af framtågande folkhopar; derföre hördes genast mycket tal och stora rykten, så snart något rån föråfwades. Wikweringarne woro Konung Magnusens och Erlings fullkomlige wånner, mest för den kårlets skuld, som de hast till Konung Inge Haraldsson; ty Wikweringarne hade med

all sin styrka slädsse tjent under hans sköld. Erling lät hålla wakt i staden; och waktade tolf män hwarje natt. Han höll också jemnt Ting med bönderne: der talades ofta om de wäldssauheter, Sigurds män begingo; och på Erlings och hans anhängares inrådan, förklarade bönderne allmänneligen, att den gjorde en ganska god gerning, som medverkade dertill, att denna flock ej finge någon trefnad eller frångång. Arne Konunga-sjuffader talade wäl och länge om denna sak, och slutade med att allwarligen uppmana alla, som på Tinget woro, både frigsfolk, bönder, stadsboar och köpmän att, med wapentag efter lag, döma Sigurd Jarl och hela hans anhang, lefwande och döda, djefwulen i wäld. Folkets iswer och hästighet gjorde, att alle jakade dertill; och blef denna oerhörda dom såld och bekräftad, på sått lag. Huder att & Ting dömas skäl. Presten Roald den långtalige ordade också om denna sak: han war ganska wältalig; och gaff hans tal mest ut på det samma, som förut war sagdt. Erling höll om julen gästgubd i Lunsberg, och wid kyndelsmesan utdelade han der solden.

11 Cap.

Om Erling.

Sigurd Jarl drog med sitt bästa manskap ned till Wisken. Der gaf mycket folk sig under honom, af fruktan för öfwerwäld, och många låto astwinga sig penningar: så for han fram wida omkring uppe i landet, och wisade sig än här, än der. Dock woro några af hans flock, som hemligen begärde frid af Erling; och dem swarades, att hwar och en, som sådant begärde, skulle få behålla lifwet, men

att endast de singo wistas i landet, som icke hade swårt förbrutit sig emot Erling. När Sigurds anhängare sporde, att de ej skulle få qwarblifwa i landet, höllo de sig upå ett noga tillsamman; ty der woro många, som wiste wara sig skyldige till gerningar, dem Erling hade fog att anse för stora brott. Philippus Gyrdeson ingick förlikning med Erling, seck sina egendommar tillbaka och drog åter till sina gårdar. Litet derefter kommo Sigurds män dit och dråpo honom. Erlings och Sigurds folk slogos ofta med hwarandra, så att många blefwo fördrifne eller dödade å ymse sidor; men här upptecknas endast hwad som föreföll mellan höftlingarne sletswe.

12 Cap.

Erling får spaning på Sigurd Jarl.

Det war i början af fastan, som Erling seck spaning, att Sigurd Jarl ernade besöka honom, och att han war synlig än här än der, stundom närmare, stundom fjärrare. Erling utsände då spejare åt alla håll, på det han skulle få weta hwar Sigurd och hans anhang foro fram. Han lät också hwar qwäll blåsa tillsamman allt manskapet ofwanför staden; och woro de, om wintern, långt in på nätterne samlade och indelte i slagförband. Slutligen sporde Erling, att Sigurd Jarl med sin flock ej war långt derifrån, uppe å De. Han drog då ur Tunnsberg och hade med sig allt wapensfört folk i staden, så också köpmännen, utom tolf män, dem han lemnade qwar att hålla wakt i staden. Erling tågade ut andra Tisdagen i Långfastan, efter flockan tre på eftermiddagen; och hade hwar man med sig två dagars kost. Deras tåg stredde om natten, ty det gick långsamt allt med

hären komma ur staden. Om en häst och en flöd woro två män. Då folket blifwit industradt, utgjorde det nära 1300 man. Sedan kom en spejare dem till mötes och sade, att Sigurd Jarl war på He, i en gård, som heter Mannås, med 500 man. Då lät Erling sammankalla manskapet och gaf dem tillkänna den tidning, han sport; men alle uppmanade honom att skynda och taga fienderne i husen, eller slås med dem genast om natten. Erling swarade: det synes ganska troligt, att wi snart träffa Sigurd Jarl; och äro månge i hans flock, hvilkas bedrifter wi böde minnas, då de höggo ned Konung Lage och flera andra våra wänner, som långt wore att omtala: detta uträttade de genom djefwulens bistånd, genom trollkonster och nidingskap; ty det står i vår lag och landerätt, att ingen så swårt förbrutit sig, att ju det kallas nidingswerk och lönnmord, om han dräpes nattetid: de som i denna flock äro, hafwa på det sätt beredt sig framgång, att de, efter trollkarlars underwising, slagits om nätterne, men icke medan solen warit uppe; och genom ett dylikt försarande har det lyckats dem att öfwerwinna de store höfdingar, som de lagt till jorden: nu hafwe wi ofta förklarad och ådagalagt, huru förhattlig wi anse deras sed att slås om nätterne; wi skole förty heldre taga de höfdingar till efterdöme, som wi närmare kenne och hvilka oss bättre höfwe att lifna, stridande på ljusa dagen i uppsållid slagtordning, men icke stjälande oss nattetid på sofwanne män: wi hafwe nog manskap emot dem, så föga talrike som de äro; och skole wi wänta tills det dagas, hållande oss tillsamman i slagtordning, i händelse de skulle wilja göra något anfall på oss. Sedan satte sig hela hären ned: någre refwo i sår höfstaçar och gjorde sig låger

deraf: andre suto på sina stölar, och afbidade de så bagnin-
gen. Wädret war kallt, med sultigt snöfall.

13 Cap.

Om Sigurd Karls slagordning.

Sigurd Karl sedt ej kunskap om härens ankomst förr, än den war nära gården. Hans män stodo då upp och wäpnade sig: de kände icke huru mycket folk Erling hade; och wille någre fly, men de fleste wille afbida fienden. Sigurd Karl war en klok och wältalig man, men ansågs icke för särdeles dristig; han war ock nu mera böjd att fly, och blef dertföre af sina följeslagare mycket tablad. När det begades, började man å ymse sidor att uppställa sin här. Sigurd Karl ställde sitt manskap på slutningen af en backe, ofwanför bron, mellan gården och en liten å, som der flöt förbi. Erling och hans folk uppställde sig på andra sidan om ån; bakom deras slagordning woro män till häst, wäl wäpnade; de hade komungen hos sig. Då Sigurd Karls män sågo sig wara wida underlägsne i antal, sade de, att dem wore rådligast att fly in uti floden. Karlen swarade: I sägen, att jag icke har mod; nu skole wi pröfwa det: hwar och en tage sig tillwara, att han ej flyr eller bäsvar förr, än jag: wi hafwe en god stridsplats; låtom fienderne gå öfwer bron; men när sanan kommit öfwer, stör tom då på dem ofwan ifrån backen; och må ingen fly från den andra. Sigurd Karl hade en rödbrun rock och dertsfwer en röd kappa, hwars stört woro uppsåste; han hade kantade skor på fötterne och war wäpnad med stöld, samt med det swärd, som kallades Waslarb. Karlen sade: det wet Gud, att jag

heldre wille nå Erling Stacks med ett dugtigt hugg af Bastard, än få till skänk en myckenhet af guld.

14 Cap.

Sigurd Jarls fall.

Erling Stacks här wille gå fram åt bron; men Erling bad dem tåga uppföre utmed ån; denna å, sade han, är liten och icke swår att komma öfwer, ty desß bråddar åro låga och slåta; och gjorde de såsom han befälde. Sigurd Jarls slaglordning drog sig utefter brinken, gent emot dem; men när backen astog och en jeunnare mark wid ån låstade öfvergången, tillfode Erling sina män att sjunga Väter Noster och bedja Gud, att segern måtte utfalla som bäst och nyttigast wore. Då söngo de alla Kyrie-Eleeson och sloggo wapnen mot sina stödar. Wid detta gny flydde 300 man af Erlings här. Med det öfriga folket geß han öfwer ån. Jarlens män gåfwo då upp härstri, men kunde icke löpa ned ifrån backen emot Erlings slaglordning, utan begynde striden wid foten af kullen. Först streds med spjut, sedan med huggwapen; och wel Jarlens fana genast tillbaka, så att Erling och hans manskap kommo upp å backen. Sedan warade striden icke länge, innan Jarlens folk flydde till stogen, som låg bakom dem. Detta blef sagdt Sigurd Jarl; och bad man honom fly. Han swarade: framåt nu, så länge wi förmå. Då gingo de manneligen fram och hbggo med båda händer. I detta anfall stupade Sigurd Jarl, Joan Swensson, och nära 60 man. Erling förlorade så af de sina, och förföljde de flyende ända till stogen. Sedan låt han

han håren sladna och wände tillbaka. Han träffade då på Konungens trålar, som wille draga kläderna af Sigurd Zarl. Denne hade ännu icke uppgifwit andan, men war utan sans: sitt swärd Baslard hade han stuckit i skidan; och låg det bredewid honom. Erling tog upp swärdet, slog trålarne dermed och bad dem packa sig bort. Derefter wände Erling åter till Lunsberg. Sju dagar efter Sigurd Zarls fall togo Erlings män Endrid Uuge; och wardt han dräpen, med allt sitt skeppsfolk.

15 Cap.

Om Marcus på Skogen och Konung Sigurd Sigurdsön.

Marcus på Skogen och Konung Sigurd, hans foster-son, drogo tidigt om wären till Wiken och stoffade sig der skepp. När Erling det sporde, for han österut emot dem; och träffades de i Konghell. Marcus och hans folk flydde till ön Hising, och Hisingboarne samlade sig till dem, trädande in uti lederna hos Marcus och Sigurd. Erling och hans folk rodde till ön; men Marcuses män stöto på dem. Då sade Erling till de sina: låtom oss taga deras skepp, men ej gå upp och slåss med landsfolket: Hisingboarne äro swårare att hemföka, hårde och oförwägne; länge låra de icke heller behålla denna floot hos sig, ty Hisingen är ett litet land. Det skedde också så, att de togo skeppen och förde dem till Konghell. Marcus och hans följe drogo upp till skogsbygden och ernade derifrån gbra anfall; hade då hwar spejare på annan. Erling hade mycket manskap, som han utstref från häradena; och öfwerfölo de stundom hwarandra.

16 Cap.

Ärkebiskop Östens uppkomst.

Östen, Erland Hymaldes son, blef wald till Ärkebiskop efter Ärkebiskop Joans ödd. Östen blef inwigd i sitt embete samma år som Konung Inge född. När han kom till sin Ärkebiskopsstol, war han mycket omtyckt af allt landesfolket, såsom en förträfflig och tillika ättstor man; Tronderne emottogu honom med synnerlig wälwilja, ty de förnämste och mäktigaste i Trondelagen woro mestadels beslägtade eller på något sätt beswägrade med honom; och alle woro hans fullkomlige wänner. Ärkebiskopen framställde en begäran till bönderne, sålunda först om sin Biskopsstols fattigdom, och huru mycket förbättring uti inkomster den behöfde, om dess tillstånd skulle blifwa lika lysande, som dess wärdighet blifwit högre sedan en Ärkebiskop der fått sitt säte: han bad derföre bönderne, att de wille betala honom i fullt silfwerwårde hans sakdren, dem han förut uppburit i det mynt, hwarmed Konungens sakdren utgjordes; och war skiknaden så stor, att ett öre, som han wille hafwa efter fullt silfwerwårde, uppgeck till hälften mera, än wanliga öret. Förmedels hans fränders och wänners bistånd och hans egen drift och myndighet, drefs likwäl detta igenom och blef såsom lag antaget för hela Trondhem och alla de Fylken, som woro i hans Ärkebiskopsöddme.

17 Cap.

Om Marcus och Konung Sigurd.

Då Sigurd och Marcus hade mist sina steyp i Eifwen och sågo, att de icke kunde uträtta något mot Erling, be-

gåfwo de sig till Upplanden och foro derifrån, öfra wägen, norr till Trondhem. Der mötte de mycken wätwilja, och togs Sigurd till Konung på Cyra-Ling. Månge ansedde män och deras söner gåfwo sig der i hans följe. Sigurd och hans folk skaffade sig nu skepp, gjorde sig skyndsammueligen redo och seglade, när sommaren begyndes, söder till Nidre, uppbårande Konungens skatter, hwar de foro fram. Då woro i Bergen till landwårn dese länshöfdingar: Nicolas Sigurdson, Noctwe Pålson, och besutou många krigshöfdwidsmän, såsom Thorolf Dryll, Thorbjörn Gialdker, och flere andre. När Marcus och Sigurd seglade nordanifrån, sporde de, att Erling hade mycket manskap i Bergen, och höllo dersöre långt ifrån landet söderut. Det sadess allmänt, att Marcuses män den sommaren hade wind, hwart de wille segla.

12 Cap.

Konung Sigurds och Marcuses död.

Så snart Erling Skacke sporde, att Sigurd och Marcus farit nordanifrån, höll han norrut i Wiken, och samlade till sig krigsfolk. Innan fort blef han ganska manstark och hade många och stora skepp. Men när han kom längre ut i Wiken, fect han håstig motwind och wäste hela den sommaren ligga i hamnarne, här och der. Då Marcus och Sigurd kommo öster till Lisse, sporde de, att Erling hade otalig här i Wiken, och wände dersöre åter norrut. Sedan de kommit till Hårdaland, besto de att segla till Bergen; men när de nalkades staden, rodde Nicolas och hans folk innanifrån emot dem, med wida talrikare här och större skepp. Då sågo Marcus och Sigurd ingen annan utwäg, än att ro

undan åt föder; och lade några ut på hafwet, somlige besgäfwio sig till sunden, andre åter in uti Fjårdarne. Marcus loyp med en del af sitt folk upp å en ö, som heter Skarpya. Nicolas och hans män togo deras skepp samt gäfwio frid åt Jon Hallkelsson och några andre, men dräpo de fleste, som de kunde upphinna. Några dagar derefter fann Emdrid Hedefyle Sigurd och Marcus, och förde dem till Bergen. Sigurd blef halsbuggen utanför Grafdal; men Marcus hängdes, tillika med en annan, på Hvarfsnås. Detta skedde Michaelsmefan; och stingrades nu den flock, som hade följt Sigurd och Marcus.

19 Cap.

Om Erling och Hisingboarne.

Fredrik Råna, Björn den Onde, Anund Simonsson och Arnolf Skorpa hade rott ut på hafwet med några skepp, och höllo sig utomskärs öster om landet; men hvar de kommo i land, rånade de och dräpo Erlings wänner. När Erling sporde Sigurds och Marcuses ödd, heusförlofwade han länshöfdingarne och ledingsmännen, men höll med sitt eget folk öster öfwer Follben (Opslofjården), ty han hade fått höra, att några af Marcuses anhang woro der. Erling for till Konghell och wistades der om hösten. Första winterwedan drog han ut till ön Hising med stor här, och slände det Ting. Då nu Hisingboarne kommo till Tinget, bar Erling sak emot dem, för det de luyt i flock med Marcus och Sigurd, och ställt här emot honom. Hzur het den bonde, som mäktigast war på ön: han talade emot Erling, å deras wagnar; och råtte Tinget länge. Slutligen kom det likwäl

derhån, att bönderne underkastade sig Erlings dom i saken. Han utsatte då ny skänna i staden en vecka derefter, och nämnde femton bönder, som der skulle insinna sig. När de kommo dit, bönde Erling dem att gälda 300 ndt. Bönderne foro hem och woro illa tillfreds med domen. Kort derefter lade sig is på Elfwen, och Erlings skepp fruso inne. Bönderne höllo då inne med betalningen af böterna och skockade sig åter tillhopa, samt woro församlade någon tid. Erling tillredde der Julgästebud; men Hisingboarne hade sammankotts-bl och förblefwo i flok öfwer Julen. Natten efter femtedag Jul, drog Erling uppåt ön, anhöll Lur i sitt hus, och brände honom inne; han pådagatog på Hisingen 100 man och brände tre gårdar. Sedan wände han åter till Konghell, hwarefter bönderne kommo till honom och erlade de böter, som äddinde woro.

20 Cap.

Frirek Rånas och Bjarne den Ondes dråp.

Erling Skæde gjorde sig redo strax om våren, så snart han kunde få ut sina skepp för isen, och seglade från Konghell; han hade spört, att folk, som fordom hört till Marcuses anhang, härjade norr i Biken. Sedan Erling haft spejare ute, för att få kunskap om deras färd, drog han åstad att uppsöka dem, och fann dem liggande i en hamn. Anund Simonson och Arnolf Storpa kommo undan; men Frirek Råna och Bjarne den Onde blefwo tagne, och många af deras följeslagare dråyne. Erling lät binda Frirek wid ett ankare och kastade honom öfwer bord, men blef för denna gerning mycket hatad i Trondelagen, ty Frirek hade der ganska stor ått. Bjarne den Onde lät Erling hänga;

och utfor Bjarne, såsom hans wana war, uti det skändligaste ordskräp, imman han blef hängd. Så säger Thorbjörn Skackeskald:

Med sin lifwakt, bjän om fjården,
 Erling mot Wikingar drog;
 Dndt fect mången af Kåna,
 Der denne fjårdades fram.
 Ankarets spets mellan Friareks stuldror
 Gjordes på skeppet fast;
 Dnd och skadlig för alla,
 Hängde Bjarne wid trådet.

Anund och Arnolf, samt det folk, som hade kommit undan, flydde till Danmark, men woro sedan slundom i Östland, slundom i Wiken.

21 Cap.

Erling Skackes och Hsten ÅrkeBiskops samtal.

Erling Skacke höll sedan till Lumsberg och dröjde der länge om wåren; men när sommaren begynde, höll han norrut till Bergen, der mycket folk då war församladt. Dit woro komne Stephanus Legat från Rom, Hsten ÅrkeBiskop och andre inländske Biskopar. Der woro oc Brand, som då war wigd till Biskop på Island, och Jon Loptsson, Konung Magnus Barfots dotterson, hvars släktkap Konung Magnus och andre Söns fränder nu hade erkänt. ÅrkeBiskop Hsten och Erling Skacke hade ofta enskilda samtal med hwarannan; och hånde det sig en gång, att Erling sporde: är det sannt, Herre, som man berättar, att I hafwen skat öre-wårdet för edra sakören af bönderne norr i landet? ÅrkeBiskopen swarade: det är wisertigen sannt, att bönderne bewillat en

förbking i dre-wårdet af mine sakdren; och hafwa de, af egen bdielse, utan twång, sålunda befordrat Guds ära och vår Biskopsstols rikedom. Erling invände: står detta i Konung Dlof den Heliges lag; eller hafwen I, Herre, uti denna sak gått något längre, än som skrifwet står i lagboken? ÄrkeBiskopen svarade: så månne Konung Dlof den Helige hafwa satt lagen, som han då feck allmogens ja-ord och samtycke till; men icke finnes i hans lag något förbud att öka Guds rätt. Erling fortsfor: wissjen I föröka eder rätt, så låren I och wisja bitråda oss att lika mycket öka Konungens rätt. ÄrkeBiskopen sade: ökat hafwer du nog redan din sons namn och makt; och om jag olagligen förhöjt drewårdet af Trondernes sakdren, så tror jag dock det lagbrott wara större, att den är Konung öfwer rifet, som icke är Konungason, hwilket öfwerensstämmer hwarken med lag eller sedwana här i landet. Erling svarade: då Magnus blef tagen till Konung öfwer Norrige, skedde det med eder wettskap och edert samtycke, såsom ock med alla andra inländska Biskopars. ÄrkeBiskopen sade: du lofwade då, Erling, att om wi samtyckte, det Magnus blefwe tagen till Konung, skulle du allestädes och med all makt befrämja Guds rätt. Erling svarade: jag nekar icke, att jag lofwat hålla och främja Guds bud och landets lag af all min makt och med Konungens bistånd: nu synes mig, att wi kunne göra bättre, än förewita hwarannan trolöshet; hållom heldre alla våra aftal: undersiddjen I Magnus uti hans wälde, såsom I hafwen lofwat, och jag skall undersiddja edert wälde och i allan måtto befordra eder fördel. Sedan blef deras samtal mera wänligt. Erling sade vidare: om Magnus icke blifwit så till Konung tagen, som gammal sedwana warit här i Landet, så hafwen I makt att gifwa honou Konungawig-

seln, på sätt Guds lag huder att Konung skall till wårde sinderjas. Anskönt jag icke är Konung eller af Konunga-ätt kommen, hafwa dock de fleste Konungar, som i wårt minne äro, icke lånt lag och landbrätt lika wäl, som jag: Konung Magnuses moder är laglig dotter af en Konung och Drottning; Magnus är också Drottningeson och ägta hustrus son; och om I wiljen wiga honom till Konung, kan han sedan icke med råtta stigas ifrån Konungadömet: icke war Wilhelm Bastard Konungason; dock blef han wigd och krönt till Konung öfwer England; och hafwer Konungadömet i England allsedan förblifwit i hans ätt, warande alle hans afkomlingar krönte: icke war Ewen Ulfson i Danmark Konungason; likwål kröntes han till Konung, och sedan hans söner, hwar efter annan: nu är här i Norrige Arkebiskops stol, till mycken heder och ära för landet; men blom yttre ligare rikets heder, och låtom oss hafwa krönt Konung, lika så wäl som Danskar och Engelsmän. Sedan talade Erling och Arkebiskopen ofta om denna sak, och kommo wäl öfwerens i alla stycken. Arkebiskopen frambar sedan detta ärende för Legaten, och förutskäde honom utan swärighet att samtyska dertill. Derefte höll han stånuna med Lyd. Biskoparne och andra Lärare, och föreställde dem samma sak. Alle swarade med en munn, sågande sig bifalla hwad Arkebiskopen wille; och tillsyrkte de, att kröningen skulle gå för sig, så snart de funno att Arkebiskopen det bestode.

22 Cap.

Konung Magnuses kröning.

Erling Skaffe lät i Konungsgården tillreda ett stort gästabud; och blef den stora salen beklädd med filte och ta-

peter samt prydd med stor kostnad. Der undfagnades Hofmännen och alla Konungens handgångne män; woro der ock en stor mängd gäster, samt flere höfdingar. Magnus blef då wigd till Konung af ÅrkeBiskop Eisten; och woro härwid tillstådes flere andre Biskopar, tillika med Legaten och många lärda män. Erling Skake och tolf länshöfdingar swuro med Konungen den ed, lagen stadgar. Den dag då kröningen skedde, hade Konungen och Erling till gäster Legaten, ÅrkeBiskopen och de öfrige Biskoparne; war detta gästibud öfvermåttan präktigt, och utdelade fader och son derwid stora stänker. Då war Konung Magnus ätta år gammal, och hade warit Konung i tre år.

23 Cap.

Om Konung Waldemars sändebud.

Danske Konungen Waldemar hade sport de tidningar från Norrige, att Magnus alleua blifwit Konung öfwer hela landet, och att alla hans motsändares anhang hade blifwit utrotadt. Då sände Waldemar DanaKonung bud och bref till Konung Magnus och Erling, påminnande dem om det fördrag, Erling hade ingått med honom, såsom här förr år skrifwet, nemligen att Konung Waldemar skulle bekomma Wiken ända till Nygarbit, i fall Magnus blefwe Enwäldskonung öfwer Norrige. Men när sändebuden inkommo och frauwiste DanaKonungens bref för Erling, och denne förnam Waldemars anspråk på en del af Norrige, gaf Erling sådant tillkänna för de män, med hwilka han plågade rådföra sig. De woro alle ense derom, att aldrig något af Norrige borde afstrådas till Danarne; ty allmänt sadet, att den tid warit wårst der i landet, när Danarne hade wäl-

de i Norrige. DanaKonungens sändebud framuro sin sak för Erling och begärde bestämdt svar; men Erling bad dem fara med sig om hösten österut till Wiken, och sade, att han skulle gifwa dem svar, när han hade träffat de män i Wiken, som klofast woro.

24 Cap.

Om Erling och Wikweringarne.

Erling Skacke for om hösten öster till Wiken och dröjde något i Luusberg, hwarifrån han sände män öfwer till Garpsborg och lät der ståmma fyra Fyllens Ting; sedan for han self dit med sin hår. Då Tinget war satt, talade Erling, och sade hwilken öfwerenskommelse hade blifwit slutet emellan honom och DanaKonungen, när Erling första gången samlade folk: nu will jag, forfor han, hålla alla de afstal, wi då gjorde med Konungen, om 3, bönder, samtysken dertill och heldre wiljen tjena DanaKonungen, än den, som nu är wigd och krönt till Konung öfwer detta land. Bönderne swarade: ingalunda wilje wi blifwa DanaKonungens män, så länge någon af oss Wikweringar är i lifwe. Sedan rusade hela allmogen fram med skrik och rop, bejdjande Erling hålla den ed, han swurit allt landsfolket, att wårja sin söns rike; och wi stole alle följa dig, tillade de. Så slutades Tinget. Derefter foro DanaKonungens sändebud söder till Danmark och berättade, huru deras ärende hade aflupit. Danstarna tablade då storligen Erling och alla Nordmån, sågande: att man aldrig af dem rdut annat, än ondt. Det rykte gick, att DanaKonungen nästa wår skulle utsända sitt krigsfolk och hårja i Norrige. Erling for om hösten norr till Bergen, blef der öfwer wintern och gaf sitt manskap sold.

25 Cap.

Om Trondernes bref.

Den wintern foro någre Danskar öfra wågen genom Upplanden, sågande, att de, såsom ofta händer, resie för att sira Konung Olof den Heliges högtid. Men när de kommo till Trondhem, besökte de der många mäktiga män och framförde nu sitt ärende, nemligen att de af Danska Konungen woro sände att söka deras wänskap och begära, det han måtte blifwa wäl emottagen, om han komme till landet; hwaremot han lofwade att gifwa dem både förlåningar och gods. Med detta budskap följde DanaKonungens bref och insegel; och fördrade han, att Tronderne lifaledes skulle sända honom bref, jemte deras insegel. De gjorde så; och upptogo de fleste wäl Danska Konungens budskap. Sändemännen foro tillbaka österut, när det led in på långfastan. Erling wistades i Bergen; men när wåren ingick, sade honom hans wänner det rykte, de hört af skepsfolk, som hade kommit norr ifrån Trondhem, nemligen att Tronderne woro hans uppenbare fiender och öfwerlyndt sade på sina Ting, att om Erling komme till Trondhem, skulle han aldrig slippa utom Agdenås med lifwet. Erling swarade, att slikt wore förtal och dikt. Sedan gaf han tillkänna, att han wille fara söderut på Unarhem till Gångdaga Ting, och låt göra redo en snäcka med 20, och en skuta med 15 rodbarkänkar, samt ett lastdragarfartyg för kosten. Men när skeppen woro färdiga, kom ett starkt sunnanwäder. Tidagen i Gångdagarne (Christi-himmelsfärds-weddan) låt Erling bläsa sitt folk till skeps; men folket wille icke gerna ur staden och tyckte illa om att ro emot wädret. Erling lade in uti Biskopshamn. Då sade han: emedan det faller eder swårt

att ro emot vinden, så tagen nu och resen masterna, hisen seglen och låten skeppen gå norrut. De gjorde så, och foro norrut den dagen och följande natten. Densdagen om quällen seglade de inom Agdenäs, der de träffade en mängd lastdragarefartyg, roddar-särjor och skutor, som foro in till staden att fira helgedagsaftonen; och woro somlige före och somlige efter dem, så att stadsfolket ej gaf akt på långskeppen.

26 Cap.

Om Erling och Tronderne.

Erling kom till Nidaros, just som ottesången hölls i Christkyrkan: han och hans folk lupo genast in uti staden; och blef dem sagdt, att Alf Røde, Ottar Birtings son, en lånsböfding, satt och drack med sina följeslagare. Erling anföll dem; och wardt Alf dräpen, med nästan hela sitt följe. Få andre mån blefwo slagne i Staden, ty de fleste hade gått till kyrkan, emedan det war Christi-himmelsfärdsdagsafton. Straxt om morgonen låt Erling bläsa allt folket till Ting ute på Ören (Eyratung); och på Tinget anklagade Erling Tronderne för landsförräderi emot Konungen, och nämnde i spennerhet Ward Standale, Pål Anderson och Raza-Ward, som då war stadens föreståndare, så ock många andra. De swarade, och nekade till beskyllningen. Då uppstod Erlings Kapellan (Sekreterare) och framwiste många bref med insegel, dem de hade sändt till DanaKonungen, spörjande, om de kände sina insegel; blefwo ock breswen uppläste. Med Erling woro de Danske mån, som om wintern farit med nämnde bref, ty han hade sjelf utskickat dem: de sade nu inför hela allmogen, hwad hwar och en hade talat till dem.

Så sade du, Raza-Ward, yttrade de, och slog dig på bröstet: från detta bröst hafwa alla dessa råd sitt ursprung. Ward svarade: galen war jag, Herre, då jag talade slikt. Nu war ingen annan utväg, än att skjuta hela denna sak under Erlings dom; tog han då af många öfvermåttan stora böcker och lät alla dem ligga ogilte, som dräpne woro. Sedan for Erling åter söder till Bergen.

27 Cap.

Konung Waldemars färd till Norrige.

Waldemar Dana-Konung uppådade den wären stor här i Danmark och höll dermed norr till Wiken. Så snart han kom inom Norrsta Konungens rike, woro bönderne samlade och mycket manstärke. Konungen for fredligen och sälla fram; men hwar helst de nållades fälla landet, sköto Nordmännen på dem, om de dock ej woro flere, än två eller tre; hwaraf Dansarne förmärkte inbyggarnes hat och illwilsja. När de kommo till Lunsberg, stände Konung Waldemar Ting på Höggarne; men ingen kom dit från häradena. Då talade Konung Waldemar till hären sålunda: ögonstenligt är, att allt detta landsfolk sätter sig emot oss; och hafwe wi således endast tvenne wilkor att wälja på: antingen att fara med härsköld öfwer landet och skona intet, hwarken folk eller få, eller också att wända åter söderut, med öfrerättadt ärende, hwilket synes mig bäst: låtom oss nu heldre fara med hären österut till hedniska länder, hwaraf åt det hållet nog många finnas, än här sådes dräpa Christna människor, änså de hafwa förtjent det. Alle andre woro mera böjde att härja i Norrige; dock rådde Konungen, så att de åter drogo söderut till Danmark, med så förrättad sak; lik-

wäl rånades wida omkring på utbarne, och öfwerallt der Konungen ej war tillstädes. Seglade de så söder till Danmark, utan att något widare tilldrog sig, som märkligt war.

28 Cap.

Erling Skakkes färd till Jutland.

Erling Skake sporde snart, att Danska hären war kommen i Wiken; då utböd han allmän leding af hela landet, med både folk och skepp. Snart blef en stor frigshår församlad; och höll han med den öfver utmed landet. Men när han kom till Lidandienås, sporde han, att Dana-hären återwändt söder till Danmark och rånat wida omkring i Wiken. Då hemförlofwade Erling hela ledings-hären; men han self, och några lånsöfvingar med honom, seglade med många skepp efter Danskarne till Jutland. När de kommo till en å, som heter Dyrå, lågo der för dem Danskar, komne från ledingsståget, med många skepp. Erling lade till och slog med dem. Danskarne flydde snart och förlorade mycket folk; men Erling och hans män plundrade både skeppen och köpsladen, fingo mycket byte och återwände sedan till Norrige. Derester war en tid ofred emellan Norrige och Danmark.

29 Cap.

Erlings färd till Danmark.

Kristin Konungadotter for om hösten söder till Danmark, för att besöka Konung Waldemar, sin frände; de woro systonebarn. Konungen emottog henne wäl och gaf henne förlåningar, så att hon kunde underhålla sitt folk rikeligen. Hon talade ofta med Konungen; och war han gans

ska blid emot henne. Wären derefter sände Kristin bud till Erling, bedjande honom fara till DanaKonungen och iugå förlikning med honom. Om sommaren war Erling i Wisken; der utrustade han ett långskepp, bemannade det med de bästa karlar och seglade sedan med detta enda skepp öfwer till Zutland. Då han sporde, att Waldemar DanaKonung war i Randarö (Randers,) seglade han dit och kom till staden, just som Konungen satt till bords och de flesta af stadsfolket öfwen höllo på att äta. När de hade rustat sig till, såsom Erling wille, samt tåltat och fastgjort skeppet, gick Erling i land med tolf män, alla brynjade, med hattar öfwer hjelmarna och swärd under mantlarna. De gingo till Konungens härberge, der dörren stod öppen och råttorna büros in. Erling och hans män trådde genast inför högsåtet; sade då Erling: frid wille wi hafwa, Konung, både här och till hemfärd. Konungen såg på honom och sade: är du Erling? Han swarade: Erling är här; såg, öf snart, om wi skole hafwa frid, eller icke. Der woro inne 80 Konungens män, alle wapentöse. Konungen swarade: frid skall du hafwa, Erling, såsom du begär; ingen wåldför jag, som kommer till mig. Då kyste Erling Konungens hand, och gick sedan ut till sitt skepp. Han dröjde der en tid hos Konungen; de talade nu om förlikning mellan sig och landen, och blewo ense derom, att Erling skulle wara gislari hos DanaKonungen, och Abbjörn Snare, Ärkebiskop Absalons broder, deremot fara till Norrige, såsom gislari.

30 Cap.

Konung Waldemars och Erlings samtal.

En gång, då Konung Waldemar och Erling talades wid, sade Erling: Herre, det synes mig tjentligast till för-

likning emellan landen, att I bekommen allt det af Norrige, som Eder blef lofwadt uti wårt aftal; men om så sker, hwilken höfding wiljen I då sätta deröfwer: männe någon Dans? Nej, swarade Konungen, ingen Dans! Höfding lärer wilja fara till Norrige och der så att göra med hårdt och olydigt folk, sedan han här njutit ett godt och beqwämt lif. Erling sade: jag resle hit för den orsaken, att jag ingalunda wille mista eder wänskap: tillförene hafwa oss dragit hit till Danmark mån ifrån Norrige, nemligen Håkan Isvarson och Finn Arneson, hwilka båda Konung Ewen, eder frände, gjorde till sina Jarlar: jag är nu icke mindre mäktig i Norrige, än de den tiden woro, och hafwer icke mindre wälde: då Konung Ewen gaf dem till förlåning Halland, hwilket landskap han förut ägde och innehade, så synes mig att I, Herre, om jag blifwer eder handgångne man, wäl kunnen förinna mig samma lån och gifwa mig det såsom Jarldöme, hwartil Konung Magnus, min son, ej heller kan neka sitt bifall; men jag skall wara skyldig och willig till all den tjenst, som detta namn åtföljer. Sådant, och mycket annat desso likt, talade Erling. Slutligen kom det derhån, att Erling blef Konungens handgångne man; och ledde Konung Waldemar honom en dag till såte, samt gaf honom Jarls namn, med Wiken till lån och förvaltning. Derefter for Erling till Norrige, och war sedan Jarl, så länge han lefde. Den förlikning, som sålunda blifwit ingången med DanaKonungen, hölls sedan allt framgent. Erling Jarl hade med sina frillor fyra söner: Reidar och Sigmund, som woro födde af en moder, samt Finn och Sigurd, hwilka woro yngst och hade till moder Åsa den Ljusa. Kristin Konungadotter och Erling Jarl hade en dotter, som het Magnhild:

hon

hon blef gift med Joan Thorbergsson från Mandaberg. Kristin for bort af landet med en man, som het Grim Ruste: de drogo ut till Miklagård, woro der en tid och hade några barn tillsammans.

31 Cap.

Dlofs uppkomst.

Dlof, son af Gndbrand Skafhbogsson och Maria, Konung Esten Magnussons dotter, blef uppsostrad hos Sigurd Agnhatt på Upplanden. Men när Erling Jarl war i Danmark, förskaffade sig Dlof och hans fostersfader Sigurd ett anhang; och många Uppländingar slogo sig till dem. Dlof blef ock der tagen till Konung. De drogo med sin flock genom Upplanden, och slundom i Wiken, slundom öfver på skogarna, men hade inga skepp. När Erling seck kunskap om denna sammangaddning, for han med sin här till Wiken, och låg om sommaren på sina skepp, men om hösten i Dyplo, der han ock gästade öfwer Juten. Han hade spejare på flocken uppe i landet och drog derefter sielf ut med Orm Konungabroder, att uppsöka Dlof och hans anhang. Men när de kommo till den sjö i Swea Rike, som heter Wenern, togo de alla skepp, som lågo der wid stranden.

32 Cap.

Om Erling.

Den Prest, som förestod Gudstjensten på Rydsjökel, ett ställe som ligger wid sjön, bdd Jarten och hans män på gästabud till Ryndelsmåhan. Jarten lofwade komma; och syntes honom godt, att der bewista Gudstjensten: de rodde

dit biver sön, om qvällen före Ryndelsmeßo-dagen. Men Presten hade annat råd för händer, och sände bud, som skulle lemna Dlof och hans anhang funskap om Erlings färd. Presten gaf Erling och hans folk stark dryck om qvällen och förmodde dem att dricka ganska mycket. När Zarlén skulle gå att sofwa, woro deras sångar tillredde i dryckessungan; men då de hade sofwit en liten slund, wakenade Zarlén och sporde, om det icke wore ottesångstid. Presten swarade, att söga war lidet på natten, och bad honom sofwa i ro. Zarlén sade: jag drömmar så mycket i natt och sofwer illa. Sedan somnade han andra gången, men wakenade kort derefter och bad Presten stå upp och hålla Guds-tjenst. Presten bad Zarlén sofwa; sågande, att det då wore midnatt. Zarlén lade sig åter ned och sof en liten slund, lopp sedan upp och befallde sina män klåda sig. De gjorde så; togo sina wapen och gingo till kyrkan, men lade wapnen utanföre, medan Presten höll ottesång.

33 Cap.

Strid på Rydjökel.

Budet kom till Dlof om qvällen: han och hans män gingo följande natten sex mils wäg, hwilket syntes wara en öfvermåttan hastig färd. De kommo till Rydjökel, när Presten höll ottesång; då war ganska mörkt. Dlof och hans följe gingo till gården, upphofwo här-rop och dråpo derinne några af Zarléns män, som icke hade gått i ottesången. När Erling och hans folk hörde ropet, lupo de till sina wapen och gåfwo sig sedan på wägen till skeppen. Dlof och hans anhang mötte dem wid en gårdesgård; der börjades strid. Erling och hans folk drogo sig tillbaka nedåt, utmed gårdesgården, som styddade dem. De hade wida mindre här: af

hans folk föllo många, och många blefwo sårade. Det halp dem mest, att Dlofs män ej kunde se och urskilja dem, för mörkrets skuld; men Jarlens män drogo sig allt mer och mer nedåt skeppen. Der föll Are Thorgeirsson, Gudmund Biskops-fader, och flere andra af Erlings hofmän. Erling blef sårad i wensra sidan; och såga någre, att han sjelf skar sig, när han drog swärdet ur sidan. Drim Konungabroder wardt och illa sårad. Med nudd kommo de på sina skepp, och satte genast ut från landet. Man har sagt, att Dlofs anhang hast ganska dålig lycka i denna strid, ty Erling och hans folk woro så godt som förrådde i deras händer, om Dlof hade burit sig klokare åt. Derefter kallades han Dlof Dgäsa (den olycklige); men samlige kallade dem Hätteswenner. Sedan drogo de med sin flock kring Upplanden, såsom tillföre; men Erling Jarl begaf sig till sina skepp i Wiken, och qwarblef der hela sommaren. Dlof och hans följe woro stundom i Upplanden, stundom öfverut på skogarne, och höllo sin flock tillsammans öfwer följande wintern.

34 Cap.

Strid på Stange.

Wären derefter foro Hätteswennerne ned i Wiken, upptogo mångeslådes Konungens statter och höllo sig der långt in på sommaren. När Erling Jarl sworde detta, drog han med sin här öfverut i Wiken emot dem, och träffade dem öfvan om fjärden på ett ställe, som heter Stange; der blef en hård strid, och feck Jarlen seger. Sigurd Agnhatt och många andre af Dlofs män föllo der; men Dlof sjelf kom undan, for söder till Danmark och war öfver wintern på

Jutland i Uteborg. Wären derefter feet Dlof en Sukdom, som förde honou till döden; och blef han der begrawen i Marie-kyrkan; hällande Danstärne honou för helgon.

35 Cap.

Haralds dråp.

Nicolas Kufung, Pål Skoptesöns son, war en af Konung Magnusés länshöfdingar; han tog till fånga Harald, som sades wara Konung Harald Sigurdsöns och Kristin Konungadotters son samt Konung Magnusés broder på mördernet. Nicolas förde Harald till Bergen och lemnade honom i Erling Jarls händer. Det war Erlings sed, när hans owänner kommo insför honou, att han talade litet eller intet och ganska saktmodigt till dem, om han hade beslutit att låta dråpa dem; men mot dem, han wille låta lefwa, utfor han hårdeligen. Erling talade få ord med Harald, och gifade man deraf hwad Jarlen wände hafwa i sinnet. Då vådo någre Konung Magnus, att han skulle begåra frid för Harald hos Jarlen; Konungen gjorde så. Jarlen swarade: slikt råda dina wänner dig; men du skall ej länge styra riket i frid, om du följer fromsintas råd alena. Derefter låt Erling Jarl födra Harald öfwer till Nordnås; och blef han der halshuggen.

36 Cap.

Om Östens, Konung Östens söns, och Birkes benarnes uppkomst.

Östen het en man, som sades wara son af Konung

Esten Haraldsson; han war då ung och icke alldeles full-
 vuxen. Om honom berättas, att han en sommar kom öfver
 till Sverige och för till Birger Jarl Brose, som war gift
 med Brigitta, Konung Harald Gille's dotter och Estens faster.
 Esten bar fram sitt ärende för dem och bad om deras bi-
 skänd. Både Birger Jarl och hans hustru upptogo wäl hans
 tal och lofwade honom hjelp: sedan dröjde han der en tid.
 Birger Jarl lemnade Esten något manskap, jemte mycket pen-
 ningar till underhåll, samt affärdade honom wäl; och lof-
 wade de honom begge sin wänskap. Esten drog norrut till
 Norrige och kom ned i Wiken: då samlades genast folk till
 honom, så att han fick ett starkt anhang; togo de honom
 så till Konung och höllo sig samlade i Wiken öfver wintern.
 Emedan penningar fattades dem, rånade de wida omkring;
 men lånsböfdingarne och bönderne samlade här emot dem;
 och när de sågo sig underlägsne, flydde de bort till skogarne
 och lågo länge ute i ödemarkerna. Då gingo deras kläder
 sönder, så att de måste binda nåswer om benen; derföre
 kallade bönderne dem Wirke(björke)benare. Öfta lupo de upp uti
 bygderna, kommo fram än här, än der, och gjorde anfall
 hwarhelt icke träffade mycket folk. De hade några slag
 med bönderne, segrade stundom, men blefwo stundom öfwer-
 wunne. Tre strider höllo Wirkebenarne i full slagordning,
 och winno seger. På Krokastogen woro de nära sin un-
 dergång, ty en stor höp bönder och mycket frigsfolk kommo
 öfver dem; men Wirkebenarne wroko ihop skogsbråte, hwar-
 med wågen tillspärrades, och drogo sig sedan längre in i
 skogen. Wirkebenarne woro två wintrar i Wiken och kom-
 mo, under denna tid, icke norrut i landet.

37 Cap.

Om Birkebenarne, Konung Magnus och Erling Skakke.

Magnus hade tretton år varit Konung i Norrige, när Birkebenarne uppkommo. Tredje sommaren stoffade de sig skepp, foro utmed landet och samlade penningar och krigsfolk. De woro först i Wiken; men när det led på sommaren, seglade de norrut, och foro så flyndsamt, att man icke seck kunskap om deras resa förr, än de anlände till Trondhem. Birkebenarne hade i sin flock mest Markmän och Elfgrimar, så och ganska många från Telemarken; och woro de då alla wäl bewäpnade. Deras Konung Hsten war en wacker karl, med litet och sagert ansigte, icke stor till wårten; han kallades af många Hsten Meyla(smula). Konung Magnus och Erling Jarl wistades i Bergen, då Birkebenarne seglade der förbi norrut, men bleswo dem icke warse. Erling Jarl war en mäktig och wis man, ganska stor stridsman, när ofrid war för handen, styrde landet wäl och med myndighet, men ansågs något grym och hård, mest derföre, att han aldrig tillät sina owänner att qwarblifwa i landet, änstöndt de bådo om frid och tillgift; slogo sig fördensuld många till de flockar, som samlade sig emot honom. Erling war lång och stark till wårten, hade kort hals och högastuldror, långlagdt, magert och linslått ansigte, bles med åren mycket gråhårig och bar hufwudet något lutande; han hade behag och wårdigbet i sitt umgänge, och klådde sig på gammaldagswis med lång wåst, långa armar i rockarne, wåst kappor och höga skor. Slik drågt lät han och Konungen båra, medan denne war ung; men så snart Magnus

rådde sig sself, klådde han sig ganska slåttigt. Konung Magnus war wånlig, fallen för lek, mycket gladlynt och stor qwinfolkskarl.

38 Cap.

Om Nicolas.

Nicolas, son af Signrd Maneson, hade till moder Skjaldawor, Bryniolf Ulfaldis dotter, Halvor Bryniolfssons helsyster och Konung Magnus Barfots halffyster på mödernet. Nicolas war en bland de ypperste höfdingar; han hade på Angel i Halogaland en gård, som het Steig. Han hade ock i Aldaros, nedanför Zoans-kyrkan, ett hus, som Thorgeir Kapellan ej långesedan ågde. Nicolas war ofta i köpstaden; och hade han då att befalla öfwer allt stadsfolket. Skjaldawor, Nicolases dotter, war gift med Erik Arneson; han war ock länshöfding.

39 Cap.

Om Erik och Nicolas.

Den sista Mariemessodagen, när folket i staden kom från ottesången, gick Erik till Nicolas och sade: swärfader, någre fiskare, som komma utifrån sjön, säga att långslepp segla inåt sjården; och gifar man, att det torde wara Wirtebenarne: derföre är bästa, swärfader, att blåsa tillsammans allt stadsfolket med wapen, ute på Örena. Nicolas swarade: icke frågar jag efter fiskaresqwaller, måg; jag skall sånda spejare ut på sjården; låtom öf imedertid hålla Ting i dag. Erik gick hem; men när det ringde till högmåsan,

och Nicolas gick i kyrkan, kom Erik till honom, sågande: jag tror, swärfader, att berättelsen är sann; de män äro nu här, som säga sig hafwa sett deras segel: mig synes rådligast, att wi ride nr staden och samle oss frigsfolk, ty här tyckes mig wara brist på manskap. Nicolas swarade: taltrångd är du nu, måg; låtom oss först höra meßan och sedan rådslå; derpå gick Nicolas i kyrkan. När meßan war slutad, gick Erik till Nicolas och sade: swärfader, nu äro mina hästar färdige, och will jag genast rida bort. Nicolas swarade: far då wäl, måg; wi skole i dag hafwa Ting på Drena och se huru mycket stridsfolk är i staden. Med så Erik bort; men Nicolas gick hem till sin gård och satte sig till bords.

40 Cap.

Nicolases fall.

Zust som maten war framsatt, kom en man in och sade till Nicolas, att Birkebenarne nu rodde ån uppföre. Då ropade Nicolas, att hans män skulle taga till wapen. När de woro wåpnade, bad Nicolas dem gå upp å loftet; och war detta det oflokaste råd, ty om de förswarat gården, hade stadsfolket kunnat komma dem till hjelp; men nu uppfyllde Birkebenarne hela gården med sitt manskap och omringade sedan loftet. De ropade på Nicolas och tillbödo honom frid; men han nekade. Sedan anskillo de loftet. Nicolas och hans män wårjde sig med bågskott och handskott (pilar och kastspjut) samt ugustenar; men Birkebenarne höggo sönder husen, bröto upp loftet och stöto ganska hårt. Nicolas bar rdd stöd med förgyllda naglar och stjern-

prydd rand. Birkebenarne sköto så, att pilarne inträngde (i skölden) ända till rörbandet. Då sade Nicolas: nu svifter skölden mig. Der sköte Nicolas med många af sina män, och blef mycket förjd. Birkebenarne gäfwö frid åt allt stadsfolket.

41 Cap.

Hsten tages till Konung i Nidaros.

Sedan blef Hsten der tagen till Konung; och allt folket underkastade sig hans wälde. Han dwalades någon tid i staden, men for sedan längre in uti Trondheim, hwarest mycket manskap samlades till honom. Då kom och till honom Thorsfinn Swarte af Snös och hade med sig en höp folk. Wid första bhrjan af wintern foro de å nyo ut till staden; der kommo till Birkebenarne Gudrums af Saltnäs söner, Jon Ketting, Sigurd och Wilhelm. Sedan foro de från Nidaros upp till Orkedalen, hwarest deras här räknades och befanns stiga till nära 2000 man. Derefter drogo de till Upplanden samt genom Totn och Hadaland till Ringerike, läggande under sig landet, hwar de foro fram.

42 Cap.

Konung Hstens fall.

Konung Magnus drog om hösten hster till Wiken, med Orm Konungabroder och en del af sin här; men Erling Jarl blef qwar i Bergen, hade mycket folk och skulle der inäta Birkebenarne, om de foro sköledes tillbaka. Konung Magnus begaf sig till Lunsberg, stadnade der, jemte Orm,

och gåfslade öfwer julen. Konungen sporde nu, att Birkebenarne woro på Me. Han drog då ur sladen, med Drm och sin här; och kommo de till Me. Mycken snö hade fallit, och wädret war ganska kallt. När de kommo till gården, gingo de ifrån inägorna ut på wägen, och höllo sig der utansföre wid hägnaderna, hwarest de uppsållde sin slagtsordning och nedtrampade snön, så att marken blef slät och hård; de hade då icke fullt 1500 man. Birkebenarne woro i en annan gård, och somlige af deras manskap lågo här och der i husen. När de nu sporde, att Konung Magnus war i antågande med sitt folk, samlades de och uppsållde slagtorning. Men då de sågo Konung Magnuses här, tycktes dem, som sanningen war, att de hade större krigsmakt; hwarföre de ock gjorde sig färdige att strida genast. Då de tågade framåt wägen, kunde icke många gå i bredd: men de, som lupo af wägen, kommo knappast från stället, för den myckna snön. Således bröts deras slagtorning; och stupade de, som först tågade wägen framåt. Då blef Birkebenarnes fana nedhuggen; och de, som gingo närmast, woko tillbaka, men somlige slogo sig på flykten. Konung Magnuses män förblöjde dem och dräpo så många de kommo åt, den ene efter den andra. Birkebenarne kunde ej widare ställa sig i slagtorning, utan blefwo på alla sidor utsatte för de andras wapen; en stor mängd af dem stupade, och många flydde. Seck nu så, som ofta händer, att äfwen de tappreste och striddjerfwaite män ogerna wända tillbaka, om stort nederlag slett och de en gång kommit på flykten. Då började Birkebenarnes hufwudsstyrka fly, och många föllo, ty Konung Magnuses män höggo ned allt hwad de öfwerkommo och gåfwo ej frid åt någon, som de kunde upphinna; och blefwo quarlesworne af flocken wida omkring för-

stredde. Konung Östen kom äfwen på flykten, lopp in i ett hus och bad bonden skona hans lif och undanbrinna honom; men bonden drap Östen, for derefter till Konung Magnus och träffade honom på Ramnås, der Konungen war i en stuga, med mycket folk, och wårnde sig wid elden. Sedan gåfwo sig någre åslad efter lifet, förde det dit, och buro det in i stugan; bad då Konungen folket gå fram och se, om de kände detta lif. En man satt på hörbänken; han war en af Wirkebenarne, och hade ingen gifwit aft på honom. Där han såg och igenkände sin höfdinges lif, lopp han hästigt upp; han hade en yxa i handen, sprang framåt golfwet, och högg till Konung Magnus på halsen wid skuldran. En man, som såg när yxan uppslystes, stötte Konungen undan, så att hugget endast träffade skuldran, der Konungen feck ett stort sår. Sedan lyfte Wirkebenaren åter sin yxa och högg åt Dru Konungabroder, som låg på bänken. Hugget war riktadt mot hans båda ben; men när Dru såg, att mannen wille dråpa honom, ryckte han hastigt till, och kastade fötterna fram öfwer hufwudet, så att hugget kom i bänkstocken och yxan fastnade der. Wirkebenaren war nu genomborrad af så många wapen, att han knappast kunde falla. De sågo då, att han hade slåpat tarmarne efter sig kring golfwet; och blefwo denna mans mod och styrka ganska mycket prisade. Konung Magnuses folk förfdljde länge de flyende och dråpo allt hwad de öfwerkommo. Der föll Thorfinn af Enås, och många andre Tronder.

43 Cap.

Om Birkebenarne.

Den flock, som kallades Birkebenar, hade samlat sig till stor mängd, war ett hårdt, striddjerft och oroligt folk, och for wåldsamt och ursinnigt fram, så snart den tyckte sig nog mansiark. Deribland woro få män, som ågde rådhighet, kunskap i landsstyrelse och lag, eller sticklighet att anföra en frigsår; och om någon sådan fanns, wille dock de fleste hafwa fram hwad dem bäst syntes, förtröstande på sitt antal och sin tapperhet. Af det folk, som kom undan, hade många blifwit sårade och förlorat både wapen och kläder, och alla woro utan penningar: somlige begåfwo sig öster till Markerne, andre till Telemarken, i spynerhet de som der hade sin slägt, andre åter öster till Sverige. Alla flydde, ty dem syntes föga wån wara till frid af Konung Magnus eller Erling Jarl.

44 Cap.

Om Konung Magnus Erlingsson.

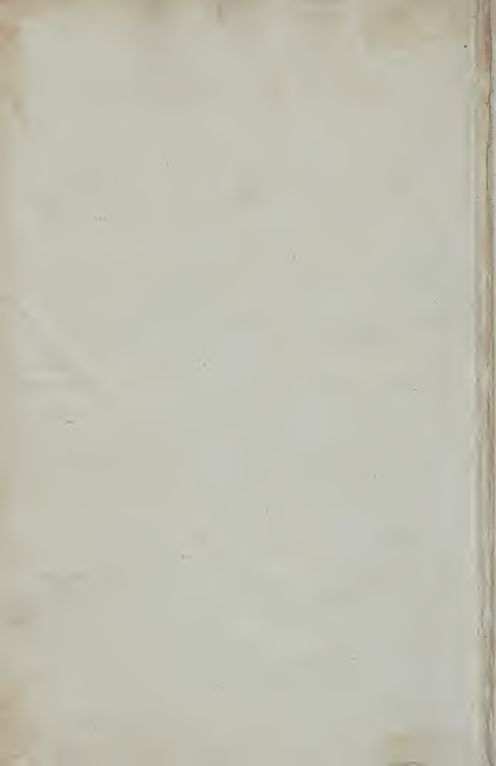
Konung Magnus for sedan åter till Lunsberg, och blef ganska frågdad genom denna seger; ty förut sades allmänt, att Erling Jarl war ett wårn och flydd för både sig och sin son. Men efter det Konung Magnus med mindre hår wunnit seger öfwer en så stark och talrik flock, trodde hwar och en, att han skulle öfwerträffa alla och blifwa så mycket wåldigare frigsman än hans fader Erling, som han war yngre.

R ä t t e l s e r .

Sid. 5 rad. 14	flår: Dlosson	läs: Dlossion
— 15 — 27	— och besökte	— att besöka
— 25 — 31	— rimförst	— rimförst
— 27 — 23	— dem som,	— dem, som
— 31 — 4	— eld	— eld;
— 79 — 8	— Thorer och Steig	— Thorer af Steig
— 96 — 18	— heller mera	— eller mera
— 106 — 20	— eg ^s	— egen ^s
— 137 — 14	— slagordningar	— slagordningar
— 174 — 32	— fördraget	— fördraget
— 177 — 15	— wore	— woro
— 180 — 13:14	— så jag skall	— så skall jag
— 209 — 7	— sin	— sin
— 217 — 3	— landet.	— landet:
— 219 — 14	— två för en Nordman.	— kommo två i skålet, då en föll.
— 281 — 13	— finnes	— finnes
— 283 — 28	— lånsböding	— lånsböding
— 303 — 11	— sintlighet	— sintlighet
— — 27	— honom	— honom
— 313 — 19:20	— förläggare	— förläggare
— 336 — 22	— fadan	— fadan
— 349 — 3:4	— Arne, Konungens svåger,	— Arne Konunga- hufvuds- fader
— 353 — 3	— Sturleson	— Sturleson
— 362 — 17	— Steppen.	— Steppen; och wet in- gen, innan det pröfs- wadt är, om andra då lägga så mycket bättre till, än jag, som de nu äro hafs- tigare.
— 392 — 28	— eller Stepp	— eller något af sina Stepp
— 404 — 15	— Fredrik	— Fririk
— 405 — 18	— Rånas	— Rånas
— 412 — 14	— fatt	— då ännu fatt
— — 18	— Christihimmelsfärds- dagsafton	— natten före Christi- himmelsfärdsdag
— 416 — 17	— famna	— ofwannämnda

Lbs - Hbs / Sænska safnið

100830819-9

